ANTOINE B. DANIEL

Primul volum din seria INCA

PRINȚESA SOARELUI

ANTOINE B. DANIEL.

Primul volum din seria INCA.

PRINŢESA SOARELUI.

V.1.0

V.1.0

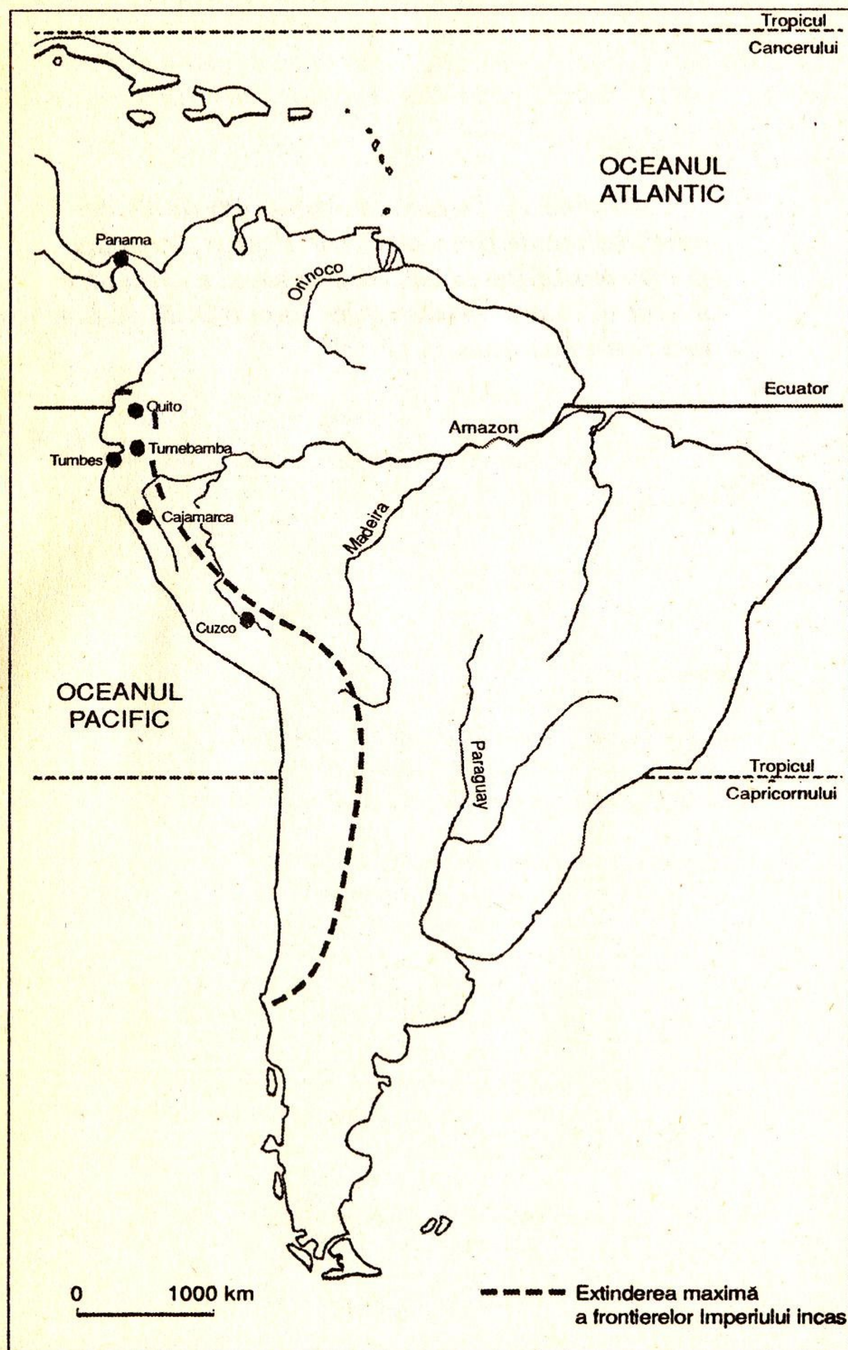

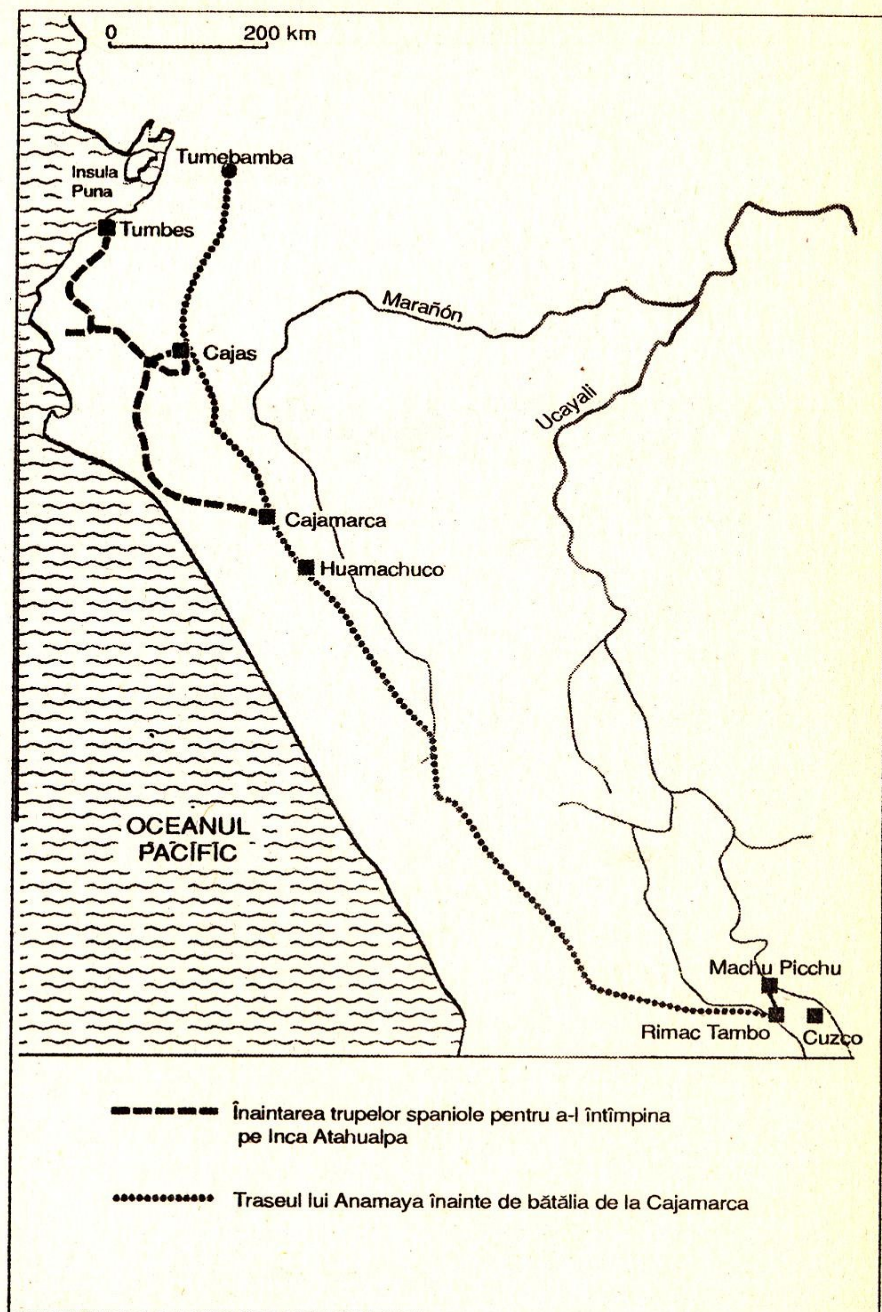
Antoine B. Daniel este, de fapt, pseudonimul sub care s-au reunit cei trei autori ai seriei INCA: **Bertrand Houette**, etnolog, specialist în civilizaţia incaşilor, Antoine **Audouard**, scriitor şi **Jean-Daniel Baltassat**, scenarist. Cei trei s-au documentat la faţa locului, urmând itinerarul propriilor personaje, de la Tumbes la Machu Picchu şi de la Cuzco la Cajamarca. Rezultatul a fost o serie de succes, alcătuită din trei volume, o poveste plină de pasiune, lumină şi mister.

*

Antoine B. Daniel ţine să-şi exprime recunoştinţa faţă de Bernard Fixot. Fără el, fără energia şi sensibilitatea lui, această saga, a cărei idee a avut-o, n-ar fi existat, după cum n-ar fi existat nici întâlnirea noastră.

Tropicul
Cancerului
OCEANUL
ATLANTIC
Panama
Orinoco
Ecuator
Quito
Amazon
Tumebamba
Tumbes
Cajamarca
Madeira
Cuzco
OCEANUL
PACIFIC
Paraguay
Tropicul
Capricornului
0
1000 km
Extinderea maximă
a frontierelor Imperiului incas
Cartografie: Noël Meunier

0
200 km
Tumebamba
Insula
Puna
Tumbes
Marañón
Cajas
Ucayali
Cajamarca
Huamachuco
OCEANUL
PACIFIC
Machu Picchu
Rimac Tambo
Cuzco
Înaintarea trupelor spaniole pentru a-l întîmpina
pe Inca Atahualpa
Traseul lui Anamaya înainte de bătălia de la Cajamarca
Cartografie: Noël Meunier

PRIMA PARTE.

1.

În apropiere de Pocona[1], decembrie 1526.

Ghemuită lângă mama sa, Anamaya se trezeşte brusc şi ascultă răpăitul ploii pe acoperişul colibei.

E încă noapte, noaptea adâncă şi densă a selvei. Plouă tare. Nu mai aude nimic altceva, nici trosnetul grinzilor, nici ţipetele maimuţelor sau ale fiarelor sălbatice care bântuie selva.

Se răsuceşte pe patul de trestie şi caută mâna mamei. Nu înţelege de ce nu-i mai este somn.

Dacă deschide ochii, vede cum întunericul transformă grinzile acoperişului în şerpi, iar urcioarele în monştri mari, scălâmbăiaţi. Dacă-i închide, zgomotul ploii devine insuportabil. Picăturile de ploaie, grele precum pietrele, par să treacă prin acoperişul gros, din frunze de palmier şi să-i zdrobească pieptul.

Îi este frică fără vreun motiv, iar tristeţea i s-a cuibărit în inimă. O durere puternică şi greu de explicat, asemenea celei provocate de vise.

Îşi strânge genunchii tremurând. Se lipeşte toată de pântecele mamei şi plânge îndelung. Nici un geamăt, nici un cuvânt nu-i apar pe buze.

Apoi, fără să-şi dea seama, adoarme din nou.

---

[1] Astăzi în Bolivia.

— Prinţesa soarelui —

*

La primele licăriri ale zorilor a uitat teroarea din timpul nopţii.

Se trezeşte dintr-o dată şi se strecoară printre hamace ca să iasă în curtea pustie.

Un sătuc pierdut în necuprinsul selvei. Un gard înalt din buşteni ascuţiţi la vârf înconjoară cele patru mari colibe comune, care delimitează curtea centrală, acum pustie. Nu mai plouă. Aerul este cald şi vâscos. Cerul, de un gri compact, se reflectă în băltoacele noroioase care strălucesc printre ierburile înalte.

Omoară un ţânţar pe braţ. În aerul uşor umed aceştia şerpuiesc în roiuri ca nişte norişori furişaţi şi transparenţi.

Din câţiva paşi săltaţi ajunge în dreptul gardului de suliţe şi lângă străjerii care veghează lângă poartă. Războinicul este tânăr şi la fel ca toţi bărbaţii satului, ca toţi *Chiriguanos,* „Cei-care-se-tem-de-frig”, nu poartă alt veşmânt decât o bucată de pânză prinsă în jurul taliei. Bărbia şi obrajii sunt pictaţi cu arabescuri negre şi verzi, iar fruntea, descriind o curbă desăvârşită, este rasă pe toată partea superioară a craniului. Are pielea de un ocru deschis, asemeni pământului mocirlos al satului, iar colierul de turcoaz luceşte palid pe piept, într-un contrast strălucitor şi violent.

E pe jumătate adormit şi se trezeşte brusc atunci când Anamaya sare împroşcând apa unei băltoace. Ridică suliţa din reflex, apoi râde:

— Ce cauţi aşa devreme afară, musculiţo?

— Vin să te ajut să aperi satul, îi răspunde cu cea mai mare seriozitate.

Războinicul se opreşte din râs şi clatină din cap sever:

— Bună idee! Dacă află incaşii că tu ne aperi, nu vor mai îndrăzni niciodată să ne atace.

— Niciodată, cu siguranţă!... Atunci, mă laşi să ies?

Santinela râde ferm convinsă şi o loveşte uşor peste ceafă.

— Hai, şterge-o, musculiţo! Dar, vezi, nu te îndepărta prea mult, altminteri mama ta o să mă vâre cu capul în oala ei cu vrăji! Glumeşte desfăcând liana care leagă zăplazul greu de buşteni.

Anamaya se strecoară prin deschizătură şi aleargă spre selva deasă. Nu se teme de spinii care îi zgârie veşmântul, ţopăie într-un luminiş, zburdând cu picioarele goale printre florile multicolore.

Când ajunge la iazul mare, sare în apă dintr-o dată, cu braţele

întinse, trupul său tânăr fiind la fel de suplu şi de fluid ca şi apa. O vreme se desfată înotând. Dând de ramura joasă a unui *cissus*[2], o apucă dintr-un salt, se agaţă de ea şi se caţără cu agilitatea unei maimuţe.

Sub ea, imaginea i se descompune şi apoi se recompune în apa liniştită. Este cea a unei fete deja mature pentru cei zece ani ai săi. E, cu siguranţă, mult mai înaltă şi cu pielea mult mai deschisă decât a altor fete din sat. De asemenea, fruntea îi este plată. Bărbia voluntară, aproape ascuţită, îi prelungeşte chipul. Dar cel mai mult îşi urăşte nasul prea lung, mult mai subţire decât al micuţelor indiene *Chiriguanos.* Până şi gura îi este diferită, mai mică, are buzele subţiri, deşi frumos conturate.

Şi mai ales ochii…

Închizând pleoapele, loveşte apa cu piciorul, împroşcând-o şi sfărâmându-şi imaginea.

„De ce arată aşa? În sat se povestesc multe, dar mama ei nu-i vorbeşte niciodată despre asta".

Mama ei… Brusc simte nevoia s-o vadă, s-o atingă. O nevoie atât de acută, încât i se strânge stomacul.

O cheamă râzând şi, în timp ce strigătul se răsfrânge în frunzişul des, sare de pe creanga de *cissus.* Aleargă spre sat cât o ţin picioarele, cu inima bătând să-i spargă pieptul.

*

De dimineaţă, norii se destramă furioşi. O rază de lumină lunecă dinspre selvă, înainte de a poposi deasupra colibelor. Îi mângâie umerii lui Anamaya care izbucneşte în râs.

Dansează cu faţa luminată de râs, cu braţele deschise, cu pletele-i negre, îşi oferă trupul soarelui şi ploii deopotrivă.

— Anamaya! o strigă mama sa.

În tot satul ea este singura care poartă un veşmânt, o tunică ţesută, lungă până la genunchi, decolorată. Abia dacă se mai distinge modelul cu pătrate, cruciuliţe şi romburi, îmbinate cu grijă. Pe alocuri, e cârpită cu fire de agavă.

— A ieşit soarele! strigă copila, făcând piruete în lumina aurie. Vino, mamă, vino!

Aleargă spre mama ei. Îi apuca mâinile şi încearcă s-o prindă în joc. Femeia râde, mai rezistă o clipă, înainte de a se abandona cu totul bucuriei copilei.

Dansează împreună. Noroiul pe care îl împroaşcă sărind le

---

[2] Plantă agăţătoare, întâlnită în regiunile tropicale şi subtropicale (n.tr.).

stropeşte, în timp ce amândouă ţipă ascuţit. Deodată Anamaya alunecă, dar mama o prinde de mâini, o ridică şi o strânge la piept. Era cât pe ce să cadă şi ea. Îmbrăţişate, îşi regăsesc, între două hohote de râs, echilibrul.

— Hai, mămico, mai vreau! şopteşte agăţată de gâtul mamei.

Mama îşi oglindeşte cu duioşie ochii strălucitori în cei ai copilei.

— Te pomeneşti c-ai uitat de promisiunea noastră? îngână pe un ton ce se voia mustrător.

Se încruntă. „Nu, n-a uitat şi asta nu e deloc amuzant”.

— Chiar trebuie s-o ajutăm pe bătrâna vrăjitoare?

— Anamaya! Nu este doar o vrăjitoare bătrână, este chiar maica spiritelor.

— Şi ce dacă?! Tot n-o iubesc.

Mama îi surâde şi o trage după ea; mână în mână, ocolesc una dintre marile colibe comune şi traversează curtea centrală. Acum soarele străluceşte în băltoacele a căror suprafaţă este uşor tulburată de ploaia fina şi persistentă.

E aşa de cald, încât selva fumegă ridicând vălătuci de ceaţă transparenţi şi mişcători care se destramă în vârfurile ascuţite ale gardului înalt.

În colţul uneia dintre colibe, lângă un foc mic, o femeie bătrână învârte cu o lingură plată din lemn de *hickory*[3], într-o oală cu lichid verde şi gros. Anamaya nu se poate abţine de la o strâmbătură.

— Am adus pânza, maică a spiritelor…

Vrăjitoarea neîncrezătoare cercetează bucata de pânză. E atât de uzată, încât a devenit aproape transparentă, iar broderiile roz s-au albit.

— Merge, mormăie.

Anamaya se ridica pe vârful picioarelor, ca să privească lichidul din oală.

— Cum de ştii că-i un spirit acolo? o întreabă pe bătrână.

— Pentru că eu l-am pus acolo, prostuţo!

— Nu sunt proastă, nu-l văd…

— Taci, Anamaya, îi zice mama fără convingere.

— De ce tu îl vezi şi eu nu? insistă ea.

— Pentru că eu am darul de a-l vedea şi tu o ştii prea bine! se enervează bătrâna. Şi acum taci! Ascultă-ţi mama, fetiţo!

---

[3] Arbore din America de Nord, înrudit cu nucul şi al cărui lemn este foarte rezistent (n. tr.).

Suspină. Cele două femei întind pânza pe gâtul unui urcior înnegrit de fum, în care bătrâna toarnă încet lichidul. Se strânge o drojdie groasă cu miros pătrunzător, ca un iz venit din inima selvei, acolo unde soarele nu atinge niciodată pământul.

Anamaya aşteaptă cu nerăbdare spiritul, dar aude numai picăturile ce cad, tot mai încet, pe fundul urciorului.

Ar vrea să mai întrebe ceva, dar nu îndrăzneşte. Deodată simte un fior rece între umerii arşi de soare şi îşi ridică privirea către umbra care trece pe cer. Scapă pânza.

Drojdia verde cade în urcior. Bătrâna scoate un ţipăt răguşit.

— Anamaya! Ce faci?

— Mamă! Pasărea!

Este imensă, aproape cât o colibă. Aerul freamătă între penele sale negre şi strălucitoare. Zboară atât de jos, încât ai crede că vrea să se aşeze. Îşi răsuceşte gâtul lung acoperit cu puf, îşi ridică ciocul înfricoşător şi se înalţă fără a bate din aripi.

— Mamă, uite cât e de frumoasă!

În curte copilaşii goi şi-au oprit joaca, iar adulţii au încremenit. Frunţile rase ale bărbaţilor se încruntă neliniştite, până şi bătrânii ies din colibele mari şi ridică ochii spre cer, căutând să se apere cu mâna de soare şi de ploaie.

La capătul aripilor, depărtate asemenea unor degete, vibrează penele albe şi lungi. Acum, când zboară deasupra lor, i se pot vedea ghearele enorme, mai late ca mâna unui om. Anamaya simte privirea păsării. Pentru o clipă, pupilele rotunde ca nişte globuri îi caută ochii şi o fixează. În acest moment nu mai vede nimic înjur. Aude doar un zgomot din ce în ce mai puternic, un vuiet al nopţii negre, un zgomot de parcă mii de oameni ar tropăi. Vrea să ţipe, dar mâna blândă a maniei îi cuprinde umărul, o mână ce se vrea liniştitoare, deşi tremură.

— Condorul, bolboroseşte mama, strângându-i degetele mai tare.

— Trimisul incaşilor, adaugă vrăjitoarea.

Anamaya se lipeşte de mama sa care murmură:

— Condorul... Dar condorul nu trăieşte aici. Nu coboară niciodată din munte în selvă...

Îşi priveşte mama. Îi vede gura întredeschisă, faţa palidă.

— Mamă! Ce ai, mamă?

Condorul s-a înălţat bătând din aripi. Se îndreaptă spre răsărit, se ridică mai sus de straturile de ceaţă şi se întoarce brusc, de parcă ar vrea să se năpustească asupra satului. Dar nu, se înalţă

din ce în ce mai mult. Albastrul cerului se iveşte dintre norii ce se destramă şi îi deschid calea spre versantul apusean al munţilor.

Anamaya tremură de emoţie, iar cuvintele i se opresc în gât. Deodată mii de strigăte răsună în ea, apăsându-i pântecele şi coastele.

În curtea din centrul satului, în tăcere, privirile mai sunt încă îndreptate spre cer. Totul este nemişcat, nici un zgomot. Până şi selva a amuţit.

Brusc ţipătul trompetei-scoică străpunge aerul.

*

— Incaşii! Incaşii!

Străjerul a sărit peste gard şi aleargă ca buimac.

— Incaşii! Sunt acolo! strigă el în clipa în care se prăbuşeşte.

În cădere, firul colierului de turcoaze se rupe şi mărgelele albastre se rostogolesc prin praf, afundându-se în noroi. Un fir de sânge închis la culoare i se prelinge pe tâmplă şi se amestecă în desenele negre şi roşii de pe obraji. Piatra azvârlită din praştie i-a străpuns craniul.

Anamaya simte şi ea, din creştet până-n tălpi, frisonul care-i zguduie mama. Trompeta-scoică ţipă iar ca un răget de fiară şi bubuiturile tobelor zguduie selva. Urletele despică aerul. Bărbaţii năvălesc în colibe să-şi ia armele. Alţii, deja înarmaţi cu arcuri, aleargă la gard; din tolbe se văd săgeţile cu tijă dublă. Vacarmul este insuportabil. Îşi lipeşte obrazul de pântecele mamei care-i mângâie agitată părul, obrajii, mâinile.

Condorul a dispărut îndreptându-se spre munte. Nori mişcători se îngrămădesc pe cer. Războinicii *Chiriguanos* stau ghemuiţi lângă gardul de ţăruşi. Pentru o clipă totul încremeneşte.

Deodată aerul începe să vibreze, iar copila vede cerul zgâriat de urme. O umbră neagră se lăţeşte ca un roi de insecte. Sute de săgeţi îşi iau zborul şi se năpustesc în curte.

— Mamă! ţipă iarăşi Anamaya.

Mama s-a aplecat deja asupră-i şi o acoperă cu pieptul, închid ochii şi aud cum dardele se înfig la fel de uşor în carnea războinicilor ca şi în bălţile de noroi. Sângele curge o dată cu apa, oamenii plâng asemenea unor copii.

Vasul cu lichidul verde s-a răsturnat.

Groaza şi moartea sunt pretutindeni. Ca să-şi liniştească fetiţa ghemuită, mama îi cântă, spunându-i că e lângă ea, că n-are de ce să se teamă. Dar Anamaya nu o aude.

Când redeschide ochii, curtea este acoperită de săgeţi cu

pene de toate culorile. Pe trupurile oamenilor căzuţi penele strălucitoare seamănă cu nişte flori răsărite ca prin miracol.

— Vino, îi şopteşte mama.

Trăgându-şi copila de mână, o târăşte prin norul de săgeţi, chiar în momentul în care vuietul ajunge tot mai aproape. Bărbaţi cu bonete colorate apar în urma suliţelor, acum inutile. Praştiile sunt întinse, fâşiile de piele ale *allyos*-urilor[4] şuieră prin aer. Covârşiţi de numărul şi de armele adversarilor, indienii *Chiriguanos* se prăbuşesc, măciucile lor scurte fiind fără folos.

— Repede, repede! Strigă mama.

Aleargă drept înainte fără să le pese de dardele fiinţe care le rănesc picioarele. Pietrele zvârlite din praştii le şuieră pe la urechi. Un bătrân cu dinţii negri le face semn şi chiar atunci o piatră îi găureşte pieptul. Se prăbuşeşte fără a mai apuca să rostească vreun cuvânt.

— Mai repede, Anama…

Ţinând-o de mână, Anamaya simte şocul. Frisonul îi urcă până la braţ, căci mâna îi este brusc eliberată. Se clatină în acelaşi timp cu mama sa. Se ridică imediat.

— Vino, mamă, te rog! …

Dar mama nu se mişcă. Anamaya nu-i priveşte chipul. Îi ia din nou mâna, atât de caldă, atât de puternică, mâna care în secunda precedentă – şi a trecut atât de multă vreme de atunci – o ţinea strâns. Trage. Corpul mamei abia dacă alunecă pe pământul îmbibat cu apă.

— Mamă, grăbeşte-te, sosesc…

Ghiceşte, în spate, tunicile colorate ale soldaţilor care se apropie. Pe lângă ţipetele de luptă se mai aud doar gemete şi, deja, câteva hohote de râs.

Abia atunci îndrăzneşte, în sfârşit, să privească faţa mamei.

Drept în frunte i-a apărut o floare sângerie. Ochii îi sunt închişi, iar la colţul buzelor i se prelinge un firicel de lichid întunecat.

Ştie.

Priveşte pânza îmbibată de lichidul verde care ascundea spiritul şi pe care mâna mamei o strânge încă. Îi descleştează degetele înţepenite şi o ia. Nu mai aude hohotele de râs ale soldaţilor victorioşi, tânguielile muribunzilor, orăcăielile unui bebeluş uitat în hamacul său, undeva într-o colibă. Nu vede cum se prăbuşesc şi ultimii războinici, nici primele flăcări cuprinzând

[4] Vezi *Glosar.*

întâi gardul, apoi colibele. În ea este linişte, ca şi cum toate uşile inimii i s-ar închide una după alta.

În timp ce vâlvătaia zgomotoasă şi furioasă carbonizează aerul, îngenunchează uşor şi se lipeşte de pântecele mamei, acum fără suflu, fără viaţă, păstrând doar un pic din căldura care se pierdea şi ea, întristându-i profund fiinţa.

Aşa o găseşte soldatul.

Când vrea să o ia cu el, se opune din răsputeri, dar fără să scoată un cuvânt.

Trebuie să-i descleşteze degetele înţepenite, corpul lipit de cel al mamei, ca şi cum ar fi vrut să-l reînsufleţească.

După ce în sfârşit a despărţit-o, e nevoit s-o târască prin praf şi noroi, părând lipsită de viaţă.

Un cadavru viu.

*

Ofiţerul incaş ţine în mina dreaptă o *chuqui,* o lance cu vârful din bronz şi mânerul din lemn de esenţă tare, împodobit cu pene de condor. Un pieptar de piele îi protejează bustul. Mai păstrează încă boneta din fire de trestie fin ţesute şi ornată cu un mănunchi de pene galbene şi roşii.

În aer pluteşte mirosul unui fum acru. Anamaya strânge între degete ţesătura de mătase şi se încăpăţânează să ţină privirea plecată. Ghiceşte silueta înaltă şi subţire a incaşului.

— Am terminat în sfârşit cu blestemaţii ăştia de *Chiriguanos!*

— Da, căpitane Sikinchara. Unii au reuşit să scape fugind în pădure.

— Bine.

Se întoarce spre Anamaya a cărei faţă, ca şi tot corpul, îi sunt acoperite de ţărână:

— Şi asta? Cine-i?

— Nu ştiu, căpitane Sikinchara. Era lângă o femeie moartă. Ţi-am adus-o pentru că…

— Uită-te la mine, copilo! îl întrerupe ofiţerul.

Anamaya nu se clinteşte. Numai degetele strâng un pic mai tare bucata de pânză. Soldatul se pregăteşte s-o smucească, dar Sikinchara îl opreşte cu un ordin scurt.

— Uită-te la mine, micuţo! îi cere pe un ton neaşteptat de blând.

Tot nu se mişcă. Ofiţerul întinde lancea şi boneta soldatului. Se apropie încet. Îngenunchează şi îi prinde între degetele fine bărbia de copil. Îşi ridică ochii spre ea. Privirea lui atentă

surprinde raza luminoasă a celor doi ochi albaştri.

E atât de surprins, încât e gata să cadă pe spate.

Anamaya vede chipul unui bărbat cu nas puternic şi buze armonios conturate.

Ea îi vede uimirea.

Şi teama.

2.

Quito, octombrie 1527.

În dimineaţa aceea, în marea sală a dormitorului, Anamaya se trezeşte tresărind.

Majoritatea fetelor şi-au părăsit deja aşternuturile. O faţă aplecată asupră-i o scrutează cu sprincenele încruntate şi cu gura schimonosită de o strâmbătură. Tânăra are pometţii proeminenţi şi ochii negri, severi, ai prinţeselor din Cuzco. O cheamă Inti Palia. Este mai mare decât Anamaya şi îi place să-şi arate trupul care e deja de femeie.

Dar Inti Palia este, înainte de toate, una dintre fiicele lui Inca Huayna Capac, Unicul Stăpân al Imperiului celor Patru Zări.

Câţi copii are? Tot atâţia câte plăci din aur şi argint sunt lipite pe temple: două sute, trei sute, nimeni nu le ştie exact numărul!

De îndată ce li se întâlnesc privirile, strâmbătură lui Inti Palia se transformă într-un zâmbet ironic.

— Anamaya, spune cu voce cârâitoare, cum poţi fi atât de urâtă?

De la sosirea ei în Casa Fecioarelor din Quito, marele oraş regal din nord, Inti Palia n-a încetat să dorească să se apropie de ea, deşi, mai tot timpul, nu-i ieşeau din gură decât răutăţi. Anamaya se străduieşte să nu mai dea atenţie atâtor grozăvii.

— Ştiu ce o să ţi se întâmple azi, Anamaya! rânji iar Inti Palia.

Anamaya se întinde şi face pe indiferenta. Prinţesa îşi scutură brăţările de la încheietura mâinii.

— Nu vrei să ştii?

— Ba da, cum să nu.

— O să-ţi spun ceva mai încolo!

Aşa e Inti Palia! Anamaya îşi reţine un mormăit furios, dar prinţesa, intuindu-i reţinerea, insistă ca şi cum ar căuta s-o enerveze şi mai mult.

— Hai, fată-a-nu-se-ştie-cui, spune-mi de ce eşti aşa urâtă?

De data asta se ridică brusc şi o respinge.

— Nu ştiu. Eu nu ştiu o grămadă de lucruri, dar tu, tu trebuie s-o ştii!

Râsul lui Inti Palia sună ca zornăitul unui coş cu scoici.

— Sărăcuţa de tine! Se face, iată, un an de când eşti aici şi tot nu vrei să înţelegi că nu vei fi niciodată ca noi.

Anamaya se întoarce şi, ca să-şi ascundă supărarea, împătureşte cu grijă cuvertura ţesută. Dacă e ceva de care e sigură, atunci tocmai asta este: ştie nu numai că nu este o prinţesă de sânge regal, dar cu cât creşte, cu atât corpul ei diferă de cel al tinerelor incase. Pulpele şi gambele i se lungesc, în timp ce ale prinţeselor se împlinesc, faţa, în loc să se rotunjească, devine prelungă; nu are fruntea bombată, buzele rămân prea subţiri, iar sprâncenele sunt de două ori mai înguste… Şi mai are şi ochii aceia! Ochii aproape la fel de bine creionaţi cum ar trebui, doar că sunt albaştri. De un albastru incredibil, asemenea cerului munţilor, când se reflectă în lac la amiază. Un albastru ce provoacă tuturor dezgust, teamă şi batjocură uneori. Un albastru îngrozitor ce respinge toate prieteniile şi toate gesturile de afecţiune. În tot acest an petrecut în *acilahuasi*[5], nimeni nu a vrut să se împrietenească sincer cu ea. Mamele abia dacă i se adresează ca unei fiinţe umane. Numai Inti Palia bravează această aversiune pe care Anamaya o stârneşte în jur ca o boală demnă de dispreţ. Dar n-o face decât pentru a râde şi mai mult de ea.

Lăcrimând, Anamaya strânge la piept cuvertura şi îi spune:

— Dacă sunt aşa de urâtă, de ce te tot învârteşti mereu pe lângă mine?

Zâmbetul prinţesei scoate la iveală dinţii ascuţiţi ca nişte colţişori.

— Mori de curiozitate s-o ştii!

— Ei bine, ai tot timpul să mă vezi! Acum gata…

— Asta aşa e, pufneşte Inti Palia.

Şi cum Anamaya se pregăteşte să iasă din încăpere, îşi zornăie brăţările şi adaugă cu voce mieroasă:

— O să-ţi spun ce o să ţi se întâmple azi!

— Poţi să nu-mi spui, mi-e indiferent!

— Azi va fi pentru tine ziua cea mare: Inca Huayna Capac, tatăl meu, te va privi…

Anamaya încremeneşte cu răsuflarea tăiată. De luni de zile ştie că trebuia să sosească şi acest moment. Dar azi…

Se întoarce să mai înfrunte o dată privirea plină de o bucurie răutăcioasă a lui Inti Palia.

---

[5] Vezi *Glosar.*

— Şi îţi va hotărî sfârşitul fată-a-nu-ştiu-cui!

*

Noaptea trecută, ca de fiecare dată când e lună nouă, a visat satul din selva. Mama o ţinea de mână şi de peste tot se auzeau ţipete. O răsuflare de foc i-a aprins pieptul. Când mama s-a prăbuşit, o linişte de gheaţă a cuprins-o, o groază de neînţeles.

S-a părut că pe buzele mamei se formau cuvinte ce-i erau adresate, cuvinte de dincolo de moarte, pe care ea nu le putea înţelege. S-a trezit plângând, tremurând singură, ghemuită lângă un trup neînsufleţit, strângând în braţe vidul. În timp ce razele cenuşii ale zorilor luminau tapiseriile, a închis ochii ca să alunge moartea şi frica. Apoi a început să respire uşor, ca să nu fie auzită, imaginându-şi că în liniştea imensă mai răsună încă vocea blândă a mamei.

S-a trezit strângând în mână bucata de pânză, păstrată ca o comoară. Şi-a pierdut mirosul, abia dacă mai are un iz de selvă care dispare pe zi ce trece.

„Durerea nu trebuie să i-o ştie nimeni, o va închide în sinea ei”, se gândeşte ea în timp ce femeile o pregătesc.

Casa Fecioarelor este plină de şuşoteli. Mamele îi aruncă priviri reprobatoare în timp ce-i spală şi îi împletesc părul în codiţe. Anamaya îşi repetă vorbele crude ale lui Inti Palia şi frica i se strânge în coşul pieptului: dacă Inca hotărăşte că trebuie să moară fără dreptul de a se salva pe Tărâmul Celălalt, va fi devorată de puma?

După ce Mamele au terminat coafatul, o îmbracă într-o bucată mare de pânză grej care o acoperă de la piept până la glezne, îi strâng cam tare o curea roşie fără model în jurul taliei. După care îi aşează pe umeri *llicila,* o pelerină lungă de culoare mov, mărginită cu alb în jurul gâtului, pe care i-o prind de piept cu un ac din lemn de cedru. În sfârşit, îi întind sandale de pai nou-nouţe pe care şi le pune cu greu.

Se dau un pas îndărăt ca s-o studieze.

Un lucru e sigur: hainele noi nu i-au diminuat urâţenia. Repulsia Mamelor e vizibilă. Nici nu îndrăznesc s-o privească în ochi!

Apoi o lasă să aştepte singură multă vreme într-o cămăruţă întunecată.

Frica are tot timpul să crească.

*

Soarele e la amiază când o târăsc, în sfârşit, afară din Casa

Fecioarelor. Doi soldaţi o aşteaptă. De luni de zile n-a ieşit vreodată din *acilahuasi.*

Soldaţii o conduc în linişte, pe străduţele înguste şerpuind printre zidurile înalte, până la piaţa Palatului Regal. Pe drum nu întâlnesc pe nimeni şi se întreabă dacă nu cumva din cauza ei oraşul este atât de pustiu.

Când ajung în piaţa goală se îndreaptă spre uşa îngustă a palatului, deasupra căreia se află o streaşină pe care este sculptat şarpele vieţii eterne. Acolo soldaţii lovesc cu lăncile în pământ şi rămân neclintiţi, în timp ce Anamaya îşi ţine respiraţia.

Îl recunoaşte într-o clipă pe ofiţerul în ţinuta de gală care apare În pragul palatului şi îşi aminteşte şi numele acestuia: Sikinchara. Niciodată nu va putea uita chipul ofiţerului ai cărui soldaţi i-au ucis mama.

Azi îl observa fără teamă şi fără mirare, doar cu puţină reticenţă. E frumos şi impunător. O platoşă din aur îi acoperă pieptul. Banta de lină în care sunt înfipte două pene verzi, scurte şi late, prinsă în jurul capului, îi evidenţiază şi mai bine trăsăturile feţei. Urechile îi sunt acoperite de mari discuri de argint, prinse cu vergele din acelaşi metal, groase de un deget, care-i trec dintr-o parte într-alta, prin lobii prelungiţi. La cea mai mică mişcare aceste bijuterii enorme se unduiesc şi scânteiază.

Cu un simplu gest al mâinii îi ordonă să înainteze. Cum nu se clinteşte, unul dintre soldaţi o împinge din spate cu vârful lăncii. Atunci trece pragul palatului şi îl urmează pe Sikinchara; acesta, dintr-o privire, îi cere să rămână alături de el.

Traversează întâi o curte interioară, mărginită de lungi clădiri joase. De o parte şi de alta a drumului pavat cu dale, ridicăturile de piatră sunt acoperite de orhidee albe, de *cantuas* purpurii şi de azalee roz. Dar Anamaya abia dacă le sesizează splendoarea.

Trec apoi pe sub un fel de streaşină şi merg de-a lungul unui zid clădit din enorme pietre netede, cu nenumărate nişe, în care strălucesc minunate obiecte din aur şi din lemn pictat. În cele din urmă, ajung în faţa unei porţi înguste, din blocuri de piatră perfect tăiate şi dublate. Abia întrezăreşte un alt patio, mai larg, în centrul căruia se află un bazin mare cu apă aburindă. Vocea aspră a lui Sikinchara îi ordonă:

— În genunchi, copilă! În genunchi în faţa lui Inca!

Cade în genunchi, îşi înclină pieptul, se sprijină cu mâinile de pietre şi, cu coada ochiului, îl vede pe căpitan avansând şi trecând dincolo de poartă. Îl urmează anevoie, zdrelindu-şi podul

palmelor şi genunchii de dalele arse de soare.

E chiar mai bine aşa, căci acum se află sub privirea Fiului Soarelui.

Aude zgomote, cuvinte şoptite pe care nu le înţelege. Brusc, primeşte o lovitură de baston în umăr. Se crispează. Tot vocea lui Sikinchara anunţă:

— Inca, iată fata despre care ţi-am vorbit!

În loc de răspuns, doar un clipocit. În cele din urmă, o voce obosită şi îndepărtată spune:

— Baia asta mă oboseşte. Să mi se dea hainele…

Întrezăreşte poalele tunicilor a vreo zece femei care aleargă.

Stofele, ţesute cu motive în culori strălucitoare, sunt foarte frumoase. Ştie ce se întâmplă, căci la Casa Fecioarelor i s-a explicat de nenumărate ori. Servitoarele îi întind lui Inca veşminte noi pe care nimeni, niciodată, nu le-a atins de când au fost ţesute. Fiul Soarelui le desemnează el însuşi pe tinerele care trebuie să-l ajute să-şi pună tunica de vigonie, să-şi strângă centura, să-şi prindă pelerina, să-şi aşeze pe frunte banta cu însemnele regale…

Închide ochii şi încearcă să-şi revină. Inima îi bate aşa de tare, încât abia aude vocea sufocată ce ordonă:

— Căpitane Sikinchara, spune-i copilei acesteia să se ridice…

Primeşte o lovitură în spate, iar căpitanul mârâie cu voce joasă:

— Ridică-te în faţa lui Inca!

Se întreabă dacă va avea destulă putere s-o facă. Se îndreaptă de parcă ar purta pe umeri o povară de trei ori mai grea decât ea însăşi. S-a ridicat în picioare şi se încăpăţânează să fixeze dalele de piatră din curte, dar glasul lui Inca ordonă iarăşi:

— Ridică-ţi ochii spre mine, copilo!

Atunci îl vede.

Unicul Domn, Huayna Capac, Inca al tuturor incaşilor, Fiul Soarelui şi Stăpân al Imperiului celor Patru Zări!

Îi pare bătrân. Foarte, foarte bătrân…

În ciuda extraordinarei frumuseţi a veşmintelor, în ciuda brăţărilor din aur de la încheieturile mâinilor, a pelerinei de pene multicolore care-i acoperă gâtul şi a enormelor discuri de aur ce fac să-i atârne lobii urechilor, în ciuda fineţii plastronului din perle, îi pare atât de fragil de parc-ar avea oase de pasăre. Pe obraji pielea are strălucirea oalelor vechi de lut, iar pe mâini este

atât de zgârcită, încât pare că aparţine altui corp.

Aşezat pe un tron aflat pe o estradă şi acoperit de perne, o priveşte drept în ochi, fără prea multă uimire şi fără teamă.

Deodată aude o voce ascuţită şi imperativă ce rosteşte:

— Inca, priveşte ochii acestei fete. Nici o femeie incasă nu a avut vreodată ochii albaştri.

— Taci, Villa Oma! Lasă-mă să o privesc!

Nu-l observase pe cel care tocmai vorbise, un bărbat care stătea în dreapta, destul de departe de Inca. Şi el poartă cerceii incaşilor de sânge regal, iar printre buzele subţiri îi curge sucul verde al frunzelor de coca pe care le mestecă.

Fără să-şi ia privirea de la ei, Huayna Capac întreabă:

— Sikinchara, fata vine din selva?

— Da, Inca. Am distrus un sat al războinicilor *Chiriguanos.* Era acolo împreună cu alţi copii şi cu mama sa.

— Unde îi este mama?

— Moartă, Inca. A fost lovită de o piatră trasă cu praştia în timpul atacului. Se poate spune că ea era, fiindcă mai purta o tunică incasă.

— O femeie din Cuzco?

— Fără îndoială.

— Un copil impur, mormăie Villa Oma, bărbatul cu gura verde.

— Şi tatăl? întreabă Inca.

Villa Oma se strâmbă a neştiinţă şi dezgust. Huayna Capac se întoarce către Sikinchara.

— Ştii ceva?

Căpitanul îşi pleacă fruntea în tăcere. Inca priveşte fix ochii lui Anamaya, dar în privirea lui este suferinţa. Buzele îi tremură şi deodată degetele i se crispează pe tron. Transpiră atât de abundent, încât stropi de sudoare se preling pe sub franjurile însemnelor regale şi fac să-i strălucească fruntea.

În afară de frica de moarte care-i face stomacul ghem, mai simte una pe care n-o înţelege prea bine atunci când vede suferinţa acestui bătrân. Se teme pentru el, o dată cu el.

Inca se clatină un moment, cu pleoapele zvâcnind. Se îndreaptă totuşi de mijloc şi îşi revine. Întreabă cu glas vlăguit:

— Villa Oma, ce spun preoţii despre fată?

Bărbatul cu gura verde mormăie şi face un gest de ciudă:

— Majoritatea spun că e nefastă. Are ochii albaştri şi, după cum vezi, e făcută anapoda: pieptul îi e slab şi e mai înaltă ca fetele noastre. Prin venele ei curge sângele incaş al mamei sale,

dar este stricat. Vine din Lumea de Jos şi tot acolo trebuie să se întoarcă!

— Încă un semn, murmură Inca obosit.

El tace. Anamaya are strania impresie că bătrânul sfârşit de puteri o priveşte binevoitor. Ca şi când ar regreta, Villa Oma adaugă:

— Dar, desigur, nu toţi preoţii sunt de acord…

— Ce spun ceilalţi?

— Că e un semn bun pentru domnia ta! Că este trimisă de Quilla, Mama noastră, Luna care îţi promite astfel fericirea călătoriei în cer. Asta pentru că are ochii albaştri.

Inca respiră precipitat. În ciuda eforturilor lui de a-şi masca suferinţa, Anamaya înţelege deodată.

Ştie că Fiul Soarelui e pe moarte, de parcă l-ar vedea deja întins şi fără suflare. Va porni curând pe drumul nevăzut ce-l va conduce la Tatăl său, pe Celălalt Tărâm.

Trebuie să-şi stăpânească lacrimile ce-i înceţoşează ochii.

Inca tot nu-şi ia privirea de la ea. Întreabă:

— Cum o cheamă?

— Anamaya.

Abia ce a răspuns. Sikinchara, că Inca îşi înăbuşeşte un geamăt şi îşi apăsă mâinile pe pântece. Anamaya ghiceşte spaima ce-l îngheaţă pe căpitan, dar şi de data asta Inca îşi revine şi întreabă cu glas abia şoptit:

— Şi tu, Villa Oma, ce crezi?

— Trebuie să dispară, bombăne înţeleptul şi repede. Aruncată pumei, dacă-mi ceri părerea. Să-i fie hrană şi să dispară! Să nu te mai încurce niciodată, nici pe lumea asta, nici pe cealaltă. Tatăl nostru, Inti, nu vrea să vadă pe pământ o asemenea creatură.

— Şi dacă mi-o trimite Quilla, Mama noastră?

— Atunci i-am putea smulge inima ca ofrandă, însă…

Villa Oma n-apucă să-şi termine fraza. Inca scoate un grohăit răguşit. Se apleacă şi vomită pe marginea tronului venin verde. Deodată, suferinţa îi este atât de mare, încât Anamaya alunecă de pe tron şi cade în genunchi. Toţi cei care îl înconjoară, bărbaţi, femei, nobili, servitoare încremenesc îngroziţi.

Anamaya schiţează o mişcare din reflex, dar se abţine imediat.

Nimeni nu are dreptul să-l atingă pe Inca!

Sikinchara a prins-o deja de umeri, ca să o îndepărteze. Cu faţa schimonosită de durere, Inca o priveşte fix şi strigă:

— Ajută-mă! Ajută-mă, copilă!

Bătrânul întinde mâinile înţepenite şi tremurânde, de parcă ar vrea să treacă prin ea. Prin gura larg deschisă iese o răsuflare răguşită, în vreme ce pieptul se zbate sub tunică. Încovoiat, cade în genunchi şi îşi agită mâinile bătrâne:

— Ajută-mă!

În acest moment nu mai există nici Inca, nici interdicţii, iar ea nu se mai teme deloc că va muri. Lacrimile pe care şi le-a reţinut atât de multă vreme îi înceţoşează privirea şi îi curg, în sfârşit, pe obraz.

3.

Quito, noiembrie 1527.

În ciuda aurului strălucitor ce acoperă pietrele fin încrustate în perete, încăperea rămâne întunecoasă, plină de fumul frunzelor de coca ce ard în recipiente de metal.

De trei zile Inca stă în pat, acoperit de cuverturi din lână de vigonie şi lama. Din când în când, adoarme tremurând. Apoi, ochii săi caută în întuneric, în timpul unor lungi priveghiuri tăcute, răspunsuri la întrebările care îl macină.

Cum îl va primi Tatăl său, Soarele, pe Celălalt Tărâm, dacă va muri fără să-şi desemneze urmaşul?

Ce se va întâmpla cu Imperiul nou creat la Cuzco şi pe care el, Huayna Capac, l-a extins aşa de mult, că e nevoie de luni de zile ca să-l străbaţi de la un capăt la celălalt?

Ce spun semnele ciudate care apar de un an atât pe cer, cât şi în munţi?

Să fie oare mânia lui Inti, Soarele, Tatăl său? Să fie oare teama lui Quilla, Luna, Mama sa?

Întrebările se succed într-o înşiruire epuizantă până când febra pune iar stăpânire pe conştiinţa lui. Durerea îi mistuie capul, pântecele, până şi oasele care-l ţin pe om în picioare! O durere necunoscută, venită nu se ştie de unde şi care n-ar fi trebuit niciodată să-l cuprindă pe un Fiu al Soarelui!

Atunci, în chinul său, revede ciudatul iris albastru al fetei capturate în selva din sud. Ochi de culoarea lacului Titicaca, marele lac sacru al originii timpului. Ochi ce stâng durerea.

*

Trompetele-scoici trâmbiţă la poarta palatului. Apoi în curtea interioară se aud voci şi paşi. Doar un singur om apare în pragul încăperii, cade imediat în genunchi, cu fruntea aplecată până la pământ. Pe ceafă poartă o piatră la fel de mare cât un copil. Înaintează astfel spre patul bolnavului, purtând bolovanul fără să se clatine sub greutatea lui.

Gemând, Inca se ridică pe jumătate din pat. Întreabă cu vocea schimbată din cauza febrei:

— Atahualpa, tu eşti, fiule?

Din colţul cel mai întunecat Villa Oma îi răspunde:

— Da, Inca, este Atahualpa.

— Ridică-te!

În vreme ce Inca se prăbuşeşte iar fără suflare pe pat, un servitor ia piatra de pe ceafa lui Atahualpa, care se ridică.

Pe fruntea desăvârşită are banta cu însemnele prinţilor. Poartă tunica şi pelerina cu motivele clanului care deţine puterea. Nasul îi este puternic, acvilin, iar capul şi-l ţine cu mândrie. Uneori albul ochilor se înroşeşte de sânge de parcă doar aşa şi-ar stăpâni furia, dar nu lasă niciodată să i se citească pe faţă ce gândeşte. Şi, cu toate că lobul urechii drepte este disproporţionat de lung, îi impresionează pe toţi cei care-l privesc.

Totuşi, azi, privindu-i chipul lui Inca, bătrânul său tată, el rămâne tulburat.

Huayna Capac este cu mult mai bolnav decât îşi închipuia. Respiră greu, are ochii sticloşi, asemănători cu cei ai unui om care a consumat prea multă coca şi *chicha*[6]. A îmbătrânit dintr-o dată. Atahualpa îşi reţine o mişcare de retragere şi se întreabă dacă trebuie să-i dea bătrânului său tată vestea proastă pe care a adus-o. Cum tăcerea lui se prelungeşte, Inca îi ghiceşte motivul.

— Spune-mi ce ştii, Atahualpa, fiule! Nu-mi ascunde nimic.

Atahualpa aruncă o privire lui Villa Oma care aprobă dând din cap.

— Inca, începe el cu prudenţă, nu am veşti bune.

Huayna Capac îşi agită mâna, semn ca el să continue.

— Negustorii de pe coastă au întâlnit nişte fiinţe ciudate. Au venit pe mare, pe un munte de lemn plutitor…

Pupilele arse de febră ale lui Huayna Capac scrutează chipul fiului său.

— Sunt mulţi?

— Nu. Nu mai mulţi de zece-douăzeci. Au plecat după ce au jefuit încărcătura unei plute de balsa la Tumbes şi după ce i-au capturat pe marinari.

— Erau oameni?

— Nu se ştie, Inca… Unii au partea superioară a corpului dintr-un argint deosebit, alţii au păr peste tot, chiar şi pe feţe. Merg pe două picioare ca oamenii, dar put şi vorbesc o limbă necunoscuta.

— Când s-a întâmplat?

---

[6] Vezi *Glosar*

— Acum trei luni.

— Şi au plecat imediat?

— Da, Inca, pe mare, duşi de muntele lor plutitor, tot aşa cum au venit.

Villa Oma înaintează cu un pas, aproape întrerupându-l:

— *Viracochas*... Te-ai gândit la asta?

— Ce vrei să spui? Întreabă sever Atahualpa.

— Viracocha, Stăpânul nostru, care a făcut lumea şi care s-a înălţat din apele lacului Titicaca pentru a crea munţii şi câmpiile, bărbatul şi femeia. Viracocha Atotputernicul, cel care a vrut ca Inti, Soarele, să ne dea lumina, iar Quilla să ne apere noaptea...

— Villa Oma! Vorbeşti prea mult. Ştiu prea bine cine este Viracocha!

— Atunci ştii că odată isprăvită lucrarea s-a cufundat în mare ca să-şi găsească odihna în tărâmul din apus. Şi că a promis, de asemenea, să revină într-o bună zi...

— De unde tragi concluzia că el este cel care se întoarce azi? îi taie vorba Atahualpa agasat. Pe munţi plutitori şi sub chipul unor bărboşi împuţiţi, acoperiţi de argint fără strălucire?

Villa Oma îi susţine privirea, după care se întoarce spre Huayna Capac:

— S-ar putea, Inca. Viracocha ştie să ia orice înfăţişare care-i convine. Ştie să fie unul sau mai mulţi, om sau fiară, selvă sau munte... Pentru el totul este cu putinţă...

Cu ochii închişi, Huayna Capac respiră zgomotos. Abia se aude când întreabă:

— Fiule, nu crezi că Viracocha este cel care se întoarce la noi?

Atahualpa ridică din umeri şi răspunde:

— Nu ştiu, Inca. Cred că e prea devreme s-o spunem. Ştiu că oamenii impuri pot avea înfăţişări ciudate. Tu însuţi ai văzut astfel de creaturi în selvele şi în munţii din sud... De ce s-ar întoarce Viracocha tocmai azi? Lumea noastră de aici este mare şi puternică, iar noi respectăm ordinea şi legile...

— Dar o să mă alătur lui Inti, şuieră Inca. Nu l-am desemnat pe cel care va purta după mine *borla*[7] regală.

Cuvintele sale provoacă o tăcere apăsătoare.

Bătrânul bolnav se ridică greu, sprijinindu-se în coate şi întreabă cu o voce mai puternică:

— De ce, fiule, refuzi să fii tu? Ştii că în inima mea eşti înaintea celorlalţi fii! Ştii că eşti cel mai înţelept şi cel mai

[7] Vezi *Glosar*

capabil! De ce refuzi şi mă tulburi acum când trebuie să mă îndrept spre Tărâmul Celălalt?

— Inca şi Tată, amândoi cunoaştem răspunsul la această întrebare. Clanurile din Cuzco nu mă vor accepta niciodată! Îmi eşti tată, dar mama mea nu aparţinea unui clan puternic. Dacă voi prelua puterea nu voi reuşi niciodată să instaurez ordinea în Imperiu şi nici să fie respectată Legea! Şi atunci, la ce bun?

— Inca! ţipă Villa Oma. Trebuie să te hotărăşti! Nu poţi să ne părăseşti fără să-ţi numeşti urmaşul. Greşeşti, iar greşeala ta va cădea asupra noastră, a tuturora!

— Villa Oma! Cum îndrăzneşti? mormăie Atahualpa.

— Îndrăznesc, fiindcă nenorocirea se apropie! Atahualpa, uiţi semnele! Noaptea trecută Mama noastră Luna trecând pe deasupra palatului s-a împărţit în trei cercuri. Primul avea culoarea sângelui, al doilea era şi verde şi negru, iar al treilea nu era decât un fum!

Huayna Capac s-a prăbuşit pe pat epuizat. Respiraţia lui era un soi de muget răguşit. Atahualpa abia dacă îl priveşte. Îl întreabă sec pe înţelept:

— Şi după tine, ce crezi că vrea să ne spună Quilla?

— Primul cerc înseamnă că îndată ce Inca va fi ajuns lângă Inti, Tatăl lui, sângele urmaşilor săi va curge din belşug. Al doilea prezice războaie şi masacre ce vor despărţi printr-o prăpastie nordul de sud. Al treilea cerc este doar fum, fiindcă, odată comisă greşeala, mânia lui Inti şi a Quillei va fi aşa de mare, încât din noi nu va mai rămâne decât fumul, mărite Fiu al lui Inca!

— A, mormăie Atahualpa cu un gest furios. Prostii! Villa Oma, te credeam mai înţelept. Îi asculţi prea mult pe prezicătorii care nu-şi mai stăpânesc vorbele. Tot vorbesc şi vorbesc! Ştii bine că un altul din aceeaşi stirpe de nerozi va spune exact contrariul.

— Cine este înţelept? întreabă Villa Oma, mijindu-şi ochii. Cel care priveşte semnele şi le înţelege sau cel care îşi acoperă ochii, ca să le ignore mai vârtos?

— Înţeleptul, frate Villa Oma, este cel care ştie să tacă atunci când trebuie.

— Atahualpa… Atahualpa, fiule, nu te înfuria! şopteşte Huayna Capac, ridicând o mână tremurândă. Îţi preţuiesc gândurile şi îţi iubesc puterea. Dar poate că Villa Oma are dreptate. Mi-a fost mereu un bun sfătuitor, ascultă-l când nu voi mai fi…

Bătrânul tresare în timp ce un nou val de durere îi chinuie

pieptul. Apoi, accentuând cuvintele, adaugă:

— Cred că Mama Quilla mi-a trimis un alt semn. Villa Oma, adu-mi-o pe fata cu ochi albaştri!

*

În Casa Fecioarelor, dimineţile trec, dar nu mai seamănă între ele.

Anamaya tresare înspăimântată când Inti Palia intră în încăpere, strecurându-se fără zgomot pe sub tapiseria viu colorată. Angoasa zilelor trecute nu a dispărut cu totul. Totuşi, Inti Palia se aşează lângă ea cu un surâs complice.

— Uite, şuşoteşte. Ia-o, e pentru tine…

Uimită, vede cum prinţesa îi întinde o minunată brăţară din aur. Doi şerpi înlănţuiţi ce parcă vor să se înnoade pe braţul ei.

— Ia-o, insistă Inti Palia. E pentru tine!

— E atât de frumoasă! …

Inti Palia îi apucă încheietura mâinii şi îi strecoară abil brăţara în jurul braţului.

— Să nu te desparţi de ea, surioară! Întotdeauna te va proteja!

„Sora mea”? Nu ştie dacă trebuie să creadă cuvintele pe care le aude. E aceeaşi Inti Palia care mai ieri o anunţa zâmbind că va muri?

Dar inima ei nu cunoaşte ranchiuna. Îşi înclină timid pieptul spre Inti Palia şi şopteşte îmbujorată:

— Mulţumesc.

Inti Palia o strânge în braţe. Anamaya simte căldura corpului străin, bătăile inimii în pieptul tânăr. A trecut mai bine de un an de când nimeni nu a mai îmbrăţişat-o, de când nici o mână n-a mai mângâiat-o… în ciuda voinţei sale, i se pune un nod în gât, iar mâinile îi înţepenesc pe umerii prinţesei. Amândouă sunt străbătute de acelaşi fior, iar Anamaya vrea să vadă un semn în asta.

Inti Palia e prima care se desprinde din îmbrăţişare. O priveşte şi îi spune solemn:

— Să nu uiţi niciodată că sunt prietena ta!

Ochii lui Anamaya strălucesc de recunoştinţă, dar nu este sigură că se poate încrede în prietenia ei.

— Grăbeşte-te! adaugă Inti Palia, ridicându-se. Căpitanul Sikinchara te aşteaptă, căci Inca te cheamă din nou.

Sub imperiul fricii de acum obişnuite simte născându-se un sentiment nou – un fel de provocare neobişnuită, un fel de aşteptare, chiar mândrie.

*

Înainte să îngenuncheze în pragul încăperii pline de umbre, Anamaya mai are timp să zărească o minusculă şi bizară siluetă înveşmântată în roşu, a cărei privire pătrunzătoare se înfige într-a ei. Un bărbat mai scund decât un copil îşi ţine mâinile puternice pe patul lui Inca. Buzele îi sunt strânse într-o ciudată grimasă de disperare.

Când Sikinchara îi ordonă să înainteze, aerul pe care îl respiră îi irită gâtul şi ochii. Mirosul frunzelor de coca arse se îmbină cu cel al bolii. În întuneric ghiceşte prezenţa altor persoane şi recunoaşte tunica înţeleptului cu gura înverzită de coca.

Odată ajunsă – târându-se în genunchi şi sprijinindu-se pe coate – la patul lui Inca, Piticul îi face loc fără să se retragă. Simte prezenţa corpului diform aproape de al ei şi, ciudat, senzaţia nu este dezagreabilă. Apoi aude vocea lui Inca, foşnitoare ca nisipul:

— Ridică-te, copilă! Priveşte-mă!

Se ridică şi ceea ce vede este oribil.

Inca este aşa de bolnav, că faţa îi pare putredă. Pete respingătoare îi deformează fruntea şi tâmplele. Altele îi apar şi pe mâinile cuprinse de un tremur violent. Murmură:

— Atahualpa, uită-te la aceşti ochi…

Un nobil tânăr se apropie şi o priveşte.

Anamaya îşi reţine pasul înapoi pe care voia să-l facă. Simte toată puterea ce sălăşluieşte în acest bărbat care îi scrutează privirea albastră fără să ezite, în timp ce ea este surprinsă de firişoarele de sânge care îi acoperă albul ochilor. Cu toate acestea, are o faţă frumoasă, cu gura mare şi buzele bine conturate.

Nu cutează să-l privească mai mult timp şi întoarce capul. Ce descoperă în acel moment o face să tresară şi e cât pe ce să ţipe. Pe patul lui Inca sclipeşte o altă privire. Un bot întunecat este întors spre ea. Şi colţii îi strălucesc!

Tremurând îşi dă seama în cele din urmă că puma e neînsufleţită. E doar o piele întinsă pe picioarele lui Inca. Dar capul este atât de bine păstrat, încât irişii fiarei o străpung.

Atahualpa întreabă:

— Cine este? De unde vine?

— Villa Oma îţi va explica, şopteşte Inca. Vino aici, copilă, apropie-te!

Ezitând, Anamaya se mai apropie puţin de patul regal.

Duhoarea o sufocă. Se întreabă dacă ceea ce i se întâmplă nu e mai rău decât să fie aruncată fiarelor sălbatice. Piticul îşi apropie gura de urechea ei şi în clipa în care se pregăteşte să-l respingă înfricoşată, îi şopteşte: „Să nu-ţi fie teamă de el!” E doar o şoaptă pe care nu a mai auzit-o nimeni, dar care i-a potolit bătăile inimii. Cu un efort uriaş, Inca îşi întinde mâna tremurătoare către ea.

— Ia-mă de mână, copilă!

Îndărătul ei îl aude pe Villa Oma strigând:

— Inca! Ai grijă!

Nici nu îndrăzneşte să-şi ridice mâna. Priveşte îngrozită degetele întinse către ea, înnegrite ca o rădăcină putrezită din cauza gerului. Nimeni, cu excepţia femeilor alese, nu-l atinge pe Inca!

Totuşi, ochii lui măriţi de febră îi fixează pe ai ei. Huayna Capac ordonă iarăşi:

— Atinge-mă, copilă!

Cu greaţa oprită în gât îşi pune degetele palide peste cele ale lui Inca.

Cu o mişcare controlată, bolnavul se agaţă de ea. Gemând închide pleoapele, îşi lasă capul pe spate pe cuvertura îmbibată de sudoare, ca şi când s-ar prăbuşi străbătut de un frison rece.

În jur, toţi tac.

Anamaya, tremurând ca şi Inca, nu le aude răsuflarea neliniştită.

Buzele arse ale Fiului Soarelui se prelungesc într-un rictus. Este, poate, un surâs. Pleoapele i se zbat, dar privirea este la fel de înceţoşată ca a unei persoane orbite de o lumină prea puternică. Glasul nu este decât un ecou răguşit ce vibrează în gâtul uscat.

— Albastrul apelor lacului Titicaca se oglindeşte în ochii ei, fiule. Al apelor cerului! Îţi mulţumesc, Quilla, Mamă, pentru că mi-ai trimis-o! Acum ştiu. Ştiu…

— Inca, tată…

— Lasă, Atahualpa! E bine. Mi-au trimis-o să mă însoţească până în pragul Celuilalt Tărâm. Privirea ei îmi face bine. Îmi auzi vocea, fiule? E deja mai limpede. Durerea mă părăseşte. Ah, îţi mulţumesc, Quilla!

Anamaya se clatină. Nu înţelege ce vrea să spună Inca, dar simte cât de puternic îi strânge mâna. Şi îşi dă seama că totuşi spune adevărul, că îi este mai bine…

Ar vrea să zâmbească şi ea.

După o lungă tăcere aude scârţâitul sandalelor pe dalele de piatră. Înţelege că Villa Oma şi apoi tânărul nobil părăsesc încăperea. Rămâne singură, ghemuită lângă pat, cu mâna în mâna lui Inca şi cu Piticul ascuns la spatele ei.

— Fiul meu cel mare mai este lângă mine? întreabă Huayna Capac.

— Sunt aici, tată drag.

Vocea Piticului este gravă, profundă, asemenea unui ecou ieşit din pieptul unui uriaş.

— Acum trebuie să ne laşi, fiule, murmură Inca.

În timp ce aude paşii Piticului care se îndepărtează, îi vin în minte întrebări fără răspuns. „Cum poate să fie Inca tatăl unei asemenea creaturi?” Şi cu toate acestea, i se pare că în vocile lor a desluşit o imensă tandreţe...

Atunci Inca îi strânge mâna într-ale sale cu o putere de care nu-l credea în stare. Îşi muşcă buzele ca să nu ţipe. Apoi el spune încet:

— Fii răbdătoare, copilă, am multe să-ţi povestesc.

*

Toată noaptea Inca a ţinut mâna lui Anamaya strânsă într-ale sale.

Toată noaptea povesteşte şi iar povesteşte. Vocea sa stinsă nu încetează să rostească vorbe, de parcă aceasta ar fi singura putere rămasă.

Îi povesteşte trecutul, facerea lumii, întemeierea regatului Cuzco de către primul Inca şi cucerirea munţilor, a câmpiilor şi a lacurilor de către Fiii Soarelui.

Îi povesteşte cum el, Huayna Capac, al doisprezecelea Fiu al Soarelui, a lărgit Imperiul Celor Patru Zări de la vulcanii Quito din nord şi până în sud, mult dincolo de lacul Titicaca, acolo unde zăpezile şi gerul domnesc tot timpul.

Îi povesteşte despre bătăliile purtate, despre oraşele supuse şi despre popoarele cucerite.

Fără să respire, cu buzele uscate de atâtea cuvinte rostite, îi spune care sunt puterea şi înţelepciunea, măreţia şi forţa Fiilor Soarelui.

Cu hohote amestecate cu horcăielile agoniei, îi spune cât de mult l-a iubit Mama sa, Luna, cât de fericit este sa se alăture, în sfârşit, lui Inti, Soarele, Tatăl său. Dar îi mărturiseşte şi teama de a-şi regăsi pe Celălalt Târâm strămoşii, care îi vor reproşa că nu

a asigurat viitorul Imperiului prin înmânarea însemnelor regale unuia dintre fiii săi.

Îi spune că speră totuşi să devină piatră, asemenea strămoşilor din neamul său, aşezată sub iarba zveltă şi fragilă a unui munte din Cuzco.

Şi, în cele din urmă, îi dezvăluie un secret. Îi şopteşte viitorul!

Atunci este ca şi cum cuvintele n-ar mai trece din gură spre ureche, ci din mâna descărnată a lui Inca în palma tânără a copilei.

Şi, ameţita de cuvinte şi de fraze, nu mai aude nimic.

Nu ştie că toţi Nobilii imperiului se îngrămădesc în pragul încăperii, umplând marea curte a palatului, luminată de sute de torţe.

Toţi sunt bogat înveşmântaţi şi împodobiţi. Aurul cerceilor străluceşte în noapte, ca şi cum, deodată, toate stelele s-ar fi adunat aici. Dar păstrează o linişte desăvârşită, nu se aude decât murmurul vocii lui Inca, asemenea unei insecte încăpăţânate.

Şi toată noaptea Nobilii privesc acest lucru greu de imaginat: pe patul de moarte, Inca ţine în mâna lui pe cea a unei fetiţe, îngenuncheată, care se clatină de oboseală! O fetiţă impură, cu ochi albaştri ca lacurile, nici măcar de neam mare. Şi el vorbeşte, vorbeşte la nesfârşit!

Ei îi încredinţează toate secretele pe care nu le ştie decât Fiul Soarelui!

Ei îi încredinţează taina Părinţilor şi a Strămoşilor!

Mulţi ar vrea să se revolte în faţa acestui sacrilegiu, dar nici unul nu îndrăzneşte.

*

Când soarele răsare, Anamaya este atât de sleită de puteri, de parcă tot corpul i s-ar fi golit de sânge.

De sute de ori puţin a lipsit să adoarmă. De sute de ori cu mâna rămasă liberă şi-a zbârâita pulpele până la sânge, ca să nu i se închidă pleoapele.

De sute de ori irisul galben al pumei a privit-o adânc în ochi, obligând-o să rămână trează.

Acum, la ivirea zorilor, îşi simte corpul atât de obosit, încât a devenit insensibil şi îngheţat, de parcă ar fi acoperit de zăpadă. Spiritul îi este amorţit, iar frazele spuse de Inca s-au şters deja.

Dar, deodată, în timp ce pleoapele Nobililor care au rămas în picioare în curte, se închid, iar capetele se clatină de oboseală, murmurul se opreşte.

Tresare cu ceafa înţepenită şi cu ochii larg deschişi.

În degetele ei atât de vlăguite simte un punct de foc.

Inca tremură din nou gâfâind.

Pe timpul nopţii chipul său bătrân s-a încreţit de parcă oasele maxilarelor s-ar fi topit brusc.

Privirea însă, la fel de întunecată asemenea nopţii care tocmai a trecut, arde măcinată de un foc la fel de violent ca şi cel ce topeşte aurul şi pătrunde în ochii lui Anamaya de parcă, împreună, ar putea să străbată până la Celălalt Târâm.

Ea nu se teme, dar inima i se frânge, deschizându-se tuturor durerilor. Înaintea ochilor îi apar mama moartă în sat şi chipul bătrânului. Un val de durere îi îneacă pieptul, iar lacrimile i se înnoadă în gât.

Toţi, până departe în curte, îi aud hohotul de plâns. Şi un fior de spaimă îi străbate pe toţi.

Totuşi, Inca se mai agaţă o dată de mâna ei cu atâta putere, încât o trage spre pat şi îi strigă:

— Copilă Anamaya! Fiică a lacului, fiică a lui Quilla! Fie ca viaţa să-ţi fie îndelungată în colţul acesta de lume! Pentru că eu îmi voi aminti întotdeauna de tine când voi fi alături de Tatăl meu, Soarele!

Se prăbuşeşte în aşternut şi s-a isprăvit, e mort.

Din curtea regală se înalţă un murmur prelung.

Atunci Anamaya cade pe pardoseală ca o lamă frântă.

4

Quito, decembrie 1527.

— Poate că eşti o copilă fără minte şi fără memorie. Auzi cuvinte fără să le înţelegi? Inca îţi vorbeşte o noapte întreagă şi asta nu valorează pentru tine nici cât o frunză de coca sfărâmată între degete?

Ore şi ore înţeleptul Villa Oma pune aceleaşi întrebări la care copila nu are decât un singur răspuns, spus cu fruntea plecată:

— Nu ştiu, mărite Nobil, nu mai ştiu. N-am înţeles... Tot vorbea şi vorbea! Rostea cuvinte pe care nu le mai ştiu. Nu voiam să le uit, dar sub privirile pumei totul s-a şters...

— Te-a privit puma şi totul s-a şters?

Este atâta ironie amară şi furioasă în această zeflemea, că Anamaya îşi întoarce faţa.

— Calmează-te, Villa Oma! intervine sec Atahualpa.

Villa Oma îşi loveşte cu pumnul platoşa de aur şi se dă doi paşi la o parte, de parcă această mişcare ar absorbi ceva din furia care îl stăpâneşte.

Aerul devine irespirabil în cămăruţa întunecoasă şi mobilată numai cu un pat şi cu un urcior mare şi gol. Înţeleptul îşi trage pelerina şi se întoarce agitându-şi vehement mâna:

— Puternice Stăpâne Atahualpa şi frate al neamului meu! strigă el. Te respect, dar mi se pare că nu înţelegi gravitatea situaţiei. A trecut, iată, o lună de când tatăl tău, Huayna Capac s-a îndreptat spre Celălalt Tărâm. A plecat fără să-şi desemneze urmaşul. Poate, în deznădejdea agoniei i-a mărturisit copilei acesteia ultima dorinţă şi, uite, a privit în ochii unei piei de puma şi totul s-a şters!

Villa Oma îşi ia răgaz un moment de tăcere, cât s-o fixeze dezgustat pe Anamaya care simte cum i se înmoaie genunchii şi pieptul îi îngheaţă de ruşine.

— Astfel, reia înţeleptul cu voce îngheţată, Imperiul trece prin zile înnegurate. Nici un Inca nu poate pretinde să-şi pună *borla* pe frunte. Imperiul celor Patru Zări nu mai are stăpân. Inti nu mai are un Fiu care să domnească peste noi! Crezi că asta poate să

dureze fără ca lumea noastră să nu se distrugă? Atahualpa, Atahualpa! Puteai să devii Inca...

— Villa Oma, ştii de ce am refuzat. N-are rost să mai revenim asupra acestui lucru...

— Nu contează motivul! Refuzul tău l-a forţat pe Huayna Capac să ia hotărâri greşite pe când era bolnav şi se afla deja cu un picior în Celălalt Tărâm.

— Villa Oma, măsoară-ţi cuvintele!

— Nu-i ăsta adevărul gol-goluţ? Pe cine a desemnat în locul tău? Ultimul său născut care nu avea decât o lună! Un bebeluş! Iar sorţii i-au fost împotrivă! Preoţii au afirmat că este o alegere execrabilă. Vai, biruit de boală, tatăl tău s-a încăpăţânat...

— Nu-mi spui nimic nou. Repeţi acelaşi lucru şi eşti lipsit de respect!

— Atunci am să-ţi dau o veste, sosită chiar azi în zori...

— Spune!

— Preoţii au mers la Tumebamba să pună *borla* regală pe fruntea acelui bebeluş, de vreme ce el fusese Alesul. Şi când au ajuns, copilul murise deja, ca şi tatăl lui!

Liniştea îi învălui asemenea unui vânt rece. În ciuda voinţei sale, Anamaya ascultă atent. Pe cât se poate, se străduieşte să rămână nemişcată. Ghiceşte însă respiraţia greoaie a lui Atahualpa şi scrâşnetul dinţilor înţeleptului care întreabă:

— Ce o să se întâmple acum? Spune-mi, Atahualpa, tu care le ştii pe toate!

— Neamurile puternice din Cuzco nu vor ezita să confere însemnele regale fratelui meu, Huascar, recunoaşte grav Atahualpa. El a fost desemnat al doilea...

— Da, însă oracolele i-au fost la fel de neprielnice ca şi bebeluşului! Şi chiar dacă ar fi acceptat această alegere, îl cunoşti pe Huascar la fel de bine ca şi mine. Este imprevizibil. Până una alta se supune bucuros unchilor şi mătuşilor din Cuzco, care nu vor să împartă cu nimeni domnia şi îi urăsc pe toţi cei din clanurile din nord. Nimeni nu poate şti ce vrea să facă din Imperiul celor Patru Zări, însă un lucru e sigur: o va face cu preţul sângelui. Îi place să chinuiască! Şi ne va considera duşmani. Iată ce ne va aduce ziua de mâine. Ţi se pare drept? Eu ţi-o spun: mă tem de mânia lui Inti, Tatăl nostru, mă tem de lacrimile lui Quilla şi de fulgerul lui Illapa! Numai tu, Atahualpa, eşti în stare să păstrezi Imperiul unit şi puternic!

Atahualpa răspunde simplu, cu voce calmă:

— Nu. Huascar va purta *borla.* Aşa a vrut Huayna Capac, tatăl meu.

Villa Oma bate din picior atât de furios, încât Anamaya tresare, iar înţeleptul o ameninţă cu un deget subţire şi ascuţit ca un vârf de lance. În întunericul din jur, buzele şi dinţii înverziţi de frunzele de coca par negre şi asta face ca gura să-i semene cu un hău ameninţător, de unde cuvintele ies ca nişte mârâieli:

— Ce ştii tu despre acest lucru? El şi-a încredinţat secretul acestei copile! O noapte întreagă! Trebuie să ştim ce i-a spus. Nu trebuie decât ca ea să-şi amintească!… Ah, Atahualpa! Las-o în seama mea, dă-mi voie să-i smulg pielea, dacă trebuie! Îţi promit că în seara asta…

— Nu, Villa Oma, îl întrerupe Atahualpa, iar tonul său nu admite replică. Nu vei face nimic din toate astea.

O clipă cei doi bărbaţi se înfruntă din priviri. Anamaya mai are puţin şi se prăbuşeşte când înţeleptul se îndreaptă în cele din urmă spre uşa îngustă a încăperii. Atahualpa îl cheamă cu un ordin scurt:

— Ascultă-mă cu atenţie, frate Villa Oma! Ştiu că tot ce ai spus este spre binele meu şi nu o voi uita. Dar vreau să respect alegerea tatălui meu, chiar dacă nu-mi este pe plac. Dacă el a considerat că această copilă i-a fost trimisă de Mama noastră Luna, avea motivele lui şi dacă i-a încredinţat viitorul fără ca ea să-şi amintească nimic acum, avea iarăşi motivele lui.

Înţeleptul suspină. După o ezitare face cale întoarsă pentru a întreba:

— Ce vrei să fac?

— Ceea ce se cuvine făcut. Ai auzit ca şi mine ce a rostit tatăl meu; „Copilă Anamaya! Fiică a lacului! Fiică a lui Quilla! Fie ca viaţa să-ţi fie lungă în colţul acesta de lume…” A desemnat-o să fie păzitoarea „Fratelui-Geamăn”. Şi aşa va fi.

Cu faţa obosită, Villa Oma clatină din cap. Vorbeşte ca şi cum ar dăscăli un copil obraznic:

— Aşa ceva nu se poate. Niciodată *Gemenii* n-au avut Soţie.

— Ei bine, de acum înainte se va putea. O vei spune chiar tu Preoţilor: această copilă va fi *Coya Camaquen* a Fratelui-Geamăn.

— Nu vor accepta aşa ceva. Da-mi voie s-o arunc în groapa cu pume şi atunci îşi va aminti.

— Nu! Inca Huayna Capac o vrea lângă el şi asta – aici. Nobilii prezenţi în noaptea trecerii sale pe Tărâmul Celălalt au văzut-o şi

au auzit-o la fel de bine ca şi noi.

— Copila asta nu-i decât o sălbatică! protestează iar Villa Oma. Habar n-are ce înseamnă o *Camaquen,* n-a văzut în viaţa ei un Frate-Geamăn!

— Ai s-o înveţi tu. Şi repede…

— Atahualpa! Nu este o incasă adevărată, de ce ar trebui să-i încredinţam secretele noastre? Este împotriva tradiţiei şi a Legii… Ştii ce o să ni se întâmple dacă te înşeli?

— Nu am cum să mă înşel, de vreme ce respect dorinţa tatălui meu.

— Cine poate s-o spună? Dacă greşeala noastră este prea mare, Soarele nu va mai trece peste munţii de la răsărit. Vrei să rămână în Lumea de Jos, iar dimineaţa să fie totuna cu noaptea? Să se oprească timpul în loc şi să se isprăvească o dată cu noi?

Fiecare cuvânt loveşte în inima lui Anamaya ca un cuţit. Dar Atahualpa ordonă calm:

— Nu te mai văita şi fă ce-ţi cer!

Înţeleptul rămâne o clipă cu ochii închişi, dar sfârşeşte prin a se înclina învins. Cu o mişcare rapidă apucă bărbia lui Anamaya între degetele tari ca lemnul, îi înalţă capul şi îşi înfige privirea întunecată în cea a fetei:

— Ai auzit? Copilă Anamaya! De acum înainte ai să mi te supui în toate. Aceasta este voinţa fratelui meu Atahualpa. Şi dacă vreodată memoria şi limba ţi se vor dezlega pentru a dezvălui altuia ce ţi-a spus Inca înainte să moară, îţi promit că-ţi fac inima bucăţele!

Îi eliberă bărbia cu atâta violenţă, de parcă ar fi pălmuit-o. În timp ce iese fără să-l privească pe Atahualpa, i se înmoaie genunchii şi se prăbuşeşte pe patul îngust. Nici orgoliul nu o mai poate ajuta; spaima i-a tăiat răsuflarea, sughiţă cu gura deschisă ca pentru un ţipăt abia reţinut. Nobilul Atahualpa o priveşte un moment, ezită, apoi face un pas şi se apleacă spre ea. Degetele îi ating umărul, încearcă să o mângâie cu dosul palmei.

— Priveşte-mă, copilă, îi şopteşte cu blândeţe.

Cearta cu înţeleptul i-a înroşit mai mult ca niciodată ochii. Dar un zâmbet uşor pluteşte peste buzele sale frumoase.

— Să nu plângi, copilă Anamaya, spune încet de tot. Fii puternică şi demnă! Să nu te temi de înţelept! ţipă mult, dar nu e aşa de rău pe cât pare. Ne vrea binele…

Îi cercetează faţa de parcă ar căuta ceva anume în misterul ochilor albaştri. Nu mai zâmbeşte. Chipul i-a devenit sever atunci

când o previne:

— Să nu te temi de nimeni! Te voi proteja atât cât va dori, de pe Celălalt Tărâm, Tatăl meu.

*

— Anamaya, surioară…

Inti Palia, intrată pe furiş în încăpere după plecarea lui Atahualpa, îngenunchează lângă ea şi îi mângâie mâna. Îşi trece degetele peste brăţara cu capete de şerpi, privirea strălucindu-i de curiozitate:

— E adevărat ce se spune? întreabă în şoaptă.

Anamaya o priveşte fără să înţeleagă ce vrea să spună.

— Că nu-ţi aminteşti nimic! adaugă prinţesa clipind nervos. Nimic din ce ţi-a spus Inca…

Ezită să răspundă. Ameninţările lui Villa Oma îi răsună încă în minte. Dar nu vrea să lase impresia că îşi înfruntă prietena.

— Inca mi-a vorbit şi cuvintele sale sunt în mine, rosteşte cu precauţie.

— Dar nu ţi le aminteşti? repeta prinţesa încleştându-i încheietura mâinii.

— Când Inca va dori, mi le voi reaminti…

Inti Palia suspină, dar ceea ce citeşte în privirea lui Anamaya o împiedică să insiste.

Îşi descleştează degetele încercând o mângâiere neglijentă. Un râs scurt, deloc amical, abia dacă îi întredeschide buzele.

— Cu atât mai râu. Dacă nu vrei să mi te destăinui…

— Inti Palia! Nu pot! Nu am dreptul!

Tânăra prinţesă dă din umeri şi se ridică aranjându-şi acul de aur al pelerinei. Într-o clipită şi-a regăsit morga şi dispreţul pe care Anamaya nu i le mai văzuse de multă vreme.

— Nu mai contează, îi aruncă ea, de fapt venisem să te anunţ ceva mult mai important. Şi cum de la moartea lui Inca n-ai mai ieşit din această odaie, desigur că nu eşti la curent…

— Nu am voie să ies, murmură aruncând o privire furioasă spre tapiseria din dreptul uşii.

— Ce-ţi spuneam! Continuă Inti Palia. Şi nici eu nu trebuie să rămân prea mult. Dar e mai bine s-o ştii. De îndată ce se va încheia postul pentru trecerea lui Inca pe Celălalt Tărâm, voi deveni concubina măritului Atahualpa!

— O!

— Da… Te miră?

— Nu. Eşti frumoasă! Înţeleg…

— Da, râde Inti Palia plină de înfumurare. Da, cred că mă găseşte foarte frumoasă. Şi, după cum vezi, nu are importanţă că nu vrei să-mi spui secretul. Am să aflu pe altă cale. În picioare, Nobilii sunt foarte tăcuţi şi orgolioşi, dar culcaţi în braţele concubinelor... e cu totul altă poveste!

Iese râzând, foşnindu-şi tunica de lână fină.

— Să nu crezi nimic din tot ce-ţi spune, rosteşte o voce gravă şi profundă pe care o recunoaşte imediat.

— Inti Palia este mincinoasă şi crudă!

Piticul îşi scoate întâi umerii, apoi bustul şi picioarele din vasul mare de lut. În părul des are presărate boabe de porumb. Se aşează cu agilitate pe marginea vasului şi o priveşte cu un aer foarte serios.

— Mare mincinoasă şi la fel de rea ca un şarpe rănit, continuă scuturându-şi capul pentru a scăpa de boabele de porumb. Prima oară când m-a văzut mi-a tras nişte şuturi! Se supune celor puternici şi pe cei slabi îi zdrobeşte. Doar ascultându-i cuvintele şi tot îţi faci rău.

De n-ar fi atât de uimită, ar izbucni în râs în faţa spectacolului dat de această creatură care sare ca o maimuţă din vasul de lut, cu capul acoperit de ploaia de aur a plantei sacre. Dar se încruntă şi face pe ofensata:

— Ce te bagi şi ce cauţi aici?

— Te veghez, Prinţesă.

— N-am nevoie de tine ca să ştiu care-mi sunt prietenii.

— A? Eşti aşa de sigură de asta? rânjeşte Piticul.

Apoi, cu o mişcare graţioasă iese de tot din vas şi dintr-un salt sare pe pardoseală ca să se prosterne în faţa lui Anamaya care abia se ţine să nu pufnească într-un hohot de râs.

— Prinţesă!

— Nu mai face pe prostul!

— Dar nu fac deloc pe prostul, Prinţesă, protestează Piticul cu o seriozitate dureroasă. Dimpotrivă. Stăpânul meu a murit şi nu-ţi cer decât onoarea de a te sluji.

— Să mă slujeşti? Pe mine? Sunt urâtă şi...

— Te-ai uitat bine la mine, Prinţesă?

Hohotul de râs pe care şi-l stăpânea de la ivirea Piticului izbucneşte în sfârşit – un hohot care-i zguduie adâncurile fiinţei şi o eliberează. E atât de multă vreme de când durerea şi teama s-au cuibărit în ea, încât nu se mai poate opri. Piticul se ridică şi se postează impasibil în faţa ei.

— Iartă-mă, bolboroseşte, nici măcar nu ştiu cine eşti…

— N-ai auzit că Inca m-a numit fiul lui?

— Ba da, dar…

— … dar credeai că boala îi întunecase mintea, nu?

— Nu ştiu. Mi-era foarte frică şi poate n-am…

— Nu te nelinişti, o întrerupe Piticul fără răutate, nu m-ai jignit…

Prin tapiseria mişcată de o briză uşoară vede umbrele celor care se agită în palat. Piticul îi ghiceşte neliniştea şi i-o alungă cu un simplu gest.

— N-o să intre nimeni, şopteşte el complice.

— De unde ştii?

— Mă pricep la lucrurile astea, rosteşte cu o siguranţă caraghioasă.

Aşezaţi unul în faţa celuilalt păstrează pentru o vreme tăcerea. Încet-încet se obişnuieşte cu prezenţa lui bizară: capul extrem de mare şi care-i ajunge până la piept, tunica lungă, roşie, în franjurile căreia s-au adunat praf şi noroi. O putem încă din prima zi când l-a descoperit pe marginea patului lui Inca.

— Porţi mereu tunica asta?

— O purtam în ziua în care Inca Huayna Capac m-a prins şi m-a făcut fiul lui…

— Nu înţeleg…

— Sunt din tribul *Canaris* care a purtat mereu războaie împotriva incaşilor. În ziua în care Huayna Capac i-a urmărit pe cei din neamul meu până aproape de lacul Yaguarcocha şi ne-a distrus casele, mă ascunsesem tremurând sub un maldăr de cuverturi groase de lână…

Chipul Piticului îşi schimbă expresia de la un cuvânt la altul asemenea cerului în anotimpul ploios. În ochii săi se citesc rând pe rând spaima şi veselia.

— Auzeam cum teribila-i furie izbucneşte în vorbe grele ca norii aducători de furtună. Pe scurt, mi-era frică să nu mor, o frică îngrozitoare, deloc nobilă. Când am simţit o mână scotocind prin cuverturi, am crezut, într-adevăr, că mi-a sunat ceasul.

— Probabil că te-ai rugat mult să rămâi în viaţă!

— Deloc, Prinţesă. Nu ştiu cum m-am trezit spunând aiurea: „Cine m-a găsit? Lasă-mă să dorm!” şi am repetat de mai multe ori sub cuverturi, întinzându-mă şi căscând de parcă m-aş fi trezit dintr-un somn adânc „Lasă-mă să dorm!”

Anamaya râde iar cu inima uşoară.

— Şi ce-a zis Inca?

— A făcut asemenea ţie, Prinţesă. A râs în hohote. Şi o dată cu el au râs şi cei din preajma lui, generali, luptători, Nobili, toţi cu acea sclipire tăioasă în priviri, însă râdeau fiindcă şi stăpânul lor râdea. Singurul care nu participa la scena hazlie era fiul lui cu ochii roşii…

— Atahualpa? De ce?

Piticul tace:

— Motivul îl cunoaştem, eu şi alţi câţiva. Dar crede-mă, e mai bine să nu-l ştii…

— Aşadar şi tu deţii un secret primejdios.

Face cu podul palmei o mişcare sugerând tăierea gâtului.

— Asta mă ţine în viaţă – nu altceva. În fine, dacă Huayna Capac n-ar fi declarat că îi sunt fiu, fiul său cel mare şi că mi se cuvine respect… De asta mai trăiesc. Dar acum El a trecut pe Tărâmul Celălalt…

Piticul tace brusc şi ei îi piere cheful să râdă.

— Mi-am pierdut tatăl, adaugă cu seriozitate şi cu o tristeţe fără vreo urmă de bufonerie.

Inima lui Anamaya bate cu putere. Piticul mai adaugă, cu voce gravă, în aparenţă lipsită de emoţie:

— Şi mă urăsc tot atât de mult cum te urăsc şi pe tine!

— Eşti la fel de singur ca şi mine, nu-i aşa? murmură înţelegând în cele din urmă ce vrea să spună.

— Aşa s-ar zice.

În liniştea care-i leagă, nu se mai teme să fie o copilă. Emoţii vechi pe care nu caută să le înţeleagă o fac să tresară. Un val de tandreţe îi strânge stomacul şi îi înceţoşează ochii. Cuvintele îi vin în gâtul înţepenit. Ar vrea să-i povestească, să-i împărtăşească frânturile de spaime şi de amintiri. Dar nu reuşeşte decât să bolborosească sunete neclare. În timp ce lacrimile îi taie răsuflarea, Piticul îi ia extrem de blând mâna în mâna lui mare, cu degete ciudat de disproporţionate.

— Nu spune nimic, Prinţesă! Nu spune nimic, are să fie bine.

— Aş vrea… aş vrea…

Dar tot nu-şi găseşte cuvintele. Se ghemuieşte lângă el şi deodată se simte mică, mai mică decât el, atât de mică, de confuză, de rătăcită! Şi totuşi, pentru prima oară după luni de zile, inima i se umple de speranţă şi de recunoştinţă.

Şi-a găsit, în sfârşit, un prieten.

*

La cel mai mic zgomot, la orice vizită, Piticul se ascunde.

Când se face noapte, se întinde lângă ea pe pat şi vorbesc.

Îi povesteşte despre atacul asupra satului, despre moartea mamei sale, despre căpitanul Sikinchara, despre pasiunea bizară şi răutăcioasă pe care i-o arată Inti Palia şi teama ei că secretul încredinţat de Huayna Capac este în ea şi că toată lumea vrea să-l ştie.

El îi vorbeşte despre viaţa la curte şi intrigile de aici, despre ura concubinelor şi răutatea Nobililor. Îi dezvăluie, de asemenea, secretul pe care Atahualpa îl ascunde în inima sa, adevăratul motiv care-l împiedică să fie Inca. Şi îi mai spune să nu se încreadă decât în cuvintele ascunse în ea, cele pe care i le-a încredinţat Huayna Capac şi care se află în ea.

Îşi mărturisesc unul altuia teama de a fi despărţiţi, acum când s-au întâlnit, dar îşi promit să vegheze, pe cât pot, unul asupra celuilalt.

El o face să râdă încet şi ea îl numeşte „Stăpânul Meu” în timp ce el i se adresează cu „Prinţesă”. În pustietatea nopţii, îşi abandonează corpurile unei singurătăţi teribile, fricii pe care au acumulat-o zi de zi.

Când zorii se apropie, Piticul îi spune lui Anamaya că va fi ucis în curând. O ştie.

Şi ea se lipeşte de el ca şi cum s-ar îneca, cerându-i să nu moară, să nu o lase.

5

Quito, ianuarie 1528.

— *Coya Camaquen*! *Coya Camaquen*! Te rugăm, trezeşte-te!

Anamaya se ridică brusc şi se sprijină în coate, speriată. În camera ei mică se înghesuie vreo şase sau şapte femei. Şi când dă să se ridice, servitoarele i se închină şi se retrag lângă perete, cu toate semnele de respect care nu se acordă decât unei doamne de rang înalt.

Cea mai bătrână dintre ele, care totuşi nu are de două ori vârsta ei, îngenunchează fără să o privească. Îşi sprijină palmele de covorul ce acoperă pământul care pardoseşte camera şi cu faţa plecată, murmură:

— *Coya Camaquen,* te rugăm, trebuie să ne urmezi!

„Coya Camaquen"…

Astfel dorinţa Nobilului Atahualpa s-a împlinit în ciuda împotrivirii înţeleptului Villa Oma.

„Coya Camaquen!"

Dacă ar şti măcar ce înseamnă asta de fapt. Ce funcţie îndeplineşte de acum înainte şi care îi sunt îndatoririle!

Dar nu prea are timp să-şi pună asemenea întrebări.

Tapiseria din dreptul uşii este ridicată şi vede cum afară soarele străluceşte.

Va ieşi, în sfârşit, din această încăpere care aduce mai mult a închisoare decât a cameră.

Nu l-a mai văzut pe Pitic din noaptea în care a venit să-i alunge singurătatea oferindu-i-o pe a sa. Uneori se întreabă dacă n-a visat…

Se ridică şi le urmează pe servitoare, care nu îndrăznesc s-o privească. Dar abia face câţiva paşi în soare, că o scutură un frison.

Imensul Palat Regal este copleşit de plânsete. Florile din grădini au fost tăiate şi acum se ofilesc pe pământ. Soţiile lui Inca merg de colo-colo gemând cu chipurile răvăşite de supărare. Toate par abandonate şi confuze, plimbându-se fără rost încolo şi încoace.

Servitoarele o conduc într-o altă curte. Acolo, în mici grupuri, sunt reuniţi bărbaţi cu feţele întunecate, Nobili, după haine şi după cerceii grei de aur. La trecerea ei îşi întorc privirile şi rămân nemişcaţi până ea se îndepărtează.

În cele din urmă Anamaya pătrunde într-una din marile clădiri din piatră. Pereţii sunt placaţi cu aur, iar în nişele înalte se află lame din piatră, ceramică şi vase de lemn fin pictate. Pe o bancă de lemn o aşteaptă nişte haine minunate. *Llicila,* o pelerină de un roşu întunecat şi cu un model mare în formă de V, albastru-deschis şi galben intens. Anamaya îşi simte degetele tremurând atunci când şi le trece uşor peste ţesătură. Abia îndrăzneşte să atingă stofa: ai crede că este o piele de copil!

Cât despre *acsu,* tunica, este o minunăţie cum nu a mai văzut niciodată. De acelaşi roşu întunecat ca şi pelerina, este împodobită cu două linii late alcătuite din motive geometrice albe şi galbene, albastre şi roşii, atât de fine şi de perfecte, fiindcă unele din firele colorate au grosimea unui fir de păr…

— Sunt însemnele lui Inca Huayna Capac! mormăie o voce pe care o recunoaşte pe loc.

Cuprinsă de emoţia descoperirii hainelor, nu l-a auzit pe înţelept intrând în încăpere. Servitoarele s-au dat îndărăt şi rămân cu fruntea plecată spre pământ. Înţeleptul arată cu degetul pelerina şi tunica:

— Presupun că trebuie să te instruiesc despre toate, copilă Anamaya! De acum înainte faci parte din clanul defunctului Inca. Cu prilejul unor anumite ceremonii, pelerina şi tunica vor fi albe. Altminteri îi vei purta culorile, *Coya Camaquen…*

Înţeleptul se opreşte suspinând şi în timp ce îşi mestecă frunzele de coca o priveşte cu neîncredere, ca şi când nici aceste ultime două cuvinte nu l-ar fi convins. Clatină din cap şi adaugă ca pentru sine:

— *„Coya Camaquen!”* Asta eşti! Atahualpa a vrut-o, iar eu nu am fost în stare să îi conving pe preoţi de contrariu. Fie ca Inti să ne fie alături în această nebunie!

— Nobile înţelept…

— Degeaba întrebi acum, copilă Anamaya, îţi voi explica mai târziu ce trebuie să ştii!

Se întoarce spre servitoare şi le ordonă brutal:

— Grăbiţi-vă să o îmbrăcaţi! Să nu mă facă să aştept!

*

Când Anamaya reapare în curtea palatului, Nobilii cu cercei

grei de aur fac linişte, dar nu se clintesc.

Dimpotrivă, privirile lor severe se fixează asupra tinerei copile. Toţi sunt uimiţi nu de ciudăţenia trupului, de talia înaltă, de tenul luminos, de nasul prea drept, de buzele prea subţiri, ci de extraordinara putere a albastrului ce face să-i strălucească privirea. Toţi cred că acest albastru extrem de ciudat este asemenea unei ultime bijuterii nemaipomenite, adăugată culorilor lui Inca Huayna Capac.

Stingherită de atâta atenţie, se străduieşte, cum poate mai bine, să înainteze cu modestie spre înţeleptul Villa Oma care este în picioare lângă porticul ce dă în cealaltă curte şi ţine în mână un *chuqui,* lancea grea de ceremonie, cu vârful din aur, de care atârnă pene verzi şi roşii. Aşteaptă nemişcat şi o obligă să traverseze imensul patio, de la un capăt la celălalt, singură, prin toată mulţimea de Nobili. Dar cu coada ochiului nu scapă nimic din stupefacţia cu care este înconjurată.

Ajunsă la câţiva paşi de el, îi spune cu voce joasă:

— Acum mă urmezi! Asculţi şi vorbeşti numai decât atunci când îţi ordon!

Se întoarce şi se îndreaptă hotărât spre portic. De o parte şi alta a imensei tapiserii de un roşu sângeriu sunt postaţi soldaţi. Ajuns în dreptul lor, Villa Oma loveşte cu *chuqui* în pământ. Soldaţii se îndepărtează, în timp ce înţeleptul dă la o parte tapiseria şi trece pragul. Îl urmează cu inima bătându-i puternic.

Ajunsă dincolo de portic, încremeneşte, incapabilă să mai facă un singur pas.

Cealaltă curte este imensă şi îngrijit pardosită cu dale. Trei dintre laturile sale sunt mărginite de clădiri joase ale căror intrări sunt acoperite cu tapiserii din pene albastre şi galbene. Fiecare dintre zidurile lor, asemenea celor care înconjoară curtea, este acoperit cu plăci de aur atât de fine, încât freamătă la cea mai slabă adiere de vânt.

Această mişcare uşoară este orbitoare. Sub soarele intens de după-amiază pare că un fluviu de aur înconjoară curtea. Lumina este hipnotică, de o violenţă extremă.

Anamaya clipeşte sub strălucirea orbitoare. Frisoane îi trec prin muşchi şi îi irizează pielea sub veşmintele fine.

Din câţiva paşi a intrat în ochiul terestru al lui Inti, Soarele, Părintele Incaşilor. Aici totul pare apăsător şi aerul este aproape irespirabil.

Înţeleptul, fără să o mai aştepte, porneşte spre mijlocul curţii.

Acolo, tapiserii acoperite de nenumărate plăcuţe rotunde din aur delimitează un fel de cameră fără acoperiş.

Ajuns în dreptul ei, Villa Oma se întoarce spre Anamaya şi, cu un gest imperios, îi ordonă să se apropie.

Face un pas cu răsuflarea tăiată. Amestecul razelor incandescente de aur şi lumină îi agită pielea feţei, o străbate un frison de febră şi de frig. Sudoarea i se prelinge până la jumătatea spatelui şi abia târâie picioarele pe dalele fierbinţi.

Când ajunge, în cele din urmă, lângă înţelept acesta îi întoarce spatele, ridicându-şi vârful suliţei spre soare, îşi dă capul pe spate şi murmură cu voce surdă şi profundă:

— Inti! Inti, Puternice Domn al Zilei! Iat-o pe *Coya Camaquen* a fiului tău Huayna Capac, venită să ţi se închine. Primeşte-o şi nu te mânia de neştiinţa ei!

Abia atunci ridică tapiseria de aur şi printr-o privire o invită să-l urmeze.

Acolo se află, întins pe un pat gros de iarbă şi de paie de hrişcă, aşezate în straturi subţiri, cel care, muribund, a ţinut-o o noapte întreagă de mână. Lame mari din aur veghează în jurul lui. În vase ard frunze de coca, iar ceva mai încolo, pe o stelă de granit, se înalţă o statuie de aur cu ochii de smarald.

Carnea cadavrului este întunecată şi netedă. Abdomenul îi este spintecat, golit de măruntaie şi înnegrit de un aluat negru strălucitor şi care miroase a ars. Îşi înfige unghiile în carne ca să nu o ia la fugă urlând. Niciodată, niciodată nu a văzut ceva mai îngrozitor, nici măcar atunci când i-a murit mama!

Lângă ea, înţeleptul se înclină şi murmură cuvinte pe care nu le înţelege. Se întreabă dacă şi ea trebuie să facă la fel, dar cum nu i-a ordonat nimic stă în picioare, împietrită de spaimă.

Cu greu îşi poate desprinde privirea de la abdomenul şi toracele deschise, atrasă de chipul lui Inca. Pleoapele îi sunt ridicate deasupra orbitelor goale. Pometţii înalţi sunt întinşi, lobii urechilor atârnă alungiţi şi par ciudaţi fără marile discuri de aur. Totuşi, chipul Fiului Soarelui, pe care nu l-a văzut decât schimonosit de durere, este frumos şi calm.

Îndeosebi statuia din spatele lui pare să-l contemple cu o privire vie. De înălţimea unui copil, întruchipează un bărbat în picioare, cu mâinile goale şi lipite de pulpe. Chipul său, uşor de recunoscut, este cel al mortului.

Se clatină, tremurând covârşită de atâta emoţie. S-ar prăbuşi chiar în acea clipă, dacă vocea lui Villa Oma nu i-ar răsuna,

brutală şi clară, în urechi. Îi arată statuia şi mormăie cu voce groasă:

— Copilă, eşti înaintea Fratelui-Geamăn al lui Inca. În timp ce unul s-a dus lângă Inti, celălalt rămâne aici, printre noi, ca să ne protejeze. Inca te-a desemnat să-i fii mereu soţie. Şi mereu, cât vei trăi, va trebui să rămâi alături de Fratele-Geamăn de aur. Niciodată, auzi, niciodată nu vei avea voie să-l părăseşti! Acesta este motivul pentru care te vei numi de acum înainte *Coya Camaquen.* Prin gura ta şi prin viaţa Fratelui-Geamăn Inca ne va spune dorinţa sa şi ne va proteja…

Tremură şi mai tare.

Nu este sigură că înţelege sensul acestor cuvinte…

Câteva clipe, ar prefera să o ia la fugă şi să ţipe ca un copil îngrozit ce este.

Totuşi, îl ascultă pe înţelept ca şi cum o mână invizibilă i-ar potoli bătăile inimii, i-ar alina durerea din ceafă. Rămâne nemişcată şi răbdătoare, iar faţa calmă a lui Inca o linişteşte puţin câte puţin.

— Acum, reia Villa Oma cu voce înceată, repetă după mine: Inca, sunt soţia sufletului tău geamăn…

Cuvintele se formează anevoie pe buzele împietrite. Toţi muşchii i se întind gata să plesnească, iar abdomenul i se strânge de parcă s-ar goli asemenea celui care se usucă în faţa ei.

— Repetă! bombăne înţeleptul cu privirea fixată asupra statuii de aur.

— Inca, sunt soţia sufletului tău geamăn.

— Inca, sunt cea care veghează aici, în timp ce tu trăieşti pe Celălalt Tărâm!

— Inca, sunt cea care veghează aici, în timp ce tu trăieşti pe Celălalt Tărâm!

— Inca, voi fi soţia credincioasă a Fratelui tău Geamăn!

— Inca, voi fi soţia credincioasă a Fratelui tău Geamăn…

— Acum, *Coya Camaquen Anamaya,* închină-te în faţa aceluia căruia i te supui!

6

Quito, februarie 1528.

În cele douăzeci de zile care au urmat, înţeleptul Villa Oma a mai dus-o pe Anamaya încă de cinci ori în curtea Soarelui unde, cu excepţia Marilor Preoţi, nimeni nu avea voie să pătrundă.

De încă cinci ori l-a văzut pe Inca mumificându-se, când uscat de soare şi de unsorile de ierburi şi salpetru, când îngheţat pe timpul nopţii de blocurile mari de gheaţă protejate de paie, care au fost aduse din munţi anume pentru asta.

Ultima oară corpul nu mai era alungit, ci ridicat cu ajutorul unor schelării din trestie. Picioarele îi erau lipite şi călcâiele strecurate sub pulpele atât de descărnate, încât erau numai oase. În sfârşit, ultima oară, corpul mumificat al lui Inca nu mai era gol, ci acoperit de o minunată ţesătură de vigonie. Pe cap are o diademă de pene, iar expresia feţei este calmă.

E atât de afectată de aceste imagini, încât pentru o clipă are impresia că în întuneric Inca îşi mişcă buzele şi ochii lui o privesc.

Cu fiecare vizită înţeleptul îşi pierde ceva din aerul lui încruntat. Vocea îi devine calmă când o pune să rostească în faţa Fratelui-Geamăn aceleaşi fraze. Îi reaminteşte că lumea se compune din trei părţi: una este cea aflată sub ochii săi şi se numeşte *Kay Pacha,* aici intră munţii, lacurile, animalele, oamenii şi lucrurile pe care aceştia le produc, dar şi războaiele şi bucuriile, naşterea şi bolile, ordinea şi Legea incaşilor din Cuzco, prinţii Imperiului Celor patru Zări şi singurii Stăpâni ai oamenilor pe care Soarele îi consideră fiii săi.

— Soarele trăieşte în Lumea de Sus. De acolo vin şi pleacă Sora şi Soţia sa, Luna şi Fratele său Illapa, Fulgerul. Şi, *Coya Camaquen,* sub tălpile tale mai există sălaşul Strămoşilor…

— Dar unde este acum Inca? se miră Anamaya.

— Pretutindeni, copilă. Lângă Tatăl său, Soarele, în Lumea de Sus. Alături de strămoşi, în Lumea de Jos. Aici lângă noi, prin Fratele-Geamăn şi prin tine, care îl înţelegi… dacă eşti în stare…

Schiţează un surâs. Când o ironizează, nu mai este nici mânios, nici dispreţuitor.

— De aceea spunem că este pe Celălalt Tărâm, adaugă el. Este tărâmul fericirii, dar ca să ajungi acolo trebuie să fi trăit aici fără greşeală, fără să fi încălcat Legea din Cuzco. Şi să mori.

Vreme înţeleptul îşi mestecă în linişte frunzele de coca, apoi conchide clătinând din cap:

— Tu nu poţi să mori fără ca Inca Huayna Capac să ţi-o ceară! Şi să nu-l părăseşti pe Fratele-Geamăn. Ai înţeles?

Înţelege cu adevărat? Nu este foarte sigură de asta.

*

În seara aceleiaşi zile îl revede, pentru prima oară, pe Puternicul Nobil Atahualpa. Intră în cameră în timp ce ea mănâncă singură. Este aşa de surprinsă, că puţin a lipsit să verse strachina cu supă de cartofi.

Se închină şi îngenunchează imediat la picioarele patului, dar Atahualpa îi spune cu amabilitate:

— Poţi să te ridici şi să mă priveşti, *Coya Camaquen.*

Se supune, deşi este cam speriată. Totuşi privirea lui îi dă încredere, îl găseşte la fel de puternic şi de frumos ca prima oară când l-a văzut, cu toate că gura îi este şi mai marcată de griji şi mai severă.

— Sunt mulţumit de tine. Înţeleptul spune că înveţi repede, că eşti supusă şi că pari puternică.

Ea roşeşte şi în semn de mulţumire înclină uşor fruntea. Dar imediat vine întrebarea:

— *Coya Camaquen,* acum îţi aminteşti vorbele lui Inca?

Clatină din cap cu tristeţe:

— Nu, Mărite Nobil. Nu mi le amintesc…

— Nici măcar un cuvânt?

— Nu… Dar…

— Dar?

Îşi înalţă capul şi îl priveşte în ochi ca să îi înţeleagă sinceritatea:

— Simt că ele sunt în mine. Cred doar că Inca nu vrea să mi le amintesc astăzi.

Înainte să se apropie, Atahualpa o priveşte pentru o clipă, apoi aruncă o ocheadă rapidă spre tapiseria din dreptul uşii, după care întreabă cu voce atât de înceată, încât abia o aude:

— Eşti sigură?

— Nu, răspunde pe acelaşi ton. Nu, nu pot fi sigură. Dar când sunt cu Fratele-Geamăn simt că nu le-am uitat. Doar că vorbele rămân zăvorite în mine.

O sclipire de bucurie străluceşte în irisul întunecat şi înconjurat de firişoare sângerii. Cu un gest surprinzător de duios întinde mâna şi cu vârful degetelor îi atinge uşor braţul.

Şopteşte în tăcerea prelungă care se lasă:

— Fii prudentă, *Coya Camaquen*, fii prudentă! Aici pot să te protejez, dar alţii, care nu aparţin clanului meu, îţi pot face râu.

— De ce Mărite Nobil? De ce ar vrea să-mi facă rău?

— Pentru ca vorbele ascunse în tine pot hotărî viitorul Imperiului. Să nu ai încredere, copilă Anamaya, ai grijă ce vorbeşti, mai ales după marea ceremonie!

— Marea ceremonie?

— Ai să vezi… Am încredere în tine. Cred că Tatăl Meu a făcut o alegere bună, deşi ciudată. Dar fii atentă pentru că cei din clanul fratelui meu Huascar sunt răi. Şi vor să afle vorbele pe care le porţi în tine.

Mai târziu, în pustietatea nopţii, este cuprinsă de panică. Liniştea s-a închis în jurul ei ca marginile unei prăpăstii.

Tăcerea din jurul ei îngheaţă palatul, iar tăcerea din ea îi îngheaţă fiinţa.

Aşadar, este adevărat ce a spus nobilul Atahualpa: cuvintele din inima ei şi care nu vor să-i revină sunt importante? De ce?

Şi, mai ales, de ce ea?

Nu i-ar fi mai rău nici dacă un bolovan i-ar sfărâma ceafa şi i-ar zdrobi pieptul.

De ce ea?

Nu este decât o copilă! Ce a făcut ca să trebuiască să îndure o asemenea povară?

Şi ce o să i se întâmple dacă se înşeală? Dacă vorbele nu sunt în ea, dacă le-a uitat, fiind prea obosită ca să-l audă pe Inca Huayna Capac vorbind la nesfârşit?

Ochii i se înceţoşează. Îndărătul lacrimilor i se pare că flacăra lămpii de lângă pat se mişcă.

Îi este frică, atât de frică! Şi nu o poate ajuta nimeni. Piticul n-a mai vizitat-o de când este *Coya Camaquen.* Poate că şi lui îi este frică de ea… Singură. Singură în cele trei lumi descrise de înţelept!

Tresare brusc.

Pentru o clipă i se pare că vede în cel mai întunecat colţ al camerei ochii galbeni ai pumei care o ţintuiesc. Îşi muşcă buzele ca să nu ţipe, degetele i se crispează pe pătură.

Da, o privesc doi ochi aurii. Puma o priveşte. Îi ghiceşte

urechile rotunde, botul palpitând, vârful colţilor, i se taie răsuflarea. Cuvintele se formează în ea fără să se concretizeze în sunete:

— Puma, nu mă omori! Nu mă omorî, trebuie să trăiesc mult ca să-l însoţesc pe Fratele-Geamăn. Te implor, puma, să nu mă devori. Lasă-mi viaţa şi voi putea să-mi amintesc! …

Puma a dispărut la fel cum a apărut şi nu mai rămâne decât întunericul.

Anamaya nu adoarme decât mult mai târziu, tremurând, fără să se întindă pe pat.

*

A doua zi în zori, tot palatul răsună de o sumedenie de gemete şi de ţipete îngrozite.

Anamaya iese în curte convinsă că s-a întâmplat un nou dezastru. Ceea ce vede o şochează. În vasta curte interioară servitoarele şi soţiile fostului Inca se mişcă în cerc. Înlăcrimate, cu fruntea plecată merg una în urma celeilalte.

Deodată, pradă unei suferinţe incontrolabile, îşi ridică braţele spre cer ţipând:

— Viracocha! Viracocha! Ajută-ne!

Altă dată urlă cu ochii măriţi de spaimă şi cu faţa scăldată în lacrimi:

— O, Inti, ajută-l pe Inca! O, Inti, ajută-l! Ajută-i ca să fie răbdător, căci în curând vom fi alături de el să-l iubim şi să-l slujim…

O străbate un frison în faţa acestui spectacol înfricoşător. Pe braţe pielea i se face ca de găină. În timp ce se retrage în umbra clădirilor pentru a se refugia în cămăruţa ei, aude un nou geamăt, venit de departe, de dincolo de zidurile palatului. Mii şi mii de ţipete se ridică spre cerul fără nor întunecându-l.

Cu genunchii strânşi în braţe stă ghemuită pe marginea patului. Tremură, aşteaptă de ore întregi măcinată de angoasă. Nimeni nu vine. Se pare că, în mijlocul acestui imens tumult de durere, au uitat-o.

Spaima şi durerea sunt aşa de adânc prezente în ea, încât, fără să-şi dea seama, cu pleoapele strânse, i se adresează pentru prima oară Fratelui-Geamăn; îi promite în şoaptă că nu trebuie să se teamă de nimic.

— Îmi voi ţine cuvântul! Niciodată, niciodată nu te voi părăsi, Frate-Geamăn! Voi îndeplini tot ce-mi vei porunci…

Cu puţin înainte ca soarele să ajungă la zenit, înţeleptul intră

în camera ei. E mai strălucitor ca oricând. Poartă o imensă pelerină cu roşu şi albastru, iar pe cap o cunună multicoloră din pene lungi şi subţiri. Un plastron de aur fin lucrat îi acoperă pieptul până la talie. Faţa îi este calmă şi liniştită.

În spatele lui intră, cu privirea plecată, două dintre Mamele de la Casa Fecioarelor. Una din ele poartă o tunică albă, lungă, iar cealaltă un văl de aceeaşi culoare pe care este aşezată o diademă de aur în care au fost fixate cu pietre verzi două pene roşii.

În tăcere şi cu o măiestrie desăvârşită cele două Mame îi pun tunica albă, apoi vălul pe care i-l prind în părul lung, împletit în cozi.

După ce au isprăvit, ies din încăpere cu ochii în pământ. Villa Oma o priveşte o clipă în ochi. I se pare că înţeleptul, printr-o scurtă bătaie din pleoape, aprobă ceea ce vede şi că este mulţumit de ea.

— Urmează-mă, îi spune el simplu, în mijlocul curţii patru soldaţi poartă într-o litieră statuia de aur a Fratelui-Geamăn, atât de strălucitoare de parcă ar fi soarele însuşi. Villa Oma, nepăsător la procesiunea soţiilor şi servitoarelor ce trec urlându-şi durerea, îi arată locul ei, chiar în faţa litierei. Numai el o precede, ţinând lancea cu vârful ridicat.

În timp ce bizarul cortegiu se pune în mişcare ca să treacă prin cele patru curţi ale palatului, aude iar puternicul vaiet care vine din afara palatului. Însă Villa Oma înaintează ca şi cum n-ar vedea şi n-ar auzi nimic. Soarele este acum sus pe cer. Umbrele sunt scurte şi negre.

Când ajung, în sfârşit, la poarta palatului, strigătul general devine asurzitor. Îi preced doi soldaţi ce poartă trompete din scoici în formă de spirală. Villa Oma îşi agită lancea şi poarta se deschide.

Anamaya este împietrită de groază, în faţa ei o mulţime nenumărată se înghesuie urlând în piaţa mare. Bărbaţi, femei, fete şi băieţi îşi ridică braţele spre cer şi îl imploră pe Inti.

Sunetul grav şi vibrant al trompetelor-scoici se aude îndelung, acoperind ţipetele. Feţele încremenesc. Mulţimea se întoarce spre poarta palatului.

Mii de ochi se întorc spre înţelept, spre *Coya Camaquen* şi spre statuia Fratelui-Geamăn. Un murmur de durere traversează la unison piaţa. Villa Oma îşi face drum prin mulţimea ce se dă la o parte, asemenea unei pânze care se sfâşie. Un plânset surd

trece prin mulţime ca un val şi se destramă la picioarele lui Anamaya într-un bocet cuviincios.

Dintr-o singură mişcare feţele se apleacă în pământ, iar spinările se îndoaie.

Atunci îndrăzneşte să calce, să facă primii paşi. În alb, frumoasă, înaltă, cu privirea aţintită drept înainte, se îndreaptă spre piaţă pe drumul croit în mulţime de Villa Oma. Trompeta-scoică sună iar.

Nici un murmur nu se aude, nici o privire nu cutează să se ridice spre fecioara îmbrăcată în alb. Mulţimea îi face loc şi se pleacă în faţa ei asemenea unui lan de hrişcă sub vânt.

De cealaltă parte a pieţei, în spatele a două rânduri de soldaţi, porţile templului lui Viracocha sunt larg deschise. Încă un sunet grav al trompetelor-scoică şi Villa Oma pătrunde primul într-o sală perfect rotundă, ai cărei pereţi, de la temelie până la tavan, sunt acoperiţi cu scoici fine, transparente. Fumul frunzelor de coca arse face aerul înecăcios şi întunecat.

Purtătorii litierei îl depun pe Fratele-Geamăn chiar în mijlocul sălii. Villa Oma stă în stânga, iar Anamaya, din instinct, se plasează la dreapta statuii.

Înţeleptul aşteaptă ca soldaţii să părăsească sala. Apoi îşi ridică braţele şi strigă cu voce clară:

Nimic nu este în zadar, o, Viracocha!
Totul, începând cu malurile lacului Titicaca, are sens
Fiecare îşi va găsi locul pe care i l-ai hărăzit!
Universul este voinţa ta, Viracocha,
Tu ţii sceptrul originilor O, Viracocha, ascultă-mă…
O, Adevăratule din Lumea de Sus, Adevăratule din Lumea de Jos,
Alege-l pe Fratele-Geamăn al lui Huayna Capac
Alege-o pe Coya Camaquen *a lui Inca*
Al cărei nume de fată este Anamaya
O, Viracocha, dacă-i spui unde te afli, ea te va admira cu ochii minţii,
Cu pleoapele coborâte,
O, Adevăratule din Lumea de Sus, o, Adevăratule din Lumea de Jos,
Fă în aşa fel încât să nu se termine,
Fă în aşa fel încât să nu moară.

Ultimele cuvinte răsună în pieptul lui Anamaya. În templu, ca şi în afara lui domneşte o linişte deplină.

Înţeleptul îi cere să rostească rugăciunea împreună cu el.

Se roagă de trei ori, ridicându-şi braţele spre cer. Apoi înţeleptul ia un urcior de bere sacră şi varsă din el pe pământ, în jurul ei şi al statuii. Numai atunci preoţii intră în templu şi, unul câte unul, spun rugăciunea, stropind cu bere pământul.

Ritualul durează mult. Atât de mult încât soarele coboară, iar umbrele se alungesc precum nişte suliţe.

Trompetele-scoică sună iar. Cortegiul iese, în cele din urmă, în piaţă.

Dar, spre stupoarea lui Anamaya, este cu desăvârşire pustie.

Pustii sunt şi curţile palatului prin care trece, la întoarcere, urmând statuia din aur. Nici o femeie, nici un bărbat, nici un copil.

Pustii de parcă nu le-ar fi locuit nimeni niciodată.

O tăcere îngrozitoare, de gheaţă.

— Unde sunt? întreabă cu voce gâtuită. Unde sunt cu toţii?

Villa Oma, cu gura înverzită de sucul frunzelor de coca, o priveşte intens. Îi răspunde cu un surâs de calmă satisfacţie:

— I s-au alăturat lui Inca pentru a-l sluji şi pe Celălalt Tărâm.

*

În noaptea aceea, în liniştea teribil de apăsătoare a palatului, nu-şi găseşte somnul şi plânge în hohote.

Câţi sunt cei care au mers până la pietrele din jurul oraşului Quito ca să-şi ofere inimile şi vieţile de aici lui Inca Huayna Capac? Câţi au purces pe dramul strămoşilor spre Celălalt Tărâm, ca să i se alăture şi să-l servească şi acolo pe Inca?

Mii!

Toate soţiile, toate concubinele şi servitoarele sale, toţi eunucii capturaţi în războaie, toţi sclavii săi, toţi servitorii săi, mari sau mici!

Toţi au renunţat la viaţa de aici! Mirosul sângelui şi al morţii otrăveşte aerul oraşului. Mirosul dezgustător şi greţos pe care l-a respirat prima oară în ziua când incaşii au atacat satul din selvă.

Înainte de a se lumina de ziuă nu mai suportă, se ridică din pat şi iese în curte.

Luna rotundă şi strălucitoare luminează şi desenează umbre pe dalele din piatră. Pentru o clipă, îşi spune că este uitată, abandonată într-o lume pustie.

Şi apoi, brusc, mii de gemete vibrează încet în noapte, ca şi

cum toate sufletele plecate să i se alăture lui Inca pe Celălalt Târâm şi-ar lua rămas-bun de la ea.

7

Tumebamba, decembrie 1528.

Au trecut iată mai multe luni de când cortegiul ce însoţea Mumia lui Huayna Capac a părăsit Quito, capitala din nord, pentru a-şi începe lungul drum către templul Coricancha din Cuzco. La începutul lunii, Inti Raymi s-a oprit în Tumebamba, un alt mare oraş din nordul imperiului. Lui Huayna Capac îi plăcea să locuiască aici împreună cu soţiile şi concubinele sale din nord şi să se bucure de climă.

Tumebamba este doar o capitală de provincie, dar amplasamentul şi construcţiile sale sunt atât de asemănătoare cu cele din capitala Cuzco, încât Nobilii din nord îi spun uneori „Celălalt Cuzco”.

Înconjurând imensa esplanadă centrală a Templului Soarelui, zidurile *cancha*-ului[8] formează lungi străzi rectilinii, cel mai adesea perpendiculare unele pe altele, traversate de canale întreţinute cu grijă. În vecinătatea Pieţei Sacre se găsesc palatele Nobililor, înzestrate cu incinte de dimensiuni impresionante şi mai bine construite decât casele obişnuite.

Zidurile înalte, din pietre perfect îmbinate, adăpostesc numeroase locuinţe şi tot atâtea clădiri împrejmuind curţi interioare îngrijite, decorate cu straturi de flori sau grădini de legume destinate cultivării plantelor sacre. În minunatele fântâni de piatră curge permanent apa adusă de canale nevăzute.

Zeci de servitori lucrează, numără şi supraveghează depozitele de hrană, lină, bumbac colorat, vase de lut, covoare şi ţesături, toată marfa artizanilor şi a ţăranilor care muncesc pentru suveranii Inca.

Totuşi, de la sosirea Mumiei lui Inca, oraşul s-a mărit prin corturile instalate, căci nu toate clanurile pot locui în palate. De acum tot oraşul răsună de vacarmul cântecelor şi dansurilor, de mari ceremonii şi libaţiuni interminabile, de imense praznice comune prin care sunt sărbătoriţi fiii Nobililor care participă la huarachicu[9], Marea Iniţiere a solstiţiului de vară.

---

[8] Vezi *Glosar.*

[9] Vezi *Glosar.*

După lungi şi dificile încercări, aceşti băieţi vor deveni în cele din urmă bărbaţi. Cu toţii: strămoşii lor de pe Celălalt Tărâm, ca şi Nobilii de aici, îi vor onora pe cei mai destoinici. Ultima încercare, Marea Cursă, îi va desemna pe viitorii mari războinici sau pe marii preoţi, iar ceilalţi vor trebui să se mulţumească să fie slujitori buni şi loiali ai imperiului.

Totuşi, numai cei care nu vor abandona cursa vor putea să aibă urechile străpunse cu un ac de aur pentru a primi primul lor disc de Nobil. Un simplu disc din lemn care mai târziu va putea deveni discul de aur al celor mai puternici…

*

Anamaya ascultă ordinele lui Villa Oma şi nu-l mai părăseşte pe Fratele-Geamăn. În jurul ei s-au schimbat multe lucruri.

Nimeni nu mai îndrăzneşte să râdă de ea sau de ochii ei albaştri. Nobilii din clanurile din nord, ca şi cei din Cuzco îi privesc cu respect până şi cele mai obişnuite mişcări. Cu respect, dar şi cu îngrijorare şi nerăbdare. Toţi aşteaptă să-şi amintească vorbele lui Inca sau ce se arată prin intermediul lor, pentru a confirma sau a infirma numirea lui Huascar.

Astfel, în aceste condiţii, în câteva luni, a evoluat considerabil şi atitudinea lui *Coya Camaquen.* A căpătat încredere în ea, nu se mai miră de privirile scrutătoare, de servitoarele care i se închină. S-a obişnuit cu aşteptările îndelungi, atât ziua, cât şi noaptea, ale ceremoniilor, cu interminabilele dispute ale preoţilor, cu sacrificiile constante…

Şi trupul i s-a schimbat. Dimineaţa, în timp ce se înfăşoară în tunica de pânză fină, îşi dă seama că picioarele îi devin mai lungi, şoldurile mai rotunde. Zi după zi, înfăţişarea de fetiţă o părăseşte şi, încet-încet, se conturează trupul de femeie, tot aşa cum sufletul şi inima i se înăspresc. Deja nu se mai teme de singurătate şi plânge mai rar.

Piticul a urmat cortegiul de la Quito, dar au avut puţine ocazii să schimbe câteva cuvinte. Uneori, printr-o privire ivită din mulţime îi recunoaşte prezenţa şi inima i se bucură…

S-a obişnuit şi cu toanele lui Inti Palia care este când afectuoasă ca o soră, când tăioasă ca o piatră de praştie!

Nopţile petrecute de prinţesă cu nobilul Atahualpa au transformat-o într-o adevărată femeie, dar nu i-au îmblânzit firea, dimpotrivă. Dar este de o frumuseţe remarcabilă. Este desăvârşită, pe cât poate fi astfel o incasă: forme pline, trăsături delicate şi puternice, faţă rotundă, fruntea mult bombată în

prelungirea nasului. Gura îi seamănă cu zborul planat al unui şoim. Iar de la sosirea sa la Tumebamba, privirile tinerilor bărbaţi o fac mai strălucitoare ca niciodată.

Lui Anamaya i-ar plăcea uneori să fie asemenea ei, la fel de frumoasă, de nepăsătoare, de arogantă şi de prefăcută... Alteori, se roagă lui Inti să o păzească de aşa ceva!

Dar e o zi mare, cea a cursei *huarachicu.* Pentru o singură zi Anamaya va fi iar ca toate celelalte fete şi datorează această abatere de la regulă intrigilor lui Inti Palia. Ea l-a convins pe Atahualpa să insiste pe lângă Bătrâni ca Anamaya să facă parte dintre fecioarele care îi vor asista pe concurenţi. Pe tot parcursul zilei, cât va dura teribila cursă, îl va ajuta şi îl va încuraja pe unul dintre concurenţi. Adevărul este că, până în noaptea aceea, lucrul acesta o bucura. Dar Inti Palia a reuşit să-i strice plăcerea.

Acum câteva zile, într-o dimineaţă, în timp ce-i explica ordinea viitoarelor ceremonii, Inti Palia, cu privirea strălucitoare, a arătat deodată cu degetul spre pantele abrupte şi văile ce domină oraşul.

— Cursa va fi încercarea cea mai dură. Numai cei curajoşi vor ajunge la capătul ei! Iar câştigătorii vor fi onoraţi ca Nobili printre Nobili! Vor trebui să se lupte cu frigul, cu ploaia, cu muntele, cu frica. Nu vor mânca decât puţin mălai crud şi nimic altceva. Vor fi aşa de obosiţi, încât abia se vor mai putea ţine pe picioare, dar vor trebui totuşi să continue...

— Dar postesc deja de o săptămână, spune Anamaya. Nu vor putea să alerge atât de mult!

— Ba da, tocmai. Vor trebui să treacă de cele trei povârnişuri, să-şi stăpânească slăbiciunile şi să se lase în voia lui Inti...

— Şi dacă nu pot?

Ochii lui Inti Palia au strălucit feroce:

— Vor fi nişte neisprăviţi, îşi vor face clanul de ruşine. Dacă le mai rămâne puţin curaj, atunci se vor arunca într-o prăpastie sau vor muri sufocaţi la sosire! E singurul lucru demn care le mai rămâne de făcut.

Este şocată de râsul lui Inti Palia. Dar Prinţesa are dreptate şi ea o ştie foarte bine: asta este Legea şi ordinea Imperiului Celor Patru Zări. Mereu trebuie să învingi şi să cucereşti, aceasta e singura condiţie care-ţi asigură fericirea pe Celălalt Tărâm.

După ce s-a gândit puţin, Prinţesa a adăugat:

— Anul acesta băieţii din clanul din Cuzco nu trebuie să câştige. Asta le-ar spori pofta de putere. Ce păcat că nu mai pot

să-i ajut pe cei de la noi, fiindcă nu mai sunt fecioară. Dar tu, tu i-ai putea ajuta!

— Crezi?

— Am s-o cer pentru tine…

— Nu, imposibil! Şi Fratele-Geamăn? Villa Oma nu va accepta niciodată să-l părăsesc, nici măcar pentru o zi!

— Poate că da! a insistat Inti Palia. De altfel, nici nu-l vei părăsi cu adevărat, căci el veghează cursa de la înălţimea templului său. Te va vedea şi îl vei vedea…

Inti Palia, entuziasmată de ideea sa, o îmbrăţişează pe Anamaya, râzând.

— Ai încredere. Atahualpa va accepta! Ştiu cum trebuie să cer anumite lucruri ca să le obţin…

Şi, într-adevăr, le-a obţinut.

*

În miezul nopţii următoare o trezeşte ca să-o anunţe:

— Anamaya! Anamaya! Nobilul Atahualpa a acceptat! Vei merge cu Guaypar!

— Cine este?

— Fiul unchiului meu. Cel mai curajos din clanul nostru… Şi frumos, ai să vezi!

De bucurie o îmbrăţişează la rându-i, lipindu-şi fruntea de fruntea ei. Dar după râsete şi hârjoană, Prinţesa devenită brusc serioasă adaugă:

— Trebuie să-mi promiţi un lucru în schimbul a ceea ce am obţinut pentru tine…

Răspunde fără să gândească, copleşită de naivitate şi entuziasm:

— Tot ce vrei.

— Să nu le permiţi lui Manco şi fratelui său, Paullu, să câştige cursa.

Îi îngheaţă sângele în vine. Se retrage instinctiv şi evită contactul cu Inti Palia.

— Dar de ce? Protestează cu o voce scăzută. Nici nu-i cunosc, la fel ca pe Guaypar!

— Ah! Nu fi proastă! Uneori nu înţelegi absolut nimic! Guaypar e de-al nostru, în timp ce Manco şi Paullu aparţin clanului lui Huascar, nebunul din Cuzco! Dacă Manco şi Paullu înving, cei din Cuzco vor vedea în asta un semn…

— Inti Palia! Ştii prea bine că nobilul Atahualpa însuşi a refuzat…

— Ştiu eu ce ştiu, iar în chestiile astea chiar mai mult decât tine.

— Şi cum i-aş putea împiedica pe Manco sau pe Paullu să câştige cursa, dacă sunt mai puternici?

Ochii prinţesei strălucesc de asprime:

— Cu ajutorul Fratelui-Geamăn! Aici cu toţii ştim că poţi să faci anumite lucruri… Pentru asta ai fost acceptată printre noi, să n-o uiţi!

Îmbujorată, Anamaya încearcă să mai protesteze:

— Nu. Nu este adevărat. Nu pot face nimic.

— Ba sigur că poţi. Nu eşti tu *Coya Camaquen!* E de ajuns să spui ca Fratele-Geamăn le refuză victoria!…

— Eşti nebună!

— Nu!… Sau dacă nu, poţi să spui că Inca Huayna Capac este cel care le refuză victoria! Ţie îţi vorbeşte, nu?

Se ridică tremurând de furie şi de ruşine:

— Nobilul Atahualpa îmi cere minciuna asta sau tu?

— Ce-ţi pasă? …

— Vreau s-o ştiu, fiindcă vreau să aud din gura lui că aceasta îi este voinţa.

Inti Palia, cu faţa sluţită de furie, era pe punctul de a o plesni:

— Cât eşti de proastă! Este un dar pe care vrea să i-l fac… Şi tu trebuie să i-l faci. Dacă nu mă înşel, îi datorezi mult…

O secundă nesfârşită se înfruntă din priviri ca doi războinici. Inti Palia sfârşeşte prin a murmura:

— Să nu mă faci să regret că sunt prietena ta şi că am uitat că nu eşti o incasă adevărată…

Acum, în pragul zilei celei mari a Iniţierii, când primele străluciri ale zorilor se conturează pe văile pe care vor trebui să le treacă băieţii, Anamaya tremură cu faţa întunecată.

Otrava administrată de Inti Palia îşi face efectul. Ceea ce trebuia să fie un moment de fericire este doar o umbră în plus, venită să-i întunece viitorul.

*

— Nu ţipa! Ţine-ţi ochii închişi!

Anamaya se trezeşte brusc în întunericul nopţii cu inima îngrozită de spaimă. Pe umăr simte o mână mare cu palma aspră ca lemnul. În ciuda ordinului dat de vocea gravă, întredeschide pleoapele: umbra Piticului este la fel de înfricoşătoare precum cea a unei fantome.

— A devenit foarte greu să se apropie cineva de tine,

Prinţesă…

— Credeam că ai mai multă imaginaţie! N-a lipsit mult să mă dezamăgeşti…

— O, divina *Coya Camaquen…*

— N-am chef de râs, Fiule cel Mare! Şi nu-mi place să fiu trezită astfel!

S-a ridicat, iar ochii îi sunt întunecaţi de mânie. Dar Piticul trece peste iritarea ei şi se aşează pe pat chiar lângă ea.

— Ai dreptate să nu-ţi ardă de râs, aprobă clătinând din cap. Războiul se apropie.

— Războiul?

— O simt. O ştiu. În *huarachicu* de mâine nu se înfrunta doar tineri luptători, ci două clanuri: Atahualpa şi cei din nord împotriva lui Huascar şi a celor din Cuzco… Fratele împotriva fratelui, sângele contra sângelui…

— Prietena ta, Inti Palia, mi-a cerut să-mi folosesc puterile ca să împiedic victoria celor din Cuzco. Se pare că se teme mai ales de Manco…

— Acţionează din ordinul lui Atahualpa.

Anamaya încuviinţă, dând din cap.

— Ea zice că nu. Dar nu o cred. Totuşi, Atahualpa este prea nobil ca să se preteze la astfel de josnicii. Şi adu-ţi aminte că el însuşi a refuzat *borla* imperială.

— Alţii o vor pentru el. Ce i-ai răspuns bunei mele prietene?

— Că nu am această putere…

Piticul oftează:

— Tot observându-i am reuşit să-i cunosc. O, Nobili Incaşi, care invocaţi Soarele, Luna şi Tunetul! Sunteţi însetaţi de sânge şi de mărire ca o haită de câini puternici şi feroce…

— Taci, nu huli!

— Nu hulesc, Prinţesă. Spun asta, fiindcă pur şi simplu nu vreau să mor…

Piticul tace. Îi aude, foarte aproape, răsuflarea. Mâna pe care o ţine pe umărul ei este a unui prieten. *Coya Camaquen… Dac*ă s-ar fi gândit vreodată doar să se păzească, nu ar fi rezistat în vremurile acestea dure.

Nu-i nimic de făcut, nimic de spus, iar vremea lacrimilor s-a dus. Îşi aminteşte de prima noapte în care, chinuită de singurătate, s-a refugiat la pieptul lui.

Atunci îl ia în braţe, îl simte fremătând şi tremurând. Îl leagănă şi îi cântă încet, de parcă ar fi un copil pe care trebuie să-l aperi

de frig şi de frică.

8

Tumebamba, decembrie 1528.

Cer plumburiu. Manco vede la poalele dealului, printre vălătucii de ceaţă şi fumul rugurilor care se înalţă prin ploaia măruntă, palatele şi casele din Tumebamba. În jurul baldachinului de pene care protejează Mumia lui Inca Huayna Capac, expus în mijlocul marii pieţe, în faţa Templului Soarelui, se înghesuie o mulţime pestriţă de Nobili.

Nu departe, pe treptele înalte ale Templului, străluceşte statuia de aur a Fratelui-Geamăn.

Acolo, lângă el, vor trebui să ajungă – dacă pot – concurenţii după o zi nesfârşită de alergat.

Şi pare departe, atât de departe!

— Nu atât de departe, şuieră Paullu, de parcă ar fi ghicit gândul fratelui său. Nu pentru tine, Manco. E de ajuns să vrei…

Se opreşte râzând şi îl loveşte uşor în coaste, glumind:

— Este adevărat că ai picioarele cam scurte! Eh… o să te aştept!

Manco surâde. Aleargă de două ori mai repede ca Paullu, însă are dreptate, vor face, pe cât vor putea, cursa împreună. Sunt fraţi de cruce şi prietenia lor este de neclintit.

Amândoi sunt fiii lui Inca Huayna Capac, născuţi aproape în aceeaşi zi. Cu toate acestea nu originea i-a legat, pentru ca Inca a avut fii cu nemiluita.

La drept vorbind, nu l-au întâlnit niciodată, pentru că cel puţin nu-şi amintesc să-l fi întâlnit. Mamele lor s-au numărat printre acele soţii provenite din clanurile importante din Cuzco, abandonate de îndată ce Inca s-a mutat la Quito, unde le făcea concubinelor câte un copil în fiecare noapte, de parcă sămânţa lui ar fi fost polen împrăştiat de vânt!

Dar mamele lor i-au crescut împreună. Dintotdeauna, de când au început să crească, au fost nedespărţiţi asemenea degetelor de la mână.

Bătându-l pe umăr pe Manco, Paullu rosteşte cu voce hotărâtă şi curajoasă:

— O să câştigi, o ştiu. Şi o să câştig şi eu pentru că nu te voi pierde din ochi! Acum vino, e timpul să stropeşti cu *chicha* şi să depui ofrandele.

Preoţii au aprins un foc la picioarele lui *huaca*[10] Anahuarque, un strămoş transformat în piatră, care, ca şi originalul din Cuzco, are meritul de a fi ştiut să alerge precum zborul unui şoim. Smocuri de lână de alpaga, frunze de coca şi ştiuleţi de porumb ard încet, urmate de sacrificarea tinerelor lame.

Manco abia dacă mai vede, căci foamea îi chinuie stomacul. Toţi sunt sleiţi de puteri, aceeaşi nelinişte o ghiceşte în feţele supte, în ochii încercănaţi şi febrili ai celorlalţi băieţi.

Dar toţi se ţin drepţi, nici unul nu vrea să-şi arate slăbiciunea.

Prin fumul înţepător întrezăreşte feţele familiare ale unchilor săi. Startul cursei se apropie, dar înainte trebuie să suporte ritualul biciuirii. Unchiul fiecăruia dintre novici îl biciuieşte pe viitorul iniţiat pentru ca el să ştie ce înseamnă Legea căreia i se supune.

Se teme de acest moment mai mult decât de cursa propriu-zisă. Şi nu din cauza suferinţei: umilinţa, înaintea suferinţei, îi umple inima de mânie.

Din fericire, unchiul lui este neputincios: în timp ce-l biciuieşte, o dată cu ceilalţi vârstnici, curelele din piele abia dacă îi ating braţele şi picioarele.

Se ridică zâmbind stingherit, de parcă şi-ar cere scuze. „N-am împlinit nici măcar cincisprezece ani şi sunt mai puternic decât el, gândeşte. Sunt mai puternic decât toţi”.

Trebuie să aibă încredere în fratele său, în Paullu. Azi el va fi câştigătorul.

*

Toată energia lui Manco se eliberează o dată cu semnalul de plecare şi cu sunetul trompetelor-scoici ce umple toată valea, până în fundul râpelor, înainte de a se ridica spre înălţimi. Uită de griji şi de oboseală, de greutatea şi de importanţa încercării, dar şi de ploaia rece, ca să se concentreze numai la bucuria de a alerga.

Prima pantă o coboară cu agilitatea unei pume – puternic, fericit şi liber. Ar ţipa de bucurie, dacă n-ar trebui să-şi drămuiască puterile.

Apoi drumul o ia spre nord; după coborârea scurtă, alergătorii trebuie să se caţere pe o creastă neagră, o ridicătură de teren

[10] Vezi *Glosar*

aparent modestă, dar care face epuizant fiecare pas din cauza sumedeniei de pietre pe care le ascunde. Abia după aceea, cotind-o spre apus, va urma lunga coborâre a văii molcome care-i va duce la baza templului Huanacauri. *Apu,* Stăpânul-Munte, îi priveşte şi îi sfidează. Dacă reuşesc să ajungă în vârf şi dacă supravieţuiesc coborârii, vor trebui mai apoi să treacă, nu departe de platoul unde se află Templul Soarelui, de o cotitură, înainte să termine înfricoşătorul urcuş de-a lungul văii unde se află fecioarele şi până la colina pe care tocmai au părăsit-o.

Paullu este chiar în spatele lui. Împreună depăşesc fără efort majoritatea alergătorilor încă de la primele curbe ale pantei, dar înfruntând îngrozitoarea „maşină de război”, oboseala le îngreunează brusc picioarele. Iar ploaia, împinsă de rafale de vânt, le biciuieşte obrazul, mai şfichiuitoare decât, puţin mai devreme, biciul unchilor.

Manco simte, prea repede, cum respiraţia sa ba se accelerează, ba i se răreşte. Plămânii îi ard, iar picioarele-i înţepenesc. Aude îndepărtându-se gâfâitul răguşit al lui Paullu. Departe, asemenea unui zgomot înghiţit de imensitatea văilor, se pierd şi strigătele celor care-i susţin şi îi încurajează. Corpul care-l doare îi devine un duşman.

Se întoarce şi îl vede pe Paullu schimonosit de efort, cu ochii ieşiţi din orbite şi cu gura larg deschisă, făcându-i semn să alerge, să nu-l aştepte…

Şi apoi, la câţiva paşi de el, ţâşnesc siluetele unor băieţi din clanul din nord. Ghiceşte privirea dispreţuitoare a lui Guaypar, cel mai curajos dintre ei şi care trece deja în fruntea tuturor.

Atunci furia îl face să-şi mişte picioarele mai repede, fără să ţină cont de pietrele care cedează sub tălpile de sfoară ale sandalelor.

Foarte repede simte cum îi revin puterile, cum câştigă teren. Însă Guaypar aleargă, calcă agil peste pietre, ridicând mult picioarele.

Uită înţepăturile de foc ce-i prind ca în cleşte muşchii, vâlvătaia care-i arde plămânii, uita de tot ce ţine de trup şi nu se gândeşte decât să alerge, ca şi cum spiritul său devenise o forţă separată.

Curând ajunge în dreptul lui Guaypar, pe un drum care abia le permite să înainteze umăr la umăr.

Sunt unul lângă celălalt, întrecându-se în viteză, cu buzele întinse în acelaşi geamăt. Apoi Guaypar cedează. Umărul îi

alunecă, faţa i se contractă. Mâinile, în faţa sa, lovesc aerul tot mai aproape…

Când Manco îl depăşeşte, Guaypar, într-un efort disperat ca să-i facă faţă, îşi pierde echilibrul şi îl loveşte cu cotul. Înainte să-şi revină, tânărul prinţ se simte înghiţit de vid.

Involuntar, lasă să-i scape un strigăt de victorie care răsună printre stânci.

Guaypar se sforţează să-l ajungă.

Fără să întoarcă privirea, Manco ştie că ceilalţi sunt acum mult în urmă. Şi Paullu. În ciuda promisiunilor făcute, iscusitul Paullu nu va putea să-l urmeze. Dar Manco are încredere în el: nici vorbă să fie printre ultimii, purtător al umililor pantaloni negri…

Odată atins vârful, piatră între alte mii de pietre începe să coboare panta. Grăbeşte pasul neîncetat, sporindu-şi avansul.

Cu ochii aţintiţi asupra povârnişului următor este cuprins de exaltarea de a fi atât de puternic în mijlocul a tot ceea ce trăieşte. Un om printre stânci, insecte, suflete. „Sunt vântul, sunt ploaia, sunt lumina”.

I se pare că din cer, dar mai cu seamă din spatele fiecărei stânci îl urmăreşte o privire prietenoasă, deja familiară, ai cărei ochi sunt pretutindeni.

Straniu, în timp ce cursa pare a nu se mai termina, respiraţia i se linişteşte, dar abia dacă încetineşte pasul, înainte de primele pante ale lui Huanacauri. Acolo sus, poteca se îngustează deasupra unei faleze perpendiculare până devine un fir vertiginos, întins pe creasta unei stânci.

Ştie puterea vertijului, ştie că în faţa pantelor prea abrupte îi lipseşte curajul, că poate fi paralizat, incapabil să mai facă un singur pas. S-a pregătit pentru acest moment, s-a străduit să depăşească această clipă de teroare care îl îngheaţă.

Dar vai, în timp ce se apropie de prăpastie, face exact ce nu trebuie: aleargă privind hăul.

Şi se şi vede deja căzând printre pietre. Îi tremură picioarele. Un frison de gheaţă îi zburleşte ceafa, îi strânge şoldurile. Straniu, hăul pare să crească la fiecare pas, aproape surâzându-i, de parcă l-ar chema.

Atunci se lipeşte de stâncă, îşi apasă palmele de ea, se agaţă de ea.

La câţiva paşi de el, nu trebuie decât să înconjoare un bloc de stâncă şi poteca se îndepărtează într-o pantă largă şi ierboasă… Dar ca să ajungă acolo trebuie să lase în urmă faleza, să înfrunte

hăul. Să-l accepte.

Nu poate.

Asudă. Lacrimile sale de furie se îmbină cu ploaia. Ca prin ceaţă aude în jurul său nişte sunete: strigătele celor care cad şi se rănesc, strigăte de ajutor, încurajări.

Şi zeflemeaua lui Guaypar, care, depăşindu-l în viteză, strigă cât îl ţin puterile:

— Manco! Manco! O să cazi şi nici măcar nădragii negri nu te vor ajuta! Eşti un laş, fiu al cetăţii Cuzco!

Guaypar are dreptate. Laşitatea îl stăpâneşte tot aşa cum, adineaori, îl susţinea curajul. Ruşinea îl protejează la fel cum mai înainte îl proteja sentimentul invincibilităţii. Poate să rămână aici până la căderea nopţii, până când mâinile nu-l vor mai ajuta. Îi vor descoperi corpul dezmembrat la poalele văii.

Puţin îi pasă. Unde este acum vocea strămoşului său? Certitudinea că el este cel mai puternic?

N-a mai rămas nimic din toate astea, doar panica. Inima îi bate cu viteza unei aripi de colibri.

— Manco!

E glasul prietenos al lui Paullu. Nu are nevoie de explicaţii ca să înţeleagă.

— Dă-mi mâna…

Se supune. Tremurând, se dă înapoi, pas cu pas, până ajunge pe micul platou unde îl aşteaptă fratele lui.

— Respiră încet. Lasă-mă pe mine. Am să trec înaintea ta. Am să te ghidez.

Paullu, înaintea lui, trece dintr-un pas peste stânca ce-l oprea.

— Acum vino.

— Nu pot.

— Dacă pot eu, poţi şi tu.

Dacă pot eu, poţi şi tu. Este fraza care-i leagă încă din copilărie, cea care face din ei doi fraţi de suflet.

Manco înaintează, centimetru cu centimetru, condus de vocea fratelui său care-i spune vorbe pe care nu le înţelege. Deasupra abisului simte că renunţă, că se prăbuşeşte…

Degetele lui Paullu îl prind de încheietura mâinii:

— Rămâi cu mine, frate.

Sub ei, nu departe de vârf, vede că au fost depăşiţi de mai mulţi alergători. Dar Paullu nu-i dă răgaz să se plângă de timpul pierdut:

— Aleargă, frate drag! Aleargă, eşti cel mai bun şi eu sunt

mândru de tine.

— Nu-i adevărat, sunt un laş…

— Manco, eşti curajos şi puternic şi, în plus, ai un frate care te iubeşte şi te va ajuta întotdeauna… Te rog să câştigi pentru noi doi!

Prinde curaj. Şterge picăturile de ploaie care-i inundă ochii.

„Sunt vântul…” gândeşte, ridicându-şi picioarele mai grele decât granitul…

La urcuş îi depăşeşte pe toţi cei care, profitând de slăbiciunea lui, i-o luaseră înainte. Vrea să-şi ignore durerea şi să-şi îngheţe ruşinea într-un colţ al sufletului. Aleargă cu dinţii încleştaţi.

Aleargă şi nu se gândeşte decât la mândria de a fi primul – „şoimul” – şi de a privi sosirea celorlalţi, a tuturor celor epuizaţi.

Plăcerea ascunsă de a savura nereuşita lui Guaypar pe care acum l-a depăşit fără să-i arunce o privire.

Aleargă de parcă nu mai are nevoie nici de aer. Abia dacă zăreşte poteca aflată înaintea lui şi, mai jos, de cealaltă parte a văii, grupul fecioarelor susţinătoare. Aleargă, iar lumea, munţii, norii, tufişurile, valea dansează în acelaşi ritm cu suflul său. Cursa îl ameţeşte, dar zboară ca vântul.

— Atenţie!

Ţipătul îl imobilizează în acelaşi timp ce aude sâsâitul unui şarpe. Un şarpe gri cu dungi galbene, lung şi gros cât un braţ, se ridică în calea-i.

— Atenţie, repetă vocea, dar pe un ton mai coborât şi cu o blândeţe ciudată.

Atunci o vede apropiindu-se în spatele şarpelui care se ondulează cu gura roz larg deschisă, arătându-şi colţii veninoşi.

— Nu te mişca! Ordonă fata.

Abia respirând, îi descoperă ochii. E cu putinţă să existe o asemenea culoare?

Sunt albaştri, mai albaştri decât cerul sudului. Să fie chiar o fată în carne şi oase?

Dar Manco nu se mai gândeşte. O vede îngenunchind uşurel, fără să-şi ia bizarii-i ochi de la şarpe, care îşi clatină capul, se onduleează nervos ca şi când s-ar pregăti de atac.

Din reflex tânărul se apleacă şi ia o piatră pe care o strânge în pumn.

— Aruncă piatra, spune fără să-l privească măcar. Lasă-mă pe mine!

Glasul îi este calm, hotărât. Îi ordonă ferm şi nici nu-i trece

prin cap să nu o asculte. Priveşte şarpele, fixează fantele pupilelor dilatate ale reptilei lăsându-se încetişor, încetişor pe vine…

Şi şarpele se face colac, strecurându-se sub propriile inele.

În urmă, se aude pasul unui alergător; este Guaypar care ajunge pe talus. Dar şarpelui nici că-i pasă. Se desface brusc şi se strecoară printre pietre ca şi cum ar vrea să dispară de pe faţa pământului.

Fata cu ochi albaştri se ridică şi îi zâmbeşte. Privirea-i ciudată luminează tot verdele şi griul muntelui.

— Calea este liberă! îi spune vesel.

Manco îşi dă seama că Guaypar s-a oprit şi îi priveşte. Ezită. Ea îl încurajează printr-un simplu gest.

Porneşte şi aleargă până pe esplanada de la Tumebamba, ca şi cum nimic din corpul său nu putea să-l mai împiedice.

Dar când termină cursa în aclamaţiile vârstnicilor adunaţi pe colină, pe când se prăbuşeşte pe jumătate inconştient, i se pare că se scufundă cu totul în albastrul ochilor necunoscutei, ca şi cum ea ar fi cea care l-ar fi purtat până acolo.

9

Tumebamba, decembrie 1528.

Piaţa este înconjurată de o frânghie de aur susţinută de stâlpi din aur şi din argint, iar în centru focul arde nestingherit de ploaia care cade. Frunzele de coca şi de porumb răspândesc un miros dulceag şi ameţitor.

Manco îşi simte gura vâscoasă. Pe limbă şi în cerul gurii păstrează gustul acru, persistent de *chicha.* La câţiva paşi de el, Villa Oma şi preoţii laudă curajul războinicilor, iar el revede iar şi iar imaginile cursei. Adânc, în muşchi mai simte forţa, vertijul teribil şi beţia victoriei.

Fumul de la frunzele de coca, împins de un curent de aer călduţ, îl învăluie pe Fratele-Geamăn al lui Huayna Capac şi acoperă pentru o clipă faţa ciudată a celei numite *Coya Camaquen.* Apoi reapar ochii albaştri, gura fragedă cu buze bine conturate ale lui Anamaya. Într-o clipă privirile li se întâlnesc.

Lângă el, Paullu a surprins rapidul schimb de priviri. Surâde şi îl întreabă în şoaptă:

— Ţi se pare drăguţă?

— Nu ştiu… într-adevăr, nu este precum celelalte. De unde vine?

— Din selvă, se pare.

Preoţii se apropie de novici şi, cu o pană înmuiată într-un vas cu sânge de lama, trasează pe fruntea băieţilor o linie. Urmează momentul jurămintelor.

Se pare că altcineva, nu el, rosteşte jurămintele de credinţă faţă de Soare şi de supunere faţă de Inti.

Nu doreşte decât să audă cuvintele care-l desemnează în sfârşit un *auqui,* un adevărat războinic.

Primeşte primul pantalonii albi, fiindcă este câştigătorul cursei, apoi sandalele de papură, tunica roşie cu un motiv alb, banta şi cununa de pene în care atârnă discuri de aur şi de argint…

Mulţimea îl priveşte. Rudele, clanurile, Nobilii din Cuzco şi din Quito, toţii îşi aţintesc asupră-i o privire plină de admiraţie, dar şi

de gelozie.

Manco se ridică mândru. Urmează apoi grupul fruntaş cu Paullu şi Guaypar. Dacă fratele său îi aruncă o ocheadă afectuoasă, ochii lui Guaypar strălucesc de furie în faţa zâmbetului uşor maliţios al învingătorului. Nici gând să plece capul asemenea învinşilor care primesc ruşinoşii pantaloni negri; îşi exprimă sfidarea orgolioasă şi o ameninţare ascunsă cu greu.

Orele trec, iar după dansuri urmează cântece. Esplanada se umple de râsete şi de felicitări. Manco se va înclina în faţa celor mai bătrâni războinici, care-l privesc zâmbind, punându-i mâna pe umăr…

Dar, orice ar face, privirea i se întoarce spre tânăra Anamaya, soţia Fratelui-Geamăn.

Odată ritualul împlinit, fecioarele purtând urcioare de *chicha* se apropie de tineri. Ele le vor oferi de băut noilor războinici şi le vor sta alături pe durata ultimei nopţi a probei, noapte pe care băieţii o vor petrece sub cerul liber. Beţi de *chicha,* vor avea de înfruntat puritatea Mamei Quilla şi spiritele, bune şi rele, ale Strămoşilor de pe Celălalt Tărâm.

Manco, stupefiat, o vede pe Anamaya îndreptându-se către Guaypar. I-o arată lui Paullu strigând:

— Pe câinele ăla îl ajută ea?

— Manco, precis că nu a avut de ales! Face parte din clanul lui Atahualpa.

— Clanurile, Paullu, mereu blestematele astea de clanuri! Când Manco Capac a întemeiat dinastia noastră nu era vorba de clanuri. Şi pot să-ţi spun că adineauri, în timp ce alergam, nici nu-mi treceau prin minte clanurile din Cuzco!

— Frate, problema nu este ceea ce crezi tu despre asta, e de ajuns că ei se gândesc la asta.

Fetele care le-au fost desemnate se apropie surâzătoare, cu privirea plecată. Mici şi drăguţe ca nişte păpuşi le întind pline de respect urcioarele. Manco bea toată berea de porumb cu înghiţituri mari. Gustul răcoros, dulce-acrişor îi potoleşte setea adunata în gât, în tot corpul obosit.

Fecioarele se vor duce imediat să umple iar urcioarele din amforele uriaşe, pe care servitorii le înclină cu ajutorul unor sfori. Anamaya, ca şi celelalte, îşi umple urciorul sub gâtul enormei *macca* fin pictate. Berea curge în valuri şi mirosul ei acru, uşor greţos, umple aerul.

Ultima invocaţie adresată lui Inti ia sfârşit. Puţin câte puţin

beţia pune stăpânire pe ei şi oboseala devine dintr-o dată copleşitoare, abrutizându-i, în doar câteva minute. Genunchii li se înmoaie, ochii li se închid. Singurul lucru pe care acum şi-l mai doresc e să se întindă şi să doarmă. Manco simte privirile care îl urmăresc. Închide ochii ca să respire mai bine şi să-şi revină.

— Manco?

Paullu îl trage de poalele tunicii. Când deschide ochii, Anamaya este în faţa lui.

— A, tu eşti! exclamă blestemând ameţeala care-l cuprinde. Nu ţi-am mulţumit. Poate că azi mi-ai salvat viaţa!

Ea schiţează un gest de negare:

— Doar te-ar fi împiedicat să câştigi cursa! Abia învăţasem să merg, că şerpii foşgăiau deja printre picioarele mele… Am învăţat să mi-i fac prieteni.

Îi arată brăţara de la încheietura mâinii, cu cei doi şerpi care se înlănţuiesc. De-abia o zăreşte. Nu se poate obişnui cu ochii ei albaştri. În acelaşi timp îi admira silueta fragilă şi puternică.

— Şarpele este simbolul înţelepciunii?

— Aşa se spune.

— De ce atragi privirile, Anamaya?

Zâmbeşte ca o fetiţă:

— Nu atât de mult ca tine astăzi, nobile războinic.

Privirea lui Anamaya o întâlneşte pe cea rece, distantă a lui Villa Oma care printr-un un gest imperios îi ordonă să se îndepărteze. Ea îi salută pe cei doi fraţi printr-o reverenţă:

— Trebuie să mă alătur băiatului pe care îl susţin. Vă doresc amândurora o noapte plăcută! Fie ca Mama Quilla să fie blândă cu voi!

După ce se îndepărtează, Paullu se întoarce spre fratele său întrebând ironic:

— Ce zici, frate? Mai curând frumoasă decât foarte urâtă?

— În orice caz altfel decât celelalte… Dar ai văzut, înţeleptul o supraveghează ca un soţ bătrân şi gelos! Şi nu mi se pare că este de acord ca protejata lui să fie în compania noastră!

*

O dată cu lăsarea nopţii i se face din nou frică.

În curtea *canchei*[11], arde un foc liniştit, dar la lumina lui privirea lui Guaypar are o strălucire tot mai dementă. De când s-a făcut întuneric bea neîncetat, înecând în bere toată umilinţa îndurată.

---

[11] Vezi *Glosar*

Soarbe cu înghiţituri mici, dar mâinile îi tremură aşa de tare, că varsă pe *unkii*[12] – tot atâta bere câtă şi bea. Beţia i se urcă la cap fără să-l adoarmă. Aerul duhneşte în jurul lui. Din când în când, îşi ridică bustul şi întinde braţul spre Mama Lună ca şi cum ar putea să o apuce cu mâna, iar gura i se deschide într-un strigăt mut. Apoi se prăbuşeşte căutându-şi vasul cu băutură.

— E gol, hămăie. Fată cu ochii albaştri, du-te şi mai adu!

— Eşti deja beat, Guaypar… încearcă Anamaya. N-ar trebui să te odihneşti?

— Du-te şi adu *chicha!* gesticulează. Du-te după *chicha* şi lasă vorba!

Când Anamaya se ridică, încearcă să-i prindă coapsa. Cu o unduire a trupului care-i umflă tunica, îi scapă, dar Guaypar şi-a încleştat degetele pe pânză şi o trage spre el. O lovitură scurtă de genunchi şi băiatul cade într-o parte rânjind:

— Îţi cam place de fratele meu, Manco, nu?

— Guaypar…

— Am văzut cum vă priveaţi! Dar tu nu eşti decât o fată din selvă şi el este din Cuzco. N-o să fie al tău niciodată…

— Nu uita că sunt soţia Fratelui-Geamăn al tatălui tău!

— Ştiu! Ştiu! *Coya Camaquen*! Ce să spun! Villa Oma a trebuit să găsească un nume doar pentru tine!

Cu faţa schimonosită de furie, se dă câţiva paşi înapoi.

— Manco e un trişor! mormăie ca şi când s-ar adresa atât lui Anamaya cât şi cerului. Curând toată lumea va şti că a trişat…

Anamaya îşi aminteşte de vorbele pline de ură ale lui Inti Palia împotriva lui Manco. Şi totuşi, Manco a câştigat!

Noaptea ar fi trebuit să fie una a celebrării forţei şi a bucuriei, dar simte umbrele şi ameninţările întunecându-i sufletul. Da, între clanurile din Cuzco şi cele din Quito există valuri de ură care distrug totul. Guaypar s-a ridicat şi o ameninţă cu degetul:

— Şi a trişat cu ajutorul tău, *Coya…*

— Cu ajutorul meu?

— Datorită ţie a câştigat!

— Nu fi prost! L-am salvat doar de şarpe…

— Inti i-a scos în cale un şarpe şi tu l-ai gonit. Asta nu-i o înşelătorie? L-ai ajutat să câştige pe câinele ăsta râios, care nici măcar nu-i frate adevărat cu Atahualpa, aşa ca mine! Ne-ai trădat!

— Nu voiam…

[12] Vezi *Glosar*

Tace. N-ar ajuta la nimic să-i explice. E prea beat ca să mai priceapă motivul. Nu-i rămâne decât să spere că se va îmbăta şi mai rău şi că se va lăsa purtat de aburii beţiei.

Clătinându-se, Guaypar izbuteşte să se ridice în picioare.

— Vino, mormăie. Vino, urmează-mă!

— Unde?

Ceva în privirea lui Guaypar se schimbă. În loc să-i răspundă, rânjeşte clătinând din cap:

— E adevărat! În felul tău eşti chiar drăguţă. Îmi placi, fată din selvă! Îmi placi mai mult decât oricare alta, însă eşti rea!

Îşi muşcă buzele şi se trage îndărăt. Îi prinde cu brutalitate braţul şi o trage după el fără să mai spună nimic. În ciuda protestelor o forţează să traverseze curtea şi, văzând că rezistă când vrea să o scoată din *chancha*[13]*,* îi răsuceşte cu ultimele puteri braţul la spate şi o împinge înaintea lui, deşi Anamaya se împotriveşte.

Beţia s-a întins pretutindeni. Nimeni nu le acordă atenţie. La porţile *cancha*-urilor se aud cântece şi ţipete, uneori melodia unui flaut sau bubuitul tobelor. Focurile proiectează umbre smintite. La răspântii oamenii zac pe pământ inconştienţi, acoperiţi de propria vomă. Peste tot aerul duhneşte de *chicha.*

În faţa unui zid lucrat cu măiestrie, Guaypar întâi se clatină şi apoi rămâne nemişcat.

— Manco! Paullu! urlă el.

Vocea sa răguşită încă se mai aude când o împinge înaintea lui, trecând pragul *canchei* celor doi fraţi.

— Guaypar!

Răsuflă uşurată când vede ivindu-se în faţa focului silueta înaltă şi nobilă a lui Manco. Nu pare beat, deşi are ochii înroşiţi şi răsuflarea agitată.

— Las-o! mormăie Manco. Las-o pe *Coya,* nu ai nici un drept să te porţi astfel cu ea!

S-a ridicat şi Paullu înaintând cu paşi lenţi din întuneric.

— Întoarce-te la locul tău, Guaypar, îi spune el calm. Trebuie să continui proba…

— Fraţii! rânjeşte Guaypar, împingând-o atât de violent pe Anamaya, încât fata se dezechilibrează şi cade în genunchi. Iată fraţii pe care-i iubeşti atât de mult! Trişorii care stau împreună ca să-şi ascundă laşitatea!

Manco se repede s-o ridice pe Anamaya, iar Paullu răspunde

---

[13] Vezi *Glosar*

zeflemitor:

— Nu ţi-ai pus pantalonii negri, Guaypar? Ţi-ar fi venit foarte bine, la fel de negri ca şi răutatea din tine.

Manco, cu buzele strânse de furie, îşi aruncă pelerina pe umăr şi înaintează cu pumnul strâns.

— Nu, Manco... protestează Anamaya. Nu ştie ce face...

Prea târziu. Răcnind, Guaypar îşi strecoară mâna dreaptă pe sub tunică şi în lumina lunii străluceşte lama în formă de semilună a unui *tumi*[14]. Cu gesturi bruşte, despică aerul din faţa lui, apoi îndreaptă cuţitul spre faţa lui Manco.

— De-abia acum ai să alergi, Manco! Şi repede! Atât de repede, pe cât îţi spun!

Paullu se strecoară şi o trage pe Anamaya într-o parte, iar Manco sare doi paşi în lături, cu supleţea unui ocelot din deşert.

— Priviţi cine vorbeşte de laşitate! Scrâşneşte vocea lui Manco. Ia un *tumi* ca să se bată cu cineva neînarmat.

— Trişor! Scursură din Cuzco! Nu sunteţi decât o adunătură de trişori! Vă credeţi nobili, dar trişaţi...

Din întunericul care-i înconjoară răzbate un murmur. În jurul lor s-au adunat servitori, dar şi unchi, mătuşi, surori... Şi toţi tac. Se spun multe aiureli la beţie, dar cel insultat e Manco şi trebuie să răspundă.

— E timpul, Guaypar! Aşteptam asta de mult. Vino să-mi înfigi cuţitul în gât... Vino, dacă poţi!

Cei doi băieţi se învârt în jurul focului. Guaypar s-a mai trezit din beţie. Dar Manco se fereşte agil când îl vede sărind peste jar. Cu o mişcare sprintenă se trage în lături. Mâinile îi ţâşnesc în acelaşi timp: prinde braţul lui Guaypar cu o mână, imobilizându-l din umăr, iar cu cealaltă mână apucă degetele în care ţine cuţitul. Copleşit de furie se eliberează şi se răsuceşte pe călcâie. Braţul său drept descrie un cerc larg deasupra focului şi lama cuţitului alunecă pe obrazul lui Guaypar, care se retrage ţipând de durere. Sângele curge din belşug. Îşi trece palma peste faţă, apoi o priveşte cu neîncredere.

— Du-te acasă, Guaypar, repetă Paullu. Cât mai ai timp!

— Nu frate, nu mai are! strigă Manco.

Ca şi cum sângele curs l-ar fi trezit, Guaypar azvârle cuţitul şi sare pe Manco, prinzându-l de mijloc. Se rostogolesc amândoi lângă foc, răspândind o jerbă de scântei. Anamaya ţipă şi Paullu trebuie s-o ţină ca să nu se repeadă să-i despartă.

---

[14] Vezi *Glosar*

— Lasă-i! Lasă-i: trebuie să se isprăvească!
Se rostogolesc în praf, atât de lipiţi unul de celălalt, încât sângele unuia se prelinge pe celălalt. Gâfâiala este întreruptă de gemete de durere, atunci când se lovesc sau când degetele reuşesc să răsucească ori să rupă; apoi îl vede pe Guaypar rostogolindu-se deodată într-o parte, cu tunica sfâşiată zgomotos. Manco se ridică imediat în picioare şi sare pe el, apăsându-i cu genunchii pe abdomen şi înfigându-şi degetele în gâtul lipicios din cauza sângelui.
— Ai jurat şi tu să fii un războinic viteaz? Să respecţi onoarea? îl întreabă în şoaptă.
Guaypar nu răspunde. Horcăind, cu gura larg deschisă, se chinuie să respire. Manco întreabă mai tare:
— Ai jurat pe Tatăl nostru, Inti şi pe Mama noastră, Luna? Pe strămoşii noştri şi pe sufletele tuturor Inca? Da sau nu?
Anamaya simte că Manco nu-şi mai poate stăpâni mânia. Respinge mâna lui Paullu şi se apropie:
— Manco, te rog dă-i drumul…
Dar Manco nu mai ascultă.
— Ai insultat fecioara care veghează aici asupra tatălui meu?
Mâinile îi eliberează gâtul lui Guaypar, însă pumnii se strâng şi lovesc faţa fratelui duşmănit cu o mânie de războinic. Nu-l opresc nici horcăitul lui Guaypar, nici ţipetele lui Anamaya. În jur, cercul rudelor s-a strâns, dar nimeni nu intervine. Tânăra ar vrea să apuce braţele lui Manco atunci când vede în ochii negri ai tânărului incaş flăcări ameninţătoare. E ca şi cum toată mânia indusă de Guaypar s-ar fi concentrat în ei…
— Destul!
Ordinul cade sec în noapte. Anamaya ridică privirea, iar Manco rămâne cu pumnul încleştat în aer. În faţa focului, un bărbat cu veşminte de preot, întinde braţul şi repetă ordinul:
— Destul, Manco! Nu-l ucide!
Anamaya îl recunoaşte pe unul din unchii lui Manco. Bărbatul îi aruncă o privire scurtă, plină de neîncredere şi adaugă:
— Lecţia a fost dată şi nimeni n-o va uita. Nimeni nu insultă clanurile din Cuzco fără să fie pedepsit.
Manco se îndepărtează de Guaypar şi se ridică încet. Anamaya întâlneşte privirea lui Paullu rămas tăcut, nemişcat pe toată durata luptei. Îl priveşte cu tristeţe pe fratele său care îşi revine.
Guaypar, scuipând sânge, suflând greu, se rostogoleşte pentru a se ridica anevoie în genunchi. Reuşeşte să se scoale, bâjbâind

după sprijinul lui Anamaya care însă nu-i întinde mâna. Se ridică cu un ultim efort, ţinându-şi mâinile strânse pe pântece şi mai găseşte destulă putere ca să rostească:

— Fii blestemat, Manco! Vei arde înainte să ajungi pe Celălalt Târâm! Sufletul tău nu va fi niciodată liber!

Manco îşi şterge sângele care-i mânjeşte degetele şi ripostează:

— E blestemat acela care pomeneşte de blestem…

Anamaya ezită, în vreme ce Guaypar părăseşte curtea interioară clătinându-se. O clipă rămâne cu privirea cufundată în cea a lui Manco.

— Trebuie să-l urmez, spune Anamaya în cele din urmă. Trebuie să-l veghez în noaptea asta, chiar dacă se înşeală în privinţa ta.

Înainte să-i răspundă, Manco îi aruncă o privire lui Paullu; după atâta violenţă, vocea are o inflexiune ciudat de blândă:

— Ştiu prea bine, soră cu ochii albaştri…

— Ai grijă de tine, Manco şi să nu te mai temi de şerpi!

— Din păcate, nu vei putea sta mereu pe marginea drumului ca să le vorbeşti şi să-i îndepărtezi de mine!

Silueta lui Anamaya dispare în fumul care întunecă şi mai mult noaptea.

10

Tumebamba, decembrie 1528.

— Anamaya, trezeşte-te!

Îşi simte pleoapele grele. Ar vrea să mai stea în pat. Trage de *manta*[15] cu care este învelită, dar Villa Oma o priveşte sever.

A intrat în cameră fără să facă un zgomot, picioarele în sandalele de paie lunecă silenţioase pe pardoseala de piatră. Ca de atâtea ori, apariţia sa bruscă – silueta înaltă şi colţurile gurii puţin înverzite – pare ameninţătoare.

— Trezeşte-te repede!

— Ce se întâmplă?

— Lasă vorba! Trezeşte-te şi urmează-mă!

Încearcă să-şi revină. Sunt două zile de când s-a încheiat iniţierea băieţilor. Două nopţi de când Manco şi Guaypar s-au bătut şi s-au insultat. Doar două zile de linişte şi deja o dramă nouă se anunţă!

Se ridică din pat, regretându-şi culcuşul călduţ şi protector. Ziua abia se face simţită prin tapiseria care se deschide spre curtea interioară.

— Ce-am mai făcut?

— Nu ştiu ce ai mai făcut, dar poate prezenţa ta la Tumebamba nu este de bun-augur.

— N-am nici o vină în bătaia dintre Manco şi Guaypar…

— Cine-ţi vorbeşte despre copilăriile astea?

Tonul vocii înţeleptului o trezeşte de-a binelea şi o face să tresară.

Lângă fereastră, printr-o nişă, luceşte blând discul de argint al Mamei Quilla, Mama Lună. Parcă ar plânge. Degetele uscate ale lui Villa Oma se crispează pe tapiserie. Vocea-i surdă loveşte ca un tunet:

— Mumia lui Inca a dispărut din templu.

Anamaya rămâne cu gura căscată, incapabilă să articuleze vreun cuvânt, cu respiraţia tăiată ca şi cum un pumn i-ar fi turtit stomacul. Spune abia şoptit:

---

[15] Vezi *Glosar*

— Ce-ai spus?

— Ce-ai auzit. Corpul neînsufleţit al lui Huayna Capac a dispărut.

— Dar cum? Cum e posibil?

Villa Oma ridică privirea spre cer în semn de neputinţă. În întuneric pare mai înalt şi mai slab. Faţa îi este ridată de mânie şi de angoasă.

— La răsăritul soarelui am mers cu preoţii în sala Templului lui Inti, continuă el. Nişa era goală. Mumia dispăruse de pe soclu.

— Dar cine… cine a îndrăznit să facă asta?

— Cine? Cum?… Un lucru e sigur: tu, copilo, vei fi acuzată de această crimă!

— Eu? Eu! De ce? Nu mă poţi acuza de o asemenea crimă, Villa Oma, o ştii!…

— Nu eu te acuz! oftează obosit înţeleptul. Alţii vor fi bucuroşi să o facă! Eşti *Coya Camaquen.* Nu-i datoria ta să veghezi asupra Mumiei cu ajutorul Fratelui-Geamăn? Nu asta ţi-a ordonat Huayna Capac în noaptea morţii sale? Să-l sprijini pe lumea asta, în timp ce el se îndrepta spre Celălalt Tărâm?

Lacrimile îi întunecă privirea. Dar nedreptatea este atât de flagrantă, încât şi le şterge imediat cu dosul palmei. Nu mai este fetiţa înspăimântată pe care o aduceau în faţa lui Inca. Vocea îi este furioasă:

— Şi de ce aş fi făcut-o?

Villa Oma respinge întrebarea printr-un gest scurt:

— Nu contează motivele! Eşti protejata lui Atahualpa. La nevoie vor găsi o minciună.

— Nu înţeleg…

— Oare? Încă n-ai înţeles că cei din Cuzco ne urăsc şi că orice poate fi folosit pentru a ne înlătura?

Villa Oma se opreşte brusc. Curtea interioară răsună de ţipete. Numele lui Anamaya, stâlcit, urlat, vibrează ca o insultă.

— Ei bine, n-au pierdut timpul degeaba! rosteşte calm Villa Oma. Pregăteşte-te, copilă! Pe ei va trebui să-i înfrunţi.

*

— Ea este!

— Ea a făcut să dispară Mumia stăpânului nostru, Huayna Capac!

— Sacrilegiu! Sacrilegiu! Lumea va pieri! Vom cunoaşte răzbunarea lui Inti!

— Fata cu ochi albaştri este malefică! Inti vrea ca ea să fie

cenuşă, Quilla vrea să fie aruncată în râu!

Curtea interioară a palatului lui Huayna Capac este imensă. Totuşi, acum este aşa de plină, încât nou-sosiţii, gesticulând enervaţi, stau în faţa porţii cu streaşina în formă de şarpe. Toţi sunt Nobili din Cuzco, toţi aparţin clanului lui Huascar. Unii sunt înarmaţi şi îşi agită urlând măciucile ucigaşe cu măciulii de pietre negre şi fin polisate. Alţii îşi ridică lăncile, unii îşi rotesc praştiile ori securile de obsidian…

În mijlocul curţii şefii clanului au format un cerc. Discută, şuşotesc şi se privesc; chiar dacă vorbele sunt încă ponderate, privirile nu înşeală. Toate sunt aţintite asupra lui Anamaya, încadrată de Atahualpa şi Villa Oma, care rămân impasibili şi tăcuţi.

— Semnele sunt nefaste de când fata asta a fost acceptată printre noi! urlă un bătrân. Este un sacrilegiu!

— Atahualpa, o protejezi ca să ne faci în ciudă! strigă un războinic în veşminte bogate, arătând spre Anamaya cu vârful lăncii împodobite cu pene în şase culori.

Un murmur aprobator creşte în jurul lui. Bărbatul are pe frunte banderola de general, *unku*-ul său este ţesut din lână de vigonie şi decorat cu toate însemnele celor mai înalte clanuri. Gura i se arcuieşte într-un surâs arogant:

— Ţi-am descoperit manevra! Vrei să împiedici ca Mumia lui Huayna Capac să ajungă la Cuzco! Ţi-e teamă ca nu cumva după ce Mumia îşi va găsi locul alături de strămoşii noştri de la facerea lumii, Huascar Inca al nostru să dobândească puterea tatălui său ca să domnească! Iată de ce ai cerut fetei dispariţia Mumiei…

— Să-i ardem picioarele şi ne va spune unde a ascuns-o!

Departe, într-un colţ al curţii, distinge profilul de vultur al lui Manco şi vede faţa cu trăsături nobile a lui Paullu. Privirile sunt plecate, stingherite. Şi ei aparţin clanului lui Huascar. Dacă ar putea, ar ajuta-o.

În capătul opus, acolo unde sunt grupaţi cei apropiaţi lui Atahualpa şi cei din Quito, îl descoperă pe Guaypar. Are faţa însemnată – obrazul stâng îi este acoperit cu un plasture din ierburi fin ţesute, iar pe buzele tumefiate se lăţeşte un zâmbet crispat.

Deodată vocea puternică a lui Atahualpa răzbate pe deasupra urletelor, sunând asemenea unei lovituri de bici:

— Nu mai terminaţi odată cu prostiile?

Nu-şi exteriorizează prin nimic furia care face să-i tremure

vârfurile degetelor. Strigătele încetează brusc. Îi arată pe toţi cei din Cuzco, înălţând braţul cu podul palmei întors spre pământ.

— Nici unul dintre voi nu crede cu adevărat ce se spune: *Coya Camaquen,* cea pe care tatăl meu a desemnat-o să-l însoţească pe Fratele-Geamăn, nu poate fi autoarea unui asemenea sacrilegiu. Nici unul dintre voi nu crede că mă opun voinţei lui Inti şi întoarcerii tatălui meu la Cuzco.

Se întoarce spre dreapta şi arată un bătrân ce poartă pe frunte discul de aur al Marilor Nobili:

— Colla Topac, împreună cu ceilalţi Mari Nobili, era de faţă când tatăl meu, Inca Huayna Capac, înainte să purceadă spre Celălalt Tărâm, a numit-o pe *Coya Camaquen.* A fost desemnată de tatăl meu să-i împlinească dorinţele conform obiceiului, mai înainte ca fratele meu Huascar să-şi pună *borla.* El este cel care trebuie să-l conducă pe tatăl meu la Cuzco. Şi tot el îl va aşeza în templul din Coricancha.

— Este adevărat, strigă bătrânul. Sunt Moştenitorul şi nici unul dintre voi, depun mărturie pentru asta, nu doreşte mai mult decât mine să-l revadă pe Inca revenit în oraşul său drag! Nu cred că a putut comite *Coya Camaquen* fărădelegea de care o acuzaţi: şi-a pus încrederea în ea însuşi Fiul Soarelui.

— Aceia dintre voi care ţipă cel mai tare ar face mai bine să se calmeze puţin… Cine ştie dacă nu sunt chiar ei blasfematorii?

O tăcere scurtă pare să îngheţe aerul din *cancha.* Apoi se aude o voce ascuţită:

— Ne acuzi? Ne ameninţi, Atahualpa? Pe noi, cei din clanul fratelui tău Huascar, fiul cel drag al lui Inca? Cum îndrăzneşti?

De data asta furia lui Atahualpa izbucneşte:

— Nu mai mult decât voi, care o insultaţi şi o pângăriţi pe cea pe care tatăl meu a ales-o!

Anamaya nu mai poate răbda şi înaintează spre centrul grupului. Ridică braţul cu palma deschisă şi li se adresează cu glas puternic:

— Nu vă mai certaţi din cauza mea!

Toate privirile se întorc.

— Conduceţi-mă la templu. Vreau să fiu alături de soţul meu, Fratele-Geamăn. El îmi va spune unde se găseşte Mumia.

Villa Oma şi Atahualpa au aceeaşi privire stupefiată.

— Ştii ce spui? şopteşte înţeleptul cu buze verzi.

Fata confirmă. La drept vorbind, cuvintele pe care le-a rostit o miră la fel de mult ca şi pe înţelept. Nu din voinţa ei le-a rostit. I-

au ieşit singure din gură, foarte hotărâte. Acum inima i se strânge şi de frică i se umezesc palmele. Totuşi, murmurul ce traversează mulţimea exprimă uimire şi respect. Manco şi Paullu au ridicat privirea şi o urmăresc cu ochi strălucitori. Guaypar nu mai surâde. Liniştea este întreruptă din nou de un strigăt:

— Atahualpa! Dacă fata asta nu găseşte Mumia lui Inca Huayna Capac, îi vom arunca măruntaiele la gunoaie!

Un murmur aprobator vine din mulţime.

Sub privirea îngrijorată a lui Atahualpa, mâna lui Villa Oma strânge braţul subţire al lui Anamaya, care-i simte mândria din voce, atunci când înţeleptul se întoarce spre mulţime rostind:

— Ameninţaţi! Ameninţaţi! Dar vedeţi: ea nu se teme de voi!

*

Drumul între palat şi templu nu este foarte lung. Căldura este înăbuşitoare. Anamaya o simte îngreunându-i ceafa şi încetinindu-i respiraţia. Oraşul întreg este cuprins de o stare de agitaţie ciudată. Pe străduţele înguste se înghesuie grupuri de oameni care au furia şi teama întipărite pe chipuri. Când ajung în dreptul lor, unii bombăne insulte la adresa ei. Femeile, strâmbându-se, ies în prag şi o urmăresc cu privirea.

Se ţine dreaptă fixând pelerina care flutură pe umerii înalţi ai lui Atahualpa. Este liniştită simţindu-i alături, înaintând cu pas rapid, pe Villa Oma şi pe soldaţii din escortă.

Intră în templul pustiu, în sala celor nouă nişe, sală ce nu are alt acoperiş decât infinitul cerului.

Aude murmurul viu al apei din canale şi din fântâni. Pe zidurile din pietre frumos îmbinate, soarele ce cade pieziş descrie umbre fine şi desenează animale şi zei. Nişele se aliniază de-a lungul zidului şi au deasupra o friză de aur, în care au fost imprimate romburi, trapeze şi forme alungite asemenea unor ouă de păsări.

În nişa centrală se găseşte Fratele-Geamăn din aur. Alături, soclul de unde Mumia lui Inca asculta Lumea de aici şi cea de dedesubt e gol. Anamaya abia dacă îndrăzneşte s-o privească.

Villa Oma îi dă ocol, de parcă ar vrea să găsească urme. În sfârşit, îi spune lui Atahualpa:

— Sunt sigur că oamenii lui Huascar au comis o asemenea nelegiuire!

— Probabil. Dar şi-au pierdut judecata. Nu s-a mai pomenit niciodată o asemenea insultă la adresa tatălui nostru.

— E dovada că lui Huascar şi celor din clanul lui le este frică.

— Frică? De ce? Ei ştiu că respectul pentru vorbele tatălui meu

este absolut! Ştiu că nu vreau să pun *llautu*[16] sacru pe fruntea mea. Că nu vreau să fiu Inca. O ştii prea bine, Villa Oma! Toţi o ştiu: semnele mi se împotrivesc…

— Nu chiar toţi… Cauţi prea mult să te convingi de asta! Şi Huascar o simte. Este asemenea unui animal: simte mai mult decât gândeşte. În felul lui, vede mai departe ca tine: se teme de puterile care te înconjoară. Se teme de ea…

Villa Oma arată spre Anamaya şi adaugă:

— Se tem ca ea să nu-şi amintească vorbele pe care Inca i le-a spus înainte să treacă dincolo. Se tem ca Fratele-Geamăn să nu-i dicteze adevărata voinţă a tatălui tău!

Preţ de o clipă, Atahualpa contemplă chipul calm, dar impenetrabil al Fratelui-Geamăn din aur. Schiţează un gest ca şi cum ar vrea să-l atingă cu mâna, dar se abţine, se întoarce spre Anamaya şi o întreabă:

— Şi tu, copilă, crezi la fel ca înţeleptul, că nu ştiu să descifrez voinţa tatălui meu?

— Cred că nu ştii cine eşti, Mărite Nobil!

Odată rostite cuvintele, îşi înăbuşă un ţipăt, acoperindu-şi gura cu mâna.

— Iertare! Am vorbit fără să gândesc!

— Ascult-o, şopteşte Villa Oma. Ascult-o, Atahualpa! Prin ea vorbeşte Huayna Capac, simt asta!

Ochii uşor înroşiţi ai lui Atahualpa trec de la înţelept la fată. Însă privirea lui Anamaya este atrasă de nişa Fratelui-Geamăn. Pe chipul sculptat s-a aşezat, cu precizia unui vârf de lance, o rază de soare…

— Găseşte Mumia, Anamaya, murmură Atahualpa. Găseşte-o!

În clipa în care se întoarce, soarele se strecoară sub cască şi sub discurile din urechi. Simte razele de aur pătrunzând-o şi vibrându-i în piept, ca şi cum în ea s-ar naşte alte cuvinte, încă necunoscute şi imposibil de pronunţat.

---

[16] Vezi *Glosar*

11

Tumebamba, februarie 1529.

Anamaya şi Villa Oma înaintează pe esplanada din faţa templului. În faţa lor, pe colina oraşului Tumebamba se etalează în pătrate perfecte zidurile cancha-urilor, palatele, curţile interioare, casele obişnuite.

Înţeleptul tace. Anamaya ştie că nu trebuie să-l întrebe nimic. De cealaltă parte a văii, distinge piscul negru-albăstrui al lui Huanacauri. Poteca pavată cu dale pe care înaintează duce spre vârful muntelui, până la templu.

Căldura devine tot mai apăsătoare. Simte cum sudoarea îi picură pe tâmple şi pe ceafă, cum i se prelinge pe spate, pe sub tunica de ceremonie, prea groasă.

Înţeleptul, fără să încetinească pasul, bagă mâna în *chupsa,* punga din pânză de care nu se desparte niciodată şi scoate câteva frunze de coca şi o sticluţă cu pulbere albă de var, fin ca o pudră.

— Poftim, spune, întinzându-i frunzele de coca.

Apoi îi toarnă în podul palmei puţin var. Anamaya rulează frunzele groase şi începe să le mestece încet. Saliva i se umple de gustul dulce-amărui.

În spatele lor oraşul dispare încetul cu încetul şi curând poteca pavată cu grijă devine un drum nepietruit, încadrat de ziduri uniforme, deşi rudimentar construite. Merge fără efort, fără să obosească, cuprinsă de un fel de linişte euforică.

O pantă lină, coborând pe celălalt versant, duce până la platou. Acolo se iveşte conturul şters al unei stânci enorme, cu forme sinuoase şi scobite care ies şi intră în pământ, de parcă ar fi mişcate de haos.

Este o *huaca*[17]*.* Nu trebuie să i-o spună înţeleptul. Piatra Strămoşilor, una dintre miile de pietre sacre ce mărginesc Imperiul Celor Patru Zări după axe ştiute numai de Marii Preoţi.

Sufletele strămoşilor şi ale zeilor respiră aici şi primesc rugăciunile bărbaţilor şi ale femeilor din lumea văzută.

[17] Vezi *Glosar*

Villa Oma se opreşte în faţa zidului ce marchează intrarea. Basorelieful atât de migălos lucrat se confunda cu piatra care reprezintă zigzagul strălucitor al lui Illapa, zeul Fulgerului şi al Tunetului.

Înţeleptul scoate din *chupsa* sa burduşită frunze de coca. De data aceasta le aşează cu grijă la picioarele unei mici statui de aur, aflată într-o nişă a zidului. Ia dintr-o traistă o sticluţă de *chicha* şi varsă câteva picături în nişă şi pe pământ. După care se îndreaptă, ţinând pieptul drept, capul înclinat într-o parte şi podul palmelor în sus, ca şi cum l-ar jertfi cerului.

După un moment de reculegere se întoarce spre Anamaya, îi întinde sticluţa cu *chicha* şi o îndeamnă să bea. Îl ascultă şi bea două înghiţituri zdravene care îi provoacă o arsură neobişnuită pe gât.

— Acum o să aşteptăm, spune înţeleptul.

Se aşează pe o piatră dreaptă, caldă, ţinându-şi picioarele strânse sub ea. Soarele îi mângâie pielea şi îi vorbeşte. O oboseală ciudată îi îngreunează pleoapele şi îi încetineşte respiraţia. Ochii i se închid şi fiecare parte distinctă a corpului, braţele, picioarele, capul, trupul întreg i se transformă în plumb. Deodată simte cum redevine cea de dinainte, dar că o forţă enormă o trage spre străfundurile pământului, într-o lunecare atât de vertiginoasă, încât îi este cu neputinţă să se împotrivească…

Probabil că în acest moment adoarme.

Când îşi revine este aproape noapte. Vede cum se aprind deja câteva lumini pe versanţii munţilor care înconjoară palatul.

— Villa Oma!

Strigă degeaba Efectul frunzelor de coca şi al berii de porumb s-a diminuat. Nu mai simte decât o oboseală greu de suportat şi rămăşiţele unei spaime care o învăluie o dată cu întunericul.

— Villa Oma!

Vocea răsună până departe şi îi răspunde doar ecoul.

Se ridica. Are coapsele înţepenite şi genunchii o dor.

Merge de-a lungul zidului lui Illapa, abia atingându-l cu degetele pentru a se ghida. La capătul lui începe un drum îngust, năpădit de spini şi care pare că înconjoară *huaca.*

Înaintează cu grijă, străduindu-se să nu alunece cu sandalele din paie. Sub lumina lunii, brăţara cu cei doi şerpi, de la încheietura mâinii, aruncă văpăi de aur.

Deodată se loveşte de un tufiş des şi ţepos ce închide drumul

mai bine decât o poartă. O cuprinde frica, se trage îndărăt, respirând precipitat şi răguşit. Prea repede. Se clatină, întinde braţele înainte, în întuneric... Şi acolo unde credea că găseşte duritatea unei stânci, braţele îi pătrund într-o crăpătură, mai întâi capul, apoi coapsele zgâriate de un colţ de piatră.

Când îşi recapătă echilibrul, cu răsuflarea tăiată, împietrită de liniştea întunericului, îşi dă seama că stâncă s-a deschis pentru a o primi.

Aici e mai frig şi noaptea, mai întunecoasă.

Tremură. În ciuda voinţei sale, îi tremură mâinile, umerii, inima. Dar ştie, fără să înţeleagă de ce, că de acum înainte nu mai există cale de întoarcere.

Se ridică. Înaintează pas cu pas, lovindu-şi umerii de pereţii de piatră.

Drumul coboară lin. Se afundă în pământ, tot mai departe şi mai adânc. Gura i s-a uscat, iar pieptul o doare din cauza bătăilor inimii. O parte din ea doreşte să ţipe, să urle că nu vrea să părăsească Lumea de Sus.

Apoi spaţiul din jurul ei capătă proporţii. Obscuritatea se îmblânzeşte asemenea aerului. Îşi întinde braţele, dar nu atinge nici o stâncă. Înaintează în întuneric fără să dea de vreun obstacol, nici în dreapta, nici în stânga! Atunci, deşi nu există nici un zgomot, nici o lumină, o certitudine îi pătrunde în corp, mai acră Şi mai violentă ca berea de porumb: *nu este singură.*

— Villa Oma, şopteşte ea gata să izbucnească în plâns.

În întunericul din faţa ei strălucesc doi ochi galbeni.

Puma!

Tocmai ceea ce dorea înţeleptul încă din prima zi: să-i dea inima pumei, să-şi lase carnea în Lumea de Dedesubt, să se cureţe universul de impuritatea ochilor ei albaştri, de obârşia ei misterioasă.

Ochii galbeni se trag spre stânga, ca şi cum ar vrea să o observe mai bine.

Deodată aude în minte vocea lui Huayna Capac, cea pe care o aşteaptă de zile întregi, cea de la care i se trag toate aceste ţipete şi toată ura. E limpede, nu mai seamănă cu vocea obosită a bătrânului care-i vorbea la miezul nopţii şi care-i spunea că va rămâne alături de ea. Dar este atât de uşor de recunoscut!

„Copilă Anamaya! Copilă neprihănită, cu ochii de culoarea lacului, cum ai putut crede că nu-mi voi ţine promisiunea? Hai vino, apropie-te, copilă Anamaya! Nu te teme...”

Anamaya înaintează spre ochii galbeni ai pumei. Da, nu se mai teme, deşi este convinsă că puma o va devora. Totuşi, este fericită că l-a regăsit pe Inca înainte de a muri şi ea.

„Au vrut să mă ia, rosteşte vocea cu multă duioşie, dar eu vreau să rămân lângă tine, până când voi sta, la Cuzco, în jilţul meu etern, alături de Tatăl meu, Soarele. Au vrut să mă ia, dar acum m-am întors acolo unde am fost dintotdeauna…

Copilă Anamaya, nu te îndoi de mine. Să-mi rămâi alături şi să nu-ţi fie teamă de puma…”

Ecoul vocii îi răsună în minte, trece sub acoperişul de piatră.

Cu braţele întinse se oferă botului căscat al pumei. Dar ochii galbeni au dispărut. În jurul ei nu mai este decât bezna nesfârşită…

Nu!

Nu, printr-o crăpătură în stâncă, deasupra capului său, se iveşte lumina intensă a Mamei Luna.

Îşi trece râzând mâinile peste obraji, îşi zgârie tâmplele!

Trăieşte!

*

Când apare gâfâind lângă zidul lui Illapa, Villa Oma, silueta albă în noapte, stă acolo şi o aşteaptă.

— Ţi-a vorbit, nu-i aşa?

Încuviinţează fără să ştie cât de puternic îi strălucesc ochii în noapte.

— Ştii unde este?

— Vino!

E rândul ei să-l târască pe înţelept. Pornesc spre oraş, aproape alergând, merg de-a lungul zidurilor, se strecoară pe străzi şi prin faţa cancha-urilor adormite.

Când ajung aproape de Templu, doi preoţi tineri, cu trăsături încă adolescentine, se reped să-i întâmpine. Au părul ciufulit şi par foarte tulburaţi.

— Înţeleptule Villa Oma! Înţeleptule Villa Oma!

Printr-un gest scurt, înţeleptul le cere să se liniştească.

— Înţeleptule Villa Oma! S-a întors Mumia!

— Ştiu, răspunde înţeleptul aruncând o privire spre Anamaya.

Mumia lui Huayna Capac este pe soclul ei în sala celor nouă nişe. Mama Quilla îi luminează masca de aur, veşmântul fin din lână de vigonie şi blană de liliac. E acolo de parcă nu s-ar fi mişcat niciodată. Chipul din metal strălucitor este întors spre statuia Fratelui-Geamăn. Villa Oma ar putea să jure că pare că

zâmbeşte. El, bătrânul înţelept viclean şi puternic, este acum emoţionat.

— M-a asigurat că nu s-a despărţit niciodată de mine… şopteşte Anamaya.

Villa Oma îşi ridică braţele într-o rugăciune intensă, dar fără cuvinte, apoi îşi coboară privirea obosită spre Anamaya.

— Va trebui să avem grijă de tine, copilă Anamaya. Inca Huayna Capac te vizitează după bunul său plac. Călătoreşti printre cei morţi, mergi în Lumea de Dedesubt şi revii… Viaţa ta a devenit extrem de preţioasă pentru noi toţi!

În glasul lui orgolios fata sesizează un tremur de frică.

— Nu mai vrei să mă arunci pumei?

— Ba da, mai mult ca niciodată, fiindcă acum ştiu că puma este cea care te protejează.

Îşi aminteşte o clipa ochii galbeni ai pumei strălucind în întuneric, abandonul care a cuprins-o, mai puternic decât propria spaimă, decât moartea.

În ea răsună la nesfârşit cuvintele lui Inca, stăpânul său: „Rămâi alături de mine şi ai încredere în puma…”

PARTEA A DOUA.

12

Sevilla, Spania, februarie 1529.

Aşteaptă din zori.

Au venit să-l ridice de pe saltea şi să-l trezească din somnul agitat când încă nu se luminase de ziuă. Primul său gând: „Azi voi muri”.

Perspectiva aceasta îl sperie mai puţin decât ar trebui. Mai puţin ca tortura cu care îl ameninţă de luni de zile sau ca nesfârşita aşteptare ce doare la fel ca suferinţa provocată de instrumentele de tortură.

E aproape amiază; soarele pătrunde în marele vestibul al castelului Triana. S-a obişnuit într-atât cu bezna temniţei, încât acum trebuie să ţină pleoapele coborâte.

Şi mai trebuie să suporte şi această linişte fără sfârşit.

Nu răzbate nici un ecou al vreunui zgomot venit de pe scară, nici un tril de pasăre venit de afară. Îşi depărtează picioarele. Lanţul sudat de brăţările de fier care-i încătuşează gleznele şi îi deşiră ce-a mai rămas din ciorapi zdrăngăne şi se loveşte de parchetul ceruit. Sunetul inelelor de metal se pierde înghiţit, de tăcerea deplină.

În fond, aceasta e marea realizare a Sfintei Inchiziţii: tăcerea. Voinţa şi marea putere a tăcerii. Infinita ei capacitate de a înghiţi orice zgomot.

*

E aproape noapte când inchizitorul îi zâmbeşte.

Un zâmbet duios, mai greu de suportat ca o ameninţare.

Zâmbind mereu, inchizitorul îi face semn cu mâna grăsuţă să

se apropie.

Sala îi este cunoscută. Catifeaua roşie a draperiilor de la ferestre ascunde ziua tot la fel de bine ca şi noaptea. Flăcările pâlpâinde ale luminărilor aruncă umbre mişcătoare pe despărţiturile pictate ale tavanului. Un covor mov trasează locul de trecere încă de la uşă. În mijloc se află un scaun de lemn cu spătarul înalt, pe care sutele de acuzaţi l-au făcut să strălucească, dându-i luciu prin tresăririle lor de spaimă.

Se află în faţa unei estrade. Iar acolo, îndărătul unei mese lungi sunt cei trei. Inchizitorul are o faţă tânără şi rotundă, frunte şi obraji albi şi poartă o sutană neagră simplă şi o bonetă pătrăţoasă pe capul deja chel. În dreapta sa este secretarul, un bătrân cu o gură lăsată şi o privire circumspectă, îmbrăcat într-o haină neagră cu toţi nasturii încheiaţi. Grefierul este un june student cu privire nesigură, care-i fuge încoace şi încolo şi tâmple acoperite de coşuri mici şi roşii.

Gabriel abia s-a aşezat, că prima întrebare îl şi izbeşte din plin:

— Vă numiţi Gabriel Montelucar y Flores?

Vocea inchizitorului contrastează cu faţa sa: este subţire şi uscată. Aproape la fel de acră, de parcă ar ieşi din gura unui bătrân. Gabriel ridică din umeri cu nerăbdare.

— Îmi ştiţi numele mai bine decât mine. Se împlinesc două sute cincizeci şi trei de zile de când stau în temniţele voastre şi este pentru a douăsprezecea oară când mi se pune această întrebare…

— Răspunde respectuos Excelenţei Sale! mârâie secretarul.

Gabriel ar vrea să surâdă, dar se mulţumeşte însă cu un oftat:

— Eminenţa voastră ştie foarte bine că aşa mă cheamă. Tot la fel de bine precum ştie numele şi titlul tatălui meu. Sau că mama mea era o simplă servitoare…

— Răspundeţi doar la ce vi se cere, don Gabriel. Este adevărat că în anul de graţie 1525 aţi fost admis la Collegio Mayores Santa Maria del Jesus?

— Da. Am stat patru ani. Păcat că am fost smuls de acolo, învăţam mult.

— Anumite divagaţii venite din nord?

— Divagaţii, Eminenţa voastră? Teologia, elementele şi legile naturii, filosofia…

— Aţi fost descris ca un foarte fidel admirator al lui Erasm?

— Nu mai puţin fidel decât jumătate din oraş, cea care ştie să citească, Eminenţa voastră.

— Jumătate din oraş nu este prietenă cu dona Francesca Hernandez, zâmbeşte din nou inchizitorul.

Gabriel ezită un moment. Privirea îi alunecă spre grefier şi răspunde cu o voce nesigură:

— Eminenţa voastră ştie că am fost în casa donei Francesca numai de trei ori.

— Ce contează numărul! Şi ce făceaţi în casă?

— Discutam.

— Singuri?

— Niciodată.

— Şi despre ce anume… discutaţi?

— Despre chestiuni spirituale.

— Presupun că şi despre religie?

— După cum Eminenţa voastră ştie deja, în chestiunile spirituale intră uneori şi cele religioase.

— Aşadar, vorbeaţi despre doctrina lui Luther?

— Rar. Şi numai ca să o condamnăm.

— Este adevărat că dona Francesca se deda cu plăcere extazului carnal sub pretext că iubirea de Dumnezeu este ca o forţă a bucuriei?

— Uneori. Da. Ca o modalitate de reculegere, fiindcă…

— Nu credea oare că iubirea de Dumnezeu era de ajuns pentru înlăturarea de la sine a păcatului şi că nu trebuie să te înspăimânte nici Dumnezeu, nici Infernul?

— Cu permisiunea Excelenţei voastre, este infinit mai complicat! Dona Francesca este de părere că…

— Aţi auzit-o afirmând că nu trebuie să ne temem de Dumnezeu, da sau nu?

— Numai pentru a spune că trebuie să-L iubim cu bucurie şi cu hotărâre.

— Până la a te deda păcatului carnal de mai multe ori şi în public sub pretextul că ar fi o cale de – cum spuneaţi – „reculegere”?

Chipul inchizitorului este la fel de dur şi de rece ca o mască de metal. Gabriel înţepeneşte, îşi pierde surâsul maliţios.

— Eminenţă, nu înţeleg sensul acestei întrebări!

— A, da?

Faţa Eminenţei sale este fulgerată de un zâmbet fals. Întinde o mână spre secretarul care aprobă, trage un bilet din hârtiile îngrămădite în faţa lui şi îl depune în palma întinsă a inchizitorului. Grefierul îşi dezmorţeşte degetele care îl dor de

atâta scris.

— Am găsit asta într-o carte care vă aparţine. Mai precis, *Enchiridion* de Erasm…

— Tradusă de călugării de la Palencia şi aprobată de Sfântul Părinte, după cum Eminenţa voastră bine o ştie.

— Nu cartea mă îngrijorează, don Gabriel, ci biletul acesta. Scris de însăşi mâna donei Francesca…

Mai înainte ca inchizitorul să continue, lui Gabriel i se înmoaie genunchii şi simte cum i se goleşte inima de sânge.

— N-o să vă supăraţi pe mine dacă o să citesc numai un fragment… „Dragul meu prieten, cum să-mi explic faptul că alături de tine mă simt capabilă de extazul deplin în chiar mijlocul dumnezeirii? Şi în cea mai deplină siguranţă? Este posibil să îmbrăţişezi esenţa unei ardori atât de dumnezeieşti? Ştii, toată noaptea trecută, după momentul prea scurt, dar atât de dulce de singurătate, m-am gândit că tu eşti salvatorul meu. Eşti, blândul meu prieten, asemenea unei constelaţii fixate în cristalul cerurilor, pecetluit cu semnul felinelor, al fiarelor, poate al leului… sau al pisicii! Dar ştiu că în tine animalul rămâne liniştit şi mi-e drag felul în care toarce…” Trecem peste urmare.

Inchizitorul pune biletul pe masă. Ochii îi strălucesc de furie şi de senzualitate atunci când întreabă:

— Aceste comentarii „feline” sunt urmarea unor discuţii… teologice?

— Excelenţa voastră, este vorba de un semn pe care îl am în dosul umărului; seamănă cu o pisică mare şi dona Francesca…

— Cum l-a văzut? Aşadar v-aţi arătat gol?

— Ba nu, strigă Gabriel cu faţa roşie ca racul. Am vorbit despre asta într-o împrejurare în care…

— Dona Francesca în biletul ei făcea o vădită aluzie la un „dulce moment de singurătate”. Tocmai aţi afirmat că totuşi nu aţi rămas niciodată singur cu ea. Ce să credem, don Gabriel?

Scârţâitul penei grefierului încetează. Gabriel înfruntă cele trei perechi de ochi care îi scrutează privirea. Tăcerea este la fel de grea ca şi lanţurile care-i încătuşează picioarele. Inchizitorul îşi trece degetele peste obrajii rotunzi. Vocea îi este brusc amabilă:

— Vă rog, don Gabriel, fiţi rezonabil. Ar fi de ajuns să ne spuneţi adevărul! Ştim că dona Francesca v-a făcut să cădeţi de mai multe ori pradă blasfemiei. Ştim că nu aţi fost singurul şi că aţi discutat favorabil despre doctrina lui Luther. Ştim că împreună aţi comis fapte care…

Gabriel îl întrerupe cu un gest mânios.

— Eminenţa voastră! se ridică suflând greu: Faceţi ce vreţi cu mine. De acum voi tăcea.

— Credeţi?

— Dacă nu voi reuşi să tac, voi muri.

— Domnule, există ceva mai rău decât moartea.

Ochii lui Gabriel privesc fix în cei ai inchizitorului, care în cele din urmă, clipind, face un semn discret *alguazil*-ilor[18].

— Ne vom revedea mâine, don Gabriel. Vom folosi, sau poate nu, instrumentele. În funcţie de alegerea Domniei tale…

[18] Ofiţer de politic (sp.) (n. tr.).

13

Sevilla, februarie 1529.

În seara aceea, Gabriel, cu nervii încordaţi la maximum, măsoară în lung şi în lat de mai bine de o oră temniţa minusculă. Patru pereţi negri de jeg, singurele deschizături sunt o uşă de lemn şi o crăpătură pentru aerisire pe unde se strecoară şobolanii. O lampă de seu este agăţată deasupra unui hârdău puturos. Saltelele sunt îngrămădite de-a lungul pereţilor.

A împărţit groapa asta sordidă cu doi negustori de postav din Cadiz, apoi cu un brutar şi de două luni se află în compania unui ciudat călugăr pe care îl cheamă Bartolomeu.

Deşi foarte tânăr, are ţeasta pleşuvă. Privirea, pe cât poate distinge în bezna permanentă a temniţei, este la fel de ştearsă precum ceaţa dimineţii, când gri, când albastră.

Degetul mijlociu şi inelarul mâinii drepte sunt, printr-un defect din naştere, în mod ciudat lipite unul peste celălalt. Le uneşte şi le acoperă un acelaşi strat de carne de parcă ar forma, printr-un surprinzător gest de binecuvântare, un deget unic.

Vorbeşte puţin. Nu plânge niciodată şi nici nu-şi mărturiseşte frica.

L-au chemat de mai multe ori la interogatorii, iar într-o seară paznicii au trebuit să-l târască până la saltea. A gemut toată noaptea, iar dimineaţa n-a răspuns la nici una dintre întrebările puse de Gabriel. Nu ştie nici măcar pentru ce este închis. Totuşi, se pare că această tăcere nu i-o impune dorinţa de a disimula, ci o bizară înţelepciune.

Numai să nu fie cumva un excelent actor, unul dintre spionii Sfântului Oficiu, răspândiţi prin temniţe ca să culeagă indiscreţiile prizonierilor. De îndată ce cobori sub pământ, totul este posibil.

Totuşi, fratele Bartolomeu îi ordonă cu voce acră.

— Nu vă mai agitaţi atâta, don Gabriel! Culcaţi-vă şi calmaţi-vă odată! Vă consumaţi degeaba.

Gabriel tresare şi se supune. Se ghemuieşte pe saltea şi, preţ de o clipă, rămâne nemişcat. Apoi, simţind cum privirea

pătrunzătoare a fratelui Bartolomeu îl fixează, şopteşte:

— Mi-e frică. Mâine se vor folosi de instrumente. Nu mai am încotro, mi-e frică.

Călugărul aprobă în tăcere. Gabriel îi este recunoscător: cuvintele de consolare n-ar face decât să-i sporească furia şi ruşinea.

Pe toţi sfinţii, de ce nu a distrus biletul de la dona Francesca? Chiar din ziua în care l-a primit, a înţeles toată imprudenţa!

Deodată, în ciuda neîncrederii, sufletul îi este răscolit de dorinţa de a vorbi. Nu contează dacă fratele a fost plasat aici de călăi! Trebuie să vorbească. Să spună adevărul acum. Ca şi cum s-ar putea elibera de el şi uita! Să uite într-atât, ca să poată avea curajul să tacă mâine când fiarele îi vor smulge bucăţi din carne…

— Ascultaţi-mă, frate Bartolomeu! Greşesc. Îşi imaginează ceva ce nu a existat. Vorbe, înţelegi? Iubire, extaz, pasiune divină, libertate, suavitate, plăcere, posesie… Vorbe! Simple vorbe… Dar nu mă vor crede niciodată…

— Într-adevăr. Niciodată.

— Le-aş putea explica totuşi că…

— Să nu explici nimic, rosteşte cu voce surdă călugărul, tutuindu-l pentru prima oară. Nu spune nimic! Urlă de durere dacă nu mai poţi, dar nu spune un cuvânt.

Pe Gabriel îl scutură un frison. Îşi aude dinţii clănţănind. Se ridică. Se aşează din nou ca să poată continua mai bine.

— Ştiu că au torturat-o deja. Probabil că a mărturisit, Dumnezeu ştie ce… Renegarea papei, apostazii, erezii de-ale lui Luther! Că ne-am dedat la orgii…

— Nu. N-a spus nimic. Altminteri, n-ar mai avea nevoie de tine.

— Crezi? Vor să m-audă spunând că am fost amanţi… Ce prostie!

— Nu eraţi deja?

— Vorbe, cum ţi-am spus.

— Vai, prietene! Vorbele, doar ele şi le sunt de ajuns!

Pentru o clipă o linişte străbătută de foşnete nelămurite le însoţeşte înfricoşătoarele gânduri ce le trec prin minte.

— Mâine, reia Gabriel, când îmi vor zdrobi degetele, când îmi vor arde tălpile, când îmi vor înţepa mâinile…

— Şi nu uita întinsul[19] şi răşina fierbinte turnată peste răni!

---

[19] În original*, l'ecartelement* — supliciu prin care erau întinse membrele unui condamnat (n. tr.).

O licărire în privirea călugărului îl face pe Gabriel să surâdă.

O fracţiune de secundă uită de teroarea care îl sufocă. Fratele Bartolomeu zâmbeşte la rându-i şi îşi pune mâna răcoroasă pe pumnul asudat al lui Gabriel:

— Nu te lăsa pradă imaginaţiei, don Gabriel. O să ai mâine tot timpul să-ţi fie teamă de instrumente…

— Tu ştii ce-nseamnă, nu?

— Ştiu.

— Şi…?

Fratele Bartolomeu îşi retrage mâna de pe pumnul lui don Gabriel. Privirea i se pierde pe pereţii temniţei, iar vinele gâtului i se umflă. Inconştient, îşi masează degetele infirme.

— Nu ştii nimic despre tine până în momentul în care ei folosesc fiarele sau focul, şuieră în cele din urmă. Da şi ceea ce înţelegi atunci vine într-o clipă!

— Ai vorbit?

Bartolomeu nu se clinteşte. Un zâmbet îndepărtat îi luminează faţa tânără şi atât de înţeleaptă. Îşi ridică degetele lipite spre Gabriel.

— Păstrează tăcerea, frate! Şi acum odihneşte-te!

*

Visează. Uşa temniţei se transformă deodată într-un oblon. Dar peste prag nu trec nici lumina şi nici libertatea, ci o hoardă de şerpi. Un adevărat fluviu de reptile care îl înghite, i se înfăşoară în jurul gâtului, îl trage de picioare! …

Se trezeşte urlând. Nu visează: paznicii care îi scot lanţurile din jurul gleznelor sunt în carne şi oase.

— Ei! Da’ ştiu că mult îţi mai trebuie ca să te trezeşti! mormăie un *alguazil* cu capul descoperit.

Gabriel se uită la fiarele ce cad şi întreabă prosteşte:

— E timpul?

— Aşa s-ar zice. Hai, deşteptarea!

— Unde mă duceţi?

— Nu ştii?

Privirea intensă a lui Bartolomeu îl fixează în întuneric. Dar nici unul, nici celălalt nu au vreme să spună vreun cuvânt, să schiţeze un gest. Îl împing pe o scară, apoi pe culoare şi, în câteva minute, se trezeşte, fără să priceapă nimic, în faţa portiţei închisorii. *Alguazil*-ii de pază îl ignoră de parcă n-ar exista! Un paznic negricios zdrăngăne zăvoarele, portiţa ferecată se deschide şi, de cealaltă parte, în piaţă, se ivesc zorii palizi.

Ce situaţie ridicolă! Iar îl împing. Se clatină în prag şi îşi răneşte un deget de la picior într-un colţ de pavaj. Întoarce capul chiar în momentul în care uşa se închide în spatele lui. Iată-l singur afară, în piaţa del Rosario. Cu picioarele şi cu încheieturile mâinilor libere. Sub cerul infinit şi pur!

Murmură:

— Asta înseamnă…

Nu-i vine să creadă. Nu vrea nici măcar să pronunţe cuvântul! Şi el se arată neîncrezător în vorbe.

Un câine trece în grabă şi urinează nestingherit pe uşa închisorii. Apoi traversează piaţa până la Cuesta del Rosario. Urmărindu-l cu privirea, Gabriel descoperă o trăsură cu patru cai. Caroserie – foarte lustruită – neagră şi argintie şi un blazon pe care îl recunoaşte imediat.

Rămâne cu gura căscată.

Trăsura marchizului Talavera… Trăsura tatălui său!

Portiera se întredeschide. O mână înmănuşată îi face semn. Lacheul de pe capră îl priveşte.

Zăpăcit, Gabriel traversează piaţa. Pavajul rece îi înţepeneşte încet picioarele goale. Ajuns destul de aproape lângă trăsură, o voce bine cunoscută îi ordonă:

— Urcă odată, idiotul naibii! Vrei să te „admire” tot oraşul în halul ăsta?

Se supune. Aşa cum a făcut întotdeauna. Imediat cum s-a aşezat, trăsura s-a şi pus în mişcare.

Luxul caroseriei şi somptuoasa haină segoviană a tatălui său îl aduc brusc la realitate. Pantalonii[20], altădată negri, sunt gri din cauza prafului, iar cămaşa i se vede printr-o gaură în haină. Până la genunchi, ciorapii sunt numai găuri şi cizmele i-au fost confiscate de paznici, pe motiv că fiarele le-ar strica pielea.

Marchizul a gândit la fel. Îşi întoarce ochişorii negri cu o strâmbătură dezgustată şi îi arată cu degetul pachetul de pe banchetă.

— Fir-ar… ce mai puţi! … Uite, haine curate. Să ţi le pui repede… Ah, ce împuţiciune!

Gabriel schiţează o reverenţă amuzată:

— Îmi pare rău, domnule.

— Ai şi de ce! Să-ţi pară foarte râu! Eliberarea dumitale m-a

---

[20] În original, *es chausses* — ciorapi tricotaţi, din bumbac sau mătase, componenta esenţiala şi eleganta a costumului masculin în secolul al XVI-lea (n. tr.).

costat 3200 de ducaţi! Profitul pe un an al pământurilor de la Almeria. Toate astea pentru elucubraţiile dumnealui şi pentru uşuratica aia!

— Domnule, eu…

O zdruncinătură îi clatină pălăria, dar marchizul îşi loveşte mâinile cu fermitate:

— Nu. Nici un cuvânt, domnule! Nu mai vreau să aud nici o vorbă din partea dumitale! Gata. Până acum m-am îngrijit de tine doar pentru onoarea numelui meu. Din acelaşi motiv ţi-am plătit colegiul. Şi, chiar de la început, n-ai încetat să târăşti numele acesta pe la nebuni şi eretici! Dumnezeule! Marchizul Talavera bănuit de apostazie pentru că bastardul lui îşi împrăştie sămânţa pe la luterane!… 3200 de ducaţi! Plecăciuni, implorări, promisiuni umilitoare, două luni de angoasă şi de uneltiri pentru ca numele meu să dispară din registrele Sfântului Oficiu, iată cât m-ai costat! Dar, gata, s-a isprăvit! I-am promis Excelenţei sale, Marele Inchizitor, că ai să dispari. Te voi şterge din existenţa mea la fel de simplu cum te-am făcut să intri…

Marchizul scoate din buzunarul hainei o scrisoare cu peceţi roşii pe care i-o flutură pe dinaintea ochilor ca pe un şobolan mort.

— Iată actele unei slujbe care te aşteaptă la Neapole, la fraţii dominicani. O fărâmă de milă creştinească mă determină să-ţi ofer un viitor! Ţine bine minte că de acum înainte ţi-e interzis să mi te adresezi, indiferent de mijloacele prin care o vei face! Un om al legii a şters numele tău din toate registrele mele…

— Repudiat, nu-i aşa? bombăne Gabriel. Ca pe o târfă pe care o respingi…

Respiraţia îi este agitată, iar vocea subţiată de furie. Strigă vizitiului să oprească. Smulge scrisoarea din mâna tatălui său, o rupe şi îi aruncă bucăţelele pe banchetă, în timp ce îi azvârle ca pe nişte pietre următoarele:

— N-am fost altceva pentru dumneavoastră decât o povară. Neavând nimic de la dumneavoastră, domnule, nu vă cer nimic. Mă respingeţi, vă resping şi eu la rândul meu! Mă dispreţuiţi, vă dispreţuiesc şi vă urăsc şi eu! Să nu vă mai port numele? Îmi convine de minune: într-o zi veţi auzi de al meu!

Gura marchizului se deschide şi se închide de parcă ar fi a unui peşte pe uscat. Gabriel sare din trăsură şi trânteşte portiera. Vizitiul, cu hăţurile în mâini, nu ştie ce să facă. Prin geam se aude o lovitură de baston. Trăsura porneşte, portiera se

deschide şi bocceaua cu haine cade pe caldarâm.

Gabriel rânjeşte, dar este îngheţat ca un cadavru. Inima îi bate cu putere. Pieptul îi zvâcneşte de sughiţuri, în timp ce zgomotul trăsurii se îndepărtează. Face trei paşi ca să se sprijine de zid, dar deja hohotele uscate îi scutură pieptul.

Începe să tremure din toate încheieturile şi picioarele i se înmoaie. Cade în genunchi, ca un muribund, nepăsător la privirile trecătorilor matinali.

14

Tumebamba, februarie 1529.

— Şi chiar ţi-a vorbit puma?

Ochii lui Manco strălucesc de neîncredere şi de încântare.

— Mai încet, Manco…

Paullu, cu glas şoptit, îi cere fratelui său să se mai domolească. În *cancha* se doarme. Anamaya mijeşte ochii albaştri.

— Manco, n-am văzut chipul celui care îmi vorbea. N-aş putea spune dacă era om sau puma. Vocea însă era cea a tatălui tău, Huayna Capac. Am recunoscut-o imediat, deşi era mai puternică decât în ziua în care mi-a luat mâna într-a lui…

— Tatăl meu te-a atins?

— Era foarte bătrân şi bolnav… Mi-a cerut să-mi ridic ochii spre el.

— Şi l-ai privit?

Surâde: uimirea lui Manco este atât de puternică şi privirea lui este atât de nevinovată. Manco este cu puţin mai în vârstă ca Anamaya, dar ea este mai matură, fiindcă viaţa i-a fost plină de necazuri.

— Da, l-am privit pe Inca, şopteşte amuzată şi n-am murit. Sau mai exact n-am murit, ci am revenit pe lumea asta!

— Dar Mumia? Unde era?

— Nu ştiu. În templu poate. Îmi pare râu, dar nu ştiu mai mult…

— Există mistere pe care este mai bine să nu încerci să le dezvălui, suspină Paullu.

— Şi-apoi, ce mai contează, reia zâmbind. Important este că tatăl vostru şi-a regăsit locul în templu şi rămâne alături de toţi fiii săi şi de strămoşi. Nu-i asta singura lege a lumii?

Manco aprobă dând din cap, dar cei doi băieţi rămân multă vreme îngânduraţi, ca şi cum ar căuta să ghicească sensurile unei astfel de minuni. Apoi Paullu o anunţă cu blândeţe:

— Mâine plecăm.

— Aşa repede? Şi de ce?

— După cele întâmplate, cei din clanul nostru au hotărât să grăbească plecarea, ca să se alăture fratelui nostru Huascar, acolo, la Cuzco…

— Fratele vostru mi se pare un om foarte grăbit. Grăbit, mai ales, să devină Inca.

Paullu schiţează un surâs, dar Manco nu sesizează ironia. Cu duioşia unui frate mângâie pielea arămie a braţului lui Anamaya.

— Când va afla de ceea ce eşti în stare să faci, te va vrea alături de el, spune pe un ton slab. Va porni război pentru asta…

— Pentru mine? Ce nerozie!

— Ba nu. Călătoreşti în celelalte lumi, tatăl nostru îţi vorbeşte, te sfătuieşte… Atahualpa deţine o putere imensă avându-te lângă el… Huascar nu va suporta acest lucru.

— Da, adaugă Paullu grav. Dacă trebuie, te va prefera moartă decât aparţinând altcuiva!

— Villa Oma mi-a spus-o deja, rosteşte cu amărăciune Anamaya.

Zgomotul unei pietre ce cade în patio îi face să tresară.

— Cineva ne ascultă! şopteşte Paullu.

Toţi trei rămân o clipă cu privirile aţintite asupra întunericului şi a pustietăţii care domneşte afară. Manco ridică din umeri şi mai pune câteva vreascuri în vasul pentru foc.

— N-ar trebui să fim văzuţi împreună, murmură Anamaya. În acest moment orice trezeşte bănuieli. Poate că este Guaypar!

— Uită-l, mormăie Manco, ai cărui ochi strălucesc la fel ca flăcările care ard. Orice ar face, Paullu şi cu mine te vom apăra.

— Nu ne-ai promis tu că vei fi prietena noastră? întreabă Paullu afectuos.

— Da… sunt prietena voastră.

Vocea lui Anamaya abia daca se aude, atât de tare îşi simte emoţia înecată în stomac.

— Dar ştiţi bine că noi nu aparţinem aceloraşi clanuri. Dacă vă văd cu mine, cei din Cuzco vă vor acuza de trădare de acum înainte.

— Ei bine, le vom spune că totuşi ne eşti prietenă, fiindcă tu eşti cea căreia tatăl nostru, Huayna Capac, i s-a mărturisit! replică Manco luându-i mâna şi punând-o în dreptul inimii.

Ezită un moment cu ochii la Anamaya înainte să adauge:

— Şi pentru că eşti frumoasă şi pentru că te iubim…

— Priviţi! strigă Paullu.

Flăcările au crescut depăşind marginile vasului pentru jăratic.

Pe zidul din lut văruit în cărămiziu se agită umbre lungi, bizare, mişcătoare. Şi deodată Anamaya înţelege ceea ce Paullu le arată cu mâna. Umbra ia forma unei păsări care pare că dansează. Se disting limpede gâtul lung, ciocul şi capul, aripile rotunjite şi ascuţite la vârf. Un condor! Da, umbra micşorată a unui condor care ar zbura sus, sus pe cer până aproape de Mama Quilla!

— Veghează asupra noastră, condorule, şopteşte Anamaya întinzând larg braţele către el. Păzeşte-ne şi fie ca zborul tău să nu se sfârşească!

*

— Stăpâne Atahualpa!

Anaco-ul[21] lui Inti Palia, ţesut din lâna cea mai fină, lasă să se ghicească rotunjimea generoasă şi pietroasă a sânilor. Trece cu ochii plecaţi, dar strălucind de dorinţă pe sub porticul care dă în camera lui Inca.

Atahualpa face semn unui slujitor care vrea să o respingă. Yanacona se înclină şi dispare în curtea interioară unde susură o fântână.

Încăperea este mai bogat împodobită decât un templu: frize de aur şi de argint, tapiserii din pene albastre, purpurii şi galben strălucitor, covoare cu sute de motive... în nişele trapezoidale, acoperite de frunze, alternează statui din aur înfăţişând bărbaţi, femei sau lame. În altele sunt statui din lut, pictate în culori delicate, reprezentând războinici luptând, înarmaţi cu măciuci. Pe peretele din stânga atârnă o tunică de ceremonie, acoperită cu mici pătrate din aur, iar dedesubt, pe un taburet, se află un kero*s în f*ormă de cap de puma, cu botul ascuţit şi gura deschisă, plin de *chicha.* În lumina tremurătoare a torţelor colţii din aur aruncă străluciri feroce de parcă vasul din lemn pictat ar putea prinde viaţă şi muşca.

Atahualpa, lungit pe un aşternut de alpaga, între două tinere, cu torsul acoperit doar de un *unku* în pătrate albe şi negre, se ridică sprijinindu-se în coate. Nobleţea şi puterea exprimate de trăsăturile chipului său devin şi mai evidente prin simplitatea poziţiei, cu capul descoperit şi purtând pe frunte o bantă. Abia dacă se observă urechea cu lobul sfâşiat şi fără cercel.

Deşi nu se cuvine, Inti Palia nu se poate abţine să nu-l privească atent câteva momente înainte să se încline. Nu ştie ce o atrage mai mult: splendoarea locului sau să stea pur şi simplu sub privirea acestui bărbat aşa de frumos, cu o gură aşa de

[21] Vezi *Glosar.*

desăvârşită… S-o privească şi s-o dorească.

— Ce vrei Inti Palia? întreabă cu voce obosită.

— Să-ţi vorbesc, Stăpâne.

— În mijlocul nopţii, când mă odihnesc? Sunt obosit. Zilele au devenit pe cât de lungi, pe atât de apăsătoare. Dacă mă deranjezi pentru o nimica toată, am să pun să fii biciuită, fată vanitoasă.

Zâmbetul lui Inti Palia este ambiguu.

— Stăpâne, singura mea vanitate este aceea de a-ţi plăcea. Şi vreau s-o arăt înaintea zorilor.

Glasul răguşit şi mişcarea generoasă a şoldurilor atunci când se apleacă spun tot. Atahualpa ghiceşte tot ce vrea Inti Palia să ghicească.

Cu mâna dreaptă mângâie faţa uneia din tinerele întinse lângă el. Degetele îi alunecă pe un umăr gol şi trec uşor peste un sân tânăr. Zâmbeşte şi ordonă:

— Duceţi-vă la Mame şi lăsaţi-mă cu concubina!

Fetele ies imediat din aşternut. Se aud câteva şuşoteli, în timp ce servitoarele se grăbesc să le ajute să se îmbrace. Când s-a făcut linişte, Atahualpa se aşează înaintea lui Inti Palia:

— Apropie-te, femeie!

Inti Palia, cu o timiditate prefăcută, lunecă în genunchi şi se apropie să-l atingă. Îşi mai înclină o dată fruntea până la aşternut, ia mâna stângă a lui Atahualpa şi sărută inelul în formă de soare care îi împodobeşte inelarul. S-a parfumat cu *cantuna* şi pe obraji şi-a dat cu cremă de gardenia ca să-i facă mai palizi. Prefăcătorie sau nu, respiraţia îi este scurtă, agitată. Răspândeşte o poftă ce aminteşte de keros-ul în formă de cap de puma.

Desface cu agilitate centura care strânge largul *cumbi* al lui Inti Palia. Iat-o în faţa lui goală şi cu fruntea plecată.

Dar cum bărbatul rămâne nemişcat, mulţumindu-se să-i admire trupul cu pielea mătăsoasă şi fină, se ridică, ia între palme keros-ul şi îl întinde stăpânului ei.

Atahualpa, îşi trece degetele printre colţii pumei, bea o înghiţitură zdravănă, iar concubina se strecoară sub cuvertură şi îl înlănţuie.

— Ai dreptate, cu siguranţă nu mai putem aştepta până în zori, suspină golind vasul de *chicha.*

Inti Palia îşi strecoară mâna pe sub *unku-ul* în pătrate albe şi negre şi îi mângâie torsul spân.

— Stăpâne, sunt aici pentru plăcerea ta… dar mai ales ca să ştii tot!

— Să ştiu tot? Ce să ştiu?

— Că ea te trădează.

Ochii lui Atahualpa, obosiţi de alcool, sunt aproape închişi, iar privirea-i îngheaţă fără expresie. Pune colţii de aur ai pumei pe fruntea lui Inti Palia.

— Şi, după tine, cine îndrăzneşte să mă trădeze?

— Fata cu ochii albaştri. Am surprins-o cu Manco şi Paullu, căţelandrii lui Huascar, fratele tău. Am auzit ce vorbeau… O să le povestească lui Huascar şi celor din Cuzco ce i-a spus Inca în noaptea în care a pornit pe Celălalt Tărâm!

O clipă Atahualpa nu are nici o reacţie. Îşi îndreaptă bustul ca să se dezlipească de degetele lui Inti Palia. Apoi, scuturându-şi încheietura mâinii, loveşte *keros-ul* de taburet. Vasul se sparge cu zgomot surd. Colţii de aur ai pumei se împrăştie pe pardoseală. Pe faţa lui izbucnesc furia şi cruzimea.

— Aşadar, pentru asta te-ai grăbit să mă vezi în noaptea asta?

Instinctiv, Inti Palia se dă înapoi acoperindu-şi sânii şi înclinându-se:

— Îţi sunt întru totul devotată, Stăpâne! Îţi spun adevărul!

Cuprinde faţa delicată a concubinei între palme cu o delicateţe extremă. Îi priveşte atent buzele senzuale, pometţii gingaşi, genele lungi. Îşi trece uşor vârful degetelor peste pleoapele coborâte:

— O să mă ajuţi, Inti Palia, şopteşte el.

— Tot ce doreşti…

— Dacă o singură dată te mai amesteci în voinţa sacră a tatălui meu, Huayna Capac, o să ajungi în Lumea de Jos înainte ca doliul după mine să te trimită acolo. Înţelegi?

Faţa concubinei păleşte. Fără să se poată controla, începe să tremure. Încearcă să scape din mâinile puternice ale lui Atahualpa, dar îmbrăţişarea tandră devine brutală.

— Stăpâne, voiam doar să te slujesc!

— N-ai decât un singur mijloc să mă slujeşti, femeie! Unul singur.

Ochii lui Inti Palia se măresc de spaimă.

Îşi slăbeşte îmbrăţişarea. Mâna îi lunecă pe superbul trup gol al concubinei. O ridică şi îi zgârie sfârcul întunecat şi tare cu inelul în formă de soare. Se iveşte o picătură de sânge. Inti Palia, cu gura încleştată, îşi stăpâneşte un geamăt. Nu îndrăzneşte să

se mişte atunci când Atahualpa se apleacă şi îi linge rana.

Toată *cancha* este dominată de liniştea nopţii discret tulburată de susurul fântânilor. Lumina pâlpâitoare a torţelor abia dacă sfâşie întunericul.

Nu-şi mai vorbesc. Răzbate numai răsuflarea agitată, uneori un ţipăt sau un geamăt.

Atahualpa juisează puternic, fericit şi liber. Nu vede lacrimile şiroind pe obrajii lui Inti Palia, în timp ce zâmbeşte sub imperiul plăcerii. Sunt lacrimi de furie.

15

Sevilla, februarie 1529.

Hanul se cheamă „La ulcica goală”. Hangiul, un bărbat îndesat şi ursuz pe care vecinătatea închisorii l-a făcut filosof, nu se prea miră când Gabriel îl întreabă dacă poate avea o cameră şi un ciubăr cu apă caldă ca să se spele şi să se schimbe. Se mulţumeşte să răspundă:

— Trei *maravedi*[22].

Şi fiindcă Gabriel aprobă, adaugă:

— Plata înainte.

Gabriel scoate din ceea ce a mai rămas din pantaloni o pungă foarte lată din care „extrage” unica monedă, un real nenorocit şi numără cu grijă restul de treizeci şi unu de *maravedi,* dat de hangiu.

În mai puţin de o oră, în sala hanului, apare un cu totul alt om. Veşmintele, deşi nu sunt luxoase, sunt curate şi croite pe măsura lui. Şi, cu excepţia cămăşii, sunt negre. Mai trebuie să găsească un bărbier care să-i desăvârşească transformarea. Apoi va reflecta la incertitudinea viitorului său.

Când se pregăteşte să iasă, îl năpădeşte mirosul unei ciorbe grase. I se face o foame teribilă.

Fără o vorbă, hangiul îi arată o masă mai retrasă. Gabriel se lasă greu pe un taburet şi comandă:

— O farfurie de *gacha*[23]*,* un urcior de vin de Cadiz şi o bucată de pâine cu măsline.

— Asta face patru *maravedi…*

— … plata înainte, ştiu.

Într-o clipită farfuria este lucie, pâinea înghiţita şi urciorul gol. Ciorba i se pare delicioasă, pâinea o minunăţie, iar vinul, elixir. Este din nou ameţit, dar motivul este unul fericit! De când n-a mai stat la o masă vrednica de acest nume?

Îl cuprinde o ameţeală plăcuta. Mai comanda încă un urcior. Bea restul de vin, monedele zboară ca muştele în palma

---

[22] Monedă spaniola în valoare de o centimă şi jumătate (n. tr.).

[23] Vezi *Glosar.*

hangiului, iar libertatea îi apare deodată mai puţin plină de farmec.

— Iertaţi-ne, înălţimea voastră, dar avem o curiozitate!

Bărbatul care i s-a adresat este imens. Umerii îi sunt la fel de laţi ca ai unui hamal. Are trăsături fine, iar barba îi este bine tunsă şi îngrijită. Nasul ascuţit şi coroiat îi dă un aer viclean pe care îl accentuează privirea sclipind de maliţie. Fruntea îi este ridată, iar pielea bătucită de soare.

Alături, cam de aceeaşi înălţime cu acesta, se află un negru. Are trăsături armonioase; pometii proeminenţi evidenţiază privirea inteligentă, mobilă, fermă, dar lipsită de aroganţă. Este spân, are buze subţiri, iar în urechea dreaptă poartă un inel de aur după obiceiul marinarilor. „Un negru cum puţini pot fi văzuţi în Spania”, gândeşte Gabriel.

— Domnilor? răspunde, după ce s-a asigurat, ridicând bărbia.

Colosul alb zâmbeşte larg şi înclină capul cu o politeţe exagerată. Trage un taburet şi se aşează fără fasoane.

— Înălţimea voastră... ne aflam în colţul acela când aţi sosit adineauri, jegos şi zdrenţuit. Şi acum iată-vă, reapăreţi strălucind ca un ban nou! Gata să devoraţi ciorba ce miroase a rânced, să înghiţiţi pâinea asta veche de trei zile şi să beţi o poşircă de parcă aţi fi la banchetul regelui. Ei, îi spun atunci amicului Sebastian, uite, e cineva care a stat la zdup!

Face cu ochiul zâmbind negrului rămas tot în picioare şi adaugă mai încet:

— Şi nu pentru un scurt sejur! Nu vrem să vă jignim, dimpotrivă...

Gabriel rămâne fără glas preţ de câteva secunde. Sare de pe scaun, ridică o mână ce se vrea ameninţătoare, dar, în acelaşi timp, îl cuprinde o oboseală îngrozitoare şi nu se poate opri să nu se aşeze iar râzând:

— Într-adevăr, a durat ceva! Dar dacă nu vă deranjează prefer să mă gândesc la altceva. Pot să ştiu cu cine am onoarea?

Înainte să răspundă, colosul face un semn cu pumnul său enorm, îl cheamă pe hangiu şi mai cere un urcior.

— Mă numesc Pedro de Candia, însă prietenii îmi spun „Grecul”. El e Sebastian de la Cruz, puţin sclav din cauza culorii pielii şi mai mult prieten şi părtaş la aventuri.

Negrul confirmă prezentarea cu o privire ironică şi cu o primă adresare:

— Servitorul înălţimii voastre!

Gabriel nu-şi poate ascunde dezgustul:

— De unde aveţi, domnilor, mania asta să-mi tot spuneţi „înălţimea voastră”?

Grecul se uită la Sebastian. Mirarea lor e sinceră.

— Nu aşa trebuie să te adresezi unui *caballero*[24]*!*

Gabriel izbucneşte în râs:

— De zece ani nu se mai foloseşte!

Îi priveşte zâmbind: amândoi au veşminte demodate, iar ţesătura lor este uzată de atâta purtat şi spălat.

— Venim din Indii! Ne-am întors abia luna trecută.

— A!

— Acolo am descoperit o ţară nouă, intervine negrul Sebastian.

— Înţeleg, murmură Gabriel, dintr-o dată mai curios decât ar fi vrut.

Grecul arată cu degetul poarta însorită a închisorii aflată de cealaltă parte a pieţei şi adaugă:

— Căpitanul nostru, don Francisco Pizarro, care ne-a condus timp de zece ani până la capătul lumii, este închis acolo pentru o foarte veche şi urâtă poveste de datorii. Trădătorii de ofiţeri ai poliţiei l-au arestat de îndată ce corabia noastră a acostat.

O ruşine! Sărmanul, zace la zdup de trei săptămâni. Iată-ne aici, aşteptându-l!

Ochii conchistadorilor sunt învăluiţi de o umbră de tristeţe, iar Gabriel nu-şi poate reţine o oarecare simpatie.

— Numele meu este Gabriel Montelu… Nu. De acum înainte mă cheamă doar Gabriel. Spuneţi-mi don Gabriel şi este foarte bine aşa. Dar v-aţi înşelat totuşi pe jumătate. În dimineaţa asta m-am aflat într-o temniţă, totuşi nu într-asta…

— În care? întreabă Grecul.

— Mai bine vorbiţi-mi despre Indii, spune el voios.

*

Grecul şi Sebastian sunt inepuizabili.

— Închipuiţi-vă, don Gabriel: în faţă – imensitatea mării şi nisipul arzător sub picioarele noastre, în spate – pădurea la fel de greu de pătruns ca un zid de lemn şi deasupra – sălbatici cocoţaţi în copaci, cu tot cu săgeţile lor otrăvite. Şi noi ne prăjeam sub soare!

— Multă vreme?

— Luni de zile, don Gabriel! Luni întregi. Ajunseserăm să

[24] În spaniola în original, cavaler (n. tr.).

mâncăm păianjeni. Unii mai graşi, cu ceva carne pe burtă. Doar că trebuia să le îndepărtezi acul, că dacă nu, te cam umflai… Şi picioarele din faţă, că-s păroase. Îţi rămân în gâtlej şi te fac să-ţi borăşti şi maţele! Da’ la început au fost ouăle de furnici… Nu erau rele, sau viermii graşi, închişi la culoare şi strălucitori. Îi găseam în copacii uscaţi. Buni la frigare…

— Dar animalele voastre? întreabă Gabriel pe care vinul şi ororile descrise îl îngreţoşează. Puteaţi să mâncaţi animalele voastre, cum se întâmplă uneori în război…

Conchistadorii pufnesc în râs.

— Le haliserăm de mult! După patru săptămâni de stat pe plajă câinii înnebuniseră de foame. Au fost primii pe grătar. Aveam doi cai – i-am ronţăit până la oase. O foame teribilă, de lupi hămesiţi, după cum vă spun. Într-o zi, unul din noi şi-a scos centurionul şi l-a fiert. Ne-am halit şi cizmele. Şi încă mulţumiţi.

Sebastian adaugă blând:

— Erau şi şopârle… Deloc rele, da’ greu de prins. Şi-apoi, muşcătura lor ucidea în câteva ore. Unii alegeau – să moară de foame sau muşcaţi de şopârle…

— Iisuse!

Grecul îşi pune mâna peste cea a lui Gabriel.

— Căpitanul a crezut mereu, chiar şi în cele mai grele momente era sigur că vom găsi Ţara de Aur! Chiar şi pe plaja aia blestemată unde era cât pe ce să crăpăm… Ţi-a povestit deja Sebastian, nu?

Negrul dă din cap zâmbind, iar Candia se ridică încet depărtându-şi taburetul. Cu ochii mijiţi uriaşul îl priveşte pe Gabriel de sus cu nobleţea unui *caballero.*

— Trebuia să-l auzi pe căpitan, uscăţiv şi ţeapăn, cu ochii negri, cum, luându-i pe fiecare în parte, se adresa celor care erau gata să se revolte: „Răbdare, vă spun! Răbdare, prieteni, răbdare însoţitori ai mei! Ruiz o să se întoarcă. Va fi găsit Ţara de Aur la care visaţi, marea se va fi deschis înaintea lui şi Sfânta Fecioară îi va fi arătat drumul cel bun. Aveţi încredere în mine! Am văzut lucruri şi mai rele în viaţă. Când trebuie să te baţi, te baţi. Când trebuie să aştepţi, aştepţi. Uitaţi-vă la mine: cel dintâi am traversat pădurea plină de sălbatici şi de fiare îngrozitoare ca să descopăr Marea Liniştită. Am traversat Pacificul ca să ajung în acel Piru de aur pe care Sfânta Fecioară mi-l promite în fiecare noapte! Răbdare, *hombres!* Vă spun că au să se întoarcă. Şi le vor fi găsit. Iar dacă nu ştiţi cum să vă potoliţi maţele ghiorţăind

şi mădularul care vă dă ghes, rugaţi-vă! Şi rugăciunea este o luptă! …”

Sala hanului pare încremenită sub tăcere. Grecul se aşează iar pe taburet. Gabriel simte cum pe braţe i se zburleşte părul de frică. Emoţia îi înţepeneşte picioarele şi îi taie respiraţia. Întreabă cu voce potolită:

— Şi a venit Ruiz ăla?

Pedro dă din cap în timp ce priveşte în fundul pocalului:

— Da, trei săptămâni mai târziu. Din sud şi-a condus corabia la fel de uşor de parcă ar fi fost pe un lac. Un căpitan şi jumătate!

— Şi a descoperit?

— Da, a descoperit, spune Grecul surâzând.

— Exact cum spusese don Francisco, întăreşte Sebastian încuviinţând respectuos.

— Piru ăla?

— Piru sau Peru, cum vrei să-i spui, don Gabriel.

— Şi e acoperit cu aur?

— Peste tot. Aur, aur! Şi indieni cum nu s-a mai văzut, cu veşminte minunate şi animale şi legume ciudate…

— L-aţi văzut voi înşivă?

— Sigur! Întreabă-l pe Sebastian!

— Eu l-am văzut. Pot să şi jur.

— Şi atunci ce mai căutaţi aici?

— Don Francisco a venit în audienţă la rege ca să-l numească guvernator. La fel ca pe căpitanul Cortez!

— Păi, ar cam trebui să iasă din închisoare ca să-l întâlnească, spune Gabriel ironic.

— Nu-i cazul să fim luaţi peste picior, bombăne Grecul.

Din nou, se lasă liniştea. Gabriel, îndepărtându-şi pocalul, se trezeşte întrebând:

— Şi dacă este numit guvernator, căpitanul, don Francisco, va pleca iar în Indii…

— Mai încape vorbă! Cât mai repede cu putinţă.

— Ca să cucerească Peru ăla?

— Chiar aşa.

— Deci, va avea nevoie de voluntari!

Zâmbetul Grecului este arzător:

— Ei, Sebastian, s-ar zice că noul nostru prieten, don Gabriel, ar cam vrea să vadă locurile alea…

Dar negrul scoate un strigăt şi îşi ridică braţul în direcţia închisorii.

— Pedro! Uite-l! Priveşte…

Dintr-un salt cei trei sunt în picioare. În lumina soarelui se iveşte un bărbat incredibil de slab, îmbrăcat într-un veston[25] gri şi grena, cu pantaloni de un verde decolorat şi care face trei paşi înaintea porţii închisorii ce se închide în spatele lui. Părul cărunt este acoperit cu o pălărie în care este înfiptă o pană de gâscă. Gabriel, cuprins de emoţie, are impresia că, în umbra generoasă a portalului, descoperă o privire strălucind cum n-a mai văzut niciodată.

Descoperitorul Perului mai face un pas aranjându-şi banduliera spadei. Nici n-ai crede că a stat trei săptămâni într-o temniţă. Pare capabil să mai aştepte şi o sută de ani până să se încline în faţa lui.

Şi deodată în pieptul lui nu mai răsună vorbele lui Pedro Grecul, ci vorbele căpitanului Francisco Pizarro însuşi. În aceeaşi clipă i se pare că bărbatul acela înarmat cu o voinţă nestrămutată i-a strecurat în inimă, undeva pe o plajă pustie şi nesfârşită, fără de nici unele, scuturat de febră şi măcinat de foame, dar înfruntând necunoscutul de la Dumnezeu în fiecare zi, cuvânt după cuvânt, nebunia visurilor sale.

---

[25] În original, *pourpoint* — veston cu mâneci ajustate, caracteristic vestimentaţiei masculine din secolul al XVI-lea (n. tr.).

16

Tumebamba, februarie 1529.

Deşi este foarte târziu, anumite *cancha-uri* sunt, ici-colo, luminate de torţe. În aerul nemişcat al nopţii răsună vacarmul pregătirilor de plecare. Mâine procesiunea care însoţeşte Mumia lui Huayna Capac va părăsi Tumebamba pornind spre Cuzco şi totul trebuie să fie gata.

Anamaya dispare adeseori din *cancha* fără să fie văzută.

Când vrea poate fi asemenea unui şarpe care se strecoară în noapte, poate lua culoarea prafului atunci când trece prin praf, alteori poate fi lunecoasă ca apa.

Parcă în mijlocul nopţii ar fi răsunat o chemare. Una fără cuvinte, fără vreun semn vizibil, nimic perceptibil simţurilor. Totuşi, dintr-o dată ştie: trebuie să meargă la templu. În noaptea aceasta, trebuie să stea alături de Fratele-Geamăn.

De acum înainte ştie că trebuie să fie atentă. Singura care o mai desparte de prezenţa lui Huayna Capac este propria frică. El i se poate adresa în diferite feluri: printr-o umbră ce lunecă sau printr-un strigăt de pasăre. Nu trebuie să se mai teamă de ochii pumei, nu trebuie să o mai înfricoşeze colţii ei...

Sub lumina lunii, pe colina dinspre răsărit se înalţă treptele înalte ale templului.

Traversează esplanada cu pas hotărât. Ajunsă în lumina torţelor purtate de *yanacona,* este recunoscută şi lăsată să intre. Mai mult: i se închină, retrăgându-se respectuoşi.

Nu este ea *Coya Camaquen*? Nu-i ascultă vorbele cu nesaţ Nobilii, legatarii, marele Atahualpa şi Villa Oma, înţeleptul?

Mumia lui Huayna Capac este acolo, în sala celor nouă nişe. O rază argintie a Mamei Quilla face să-i scânteieze aurul măştii, dându-i o înfăţişare calmă. În vasele pentru jăratic ard ierburi cu miros ciudat, umed ca noroiul şi atât de înţepător, încât îţi pişcă nările.

Se ghemuieşte în faţa suveranului mort. Îşi pleacă fruntea, înfricoşată şi plină de respect ca în ziua în care, fetiţă fiind, a fost adusă înaintea lui.

O vreme nu se întâmplă nimic.

Apoi vibrează o undă. Un curent de aer strălucitor scapă din masca de aur şi freamătă pe fruntea lui Anamaya. Colierul din pene de colibri de pe umerii Mumiei flutură uşor. Se supune ordinului dat, fără ca vreun cuvânt să fi fost rostit. Îşi ridică încet capul şi pune mâna pe *unku*-ul gros care acoperă trupul lui Inca adormit pe veci.

Pe sub ţesătura mai fină decât pielea unui copil simte căldură.

Ridică fruntea. Lumina lunii îi străluceşte în păr, îi albeşte mâinile şi îi întunecă privirea.

Închide ochii. Nu este nici somn, nici veghe. Nu este nici mişcare, nici repaus. Nu este nici acum, nici înainte, nici după.

Respiră mirosul umed al selvei, mirosul fericirii de odinioară. Cerul înnorat şi aproape de pădure sub care a alergat şi a râs până i s-a tăiat răsuflarea.

O voce şi un chip. Frumos şi blând, plin de iubire, însă îndepărtat, atât de îndepărtat!

Inima i se opreşte în piept: aude strigătul mamei sale.

— Anamaya!

Doar o şoaptă în ureche:

— Anamaya!

Acesta este glasul melodios al mamei sale şi iată că lumea nu mai este în selvă, ci devine albastră şi lichidă ca un lac. Mama ei este acolo, pretutindeni, nesfârşită ca lumea, primitoare. Totul în jur este pântecele ei, sinii ei. Râsul ei vibrează ca vântul care poartă păsările, umerii îi sunt rotunzi precum munţii. Buzele cântă iubirea şi naşterea. Mâinile ei au tandreţea fericirii. O acoperă. Degete invizibile şi atât de blânde îi mângâie fruntea, i se adună pe ceafă.

Fără să-şi dea seama pe obraji îi curg şiroaie de lacrimi.

— Nu plânge, rosteşte vocea, sunt cu tine…

Încet-încet se linişteşte. În păr simte mângâierea caldă a mâinii, una care şterge toate lunile lipsite de dragoste, care îi îndepărtează spaima şi amintirile înfricoşătoare.

Apoi totul se şterge, de parcă vântul îndepărtează blândeţea protectoare.

Deschide ochii şi îşi vede mâna aşezată pe *unku*-ul lui Inca.

Haloul care, în toate nopţile precedente, o înconjura pe Mama Quilla a dispărut. Strălucirea ei luminează întregul cer. Brusc lumina este atât de violentă, de parcă ar proveni de la o neaşteptată întâlnire cu soarele.

Atunci îi atrage atenţia soţul său, Fratele-Geamăn, al cărui trup a devenit aşa de strălucitor, încât o orbeşte. Ridică braţele ca să se apere. Iar prin acest simplu gest se produce minunea.

Pământul îi fuge de sub picioare. Ar vrea să se agaţe de ceva, dar nu găseşte nimic. Ţipă, dar nu i se aude glasul.

Zboară în noapte.

Dedesubt vede templul strălucitor şi se zăreşte stând în genunchi lângă Inca.

Vede oraşul ce doarme, oamenii care se odihnesc. Îl vede pe stăpânul Atahualpa singur în aşternutul său, sub cuverturile de pene. Se ridică brusc. Se plimbă în lung şi în lat ca un războinic, ca o puma în cuşcă.

Constelaţiile sunt aşa de aproape că ar putea să le atingă uşor cu palma. Vârtejul lui *Colea* o atinge în treacăt, *Amaro,* şarpele, se întinde sub picioarele ei. Plete-i zboară către Chacana, Domnul-cu-cingătoare. Îşi aruncă braţele în râul nesfârşit al Căii Lactee, geamănul celest al Fluviului Sacru!

Şi, în cele din urmă, înţelege.

El are nevoie de ea.

La celălalt capăt al lumii, cel de al XI-lea Inca are nevoie de ea.

Atunci, în partea de sud-est a orizontului îşi face apariţia un ghem de foc ca o stea. Imensă, sfâşie noaptea lăsând în urmă o dâră mai vastă decât munţii şi se îndreaptă spre ea.

Însă, de cum se apropie, lumina se adună într-un cerc de foc incredibil de intens. Cu cât se face mai mică, cu atât strălucirea devine mai orbitoare! Deodată îşi schimbă direcţia şi se îndreaptă spre pământ ca doborâtă de vânt.

Loveşte fruntea lui Atahualpa la fel de brutal ca o piatră azvârlită din praştie.

Şi se stinge.

Inca se prăbuşeşte.

Cade fără să se mai ridice.

Anamaya ţipă.

O mână i se aşează pe umăr şi o scutură.

— Ce-i cu tine, copilă? Se nelinişteşte înţeleptul Villa Oma.

Tremură.

Priveşte în jur: sala celor nouă nişe, Mumia lui Huayna Capac, Fratele-Geamăn şi nu-i vine să creadă.

Înţeleptul cu gura verde îi cercetează privirea, îi pune întrebări.

— Nu acum, nu acum… se mulţumeşte să rostească.

Nu poate povesti. Nimic din ceea ce tocmai s-a întâmplat nu se poate reda prin cuvinte.

Nimeni nu o poate înţelege, nici măcar înţeleptul.

O prinde în braţe, o ajută să se ridice. Încet, părăsesc templul.

Tot drumul până la *cancha,* inima îi bate cu putere. Revede ca o fantomă imaginea lui Inca ce cade şi nu se opreşte din cădere.

Apoi totul se opreşte şi nori grei îi întunecă mintea. Emoţiile se risipesc şi ceea ce resimte este doar o imensă, insuportabilă senzaţie de singurătate.

17

Tumebamba, martie 1529.

— Un ghem de foc? Un ghem de foc mare cât o stea?

Colla Topac, bătrânul Moştenitor, repetă cuvintele lui Anamaya ca şi cum nu ar putea s-o creadă.

Villa Oma i-a cerut sprijinul şi părerea o dată cu dispariţia Mumiei lui Inca, fiindcă el o va conduce la Cuzco şi tot el este cel care deţine puterea Legii până ce Fiul Soarelui va fi recunoscut de toţi.

În lumina slabă a unei lămpi de ulei arată atât de bătrân, încât pare greu de crezut că este viu. Are spinarea gheboasă, iar faţa la fel de descărnată şi de plină de riduri precum cea a unei mumii. Privirea însă este extraordinar de intensă, de parcă toată viaţa s-ar fi concentrat în ea.

La lumina torţelor cercetează pentru o clipă privirea albastră a lui Anamaya. Apoi, cu o agilitate neobişnuită, se întoarce spre înţelept:

— Eşti sigur că Atahualpa este sănătos?

Villa Oma aprobă:

— M-am asigurat, Moştenitorule. Chiar în acest moment doarme în mijlocul concubinelor. Se pare că înainte să-l prindă somnul le-a onorat pe două dintre ele.

— Atunci ce crezi despre ce spune *Coya Camaquen*? Semn bun ori semn rău?

— Nu ştiu, Moştenitorule! Tocmai pentru asta am vrut să auzi tu însuţi povestea. Remarcă faptul că ghemul vine din sud-est, dinspre Cuzco.

— Dar şi dinspre Titicaca, lacul tuturor originilor, îl întrerupe Moştenitorul.

— Atunci, poate să însemne două lucruri: sau fulgerul lui Illapa îl va nimici curând pe stăpânul Atahualpa sau flacăra lui Inti îl va desemna succesor al lui Huayna Capac.

Cuvintele sunt atât de încărcate de semnificaţii, încât cei doi bărbaţi tac pentru a lăsa liniştea să le înlăture. În cele din urmă, Moştenitorul apucă braţul lui Anamaya şi îl strânge cu blândeţe.

În privirea-i arzătoare ea citeşte tandreţe şi concentrare:

— *Coya Camaquen,* eşti foarte tânără, iar eu foarte bătrân, dar amândoi ştim importanţa a ceea ce ai văzut, nu-i aşa?

Dă din cap, mult prea impresionată pentru a-i răspunde.

— Te mai întreb o dată: ghemul de foc a atins inima lui Atahualpa?

— Nu, Mărite Nobil, i s-a stins pe frunte.

— Şi?

— Nu ştiu, bolboroseşte ea. Mi-a fost frică.

— Frică?

— Am crezut că Nobilul Atahualpa va muri.

— Şi nu mai crezi?

O sperie cuvintele pe care le-ar putea rosti. Pleacă fruntea fără să spună un cu vânt.

— Moştenitorule, intervine Villa Oma, ea doar vede. Este un copil. Nu poate să şi înţeleagă ceea ce vede. Şi totuşi, trebuie să luăm o hotărâre. Te întreb cu tot respectul pe care ţi-l port: trebuie să întrerupem drumul Mumiei lui Huayna Capac dacă semnul este nefast? Trebuie să rămână aici…

— Cu siguranţă, nu! strigă bătrânul. Legea cere ca Mumia să se întoarcă la Cuzco. Nimeni nu are voie să încalce legea, iar eu voi veghea ca acest lucru să nu se întâmple. Dacă nu, mânia Soarelui, Tatăl nostru, va cădea asupra noastră!

— Poate că Legea este deja pornită împotriva noastră, Moştenitorule! insistă înţeleptul. Poate că în mâinile lui Huascar Nebunul, Cuzco a devenit deja un ghem de foc gata să ne nimicească pe noi toţi! Poate că asta a văzut *Coya Camaquen:* Quilla ne previne şi vrea să ne scape dintr-o călătorie fără întoarcere!

— Asta sau opusul ei! protestează cu voce fermă Moştenitorul. Nu există decât o lege, iar tu, înţeleptule, o cunoşti. Voi merge la Cuzco împreună cu Mumia chiar dacă va trebui să mă arunce de pe stânci. Tu şi *Coya Camaquen* mă veţi însoţi, fiindcă este de datoria voastră.

Înţeleptul îşi trece mâna peste obrazul alungit de oboseală. Degetele îi tremură.

Anamaya ştie la ce se gândeşte. În ultimele zile vracii s-au adunat de douăzeci de ori să descifreze voinţa lui Inca în flăcările de coca, în înţelegerea mersului stelelor sau în măruntaiele de lama, în speranţa că vor descoperi pentru Atahualpa un semn clar din partea tatălui său!

Şi mereu, ceea ce descoperă indică doar apropiata dezmembrare a Imperiului celor Patru Zări. Nimic despre viitorul Fiu al Soarelui.

— Te mai rog ceva, Moştenitorule, cere deodată Villa Oma cu voce abia şoptită.

— Spune.

— Atahualpa să nu însoţească Mumia până la Cuzco. Nu trebuie să fie faţă în faţă cu Huascar, altminteri, ştii la fel de bine ca şi mine, asta înseamnă război. Îşi va lua rămas-bun de la tatăl său aici, la Tumebamba. Şi, mai ales, să nu afle nimic din ceea ce a „văzut” *Coya Camaquen.* La ce bun să-i mai strecurăm şi noi teama în suflet când au făcut-o deja cei din Cuzco? Îi vom Cere foarte răspicat să rămână în nord ca să menţină de aici ordinea imperiului…

Bătrânul Moştenitor aprobă obosit, în timp ce Villa Oma îşi pune mâna uscată pe umărul lui Anamaya şi adaugă:

— *Coya Camaquen,* să nu spui nimic nimănui…

*

Anamaya nu are vreme să doarmă.

Încă din zori, de parcă ar avea un presentiment, Atahualpa o cheamă în încăperile sale. Îi propune să împartă cu el turta de mălai şi fructele din selvă, ce i se aduc în fiecare zi.

Încearcă aşa cum poate mai bine să îşi uite frica şi se apleacă zâmbind respectuos.

Într-adevăr, inima ei este împărţită între uşurarea de a-l vedea pe Nobilul Atahualpa la fel de puternic şi de activ ca de obicei şi amintirea cutremurătoare şi greu de înţeles a ghemului de foc.

După ce au isprăvit de băut o cupă de *kharruba*[26]*,* Atahualpa o întreabă:

— Ţi-a mai vorbit tatăl meu?

Simte cum frisonul minciunii o strânge de mijloc.

— Nu, Nobile Stăpâne, răspunde cu voce abia şoptită.

Se uită la ea o clipă, apoi priveşte cerul palid şi suspină.

— Moştenitorul nu vrea să vă însoţesc la Cuzco. Presupun că are dreptate. Oracolele sunt prea confuze, iar clanurile de acolo prea smintite. O să-ţi duc lipsa, copilă Anamaya. Îmi place să-mi fii alături.

Emoţionată de tonul vocii lui, înclină şi mai mult fruntea pentru a nu-i fi descoperită privirea scânteietoare.

— Tăcerea munţilor este puternică şi strălucitoare, reia încet.

[26] Fructul unui arbore mediteranean (n.tr.).

A tatălui meu este grea, iar cea a lui Inti, înfricoşătoare.

— Va vorbi curând, se hazardează Anamaya.

— Crezi asta într-adevăr, *Coya Camaquen*?

Glasul îi este brusc plin de speranţă, încât Anamaya îşi muşcă buzele ca să nu vorbească. Atahualpa râde răguşit, atât de rar încât ridică fruntea. Privirile li se întâlnesc. A lui este plină de răbdare, dar şi de afecţiune. Asta îi dă o înfăţişare stranie, mai puţin puternică, mai greoaie şi poate un pic mai bătrânicioasă.

Anamaya îşi strânge buzele, dar nu-şi poate reţine lacrimile ce-i curg la colţul pleoapelor. Atahualpa zâmbeşte larg. În lumina palidă a dimineţii, albul ochilor îi este aproape curat, dar oboseala nopţilor i-a umflat pleoapele.

— Nu, şopteşte el, nu eşti sigură.

Îşi pune degetele pe umărul lui Anamaya. Şi, tremurând, de parcă s-ar fi temut să atingă un trup adevărat şi cald, îi mângâie obrazul.

— Sunt fericit că-mi spui asta, doar ca să-mi faci plăcere. E bine.

Îşi retrage mâna şi îşi priveşte vârful degetelor ca şi cum acolo s-ar păstra urma mângâierii. Deodată arată spre răsărit unde lumina este din ce în ce mai strălucitoare şi spune:

— Văd apropiindu-se vremuri de război, îl văd pe Inti pătat de sânge! Aş vrea să rup tăcerea înainte ca ea să se transforme în sânge. Nu doresc să fiu eu cel care provoacă dezordine în Imperiul celor Patru Zări… Nu vreau să fiu eu cel care aţâţă clanurile împotriva clanurilor! Dar nu mai pot trăi în tăcerea tatălui meu.

Anamaya abia are vreme să înţeleagă violenţa cuvintelor, că în uşa trapezoidală a curţii apare silueta slabă a lui Villa Oma:

— Este vremea, Stăpâne! Trebuie să mergi în piaţa sacră. Eşti aşteptat.

Privirea i se opreşte o clipă asupra lui Anamaya.

— Să mergem, spune ridicându-se în timp ce ea i se închină, însoţeşte-mă până la Mumia tatălui meu.

*

Pe esplanadă, în lumina strălucitoare a soarelui, preoţii şi fecioarele dansează în faţa Nobililor. Mumia lui Huayna Capac, îmbrăcată cu tunica brodată cu cele două sute de culori în albastru-deschis şi galben, amintindu-i victoriile, este aşezată într-o litieră de aur. Ceva mai în spate aşteaptă Fratele-Geamăn. Amândoi privesc dinspre Celălalt Tărâm lacrimile din ochii

dansatorilor.

În jurul pieţei se îngrămădesc în şiruri strânse artizanii, servitorii, ţăranii şi păstorii care locuiesc în colibele de stuf de pe coline. Fiecare vrea să se închine Mumiei lui Inca în momentul în care va pleca în lungul drum spre Cuzco, oraşul naşterii sale, dar şi al fiecăruia dintre strămoşii săi.

Atahualpa stă nemişcat la jumătatea treptelor piramidei. Măreţia nu i-o dau nici acoperământul de pene de pe cap, nici pieptarul din perle albastre şi roşii şi nici discurile grele de aur care-i atârna în urechi. Este impunător prin fruntea acoperită doar cu banta Nobililor, prin gura lui frumos conturată.

Anamaya mai simte vibrându-i în inimă timbrul vocii sale pe când protesta împotriva tăcerii.

Dar acum, în faţa Nobililor şi-a regăsit fermitatea şi puterea, în momentul în care el îşi ridică braţele spre cer, întreaga piaţă răsună de sunetul trompetelor-scoică. Cântecele se răresc, sunetul flautului se stinge, iar tobele îngheaţă sub paşii dansatorilor brusc împietriţi.

Se face linişte. Liniştea impusă de Atahualpa cuprinde esplanada sacră şi curând întregul oraş Tumebamba.

Mulţimea nu mai îndrăzneşte nici să respire.

Atunci, în aerul cristalin al Anzilor vibrează vocea tânărului Fiu din nord al lui Inca Huayna Capac:

— Nu voiam să vă vorbesc despre tristeţea mea, dar este mai puternică decât mine. Inca este acolo, alături de Tatăl său, Inti şi ne vede. Sunt un fiu fără tată. Sunt în tăcere. Voi toţi sunteţi în tăcere… A sosit vremea ca el să se îndrepte spre reşedinţa eternă din Cuzco, unde Manco Capac şi Mama Occlo, primii noştri strămoşi, au înfipt toiagul de aur în pământul fertil dăruit de Viracocha… Inca a venit în nord şi l-a cucerit. Cu sprijinul lui Inti a lărgit pământul dăruit de Viracocha atât de mult, încât de acum înainte Imperiul celor Patru Zări este la fel de vast precum cerul. Dar fiind atât de mare poate să se spargă asemenea unei oale de lut. Inca a venit în nord şi a avut fii prin voinţa lui Inti şi prin fertilitatea femeilor de aici. Tatăl meu, Inca Huayna Capac, a avut fii pretutindeni, în toate colţurile Imperiului, tot aşa cum cresc porumbul şi hrişcă. Inca nu a dorit dezbinarea, ci împăcarea fiilor lui. Nu a ales între cei din Cuzco şi cei din Quito, fiindcă a vrut ca pacea să fie un covor de vigonie din sud şi până în nord… Dar fratele meu, Huascar, fără să mai aştepte răspunsul oracolelor, a preluat însemnele regale. Vrea să mă

plec înaintea lui. Vrea ca Nordul să se plece înaintea lui…

Deodată Atahualpa tace. Toate chipurile sunt întoarse către el. Toţi îi aşteaptă cuvintele. Nu se mai aud decât muştele.

Şi Atahualpa declamă:

— Legea spune aşa: fiecare să se închine înaintea lui Inca. Dacă Huascar este Inca, de îndată ce Tatăl nostru Inti îmi va cere, voi merge să mă închin lui. Dar acum tristeţea mea este prea mare. Nu pot părăsi locurile acestea unde m-am născut, unde tatăl meu a domnit şi unde vreau să trăiesc şi să mor…

Bogaţi ori săraci, cu toţii îşi pleacă frunţile. Feţele nu li se clintesc, dar în lacrimile ce le curg pe obraji se citesc supărarea şi neliniştea.

Atahualpa se întoarce către Moştenitor. Un semn şi preoţii, cu ochii închişi, îşi ridică braţele spre cer, apoi le coboară spre litiera unde se află Mumia. Trompetele-scoici răsună. Cărăuşii ridică litiera şi încep să coboare treptele piramidei.

Anamaya, fascinată de splendoarea momentului, nu se clinteşte. Villa Oma o prinde de braţ şi îi şopteşte:

— Du-te lângă Fratele-Geamăn, copilă Anamaya! Fii alături de cel de care nu trebuie să te desparţi şi a cărui înţelepciune e ascunsă în tine!

*

La amiază cortegiul părăseşte în cele din urmă Tumebamba. Înaintea lui vreo douăzeci de servitori cu mături din pene de papagal aleargă în toate direcţiile ca să cureţe dalele de piatră.

După ei vin muzicanţii, aflaţi chiar în faţa litierei. Aerul explodează rând pe rând la sunetul trompetelor-scoici, apoi la chemările grave ale scoicilor spiralate sau la murmurul flautelor. Litiera ce poartă Mumia este precedată şi urmată de femei care duc urcioare cu gât fin, pline de *chicha* şi coşuri cu porumb, fructe, carne, ţesături, bijuterii – toată hrana şi toate veşmintele de care Mumia lui Inca va avea nevoie.

Urmează litiera Fratelui-Geamăn. Sub briza uşoară, baldachinul din pene multicolore flutură, încât s-ar zice că este purtată de păsări, nu de oameni. Interiorul este de o bogăţie nemaipomenită. Anamaya stă în faţa statuii de aur pe un covor din pene scurte, aurii, verzi şi roşii, smulse de pe trupul păsărilor din regiunile calde.

În urmă vin litierele Nobililor, apoi cei de rang inferior care merg pe jos şi sute de servitori. De fiecare parte a cortegiului se află un rând dublu de gărzi înarmate cu praştii şi securi din

bronz, ce formează un zid mobil care înaintează o dată cu procesiunea.

Toată această impecabilă armonie e perturbată de o singură neregulă: Piticul aleargă în jurul litierei în care se află Mumia, agitându-şi faldurile eternei sale tunici roşii, verifică mereu dacă purtătorii ţin pasul, dacă drumul a fost bine curăţat şi îi ceartă pe cei care ridică nori de praf. Anamaya îl priveşte cu tandreţe pe furiş. Din câteva salturi este lângă ea şi mimează un fel de dans grotesc.

— Aşadar, Prinţesă, ai încredere în protecţia mea?

— Va trebui mai degrabă ca de acum înainte tu să ai nevoie de protecţia mea.

— Sigur. Ştiai că vor să mă ofere cadou celor din Cuzco?

Îi surprinde spaima în priviri.

— Mi-e frică, Prinţesă. Nu mi-a mai fost aşa de frică de când m-a găsit Inca sub grămada de cuverturi…

Incapabilă să-i răspundă, îl priveşte depărtându-se cu pasul stângaci de dans, în râsetele şi ironiile celorlalţi.

În dreptul ultimelor ziduri ale oraşului se aude strigată. Se înclină afară din litieră şi o descoperă pe Inti Palia dincolo de cordonul escortei.

— Anamaya, lasă-mă să vin!

Face semn unuia dintre ofiţeri, dar mai înaintează puţin până ce Inti Palia ajunge lângă litiera Fratelui-Geamăn.

Imediat îi observă pleoapele înroşite de plâns şi obrajii traşi, după o noapte agitată.

— Eşti bolnavă? se nelinişteşte.

— Nu, râde Inti Palia mergând repede. Doar tristă că-mi pleacă prietena. Ne vom mai revedea oare vreodată?

— Cine ştie? Vei veni la Cuzco…

— Atahualpa nu va vrea niciodată să meargă la Cuzco! bombăne Inti Palia cu ochii străfulgerând de furie. O ştiu. Nu va merge niciodată.

Şi adaugă cu privire de gheaţă.

— Ce păcat că nu ai putut să-l convingi pe tatăl lui să-l aleagă urmaş! La fel cum ai procedat cu cei doi fraţi din Cuzco. I-ai lăsat să câştige în ziua *huarachicu*-lui şi acum te alături lor!

— Inti Palia! …

Concubina o prinde de mână şi îi spune grăbită:

— Nu, nu-ţi port pică. Ştiu prea bine că am greşit! Tu nu poţi să faci anumite lucruri… Ştiu prea bine…

Ceva din timbrul vocii, ca şi figura ei, dezmint vorbele rostite. Dar Anamaya nu vrea să insiste asupra acestui lucru:

— Mă voi gândi la tine, spune, nu te voi uita, Inti Palia.

Inti Palia zâmbeşte. Lacrimile îi înceţoşează din nou ochii fără să priceapă prea bine ce înseamnă asta. Îi mângâie braţul răsucindu-i brăţara de aur cu şerpi:

— Anamaya, nu uita că eu ţi-am oferit-o! Sunt sora ta! Şi fă în aşa fel încât Atahualpa să devină Inca!

18

Drumul spre Toledo, martie 1529.

În zori, la fel ca şi înainte, cei patru bărbaţi merg pe o căldură îngrozitoare, deşi este primăvară. În faţă, don Francisco urmat de Pedro Grecul şi, ceva mai în urmă, Gabriel şi Sebastian merg alături.

Îi urmează un cortegiu dintre cele mai bizare. Două lame, dintre cele şase care au traversat oceanul, se clatină la capătul sforilor legate de şaua calului lui Sebastian; mestecă aerul ca pe o hrană adevărată şi, rotunjindu-şi ochii mari de căprioară, par să contemple câmpia Castiliei cu mirări de domnişoară.

După ele, mai în urmă, vin trei care ce scârţâie din toate încheieturile, înconjurate de o duzină de halebardieri regali şi încărcate cu obiecte nemaivăzute.

Pe capra unei şarete, în tunicile lor colorate, asemenea unor icoane preţioase, cei doi indieni din Ţara de Aur exersează împreună cu catârgii castiliana. Nu înţeleg mare lucru, însă chestia asta îi amuză teribil pe spaniolii care nu ezită să strecoare şi vulgarităţi în lecţia lor.

Cam de un sfert de leghe, Sebastian pândeşte pe furiş faţa încruntată a lui Gabriel. În cele din urmă îl întreabă, abia stăpânindu-şi râsul:

— Spuneţi-mi, don Gabriel, toţi spaniolii sunt la fel de orgolioşi ca Domnia voastră?

Gabriel îl măsoară cu o privire mânioasă:

— Toţi sclavii negri din Indii sunt la fel de obraznici ca tine?

— Vai, înălţimea voastră! pufneşte Sebastian, rotindu-şi ochii şi prefăcându-se înspăimântată. Ştiu cine sunt… Negru şi sclav. Nu uit niciodată. Dar sunt şi unul dintre cei care au descoperit Regatul de Aur, Peru…

— Ce vrei să spui?

— Că vă şifonaţi de fiecare dată când Căpitanul vă spune „student”!

Gabriel ridică din umeri cu dispreţ:

— E mult de când am terminat colegiul şi nu mai sunt

„student”! Sigur că moşulică ăsta agramat nu ştie care-i diferenţa. Aş vrea să ştiu odată pentru totdeauna dacă este sau nu de acord să-l însoţesc în Indii când va pleca din nou... Au trecut cincisprezece zile de când i-am spus că-mi pun pana, ştiinţa şi viaţa în serviciul lui! Nici nu catadicseşte să-mi răspundă. Îi sunt la fel de indiferent ca o piatră de pe drumul ăsta!

— Cine v-a hrănit de la Sevilla încoace? Cine v-a plătit patul la Elciga, Cordoba, Morena şi peste tot pe unde am trecut? Cine vă priveşte pieziş cu coada ochiului de trei ori pe zi? Cine vă pune să-i citiţi scrisorile de la fratele său, Hemando, când Pedro Grecul ar putea să se achite foarte bine de această sarcină?

Gabriel îl priveşte pe negru cu un aer prudent, în care îşi face loc şi speranţa:

— Vorbeşti serios?

— Cât se poate de serios.

— Dar pe sângele lui Hristos! De ce nu-mi spune odată că mă angajează să-l urmez în cucerirea regatului Peru?

— Pur şi simplu, don Gabriel, fiindcă atâta vreme cât regele nu l-a desemnat oficial pentru asta, Căpitanul Pizarro nu reprezintă absolut nimic. Pentru moment, tot ceea ce-ţi poate oferi este visul. Şi visul ăsta, don Gabriel, este o marfă din care a vândut deja foarte mult. Şi care i-a adus multe supărări...

Un moment Gabriel călăreşte tăcut în praful ridicat de caravană, meditând la cuvintele lui Sebastian, a căror înţelepciune e nevoit s-o recunoască.

De o bună bucată de timp trăieşte într-un vis pe care Căpitanul Pizarro nici măcar nu a trebuit să i-l vândă: să părăsească Spania, să traverseze oceanele şi să se îndepărteze de muşcăturile umilitoare ale sfintei Inchiziţii. Şi să fie cu adevărat departe de cel care nu i-a fost niciodată părinte!

Acolo, în acea ţară necunoscută, va deveni alt om.

Da, acolo va cunoaşte gloria şi se va auzi de numele lui. Apoi se va întoarce ca să se răzbune pe cei care l-au umilit!

— Spune-mi adevărul: crezi că don Francisco îl va convinge pe rege să-l numească guvernator? îl întreabă deodată pe Sebastian.

Faţa vioaie şi prietenoasă a negrului se destinde într-un zâmbet larg:

— Până azi n-am pomenit oameni, dobitoace, lucruri sau însuşi oceanul care să-i reziste Căpitanului. Însuşiţi-vă răbdarea lui, don

Gabriel!

*

Să tot fie spre orele cinci când Pedro Grecul, smucind frâul calului său pursânge, ca un puşti încântat, arată cu degetul spectacolul somptuos ivit înaintea lor, după ce au trecut de un crâng de pini şi cedri.

— Toledo? întreabă cu ochii măriţi de surpriză.

Gabriel râde şi confirmă.

Încolăcit într-o buclă a râului Tago, oraşul se ridică pe un promontoriu deasupra apei verzi, de parcă ar vrea să se înfigă în cer. În aerul arzător al amiezii, casele nu alcătuiesc decât o imensă construcţie de cărămizi care depăşeşte prin frumuseţe masa enormă a Alcazarului.

Toledo! Regina oraşelor din lume!

De la prima vedere – chiar şi de la două leghe depărtare – spune tot despre puterea marelui împărat Carol al V-lea, cel care lărgeşte universul după bunul său plac.

Gabriel ar vrea să facă haz de uimirea Grecului, dar n-apucă să deschidă gura. Don Francisco Pizarro smuceşte hăţul, iar calul său descrie o voltă largă. Privirea oţelită a bătrânului conchistador scapără de mânie. Cuvintele îi şuieră printre buzele acoperite de barbă:

— Ce-i, Grecule? După tot ce-ai văzut dincolo de ocean, după tot ce-ai îndurat alături de mine te mai uimeşte spectacolul unui oraş de cărămizi?

— Iertaţi-mă, don Francisco, dar….

Îl întrerupe despicând aerul cu podul palmei.

— Nu te mai obosi. De acum înainte, în orice situaţie, nimic nu te mai mira, nimic nu ţi se mai pare impunător! Ai înţeles, Pedro? Tu eşti cel care a văzut un oraş cu zidurile din aur! Din aur! Ai uitat?

Se întoarce spre cetatea roşie care tremură în lumina incandescentă a câmpiei castiliene şi adaugă cu voce înăbuşită:

— Noi o să-i facem să viseze pe mai-marii din Toledo!

Îi cercetează sever cu privirea pe fiecare în parte. Gabriel roşeşte fără să vrea.

— Noi suntem cei care aduc aurul şi puterea de care marele împărat Carol are nevoie! izbucneşte don Francisco. Noi stârnim mirare şi admiraţie! Şi noi vom fi cei aclamaţi, nu peste multă vreme, când vom trece porţile oraşului! Şi nu trebuie să fiţi uimiţi de asta…

Barba bătrânului conchistador tremură de orgoliu. Calul tropăie, saltă în lături. Îl potoleşte cu o scurtă lovitură de pinteni.

Arătătorul lui don Francisco îl fixează pe Grec, apoi alunecă pe pieptul negrului:

— Voi doi: să nu uitaţi asta în săptămânile ce vor urma! De mii de ori era să muriţi, dar totuşi sunteţi teferi. Ceea ce aţi făcut voi n-a mai fost făcut de nimeni. Ceea ce aţi văzut, n-a mai fost văzut de nimeni. Aţi călcat pe zidurile cetăţii Tumbes, cetatea cu zidurile acoperite de aur. Aţi înfruntat fiarele sălbatice asmuţite de indieni! Aţi descoperit prin voinţa mea cel mai bogat regat al Indiilor! Şi suntem aici ca să primim ceea ce ni se cuvine: onoarea de a-l cuceri! Voi părăsi oraşul acesta de cărămizi ca guvernator al Perului şi al regatului Tumbes… Şi pe Sfânta Fecioară cu Pruncul Iisus, spuneţi-mi ce vă miră, aici, în câmpia asta?

Nici unul nu răspunde. Ţârâitul greierilor şi al cosaşilor devine dintr-o dată asurzitor.

Lui Gabriel i se pare că descoperă un zâmbet pe obrajii ridaţi ai căpitanului, primul de când au părăsit Sevilla…

Don Francisco a avut dreptate. Cei care stârnesc admiraţie şi uimire sunt ei.

De îndată ce le-a fost anunţată sosirea, o mulţime de burghezi, de artizani, de femei, de servitori, de bătrâni, de bogaţi şi de săraci se înghesuie în Puerta de San Martin şi mai departe de-a lungul zidurilor şi al străduţelor sinuoase, ce urcă până la marginea catedralei. Puştii, ţopăind înainte pe drumul ce vine dinspre Piedrabuena, escortează caravana ţipând.

Don Francisco, cu o mână pe oblâncul şeii şi cu cealaltă pe mânerul spadei, este în fruntea cortegiului, secondat, trei paşi în urmă, la fel de maiestuos, de Grecul Candia, atât de uriaş, încât calul pare mult prea mic sub el. La trecerea lor, oamenii din mulţime îşi scot bonetele şi pălăriile, iar la fiecare zece paşi dau din cap şi le aruncă o privire severă în semn de mulţumire.

Cei doi indieni, zâmbitori şi extrem de uimiţi, dar deloc neliniştiţi, mai degrabă mândri, ţin sfoara ciudatelor lame. Puştii ţopăie pe lângă ele încercând să le mângâie blana. Femeile, descoperind faţa frumoasă şi impasibilă a lui Martinillo, obrajii laţi, tenul măsliniu şi arămiu totodată, arcuirea ochilor mijiţi şi gura cu buze bine conturate, îşi duc mânile la gură ţipând uşor. Una dintre ele, o prinde de mână pe vecina sa şi şopteşte:

— Priveşte! Par a fi oameni!

— Ăla are o căutătură rea! Cârâie cumătră, arătând cu degetul chipul subţiratic şi uscat, cu ochi neastâmpăraţi, al lui Felipillo.

Carul este înconjurat de o mică trupă de pedestraşi, mercenari germani, veniţi în ajutor pe când se aflau la o jumătate de leghe de oraş. Sub soarele strălucitor al amiezii, aurul peruan scânteiază în toată strălucirea sa.

Mânat de un impuls incontrolabil, Sebastian sare în car şi ia o statuie care reprezintă un bărbat gol, cu trăsături delicate şi ochi de lapislazuli. Se aude un strigăt de admiraţie. Apoi negrul ridică o mască enormă, în formă de soare roşu-sângeriu, întretăiată de mici benzi colorate. Şi-o pune pe faţă şi priveşte cu dispreţ mulţimea de gură-cască. Ţipătul devine înfricoşat, mai ales cel ascuţit al femeilor. Arată vasele fin lucrate, efigii ale unor animale nemaivăzute, lame de aur, plăci de argint cizelate, oale, pocale, coliere de scoici, stindarde din pene cusute cu fir de aur… Şi toată această strălucire devine obositoare.

Cortegiul nu se opreşte deloc, deşi mulţimea de gură-cască tot sporeşte. Cei care au văzut vor să mai vadă, se ţin după trăsuri, se strecoară printre cai, se agaţă de hăţurile catârilor până ce-i ameninţă soldaţii.

Cuprins de febra momentului, Gabriel sare şi el în al doilea car conţinând obiecte din lut. De parcă le-ar fi adus chiar el de la celălalt capăt al lumii, ridică agitând urcioare în formă de chipuri umane, pictate şi modelate aşa de precis, încât ai zice că vor începe să vorbească… Şi, tot din lut păsări, picioare, mâini, peşti, cu sau fără dinţi, obiecte din lut, pictate cu aur, cinabru sau purpură, în formă de şopârle, bostani, femei, monştri sau perechi ce se acuplează…

Întreaga frumuseţe a unui popor, toată ştiinţa şi civilizaţia miilor de ani defilează, prin eforturile artizanilor, înaintea sutelor de ochi stupefiaţi şi arată că într-adevăr o ţară nouă a fost descoperită dincolo de ocean!

Le ia o oră ca să ajungă în cele din urmă în piaţa din faţa catedralei unde aceste minunăţii vor fi botezate şi purificate de spiritul păgân. Dar inima lui Gabriel s-a înflăcărat, de parcă începuse deja lunga-i călătorie spre miraculosul Peru.

19

Rimac Tambo, aprilie 1529.

Drumul regal este larg şi bine pavat, încadrat de ziduri nu foarte înalte şi atent construite. Zidarii nu numai că au ridicat pietrele una peste alta, dar şi-au continuat munca şi au adăugat ţăruşi ascuţiţi de aceeaşi înălţime. În pantă au fost săpate trepte largi pe care procesiunea le urcă prudent.

În apropiere de *tambo*, oraşele în care, pentru Inca, se păstrează hrană, stofe, obiecte din lut, toate bogăţiile unei regiuni, mesagerii vin şi pleacă pentru a pregăti oprirea.

În fiecare oraş, *curaca,* mai-marii locului, se apropie de litiera unde tronează Mumia lui Inca Huayna Capac. Îşi pun pe umeri o piatră grea şi i se închină umili.

Pretutindeni, semnele de respect faţă de Mumie sunt imense.

Totuşi, Anamaya este obosită de aceste zile al căror număr l-a pierdut de când au părăsit Tumebamba. Fiecare oprire i se pare identică precedentei. De luni de zile a renunţat să mai stea în litieră în faţa Mumiei şi a Fratelui-Geamăn. Preferă să meargă în mijlocul femeilor şi al bătrânilor şi să treacă neobservată.

Uneori înţeleptul părăseşte suita Bătrânilor Nobili şi vine să meargă alături de ea. De acum o priveşte cu respect şi, uneori, cu teamă. Compania lui este severă, îngrijorată. Lunga procesiune este în fiecare zi traversată de zvonuri. Feţele sunt crispate şi îngrijorate… Cu cât se îndepărtează de nord, cu atât frica sporeşte, fără vreun motiv întemeiat, altul decât apropierea de Cuzco.

Piticul este singurul care ştie să rupă această atmosferă apăsătoare. Adesea merge în faţa cortegiului. Curăţă drumul de praf cu lunga-i tunică roşie, la fel de bine ca şi sutele de servitori însărcinaţi cu asta şi care mătură neobosiţi drumul înaintea litierelor.

Dar tot mai des se strecoară în dreptul lui Anamaya şi merge cu paşi mici şi repezi lângă ea.

— Visezi, Prinţesă?

— Domnule, dumneata mă faci să visez…

Piticul zâmbeşte. Cunoaşte tandreţea înţepăturilor dintre ei. Şi prietenia lor tăcută, atât de preţioasă încă din prima noapte în care şi-au deschis inimile… Nici unul, nici celălalt nu seamănă celor care urmează Mumia lui Inca. Privirile care se întorc spre ei sunt pline de ciudă şi de repulsie. Nu ştiu ce le va aduce ziua de mâine.

— Ce o să se întâmple cu noi, Prinţesă?

— De unde să ştiu?

— Credeam că tu eşti cea care vede tot!

— N-ai decât să rânjeşti cât vrei, Domnule! Văd ceea ce vezi şi tu! Mesageri ce vin şi pleacă, zvonuri despre masacre în satele Nobilului Atahualpa. Şi tot ce se spune despre mânia lui Huascar…

Piticul râde sumbru:

— Asta fiindcă nu mai are răbdare să mă aştepte! Se pare că-i voi fi servit plocon pentru a-i purta noroc… Dar se mai zice că urăşte tot ce nu este un incaş frumos şi bine făcut, de la capul ţuguiat până la picioarele lungi!

— Gândeşte-te ce mă aşteaptă şi pe mine! şopteşte Anamaya.

De data asta nu reuşesc să mai glumească.

Înaintează unul alături de celălalt, aproape de un râu învolburat. Ploile l-au umplut de mâl galben şi bulbuceşte de parcă pământul însuşi ar suferi.

*

Spre amiază, drumul care-i ducea spre platoul Rimac Tambo, se înrăutăţeşte chiar dacă este bine întreţinut şi mai larg. Anamaya descoperă spre nord un munte al cărui vârf ca al unei săgeţi se încadrează perfect între cele două pante ale văii.

Ca de fiecare dată, oamenii din sat s-au grăbit să-i întâmpine şi să se închine litierei, în timp ce sunetul trompetelor-scoici şi al flautelor face să răsune valea.

Tambo-ul este modest ca mărime, dar zidul care susţine esplanada sacră este perfect construit. Proporţiile templului sunt armonioase, iar pietrele sale, polisate şi desăvârşit îmbinate, primesc lumina soarelui înainte să dispară dincolo de crestele munţilor.

Curaca este un bărbat cu ochii negri, lăcrimoşi, care bea evident mai multă *chicha* decât o impun ceremoniile. Îşi arată cu emfază supunerea faţă de Bătrânii Nobili. Se închină cu atât zel în faţa lor, încât bătrânul Colla Topac, extenuat de drum, sfârşeşte prin a se enerva.

După ce au fost oferite jertfele de seară sunt conduşi într-una din *cancha-urile* aflate la jumătatea pantei mai sus de piaţa sacră. Camerele au fost curăţate îngrijit şi înzestrate cu paturi frumoase, cu obiecte din lut delicat lucrate şi cuverturi noi, abia scoase din depozite.

În seara aceea însă, Anamaya zăboveşte multă vreme în curtea interioară. Susurul râului urcă până la ea ca o adiere liniştitoare. În lumina apusului, văile din jurul satului par asemenea unor petale protectoare. La răsărit, chiar în dreptul curţii se întinde o vale lungă şi îngustă, care în mod ciudat rămâne albicioasă, înghiţită de ceaţa translucidă.

Îl întreabă pe Villa Oma, care, neliniştit de absenţa ei, i se alătură:

— Unde duce?

Înţeleptul se încruntă şi îi aruncă o privire neîncrezătoare. Se întoarce spre el, mirată să-l vadă ezitând.

— Nu ştiu, bombăne acesta, în cele din urmă.

Dar tonul vocii nu este îndeajuns de sigur ca să mascheze minciuna. Simte cum o cuprinde mânia.

— Înţeleptule, cât timp va mai trebui să treacă până să ai încredere în mine? N-am trecut prin destule probe?

— Ştiu cine eşti, copilă, surâde Villa Oma stânjenit. De acum ştiu ce-i în inima ta. Nu despre asta e vorba…

— Atunci de ce mă minţi? se enervează Anamaya. Sigur că există un drum către valea aceea… un simplu drum şi de ce nu…

— Copilă! o întrerupe înţeleptul. Cunoşti multe lucruri, dar sunt şi mai multe cele pe care nu le ştii. Iar despre unele e mai bine să nu ştii.

I-a vorbit atât de blând, încât se simte dezarmată. Ar fi vrut să rămână furioasă, să continue disputa, aproape din plăcere. Dar dintr-o dată tace. Alături, înţeleptul a încremenit şi el.

Acolo, în faţa lor, pe axa descrisă de valea misterioasă, pe care noaptea o acoperă în întregime, pe cerul întunecat, printre primele stele, apare un ghem de foc.

Un ghem de foc auriu-deschis, asemenea unui soare al nopţii, ceva mai mare decât luna. Îi urmează o coadă lungă, ca nişte plete răvăşite de vânt. Dar cel mai ciudat este că pare a se mişca mai repede decât un animal care sare, dar în acelaşi timp stă pe loc.

Se ridică extrem de încet deasupra celor mai întunecate neguri ale munţilor.

Anamaya tremură atât de tare, încât lasă să-i scape un geamăt. Şopteşte cu voce nesigură:

— Înţeleptule, spune-mi că ceea ce vedem…

Se întoarce spre ea, îi observă gura fremătând, ochii limpezi, măriţi de spaimă.

— Asta ai văzut în noaptea dinaintea plecării noastre din Tumebamba? o întreabă el, în loc să-i răspundă. Asta te-a înspăimântată?

Încuviinţează dând din cap. Îşi ţine braţele încrucişate pe piept, iar abdomenul este aşa de strâns încât simte că se prăbuşeşte.

— Da, da, el era şi se mişca aşa de repede! Foarte repede…

Villa Oma îi prinde mâinile şi le strânge între degetele-i osoase.

— Alungă-ţi spaima, *Coya Camaquen,* şopteşte. Lasă-ţi inima să te conducă. Aminteşte-ţi de călătoria petrecută la peştera strămoşilor. Alungă-ţi spaima…

Priveşte atât de intens cometa, încât o dor ochii. Poate din pricina atingerii înţeleptului inima i se linişteşte, iar spaima scade. Şi deodată înţelege şi scoate un ţipăt.

Cometa şi coada ei au exact forma unei pene de *curiguingue,* înfipte în cununa regală. Ceea ce a văzut pe fruntea lui Atahualpa nu este moartea, focul nimicitor. Nu! Dimpotrivă, a văzut semnul lui Inca. Ceea ce vede pe cer în această seară este semnul lui Inti arătat fiului său, Inca Atahualpa!

— Ce se întâmplă? Se nelinişteşte înţeleptul. Ce vezi?

Îl priveşte şi nu îndrăzneşte să vorbească. Pleacă fruntea şi închide ochii care o dor.

— Ce vezi? insistă înţeleptul.

— Nimic.

20

Toledo, aprilie 1529.

— Aşadar, în ziua aceea, oceanul era liniştit, abia dacă sufla briza şi totuşi aerul era de plumb. Nu i-am văzut apărând la orizont, explică Sebastian. Eram în pivniţa de pe platforma din spatele lui *San Cristobal.* Comandantul Ruiz mă pedepsise pentru o vorbă nefericită şi mă ocupam cu pregătirea supei…

Grecul mormăie dezgustat:

— Supă! Ai ştiut tu vreodată să faci supă? Nu mai aveam decât puţină făină de mazăre, nişte căpăţâni de peşte şi saramură de varză. Aşa cum te ştiu, ai pus şi gărgăriţe ca s-o îngroşi!

Negrul înalt abia dacă schiţează un surâs şi continuă.

— De trei săptămâni mergeam spre sud fără să ştim încotro şi fără să putem acosta, aşa de abrupt era ţărmul… De fiecare dată când cineva bombănea, Ruiz răspundea: „Îi simt! Îi simt, sunt foarte aproape!”

Soarele dimineţii pătrunde greu în marea sală de arme a casei pe care i-a pus-o la dispoziţie lui don Francisco ducele de Bejar, unul dintre noii săi admiratori. În razele luminii dansează o dâră de praf.

Gabriel, lac de sudoare, numai în cămaşă şi în pantaloni, strângând o spadă nou-nouţă, soarbe cuvintele însoţitorilor săi. Grecul Candia, cu cămaşa larg desfăcută pe torsul de atlet, îşi freacă obrazul cu mănuşa. Amintirile îi revin în minte şi-l fac să se încrunte. Dar Sebastian şi-a reluat deja povestea:

— Mestecam deci în supă. Şi numai ce-l aud pe Niceno, care era cocoţat pe catarg, răcnind: „O ambarcaţiune! O ambarcaţiune la babord! O ambarcaţiune, vă spun!”

— Ah, exclamă Grecul emoţionat, punându-şi mâna pe umărul lui Gabriel. Mi-aş da bucuros cei paisprezece dinţi pe care-i mai am să fi fost acolo! Vezi, doar gândindu-mă şi mi se face pielea de găină!

— Aşadar, erau ei! suflă Gabriel.

— Vezi bine, reia Sebastian nerăbdător. Pe o plută tare bine

făcută, de ziceai că e o mână de uriaş, cu pânză şi cârmă. Cam vreo douăzeci: bărbaţi şi femei. Majoritatea au sărit în apă, văzându-ne! Imaginaţi-vă, don Gabriel: de unde erau, din apă, probabil că *San Cristobal* le apărea ca un munte plutitor!

— Dar imediat au băgat de seamă că nu erau sălbatici ca toţi ceilalţi, insistă Grecul. Purtau tunicile alea pe care zilele trecute le-ai fluturat pe străzi. Se pare că era unul… Ah, nu semăna nici pe departe cu interpreţii noştri, Martinillo şi Felipillo, nu…

— Ala era ţeapăn ca un par, îi taie vorba Sebastian nervos. L-am văzut!… La fel de ţeapăn ca don Francisco însuşi! Cu privirea neclintită şi înveşmântat într-o mantie. Şi pe urmă cerceii ăia de aur pe care îi au în urechi…

Grecul, cu ochii strălucind de încântare, murind de dorinţa de a completa, îşi flutură în tăcere mâna enormă în faţa lui Gabriel. Şi Sebastian continuă:

— Da, chiar aşa! Discurile de aur sunt la fel de mari cât palma asta! Şi sunt înfipte în lobul urechilor tot printr-o ţeavă de aur. Gaura prin care trec e aşa de largă, încât mi-aş putea vârî două degete în ea! Să mor dacă te mint!

Candia rămâne nemişcat privind în gol.

— Şi n-aveau doar în urechi! continuă Sebastian. Când *San Cristobal* a fost foarte aproape de plută, Ruiz i-a făcut semn indianului să urce la bord. Atunci şi-a desfăcut pelerina. Maica lui Dumnezeu! Aur, era acoperit de aur de la bărbie până la buric. Şi la încheieturile mâinilor… Nu-i aşa Pedro?

— Aşa spun Ruiz şi ceilalţi… murmură Grecul.

Gabriel îşi şterge nervos sudoarea de pe tâmple şi clipeşte. Cei trei bărbaţi se reculeg în tăcere.

— Un nobil indian, şopteşte Gabriel.

Ceilalţi doi prefera numai să aprobe dând din cap.

— Unul dintre cei pe care va trebui să-i înfruntăm dacă don Francisco devine cu adevărat guvernator al Perului! bombăne Grecul fornăind.

Cu un gest scurt al mâinii face semn şi stârneşte praful adunat într-o rază de soare.

— Destul! E timpul să reluăm lecţia noastră. În picioare şi *en garde!* Studentule, dacă vrei să rămâi întreg în faţa indienilor ălora, e nevoie să ţii ca lumea spada! Ce dracu’, nu e un polonic! Felul în care treci de la terţă la septimă e o catastrofă! Hai, la lucru!

Grecul se retrage cu paşi mărunţi, iar Gabriel îşi părăseşte

scaunul oftând.

Îşi reia poziţia de luptă – genunchii puţin îndoiţi, bustul drept. Dar mâna, în prelungirea spadei, îi este mult mai puţin abilă şi sigură decât ar vrea. Grecul se răsuceşte şi îşi încrucişează spada cu cea a lui Gabriel, cu o brutalitate fără pic de înţelegere pentru adversar.

— Terţă, ridici, împingi piciorul stâng, aşa!…

Spadele zornăie. Grecul se îndepărtează şi sare în stânga. Revine şi loveşte oblic. Spada lui Gabriel ricoşează ca o surcea. Entuziasmat, flexează atât de mult, încât fără mânuşa protectoare şi-ar tăia mâna în spada Grecului.

— Nu! Nu! ţipă Pedro. Septima este o trecere dreaptă, joasă, în afară! Parcă ai urechile înfundate cu aurul de acolo! Ridică braţul. Răsuceşti încheietura mâinii în sus şi plonjezi… Aşa! Simplu ca bună-ziua, ce naiba!

Tocmai, nu e deloc simplu! Dar Gabriel reîncepe curajos şi puţin furios, aşa încât, preţ de câteva minute, lecţia de scrimă devine activă.

Sebastian îi urmăreşte zâmbind pe cei doi bărbaţi care îşi încrucişează spadele. Gabriel se încăpăţânează să continue şi curând, respirând greu şi cu privirea încrâncenată, dovedeşte mai multă siguranţă, loveşte fără să ezite, se mişcă mai degajat. Grecul se apropie şi se fereşte cu agilitatea unei pisici. Loviturile sale au amploarea dobândită prin experienţa, spada vibrează, ţâşneşte. Deodată, Gabriel scoate un ţipăt.

— Oh, nărodul! strigă Grecul cu părere de râu, sărind înapoi.

— Nu-i nimic, mormăie Gabriel.

— Curge sânge, observă Sebastian apropiindu-se.

— De ce te-ai aruncat pe mine?

— Am crezut că mă feresc, spune Gabriel cu glas jalnic şi cam alb la faţă. Nu-i nimic…

— Scoate-ţi cămaşa şi arată-mi, îi ordonă Grecul. Nu se ştie niciodată.

Totuşi, ceea ce descoperă ei pe umărul lui Gabriel, odată scoasă cămaşa, nu-i doar o tăietură de toată frumuseţea, din fericire nu foarte adâncă.

— Ei… ce-ai acolo? întreabă Grecul încruntându-se.

— Nimic deosebit: un semn din naştere! Explică Gabriel, ştergându-şi rana cu cămaşa.

Cu o mişcare violentă Grecul îl suceşte cu spatele şi îşi lasă palma grea pe spatele lui.

— Un semn din naştere, poate… Sebastian! Asta îţi aminteşte ceva?

— Să ştii că da: pisica aia mare care a vrut să ne înghită acolo, înaintea Tumbesului!

Morocănos, Gabriel scapă de comentarii acoperindu-şi umărul. Şi în timp ce se aştepta la o ironie suplimentară le descoperă chipurile îngândurate.

— Ei bine, amice, iată o întâmplare ciudată! spune Grecul ştergându-şi fruntea.

— Despre ce vorbiţi?

— O felină simpatică ce bântuie pe acolo, prin Peru, zâmbeşte Grecul. Tălmacii spun că Nobilii indieni fac mare caz de ea.

— E doar un semn din naştere şi puteţi foarte bine să-i daţi orice formă şi nume doriţi! se zburleşte Gabriel.

Grecul îl priveşte şi clatină din cap, fără să mai spună nimic.

Gabriel lăsându-se pansat şi fără să fie mai puţin îmblânzit, simte cum aşteptarea îi umple inima ca vântul pânzele unei corăbii, ca o promisiune.

21

Toledo, aprilie 1529.

E noapte adâncă. O furtună puternică de vară străbate nordul oraşului Toledo.

Gabriel, înfundat în fotoliu, doarme profund. Foile acoperite cu scrisul lăbărţat al Grecului i-au alunecat printre degete şi s-au răspândit pe pătratele roşii ale pardoselii.

Prin somn aude scârţâitul unei balamale asemănător celui care răsuna în bezna închisorii. Dintr-un salt este în picioare, cu gura deschisă şi pieptul tremurând.

Cu ochii larg deschişi cercetează întunericul încăperii fără să distingă ceva.

Pentru o clipă se vede în coşmarul său, cu braţele întinse către inchizitorul gras, rugându-l să o ierte pe dona Francesca, lividă şi cu rochia sfâşiată, întinsă la picioarele lui.

Nu, e treaz! La picioarele lui zac numai foile scrise şi peste care trece cu pantofii săi cu catarame.

Îşi bombăne frica şi halucinaţiile stupide care îi bântuie visele. Se apleacă să adune hârtiile. Abia atunci aude un foşnet. Semnul foarte real al unei prezenţe.

Se ridică şi, în lumina luminării, vede un corp. Doi irişi mai negri decât noaptea strălucesc pe o faţă netedă şi agresivă ca o mască.

— Hei! strigă el cu răsuflarea tăiată, recunoscându-l pe indianul Felipillo. Ce cauţi aici?

S-a furişat ca o pisică. Poartă nişte pantaloni cârpiţi care îi descoperă gambele puternice şi musculoase de mers, iar pe umeri un fel de pătură. Gura cu buze bine conturate este extrem de orgolioasă. Zâmbeşte.

Gabriel îşi ascunde emoţia strângând neglijent foile. Întreabă din nou scuturându-şi de praf mânecile tunicii.

— Ce doreşti?

Zâmbetul dispare de pe buzele lui Felipillo. Anunţă cu o voce care îşi însuşeşte cu greu asprimea cântată a castilianei.

— Căpitanul vrea să te vadă.

— Acum, în plină noapte?

— Căpitanul spus: vii acum!

Pe cât de confuză îi este gramatica, pe atât de tranşant îi este tonul. Privirea aspră, impenetrabilă a indianului îl nelinişteşte pe Gabriel.

— Şi de ce vrea să mă vadă?

— N-a ciripit gând său la Felipillo.

Gabriel nu se poate abţine să nu-l corecteze.

— Nu, trebuie să spui: „Don Francisco nu mi-a spus nimic”.

Indianul aprobă fără să răspundă. Faţa lui exprimă atâta indiferenţă, încât Gabriel se simte obligat să adauge mânios:

— Felipillo, trebuie să înveţi să vorbeşti corect castiliana, altminteri nu vei ajunge niciodată un bun tâlmaci!

Felipillo tace. Gabriel rulează foile hotărând să le păstreze în cazul în care don Francisco ar vrea să le afle conţinutul. Apoi îşi încheie tunica şi se îndreaptă spre uşă:

— Ei bine, să mergem! oftează el.

Indianul nu-l părăseşte decât la uşa lui don Francisco. Bate doar o singură dată cu pumnul şi împinge uşa fără să mai aştepte vreun răspuns. Gabriel trece pragul gata să salute. Spectacolul pe care îl vede îl amuţeşte.

În cameră ard vreo cincizeci de candele care o luminează mai puternic decât soarele amiezii. În faţa unui pat mare cu baldachin, Francisco Pizarro, cu capul uşor înclinat, stă în genunchi în faţa unei icoane a Fecioarei cu Pruncul Iisus şi trandafiri. Pentru rugăciune şira pus ţinuta de război!

În lumina luminărilor strălucesc, roase de rugină şi deformate din cauza numeroaselor lovituri, platoşa de oţel, epoleţii, apărătoarele pentru pulpe. Lângă genunchi, pe pardoseală, stau pălăria şi spada al cărei mâner are garda fin lucrată în formă de treflă.

Gabriel, încremenit, aude pe lângă vuietul furtunii tot mai aproape rugăciunea spusă cu o puternică ardoare de don Francisco.

— Prea Sfânta Maică a lui Dumnezeu, totdeauna m-ai ajutat! Totdeauna ţi-ai pus mâna pe umărul meu! Mi-ai condus navele pe timp de furtună şi mi-ai salvat viaţa din toate ambuscadele. Prea Sfânta Fecioară, mărturisesc, eşti vocea care mă conduce! Ştiu că vrei mai mult de la mine. Vrei ca puterea şi strălucirea Ta să lumineze zidurile Perului. O, Prea Sfânta între Sfinţi, ştiu că mă vei duce într-acolo! Fă în aşa fel încât regele Carol să mă

primească şi să mă asculte! Pentru Tine mă trezesc în zori şi nu pun zăgaz răbdării! Maică Bună, îndură-te de mine şi îţi voi pune Peru în poală, ca pe un copilaş abia născut. Şi am s-o fac eu, cel care sunt mereu fiul Tău iubitor… Amin!

Don Francisco se închină şi sărută cu buzele şi atingând cu barba icoana Fecioarei. Se ridică sprinten ca un tânăr. Îşi încinge spada şi se îndreaptă spre Gabriel.

În alte împrejurări ar părea ridicol aşa înzăuat în mijlocul camerei, cu obrajii scobiţi puternic şi cu tenul ca de ceară. Un bătrân caraghios, nebun, mincinos! Poţi crede că un asemenea bătrânel poate cuceri o ţară aflată la celălalt capăt al lumii?

Totuşi, Gabriel nu se poate abţine să nu-l admire.

— Te rogi vreodată, tinere? îl întreabă don Francisco mijindu-şi ochii. O iubeşti pe Fecioară?

— Aa… Cred, da, se bâlbâie Gabriel.

— Crezi! A… eu mă rog în fiecare zi. Mi-a salvat viaţa de o sută de ori. Fără voinţa Ei aş fi fost pierdut de mult… Doreşte Peru mai mult decât mine! …

Vocea îi este rece, aspră, nu şi privirea care îi arde ca un tăciune. Traversează încăperea, deschide fereastra şi priveşte un fulger care luminează în noapte şi face să strălucească pentru o clipă armura din oţel gri ca şi barba. Se întoarce spre Gabriel şi, în timp ce tunetul bubuie îi măsoară încruntat şi rosteşte:

— Pedro Grecul mi-a spus că faci progrese în mânuirea armelor. E bine. Nu-i de ajuns să ştii să citeşti şi să scrii dacă vrei să fii conchistador! Mai spune că ai fi însemnat pe spate…

— Nu-i decât un semn din naştere, monseniore!

— Hm!

Rămâne tăcut o clipă, între lumina unui fulger şi bubuitul unui tunet, apoi adaugă dur:

— Fratele meu Hemando nu te place, şcolarule! Vrea să nu te iau cu mine.

— Dar de ce? Abia dacă am schimbat câteva cuvinte.

— N-are încredere în băieţii ieşiţi din închisoare.

Gabriel se-ngălbeneşte. Aşadar, pentru asta l-a chemat don Francisco în miezul nopţii! Să-l alunge rapid, aşa cum a făcut-o şi tatăl său?

Cu toate aceste, privirea conchistadorului devine aproape surâzătoare.

— Nu te întrista, şcolarule, rosteşte el printre dinţi. Şi eu am ieşit din închisoare. Hemando poate spune ce vrea, dar eu

hotărăsc, înţelegi? Poate că fratele meu se teme să nu ajungă şi el la închisoare?…

Don Francisco face o grimasă în care Gabriel întrezăreşte o urmă de zâmbet.

— Pentru moment, rămâi lângă mine, îl anunţă căpitanul închizând fereastra.

— Pentru moment… se hazardează Gabriel. Dar atunci când veţi pleca?

— Vom vedea. Cine ştie ce ne poate aduce ziua de mâine. Şi nenorocita asta de audienţă care nu mai vine! Ce-i cu foile alea?

Este destul de aproape de Gabriel, ca să-l prindă cu putere de umăr.

— Raportul lui Pedro Grecul despre descoperirile voastre, monseniore.

— A! Şi le spune bine?

— Da… Cred… Sunt atâtea!

— Ia te uită câte mai sunt! Şi uită…

Faţa lui don Francisco, plină de riduri, măcinată de vremuri şi de lupte, exprimă o forţă atât de mare, încât Gabriel abia îndrăzneşte să respire.

— Şcolarule, Grecul mi-a spus că l-ai văzut pe rege de aproape.

— Adevărat.

— Cum arată?

— Ei bine… a… nu-i foarte înalt. Mai puţin înalt decât Domnia voastră. Dar nici scund…

— Nu! Asta o ştiu deja! Se glumeşte pe socoteala lui, ştii de ce?

— Din cauza bărbiei.

— Bărbiei?

— E prea mare. Dinţii maxilarului inferior îi depăşesc pe cei ai maxilarului superior aşa de mult, încât nu-şi poate închide bine gura.

— Bietul om!

— Domnia voastră va trebui să fie atent pentru că în aceste condiţii se înţelege greu ce spune. Şi apoi, castiliana nu este limba sa maternă. Se bâlbâie, parcă ar mânca vorbele…

Don Francisco se loveşte furios peste armură.

— Iată un lucru care nu mi s-a spus!

— Dacă m-ai fi întrebat, ţi l-aş fi spus, frate!

— Hemando!

Don Hemando a deschis uşa fără zgomot şi îl fixează ostil pe Gabriel.

— De ce asculţi neroziile acestui puşti? spune schiţând un gest de dispreţ.

Înaintează spre lumină şi pe buze îi apare deodată un surâs. Spre deosebire de don Francisco este elegant, îngrijit şi arătos. Tunica şi pantalonii îi sunt din damasc şi miros a parfum. Nasul însă îi este roşu, iar ochii mici, prea mobili. Îl ignoră pe Gabriel şi, izbucnind în râs, îşi deschide braţele de parcă ar vrea să-l întâmpine pe don Francisco.

— S-a făcut, Francisco! Gata, frate! Tocmai am cinat cu Los Cabos, consilierul. Mâine dimineaţă vei primi scrisoarea pentru audienţă.

Don Francisco îşi face semnul crucii gemând. Dintr-un salt se repede la icoana Fecioarei pe care o sărută brutal.

Apoi, cu faţa înseninată şi întinerită se întoarce către Gabriel şi Hemando, fluturându-le icoana pe dinainte:

— Ea a vrut-o! Ea a vrut-o! Haideţi, sărutaţi-I chipul şi cădeţi în genunchi înaintea Ei!

22

Rimac Tambo, aprilie 1529.

În fiecare seară cometa trece pe deasupra văii misterioase.

În fiecare seară, la apusul soarelui, Anamaya traversează *cancha-urile,* ocoleşte templul şi coboară treptele ce duc spre esplanada care se întinde în vale.

În fiecare seară „vede” încoronarea lui Atahualpa şi inima îi este cuprinsă de o nelinişte despre care nu a pomenit nimic nici Piticului, nici înţeleptului.

Temându-se ca somnul să nu-i spulbere speranţa, stă multă vreme aşezată pe zid, înconjurată de noapte, de stele şi de nelinişte. I se alătură Colla Topac, Moştenitorul insomniac din cauza vârstei înaintate, dovedind o afecţiune reţinută faţă de tânăra *Coya Camaquen* a cărei angoasă o bănuieşte.

Noapte de noapte, ca un bătrân soldat care a cunoscut toate bătăliile şi toate revoltele din nord şi din sud, îi povesteşte trecutul. În lumina lăptoasă a lui Quilla i se vede faţa brăzdată ca pământul deşertului.

— Poimâine vom părăsi Rimac Tambo, o anunţă în seara aceea. A sosit vremea ca Mumia lui Inca să sfârşească această călătorie.

Bătrânul Moştenitor îşi întinde degetul încovoiat de reumatism şi arată spre panta abruptă dinspre sud-estul satului. O cale regală taie vegetaţia ca o zvârlitură de praştie şi traversează drept povârnişul.

— În curând vei vedea puma… reia Moştenitorul cu glasul înfundat, dar ferm.

— Puma?

— Oraşul pumei. Cuzco, capitala noastră, acolo unde soarele străluceşte oglindindu-se în Templul Coricancha… Oraşul întemeiat din voinţa lui Viracocha de către Manco Capac şi Mama Occlo, în vremurile de demult. Ajunşi într-o bună zi pe culmea munţilor dimprejur, au văzut câmpia şi aici, lângă un râu, le-a apărut forma unei pume…

Şi iarăşi îi povesteşte.

Anamaya se lasă legănată de muzica vorbelor sale în care se preumblă zei şi oameni, cei care au creat puterea Imperiului celor Patru Zări.

Uneori el tace, cu gura uscată. Atunci îşi pune mâna bătrână şi bătătorită peste mâna delicată a lui Anamaya, de parcă aşa şi-ar recăpăta puterile şi reîncepe să povestească.

*

Trimişii lui Huascar au sosit în zori pe o ploaie deasă.

Dimineaţa, ca de obicei, preoţii sacrifică o lamă albă şi toţi Nobilii care însoţesc Mumia se adună pentru a aduce ofrande. Sângele curge pe piatra sacră, *chicha* curge pe pământul sacru, porumbul arde la picioarele Mumiei lui Inca. Sunetul funebru al trompetelor-scoici răsună peste munţi.

Anamaya, ridicându-şi ochii spre cerul plumburiu şi cu nori joşi, îi vede trecând peste dealul din nord. Sunt vreo doisprezece soldaţi cu *manta-urile* înmuiate de ploaie şi de un roşu prea intens în imensitatea verde.

Ajunşi în sat observă că sunt înarmaţi: praştii, lănci şi mai ales înfricoşătoarele măciuci în formă de stea. Nu, n-au deloc un aer paşnic. S-au grupat la poalele esplanadei şi, ca nişte străini, stau deoparte nemişcaţi, tăcuţi, indiferenţi la ceremonie.

Villa Oma se apropie şi cu mare efort e politicos, lucru care nu prea îi stă în obicei şi salută primul.

— Bine aţi venit, mesageri ai puternicului nostru Huascar!

— Inca Huascar! corectează căpitanul, un bărbat tânăr, cam necioplit, cu ochii atât de afundaţi în orbite, încât privirea abia perceptibilă pare să rămână îndărătul lor.

— Am venit să-i luăm, spune, arătând spre Bătrânii Legii, prosternaţi înaintea Mumiei.

Înţeleptul îşi pierde calmul imediat.

— Ce vrei să spui, căpitane?

— Inca ordonă ca Bătrânii să vină la el înainte ca Mumia tatălui său să ajungă la Cuzco…

— Înainte? De ce? se miră Villa Oma. Legea n-o permite…

— Ar refuza ordinul dat de Inca Huascar? replică ofiţerul cu un zâmbet ciudat.

— Ei bine, nu ştiu… bombăne Villa Oma. Ar trebui să-i întrebi pe ei. Ei reprezintă Legea şi ştiu. Între timp n-ai vrea să împărţi bucatele cu noi?

Soldatul refuză.

De asemenea, refuză şi să aibă răbdare.

Tensiunea a sporit după sosirea lor. Femeile se privesc şi se abţin să vorbească. Piticul s-a apropiat de Anamaya.

— Au venit pentru noi? întreabă neliniştit.

Dă din cap:

— Nu… pentru Bătrânii Legii.

— Sunt nebuni? şopteşte Piticul.

Colla Topac, impasibil şi demn, s-a apropiat de ofiţer, întrebând:

— De ce Prea Nobilul Huascar vrea să ne vadă atâta vreme cât Legea ne cere să fim alături de Mumia tatălui său?

— Inca Huascar, Moştenitorule, îl corectează iarăşi ofiţerul cu răceală şi respect. Nu mi-a spus motivul. Ordinul este că trebuie să mă urmaţi, tu şi ceilalţi bătrâni Nobili.

Colla Topac se întoarce spre înţelept şi spre ceilalţi Bătrâni ai Legii. În ochii lor citeşte teama şi confuzia.

— Eşti înarmat, căpitane, remarcă Moştenitorul. Huascar se teme de noi?

— Inca este nerăbdător şi vă vrea alături el, răspunde ofiţerul pe un ton mai conciliant. Cred că se grăbeşte să aibă veşti de la tatăl său.

— Ah… a văzut cometa care trecea pe cer în nopţile trecute?

De data asta ofiţerul îşi pleacă fruntea.

— Dorinţa lui Huascar este împotriva Legii, reia Moştenitorul cu voce puternică, să-l poată auzi fiecare. Dar nu dorim să-l mâhnim. Ştie că venim cu gânduri bune şi vreau să i-o dovedesc. Dacă mai e nevoie să fie liniştit, aş putea eventual să-i reamintesc vitejia tatălui său, Huayna Capac?

Ofiţerul se îndreaptă, de parcă ar fi fost pălmuit. Scrutează faţa Moştenitorului a cărui voce a rămas calmă şi fermă, în ciuda ironiei din vorbele sale. Nu îi replică. Pe chip nu i se citeşte nici o reacţie. Ordonă numai să se apropie litierele Bătrânilor Nobili.

Oamenii au încremenit sub ploaia care nu s-a oprit. Poalele munţilor au dispărut sub un val gri, iar văile sunt acoperite de negură.

Anamaya vede nesiguranţa în privirile celor care o înconjoară. Cu ochii aproape închişi, Villa Oma îşi mestecă frunzele de coca. Întoarce capul când simte fixându-l ochii albaştri ai tinerei. Anamaya se îndreaptă spre Colla Topac şi se închină, mai înainte ca bătrânul să ia loc în litieră.

— Moştenitorule, vreau să-ţi mulţumesc pentru tot ce m-ai învăţat.

Colla Topac îi cuprinde mâinile într-ale sale, ridicând-o la el, zâmbindu-i:

— Este bine să nu dormi când ai şansa de a sta cu tine, *Coya Camaquen* îi simte mâinile bătrâne strângându-le puternic pe ale sale.

— Ai grijă de tine, Nobile Moştenitor, şopteşte. Fii prudent!

Colla Topac plescăie aruncând o privire către ofiţerul care îi observă:

— Pentru mine frica nu mai înseamnă nimic. Sunt la o vârstă la care singura călătorie pe care o aştept este cea spre Lumea de Dincolo…

Dar când vrea să se mai plece o dată, o trage spre el, ca şi cum ar vrea să-i facă loc în litieră.

— Să priveşti cometa astă-seară, *Coya Camaquen*! şopteşte. Ştiu ce ai gândit în toate aceste nopţi şi nu ai îndrăznit să spui. Priveşte cometa şi sprijină-l pe Atahualpa, cum ai făcut-o şi până acum. Sprijină-l! Are nevoie. Ţi-o cere cel care deţine Legea.

*

La căderea serii se porneşte un vânt care bate cu putere şi vuieşte în toate văile, trimiţând din munte în munte zvonul furiei lui Illapa, zeul furtunii şi al fulgerului.

În templu este linişte. Anamaya, cu gesturi lente, stăpânindu-şi teama care o macină de la plecarea Bătrânilor Legii şi a ultimelor cuvinte rostire de Colla Topac, depune porumb şi hrişcă în faţa stelei pe care se află Fratele-Geamăn. Apoi varsă *chicha* în jurul ei.

Îngenunchează, aşa cum o face adesea. Stă multă vreme în faţa măştii de aur a lui Inca.

E atâta umezeală, încât abia dacă ard jertfele.

Aude un zgomot în spatele ei şi recunoaşte pasul discret al înţeleptului. Şi el simte nevoia să se reculeagă în faţa măştii de aur a lui Inca. Profilul îi este mai uscat ca de obicei, iar trăsăturile alungite ale feţei spun multe despre nopţile sale nedormite, despre orele lungi petrecute împreună cu preoţii în faţa oracolelor, pentru a descifra semnificaţia cometei. La colţurile gurii, ca întotdeauna, frunzele de coca şi-au lăsat urma.

Azi îi simte pentru prima oară neputinţa. Şi furia care i se citeşte pe chip este una cauzată de umilinţă.

— Ce spun oracolele?

— Atahualpa trebuie să devină Inca, răspunde sec înţeleptul.

— O ştiam!

— Şi nu mi-ai spus nimic…

— Mă gândeam că n-o să mă crezi.

Villa Oma face un gest de lehamite.

— La urma urmei contează prea puţin. Acum războiul între nord şi sud este inevitabil! Huascar nu mai respectă Legea. Vrea Sfatul Bătrânilor alături de el, deşi încă nu este vremea! Vrea să-i oblige să-l recunoască drept succesor al tatălui său…

— Colla Topac nu va accepta! protestează Anamaya.

— Atunci Huascar îl va umili şi mai mult şi nu va ţine seama de părerea lui.

— Nobilul Atahualpa trebuie să ştie că ghemul de foc este semnul care-l desemnează să fie Inca, insistă Anamaya. Trebuie s-o afle, înţeleptule Villa Oma!

— Şi asta va declanşa războiul! strigă înţeleptul. Tu nu ştii ce-i războiul, *Coya Camaquen*! Şi el va distruge tot Imperiul, o simt!

— Ştiu ce înseamnă războiul, înţeleptule, replică ea blând. Uiţi cum a venit căpitanul Sikinchara în satul unde trăiam şi cum l-a ars. Toţi cei dragi mi-au murit atunci. Mama mă ţinea de mână când piatra aruncată cu praştia a lovit-o…

Înţeleptul tace iar.

Priveşte lumina slabă a jarului reflectată pe trupul Fratelui-Geamăn şi continuă la fel de calmă:

— Ştiu ce-i războiul. Înţeleg de ce te înfricoşează. Dar tot tu m-ai învăţat: nu există nimic în afară de voinţa lui Inti. În inima mea sunt mulţumită că l-a ales pe Nobilul Atahualpa. Acum trebuie să fiu lângă el. Trebuie să afle că tatăl său mi-a vorbit şi mi-a arătat ghemul de foc. Trebuie să ştie că nu mai este în tăcere şi că cei din Lumea de Dincolo îşi pun speranţele în el. Trebuie să ştie că totul îl arată drept Inca, că este voinţa lui Inti… înţeleptule Villa Oma, dacă va trebui să mă întorc singură la Atahualpa ca să-l sprijin, atunci o voi face.

De această dată, surpriza este cea care îl amuţeşte.

— Nu poţi, rosteşte înţeleptul în cele din urmă. Trebuie să-l însoţeşti pe Fratele-Geamăn la Cuzco, aşa cum Legea o cere.

— Nimic din ce se petrece acolo nu mai are vreo legătură cu Legea, înţeleptule, replică Anamaya ridicându-se. Moştenitorul însuşi a spus-o.

Villa Oma o priveşte ieşind din templu, de parcă ar fi o străină.

Ea îşi lasă faţa biciuită de ploaia care cade în rafale. Ciudat însă, în pofida viitorului sumbru, se simte liberă şi senină. Chiar fericită. Ştie că a grăit cu dreptate.

Traversează esplanada pustie tremurând, căci *llicila* prea subţire nu-i ţine de cald. Din instinct ridică mâna ca să se apere de ploaie şi de vânt, privind încă o dată în vale, acolo unde se află cometa.

Din păcate, cerul este acoperit de nori şi nu poate fi văzută. Şi e la fel de întunecat şi la sud, unde au plecat Bătrânii.

Un zgomot de paşi în iarba udă o face să întoarcă şi nevăzând nimic, abia are timp să-şi îndrepte un gând bun spre Colla Topac.

O mână puternică şi iute îi acoperă gura, înainte ca ea să apuce să ţipe. Un corp se lipeşte de al ei şi o ridică de parcă ar fi o jucărie.

23

Rimac Tambo, aprilie 1529.

Nici un cuvânt.

Bătrânul Colla Topac îşi trece mâna prin părul cărunt, apoi peste bărbia pătrată, voluntară, a cărei simplă mişcare era de ajuns cândva ca să ordone. Este furios din cauza neputinţei şi, trebuie s-o recunoască, din cauza fricii.

De ce soldaţii lui Huascar nu au scos o vorbă când au părăsit *tumbo-ul?* De ce îşi feresc privirea, stingheriţi, în ciuda impasibilităţii afişate?

Cum drumul începea să urce, l-a chemat pe şeful escortei, bărbatul cu ochii adânciţi în orbite pe care l-a umilit de dimineaţă. Inutil: celălalt nici n-a catadicsit să se apropie. A simţit disperarea bătrânilor care-l însoţesc.

Drumul trece pe lângă un torent care vuieşte şi se îngustează. Copacii care au crescut deasupra se îmbină într-un arc şi, cu toate că este ziuă, locul este foarte întunecos. Ploaia cade, se opreşte, reîncepe. I-au îngheţat oasele.

Noaptea, pe la mijlocul unei coline abrupte şi alunecoase, poposesc înaintea unor colibe sărăcăcioase din chirpici. În cele din urmă, comandantul escortei vine la el. De data asta nu-şi mai întoarce privirea.

Colla Topac ştie că vor muri cu toţii.

Aici.

În noaptea asta.

*

— Altă idee mai bună n-ai avut?

— Nu voiam să ţipi!

Îl priveşte îndelung prin întunericul biciuit de ploaie. Deşi este beznă, îşi dă seama că trăsăturile feţei i s-au înăsprit. S-au despărţit doar de câteva săptămâni, dar i se pare ca nasul său ascuţit este şi mai proeminent, iar faţa seamănă cu o rocă smulsă din munte.

— Am auzit soldaţii şi a trebuit să mă ascund şi să aştept să vii…

— Puteai să aştepţi mult şi bine!

— Mi-am spus că tata îţi va vorbi.

— Ce se întâmplă, Manco?

— Se întâmplă că Huascar a înnebunit!

— Nebun?

— Nu ştiu dacă sunt semnele cerului sau zvonurile despre revolta lui Atahualpa, însă la Cuzco toţi ştiu că se îmbată din ce în ce mai des, că leşină în timpul orgiilor, că îşi insultă propria mamă numind-o „târfa lui Atahualpa”… A fost găsit între turnurile templului Sacsayhuaman urlând ca un lup, convins că *Chanca* îl atacau şi aruncând blasfemii pietrelor, cerându-le să se transforme în războinici…

— Dar tu? Şi Paullu?

— Până acum nu prea s-a interesat de noi. Dar nu ne-a uitat şi ne va bănui de nu ştiu ce trădare…

— El a ordonat să-i cheme pe Bătrâni?

Privirea lui Manco este stupefiată.

— Bătrânii? Nu înţeleg.

— Adineauri a venit un căpitan după ei! Huascar îi cheamă să pregătească sosirea Mumiei.

Dintr-un salt, Manco e în picioare. Anamaya îl urmează.

— Vino, să ne grăbim! Mai întâi trebuie să-l căutăm pe Villa Oma.

— Înţeleptul cu gura verde? Eşti sigură?

În faţa lor templul este luminat de torţe. Esplanada, înmuiată de ploaie, a devenit un lac mocirlos. Anamaya aleargă cu sandalele de paie îngreunate de noroi.

— Înţeleptul va şti, spune cu convingere.

Dar, în timp ce aleargă, îşi spune că poate înţeleptul nu va şti.

*

— Ce ordin aţi primit?

— Nu avem nici un ordin, avem o datorie: să escortăm Mumia defunctului Inca Huayna Capac până la templul Coricancha din Cuzco, unde va fi confirmată înscăunarea viitorului Fiu al lui Inca.

— Ce ordin aţi primit de la Atahualpa?

— Nici unul. Mesagerii lui fac parte din cortegiu. Ei aduc daruri şi dovada loaialităţii sale faţă de Inca Huascar.

— Care sunt adevăratele intenţii ale lui Atahualpa?

— Dacă tot ne bănuieşti că suntem trădători, de ce nu ne însoţeşti la Cuzco să fim judecaţi şi pedepsiţi, de vreme ce tot suntem vinovaţi? De ce ne închizi în colibe, aici, în creierii

munţilor, ca şi cum aceste crime ar trebui să rămână secrete, necunoscute zeilor?

Colla Topac simte că puterile îl părăsesc, dar, cât mai poate, păstrează tonul ferm. E legat de un stâlp cu sfoară din fire de agavă, într-o colibă cu pământ pe jos, însoţitorii lui, unul câte unul, au fost ucişi – o piatră de praştie le-a găurit ţeasta, o săgeată le-a străpuns inima. Sângele lor curge în râul pe care îl aude susurând.

Doar el a mai rămas.

Căpitanul cu ochi întunecaţi i-a dat afară pe soldaţi ca să rămână singuri.

— Le eşti şef? întreabă încet.

— Nu, sunt doar întâiul în Sfatul Bătrânilor. Ei bine?

— Eşti trimis de trădătorul Atahualpa să spionezi trupele lui *Sapa Inca*[27] Huascar şi să-i raportezi informaţii utile pentru războiul de nesupunere pe care vrea să-l pornească.

— E absurd! … Zece moşnegi neputincioşi spionând ascunşi în spatele unei litiere cu o Mumie…

Îndoiala îşi face loc în ochii căpitanului. Se apropie de Colla Topac şi se ghemuieşte în faţa lui, cu privirea înfiptă în cea a bătrânului.

— Aşa mi s-a spus la Cuzco.

— Priveşte-mă, priveşte cadavrele însoţitorilor mei, cei pe care i-ai torturat şi de la care n-ai scos decât priviri înspăimântate în pragul morţii… Nu crezi că ai fi putut să obţii şi o informaţie, oricât de neînsemnată? Nu ai nimic, nimic în afară de mâini pătate de sânge.

— Şi tu vei muri. Vorbeşte, dacă nu vrei să fii torturat şi sufletul să-ţi fie devorat de puma…

— N-o să obţii nimic de la mine, fiule! Nici măcar un geamăt.

Căpitanul nu răspunde. Se ridică tăcut. Îi dezleagă mâinile şi îl împinge afară din colibă.

Noaptea este frumoasă. Curge liniştit fluviul etern al stelelor. Colla Topac îşi umple plămânii cu aerul vieţii. E adevărat că acest bărbat cu ochi întunecaţi ar putea să-i fie copil. E adevărat că în viaţa sa de luptător nu şi-a iertat duşmanii… Dar cum de nu-şi dă seama că acest ordine, după care se ascunde ca un ticălos, sunt rezultatul unei minţi bolnave? Cum de nu pricepe că astfel sporeşte confuzia în Imperiul celor Patru Zări? Nici un argument nu-l va putea convinge.

---

[27] Vezi *Glosar.*

Va trebui să moară.

Soldaţii se apropie şi îl apucă zdravăn, câte doi îl prind de fiecare mână şi de fiecare picior.

Deschide cât poate de tare ochii pentru ca universul să-l absoarbă şi să-l liniştească.

Chiar în acel moment, deasupra munţilor, haloul ultimilor nori se luminează de strălucirea cometei.

Mâini, zeci de mâini îl întind şi aude icnete şi gemete. Un geamăt înfricoşător străbate aerul şi abia are timp să priceapă că a ieşit din pieptul lui.

Ultima lui senzaţie este că trupul său bătrân se sfâşie asemenea unei pietre aruncate în aer şi care, ciocnindu-se de o stâncă, explodează în mii de bucăţi.

Piticul aleargă înainte.

S-a născut în pădure şi ştie să descifreze urmele oamenilor, ale animalelor: pietre mişcate din loc, ramuri rupte, tufişuri răvăşite.

Îl urmează îngrijoraţi Anamaya, Manco şi Villa Oma.

Deodată aud un strigăt.

*

Descoperă cadavrele rând pe rând.

Unii au fost omorâţi chiar pe marginea drumului şi sunt lungiţi asemenea copiilor care se pregătesc să doarmă.

Alţii sunt contorsionaţi ca nişte fantome care au văzut demoni.

Unul a fost zdrobit de o piatră atât de grea, încât spatele i-a fost sfărâmat, iar un os i-a ţâşnit din umăr.

În gura deschisă a altuia au găsit seminţele unui ardei extrem de iute: înainte de a muri fusese torturat cu acest foc care arde măruntaiele şi întregul trup.

Pretutindeni găsesc urme de sânge şi rămăşiţe de carne. Pretutindeni se aud gemetele şi ţipetele agoniei care au răsunat în zadar.

Ultimul este Colla Topac. Trupul îi este sfârtecat şi gura strâmbată de un rictus.

În ochi mai păstrează un licăr de viaţă, o ultimă dovadă de mândrie în ciuda tuturor suferinţelor pe care a trebuit să le îndure.

Anamaya îngenunchează şi îi ia mâna într-a ei, aşa cum făcuse la amiază, pe ploaie şi sub ordinele tranşante ale căpitanului cu privire întunecoasă şi ochi adânciţi în orbite.

— Ai grijă de tine, copilă, spune bătrânul a cărui viaţă se

stinge. Păstrează lumina în ochii tăi albaştri…

— De ce? De ce?

Cu un ultim efort îşi îndreaptă ochii spre cer. Acolo pare să arate un punct îndepărtat, spre cometa a cărei strălucire pâlpâitoare îi luminează.

Anamaya se îndreaptă cu ochii plini de lacrimi spre Manco.

— De ce ai venit atât de târziu?

Manco nu răspunde. „Nu se poate răspunde, îşi spune. Trebuie să procedez ca şi Piticul care adună pe poalele tunicii lui roşii tot praful şi noroiul şi să dansez, să dansez până mă prăbuşesc”.

— Trebuie să plec, spune Manco.

Anamaya se îndreaptă spre înţelept:

— Şi noi ce mai avem de făcut? Pornim către *tambo* şi aşteptăm să ne linşeze o altă ceată?

— Şi voi trebuie să plecaţi, acesta este mesajul pe care am venit să vi-l aduc, spune Manco.

— Ce spui, înţeleptule?

Villa Oma pare şi mai îmbătrânit. Faţa i s-a alungit, iar ochii au o privire tulbure.

— Spun că tânărul Manco are dreptate: a venit momentul să te apărăm.

— Paullu şi cu mine vom rămâne la Cuzco, dar tu trebuie să fugi să-l previi pe Atahualpa, spune Manco grăbit.

— Şi Mumia? Şi Geamănul?

— Oricât de nebun ar fi Huascar, nu poate să le distrugă. Tu trebuie să trăieşti: porţi în tine cuvintele sale.

Cerul e acum senin. Ai crede că n-a plouat niciodată, că n-a fost niciodată înnorat. Cometa străluceşte şi mai tare, iar Anamaya îşi adânceşte privirea în ea ca să găsească lumina.

Manco şi înţeleptul tac. Anamaya oftează şi îşi aminteşte momentul în care destinul s-a întrupat în ea şi în care a simţit că acceptă tot ce i se va întâmplă.

Piticul s-a aşezat pe o piatră cât el de înaltă.

— Prinţesă, e nevoie să-ţi cer şi eu asta?

Anamaya surâde şi îi ciufuleşte părul.

— Domnule, ştii că te ascult întotdeauna.

— Atunci, să ne grăbim, rosteşte Villa Oma.

— Unde mergem?

— Mă vei urma.

Manco se pierde în noapte, spre vârful muntelui şi spre platoul de unde se poate ajunge la Cuzco.

Piticul, înţeleptul şi copila se grăbesc.

24
Toledo, aprilie 1529.

— Iată-le! Iată-le! O, ce drăguţe sunt! Sire, sunt blânde ca nişte mieluşele! Şi cu toate acestea aşa de mari! *Mira, mirai* Lână adevărată, dar aşa de moale că nici o oaie nu o are mai bună. O! Drăguţe, drăguţe foc!

Vocea bufonului ţâşneşte, hohoteşte, neaşteptat de puternică pentru statura lui minusculă. Îşi flutură mânuţele prin aer, aleargă, împodobit cu dantele şi cu o pălărie enormă, în veşminte mici ca de păpuşă, de la o lama la alta, se strecoară pe sub ele, se agaţă de ele, le sare de gât, îşi freacă obrazul de blana lor şi ţopăie din nou. Animalele înfuriate îi smucesc pe cei doi indieni, Martinillo şi Felipillo, care trag de sfori în salturi dezordonate. Cei doi, cu ochii măriţi de spaimă, deja intimidaţi şi speriaţi de imensitatea şi de fastul încăperii, schimbă între ei fraze de neînţeles.

— Hei! Dar animăluţele astea mai şi bălmăjesc ceva, Sire!

Omuleţul începe să-i imite pe indieni scoţând sunete groteşti, îi trage de pelerine, le trece printre picioare scălâmbăindu-se. Şi deodată, prefăcându-se neatent, dă peste Felipillo şi cad unul peste altul pe covor. Lama, simţindu-se eliberată, galopează direct spre tron. Dintr-un salt, Pedro Grecul capturează animalul care scoate un behăit răguşit şi scuipă.

— De ce face asta? întreabă bufonul cu o scârbă prefăcută. Nu vede că e lipsită de respect faţă de rege?

— *Senor,* lama supărat face aşa mereu, îngăimă Felipillo.

— Lama supărat… repeta caraghios piticul scuipându-l.

Mulţimea izbucneşte în râs şi chiar aplaudă. Încurajat în giumbuşlucurile sale, bufonul îl loveşte cu pălăria.

— Sire, ăsta are două picioare, dar nu ştie ce sa facă cu ele… Şi priviţi, n-are lână pe picioare, dar v-ar paşte bucuros covorul!

Consternat, Gabriel îl vede pe don Francisco cum păleşte din cauza ofensei. Mâna sa înmănuşată strânge cu putere mânerul spadei. Nările îi freamătă. Se întoarce spre estrada regală. Dar dacă tânăra regină schiţează un surâs, faţa lui Carol Quintul rămâne impasibilă. Bărbia mare şi voluntară dă chipului său un aspect greoi care dezminte cu totul privirea luminoasă. Şi, oricât de neatentă ar fi asistenţa, în gestul său scurt, prin care-şi

pleacă fruntea mijind ochii, se ghiceşte un salut lipsit de ironie.

Inima lui don Francisco se linişteşte imediat. Îşi apleacă trupul cu toată eleganţa de care este în stare şi mătură pardoseala cu pana verde a pălăriei.

Pedro Grecul ţine sfoara de care este legată lama, iar Felipillo, calmat de un semn al negrului Sebastian rămâne în picioare. Gabriel se destinde la rându-i, suspinând discret…

De douăzeci de ore erau ca în prag de război. Don Francisco nu mai avusese răbdare şi îi trezise la miezul nopţii. De o sută de ori a repetat aceleaşi recomandări, de o sută de ori a cerut să i se şteargă tunica neagră nouă-nouţă, să i se schimbe pana de la pălărie mai întâi cu una galbenă, apoi cu una albă, cu una roşie, pentru ca în zori să se hotărască pentru una verde. De o sută de ori a ordonat ca toţi cinci: Pedro Grecul, Sebastian, Gabriel şi fratele său Hemando împreună cu indienii să îngenuncheze înaintea icoanei Fecioarei!

Aşteptarea s-a prelungit de dimineaţă în Alcazar, unde cu mâinile umede, cu privirea pierdută şi cu stomacul făcut ghem măsura sub soarele tot mai arzător magnificele grădini fără să le observe însă. Pe la amiază au fost conduşi în saloanele în care femeile cu rochii bufante, împodobite cu gulere mari din perle, dantele de Bruges şi bijuterii îi cercetau atente ca pe nişte animale care vor fi curând devorate în arenă!

Acum se apropia seara. Tocmai intraseră în sala de audienţe. Pe o masă lungă fuseseră aranjate toate obiectele din aur, vasele din lut şi ţesăturile incase. Din păcate, în imensa încăpere ticsită de obiecte: mobilier, tapiserii, tapet, picturi, păreau sărăcuţe, deşi erau de o frumuseţe stranie!

Sunt prezenţi toţi cei care înseamnă ceva pentru Spania. Vreo sută de nume şi titluri sonore, îmbrăcaţi de parcă ar fi iarnă, în mătase şi brocart, încorsetaţi în nimicuri la modă, cu barba pomădată sau obrajii sulemeniţi cu roşu, în funcţie de sex. Căutătura le este arogantă, iar gura gata să râdă.

Lui Gabriel i se strânge inima de ruşine, de parcă ar fi el însuşi don Francisco, descoperitorul Perului, umilit de giumbuşlucurile unui bufon…

Printr-un gest, regele pune capăt râsetelor şi îl cheamă pe omuleţ ca şi cum şi-ar fluiera ogarul.

— Destul, Estebanillo!

Şi adaugă cu voce calmă şi destul de limpede:

— Vă ascultăm, Căpitane Pizarro!

Un moment liniştea este apăsătoare.

Dintr-o dată, don Francisco pare incapabil să scoată un cuvânt. Hemando, fratele său, înaintează şi face o reverenţă zâmbind, însă braţul lui don Francisco îl opreşte printr-un gest brutal.

— Lasă, eu trebuie să vorbesc!... bombăne încet.

Împingându-l pe Hemando într-o parte, se repede cu un glas plin de asprime.

— Maiestate, am descoperit o ţară care pentru Spania este o mină de aur şi care îi va oferi bogăţie şi pentru secolele viitoare.

Regele nu se clinteşte. Alături, omuleţul rânjeşte:

— Aur! Aur! Aur! Pfuii, aur peste tot, Sire!... Ce tot spune! Că oile alea mari de colo au lână obişnuită, jur!

Izbucnesc râsete înfundate, oprite, surprinzător, de vocea limpede a reginei.

— Căpitane Pizarro, ne-ar plăcea să auzim din gura dumneavoastră istoria acestei descoperiri.

— E o poveste lungă, Maiestate! A durat mai bine de zece ani!

— În acest caz, don Francisco, povestiţi-ne-o pe scurt!

— Pe scurt e greu, Maiestate... Totul a început când am descoperit de cealaltă parte a Darien-ului, Marea din Sud, aşa îi spunem. Şi chiar şi numai asta şi a fost foarte greu! Sunt unul dintre cei care au întemeiat oraşul Panama, împreună cu guvernatorul de atunci şi care se numea... ăăă...

Don Francisco, cuprins iarăşi de emoţie, rămâne fără glas. Tensiunea este aşa de mare, încât trupul său deşirat a început să tremure.

— Balboa, suflă Gabriel pe negândite.

Hemando îl arde cu privirea, însă don Francisco aprobă.

— Da. Guvernatorul Balboa.

Şi se linişteşte auzindu-l pe căpitan reluându-şi cu calm povestirea.

Frază după frază. Se aprinde, vorbeşte cu mai multă siguranţă şi vioiciune. Şi astfel, preţ de o oră, epopeea ţine auditoriul cu sufletul la gură. Cum a trebuit să fie demontată o caravelă întreagă şi transportată, bucată cu bucată, prin junglă, de la Atlantic până la Marea din Sud! Cum a trebuit să lupte mereu împotriva insectelor, şerpilor, fiarelor sălbatice, indienilor, foamei, bolii! Cum numai cei încăpăţânaţi au supravieţuit şi cum a fost nevoie de nerv şi de curaj pentru a pomi iar la drum, când au auzit vorbindu-se despre o ţară acoperită în întregime cu aur,

aflată dincolo de junglă. Cum a trebuit să-i convingă pe sceptici, să alunge nesiguranţa, disperarea, lipsa banilor, să vindece cangrena îndoielii. Cum, în toţi aceşti zece ani, a trebuit să învingă iarăşi marea, să treacă peste toate nenorocirile greu de imaginat la care vitregia necunoscutului îi supunea pe copiii lui Dumnezeu.

— Şi iată, într-o zi, Maiestate, am văzut de pe corabie cum pe ţărm se iveşte un oraş! Unul enorm… Pădurea se deschisese de jur împrejur plină de parfumuri cum numai acolo există! Un oraş de cel puţin 2 000 de case. Şi tot acest oraş strălucea de parcă era Ierusalimul ceresc! Ne-am apropiat şi am văzut că soarele se reflecta în aurul tot atât de strălucitor ca şi el! Pe Sfânta Fecioară, ziduri din aur! Aşa este oraşul Tumbes! V-o jur! … Copleşit, don Francisco îngenunchează brusc şi se închină. Şi la fel procedează toţi ceilalţi: Sebastian, Hemando, Grecul, Gabriel, indienii.

Prin mulţimea adunată în sala de audienţe trece un murmur de admiraţie. Dar se aude iarăşi vocea proaspătă şi clară a reginei.

— Frumoasă poveste, Don Francisco. Dar ni s-a spus că numeroşi oameni a fost ucişi în timpul acestor aventuri extraordinare…

Pradă entuziasmului, căpitanul sare drept în picioare. Nu ia în seamă privirea reginei şi strigă, fără să mai ţină cont de politeţea cerută de protocol, cu ochii aprinşi, privindu-l direct pe rege:

— Să-mi fie cu iertare, Maiestate, însă acest reproş nu-i decât urmarea a o sumedenie de măgării! Dacă ar fi fost la îndemâna oricui să găseşti o ţară plină de aur ca Peru, Maiestatea voastră ar fi cinat de mult, în loc să mă asculte pe mine!

— Combate bine! râde în hohote bufonul aplaudând.

— Şi, cu toate acestea, nu-i mai puţin adevărat ceea ce se spune, căpitane Pizarro, rosteşte regele în castiliana lui greoaie.

— Au fost, vai şi morţi! Aş îndrăzni să spun că în Indii se moare adesea înainte de soroc. Dar să-mi reproşaţi absurditatea asta! Totdeauna le-am lăsat celor care mă urmau posibilitatea de a alege, dacă voiau să se întoarcă…

— Se spune, senor Pizarro, că un an întreg aţi fi sechestrat pe o insulă o sută de oameni şi că jumătate din ei ar fi murit…

— Nu-i adevărat! Nu-i adevărat, Maiestate! Ei m-au sechestrat pe mine, fiindcă voiau să mă împiedice să continuu! Şi n-au murit decât douăzeci, nu mai mult. Ştiţi ce am făcut când, în cele din

urmă, ne-a venit în ajutor o corabie?… Ne adunaserăm pe plajă, bărcile aşteptau, trebuia ca fiecare să hotărască: să continue drumul spre sud sau să se întoarcă în Panama…

Don Francisco se întrerupe, face un pas înapoi îşi trage spada din teacă şi o ridică deasupra capului, stârnind un ţipăt în mulţime:

— Iată ce am făcut, Maiestate! Tot aşa mi-am ridicat spada deasupra capului şi am înfipt-o în nisip…

Zis şi făcut: îşi înfige vârful spadei în covorul gros şi trage o linie bolborosind furios…

— Senor don Francisco! strigă tânără regină agitând mâinile, vă rog! Aveţi grijă de acest covor, a fost adus de la turci!

Căpitanul tresare, schiţează un gest vag drept scuză, apoi, fără să se mai îngrijoreze se adresează regelui:

— Maiestate, pe plaja insulei Gallo am trasat o linie asemănătoare, deşi mai adâncă… şi le-am spus: „Prieteni! Eu nu mă întorc în Panama. Merg mai departe spre sudul necunoscut. Cei care vor să mă urmeze să treacă dincolo de linia asta. Vor alege astfel sigur foamea, setea, boala şi poate chiar moartea… Cei care nu vor trece se vor întoarce în Panama pentru o viaţă tihnită. Le voi mulţumi, căci am împărţit împreună calvarul unor suferinţe de necrezut şi merită să-i iubesc la fel ca pe ceilalţi… Dar celorlalţi le promit regatul Perului şi fluviile sale de aur. Nu vreau să oblig pe nimeni. Într-o zi însă curajul va fi răsplătit. Sunt sigur de asta!” Iată ce le-am spus, Maiestate! Şi adevărul este că mulţi s-au întors în Panama şi n-am făcut nici cel mai mic gest ca să-i împiedic! Dar treisprezece au trecut linia pe care am tras-o ca să-mi fie alături: Maiestate, aceştia treisprezece sunt eroii unei legende ce va fi povestită secole de acum încolo!

Mulţimea parfumată a femeilor începe să aplaude, iar figurile încruntate ale ducilor, marchizilor, şambelanilor şi consilierilor aprobă mormăind.

Gabriel, cu răsuflarea tăiată, vede cum regele Carol al V-lea, împăratul Europei şi cel mai bogat dintre suveranii ei, se ridică. Un zâmbet larg îi deschide gura mare şi ciudată. Coboară de pe tron şi se îndreaptă spre estradă. Asemenea unui om de rând îi arată printr-un singur gest lamele şi indienii:

— Căpitane Pizarro, vorbiţi-mi despre aceste animale ciudate!

25

Salcantay, mai 1529.

— Unde mergem? întreabă Anamaya.

L-a întrebat acest lucru de mai multe ori pe înţelept de când au părăsit luminile oraşului Rimac Tambo ca să se afunde în întuneric. Nu-i răspunde, închis într-o muţenie aproape ostilă. Sunt însoţiţi doar de doi servitori, de două gărzi şi, la insistenţele lui Anamaya, de Pitic, care s-a oferit să o facă pe hamalul, să se bată sau tot ce vor dori, numai să-l ia şi pe el. Înţeleptul a aprobat bombănind.

Foarte repede, luminile oraşului au rămas în urmă. Doar vuietul râului nu pare să înceteze şi le reaminteşte de valea pe care o părăsesc, urcând repede pe drumul îngust, în mijlocul unei vegetaţii luxuriante.

Apa ce curge îi aduce aminte de sângele vărsat şi îi vine în minte mereu figura bătrânului Colla Topac, părul cărunt înmuiat de sudoare, ochii daţi peste cap, duşi pe cealaltă lume, mâna bătrână şi ridată care i-o strânge pe a ei. Strânge din dinţi ca să nu plângă.

Chiar şi pe întuneric ştie că trec prin valurile de ceaţă care ascund umbrele nopţii. Se linişteşte recunoscând zgomotele făcute de animale – veveriţe şi căprioare. Ciuleşte însă urechea la foşnetul venit dintr-un tufiş: poate foarte bine să fie o nevăstuică sau avangarda unei trupe trimise după ei, ca să-i prindă şi să-i tortureze ca pe bătrâni.

Deodată panta se aspreşte; calcă apăsat pe pământul moale ca să se sprijine de pietre şi să-şi menţină echilibrul. Din instinct ştie că se găsesc aproape de o trecătoare. Vegetaţia se răreşte şi ajung pe un platou destul de larg. Înţeleptul îi conduce, pe marginea drumului, îndărătul unui tufiş de *tocacho*[28], spre o casă ai cărei pereţi din cărămidă de lut sunt deja dărăpănaţi. Ici-colo acoperişul este găurit. Casa este înconjurată de un zid nu foarte înalt, ridicat din bolovani grosolan îmbinaţi; un firicel de apă dă

[28] Vezi *Glosar.*

ocol casei şi se strecoară printre două stânci într-o rigolă în formă de şarpe. Aici, departe de lume, simte, după multă vreme, puţină linişte.

După ritualul ofrandelor, înţeleptul rosteşte primele cuvinte de când au plecat:

— Ne vom odihni.

— O să-mi spui unde mergem?

— Nu contează numele, copilă! Te duc acolo! Aşa am hotărât şi poate am greşit.

Unul dintre servitori vrea să aprindă focul, dar înţeleptul îl opreşte printr-un gest. E frig, dar întunericul îi protejează.

Intră în singura încăpere a casei unde paturile sunt deja pregătite şi simte în ceafă oboseala care o apasă ca o piatră. Se înveleşte cu *manta.*

— Prinţesă?

Deschide ochii cu greu. Piticul şi-a împins patul lângă al ei, îl lasă să-i ia mâna într-a lui şi adoarme.

*

Soarele s-a ridicat deja pe cerul de un albastru intens. În câteva clipe va răsări în dreapta muntelui şi va împrăştia ceaţa ce acoperă vâlceaua. Anamaya urmăreşte căderea unui val de zăpadă, desprins din vârful muntelui de rafalele unui vânt puternic.

Pata de lumină brun-aurie a coborât panta din spatele ei şi primele raze de soare îi mângâie gleznele. Închide ochii sub mângâierea calda.

— O zi de frumuseţe după una de moarte.

Nu se întoarce, ştie că înţeleptul este în spatele ei.

— Dacă tot nu mergem acolo, spune arătând spre culme, poate ştii să-mi spui numele acestui munte.

— Ştii lucruri pe care noi le ignorăm, dar asta nu-ţi este de ajuns...

— Ce vrei să spui cu asta?

— Nimic, copilă, nimic... Ştii deja atâtea! Muntele acesta se numeşte Salcantay.

Se întoarce spre înţelept, ochii îi strălucesc aproape sălbatic.

— Vino acum, mormăie Villa Oma, trebuie să plecăm.

Trei zile au mers trecând prin defilee, dar stâncile îngrămădite ale Salcantay-ului cu gheţarii lui eterni rămân deasupra lor. În fiecare noapte dorm într-o cocioabă la fel de dărăpănată ca şi precedenta. Gheţarul se transformă în funcţie de mişcările

luminii, de trecerea norilor, de jocul soarelui şi al umbrei. Întoarce capul şi îşi dă seama că l-au ocolit. Descoperă lacul de un gri albicios cu striaţii albastre şi urmele întunecate ale crevaselor.

Înţeleptul are dreptate: locul acesta nu e pentru oameni.

După ultima trecătoare peisajul se lărgeşte dintr-o dată. În îndepărtata junglă albăstruie plonjează vâlcele adânci. În vale se văd arbuştii care puţin câte puţin devin tot mai prezenţi faţă de iarba măruntă. Anamaya este conştientă că tocmai a pătruns într-o altă lume.

Au luat-o pe un drum mai larg, construit pe cornişa muntelui şi susţinut de un perete de stânci asamblate cu grijă. Dalele cu care este pietruit sunt extrem de plate şi poate să viseze fără să se teamă de abis. Lumina şi întunericul alternează: trec fie printr-un tunel tăiat în stâncă şi în care susură un izvor, fie pe sub unul de verdeaţă, deschis într-un bambus uriaş.

Au mers repede ore şi ore. La apusul soarelui erau frânţi de oboseală.

*

Nu se luminase încă de ziuă când o trezeşte mâna înţeleptului pusă pe umărul ei. Un singur semn şi îl urmează.

Poteca este abruptă. În partea superioară a culmii muntoase a fost amenajată o platformă pe care n-a rămas decât o singură stâncă.

— Ca să ajungem la locul dorit trebuie să cerem aprobarea lui Apu, murmură Villa Oma.

Tace. A renunţat să mai încerce să afle ceva şi asta o stânjeneşte. Stelele au pălit, iar din noapte muntele uriaş se înalţă maiestuos, masiv şi înfricoşător în zorii timizi. De departe pare şi mai mare.

— Salcantay este unul dintre cei mai puternici Apu ai regiunii. Nu permite nimănui să se apropie de lamele sale. Puţinii nesăbuiţi care s-au mai întors pomeneau, înainte să-şi piardă minţile, de o femeie roşie. Dar dacă îl respecţi, te va apăra, copilă!

Tace vrăjită de splendoarea spectacolului. Deodată culmea muntelui s-a aprins, flacără incandescentă adusă de vânt. O clipă mai târziu întregul gheţar este cuprins de o vâlvătaie de un roşu-aprins.

— Priveşte, Villa Oma! Inti îl îmbrăţişează pe Apu Salcantay.

Vălurile de ceaţă au ieşit din selvă, au alunecat de-a lungul

văilor şi s-au strâns la poalele muntelui într-un nor des.

Înţeleptul a îngenuncheat în faţa stâncii. Aranjează şase mici vase de lut pe care le umple cu apă proaspătă, iar apoi întinde un covoraş pătrat. Anamaya abia dacă observă ritualul străvechi: în neliniştea ei teama se amestecase cu bucuria.

Preotul şi-a dus *chupsa* de coca la buze şi, concentrat, cu ochii închişi, suflă deasupra ei. În timp ce psalmodiază, scoate trei foi ovale şi de un verde intens şi le aşează cu delicateţe în colţul covoraşului. Repetă operaţia şi pentru celălalt colţ. Pe îndelete aranjează în mijloc figurinele de lama, ciucuraşii de lână şi seminţe de porumb vopsite în alb, violet şi negru.

Imperceptibil norii au început să urce ascunzând unul după altul gheţarii. Apu străluceşte asemenea aurului. Marginile sale, când line, când ascuţite sunt înconjurate de o aură de lumină.

E de ajuns o privire a înţeleptului şi fata se aşează în faţa stâncii: din locul ei vede cum piatra reproduce perfect înfăţişarea lui Salcantay.

La suprafaţa micilor vase de lut plutesc seminţe şi pulberi care se dizolvă lent în spuma colorată. Fermentarea s-a produs. Apu a primit ofrandele.

Atunci Villa Oma le ia una câte una. De fiecare dată simte cum îi unge părul cu ele, rostind cuvinte din care nu distinge decât numele ei şi al muntelui. Şi de fiecare dată conţinutul este vărsat pe stâncă.

— E rândul tău.

Anamaya, atentă să nu încurce ordinea jertfelor, împătureşte fiecare colţ al covoraşului şi, odată împachetat, cu faţa spre munte suflă deasupra lui de trei ori.

Villa Oma a luat iarăşi ofranda şi şi-a pus mâna pe capul lui Anamaya, care îi simte căldura.

— Hamp'u Apu Salcantay, Hamp'u! Hamp'u Apu Salcantay, Hamp'u! Hamp'u Apu Salcantay, Hamp'u…!

La început e doar o şoaptă. Apoi se transformă într-un murmur ce creşte, iar când vocea înţeleptului se loveşte de pereţii de stâncă s-ar crede că toate culmile din jur cheamă, într-o enormă rugăciune, venirea lui Apu. Fiori calzi îi inundă trupul.

Un ultim ecou se prelinge în vale şi se stinge. Vârful luminos al lui Salcantay dispare în linişte dincolo de vălul cast al norului.

Anamaya ştie că este în inima muntelui şi pacea o învăluie.

*

Piticul îi aşteaptă la poalele culmii. Îi priveşte liniştit, împreună

cu paznicii sanctuarului lui Apu, pe servitorii care isprăvesc de încărcat poverile pe lame. Sub o ultimă terasă, o scară largă, repede înghiţită de o sumedenie de nori, plonjează drept în mijlocul vegetaţiei care a acoperit totul, mai puţin câteva culmi din apropiere.

— Suntem pe acoperişul lumii! spune Piticul cu ochii strălucind de încântare.

Dar înţeleptul nu-i dă fetei răgazul să răspundă.

— Să mergem. Timpul trece.

Şi, Luând o mână de *chuno*[29] din *manta* pe care i-o întinde unui slujitor, începe lungul drum de întoarcere.

Din cauza ploii pietrele sunt alunecoase. Curând, micul grup este înghiţit de ceaţa deasa. De îndată ce pădurea devine mai luxuriantă, invadată de ferigi şi de flori viu colorate, se simte o căldură umedă. Trunchiurile copacilor sunt acoperite de un covor gros de muşchi. Apa curge de-a lungul stâncilor printre liane, iar în cale se ivesc tufe de bambus. Pământul germinează continuu.

Nu a mai revăzut selva de la moartea mamei sale. Miresme uitate, pe care le crezuse dispărute, îi mângâie nările. Recunoaşte întreaga viaţă ce palpită sub frunzele mari şi pline de umezeală, sub pământul jilav, în corolele larg deschise ale florilor roşii, roz, galbene, pe sub care mişună sumedenie de insecte şi de muşte. S-ar părea că trupul ei revine la viaţa după ce a fost prins în chingile exilului şi ale luptei.

Până şi oroarea asociată cu moartea lui Colla Topac pare să aparţină unui spaţiu şi timp îndepărtate.

Îl priveşte pe Pitic: ţopăie din piatră în piatră, de parcă ar fi un fluture. Ca şi ea s-a născut în selvă şi aparţine unei vieţi misterioase, străine celor născuţi pe platourile muntoase şi în văi.

Uneori vegetaţia e aşa de deasă, încât, în miezul zilei, au impresia că înaintează în întunericul unui tunel scobit de natură. Sudoarea curge pe ceafa servitorilor. Unul din ei cânta singur aşa de încet, încât abia dacă îi aud glasul trist care le strânge inima.

Treptele s-au terminat. Dalele, acoperite cu muşchi colorai, nu mai sunt lunecoase. Uneori drumul se îngustează aşa de mult. Încât abia are loc o singură persoană şi trebuie să respire încetişor la fiecare pas ca să nu alunece. Un pas greşit şi ar zbura o dată cu păsările.

Când, în cele din urmă, trec pe sub stratul de nori, prăpastia

[29] Vezi *Glosar.*

se deschide într-un abis nesfârşit. Coboară de-a lungul unei pante abrupte pe deasupra căreia se înalţă pereţi aproape verticali, invadaţi de vegetaţie.

Piticul e acum în fruntea grupului. Nu mai dansează ca mai înainte, ci îşi urmăreşte fiecare pas cu răsuflarea tăiată din cauza concentrării. Deodată scoale un ţipăt.

Şirul de oameni se opreşte.

Dintr-o privire înţelege ce-i aşteaptă.

Drumul s-a întrerupt. Sub picioarele lor, peretele neted de stâncă se pierde în abis.

*

Înţeleptul, calm şi agil ca o căprioară, i s-a alăturat Piticului, pe care l-a obligat să se tragă înapoi şi care îl ascultă bombănind şi gemând că nu se poate mişca, fiindcă va muri. S-a apropiat de Anamaya.

— Pe muntele ăsta înfricoşător am văzut moartea cu ochii, Prinţesă! Şi înţeleptul ăsta zănatic ce-mi grăbea sfârşitul rânjind!

De partea cealaltă a prăpastiei se zăreşte o mişcare. Printr-un tufiş de ferigi arborescente distinge conturul unei construcţii. Doi războinici se apropie.

Înţeleptul se înclină şi îşi înşiră titlurile, apoi întorcându-se către escortă mormăie:

— Numai ea!

— Prinţesă, nu mă părăsi! ţipă Piticul caraghios şi înduioşător în acelaşi timp.

Nu-şi poate opri un zâmbet, deşi are inima strânsă.

— Dacă nu vrei să te arunc eu în prăpastie, te vei întoarce la Rimac Tambo împreună cu slujitorii şi cu gărzile, reia Villa Oma nerăbdător. Numai *Coya Camaquen* are dreptul să continue drumul. Plecaţi!

Cei doi războinici au scos o duzină de scânduri groase cât un braţ şi le-au întins deasupra hăului.

Piticul îi aruncă o privire disperată, dar se supune ordinului. Anamaya îi pune afectuos mâna pe umăr. Apoi Piticul, servitorii şi gărzile dispar după cotitura drumului.

Inima îi bate cu putere. E singură cu înţeleptul.

După ce au trecut podul, drumul se continuă sub vegetaţie într-o pantă uşoară, apoi se întrerupe chiar în stâncă. În stânga, o scară cu trepte înalte şi largi urcă drept în munte. Ridică privirea şi zăreşte doi stâlpi masivi, ce marchează capătul urcuşului ca o poartă deschisă spre cerul albastru. O învăluie o

nouă exaltare, deşi îi este frică.

— Aici este, nu?

— Mereu vrei să ştii, mereu vrei să afli…

— Răspunde-mi, înţeleptule!

— Intrăm pe tărâmul zeilor unde doar câţiva oameni au dreptul să pătrundă…

Nemişcată, priveşte cerul.

— Şi tu trebuie să juri că nu nici un străin nu va trece cu tine dincolo de această poartă, iar numele pe care îl voi rosti să rămână tainic pe veci.

— Acest secret este al meu şi eu sunt a lui.

— Locul acesta se cheamă Picchu.

Anamaya pătrunde în lumină.

26

Toledo, octombrie 1529.

— Ho! Ho! …

Don Francisco se iveşte dintr-un crâng de stejari şi ienupăr, îşi struneşte calul din pinteni şi, ridicând braţul, îi tale calea lui Gabriel mârâind:

— Încotro aşa grăbit, băiete?

Calul lui Gabriel, mânat iute, se sperie de această apariţie neaşteptată, gata să-l răstoarne pe călăreţ înainte de a o apuca pe o potecă îngustă şi de a galopa înfricoşat zgâriindu-şi picioarele în spinii de ienupăr.

Tânărul se lipeşte de grumazul calului şi încearcă să-l liniştească. Îi vorbeşte blând, îl mângâie fără să-l oprească brusc din goană.

Revenit alături de don Francisco, observă că andaluzul pur sânge al bătrânului căpitan nici nu s-a clintit. Conchistadorul îl priveşte ironic, ţeapăn ca de obicei, îmbrăcat cu aceeaşi tunică ponosită, pe care o purta şi la ieşirea din temniţele Sevillei.

— Iată un flăcău care ştie să se ţină în şa, nu doar să scrie!

— Călăresc din copilărie! Don Francisco, era cât pe ce să fiu aruncat din şa!

— De ce mă urmăreşti? De când am ieşit din oraş, te ţii scai de mine!

— Iertaţi-mă, don Francisco, dar… în fiecare dimineaţă vă văd plecând la plimbare…

— Plimbare? Ce prostie! De treizeci de ani meditez în timp ce galopez! O zi în care nu călăresc este ca o zi fără de rugăciune!

Şi bodogănind îşi smuceşte calul şi porneşte spre râu.

Vremea este întunecată. Norii sunt joşi, iar umiditatea lasă arabescuri moi de ceaţă de-a lungul râului Tajo, unde femei şi copii adună guliile râmase în urma arăturilor făcute nu de mult.

Gabriel dă pinteni calului. Ajuns în dreptul lui don Francisco, îl întreabă cu vocea puţin aspră:

— Monseniore, vă rog, ascultaţi-mă o clipă…

— Şi de ce, mă rog?

— Trebuie să ştiu. Mă veţi lua cu dumneavoastră în expediţia pentru cucerirea Ţării de Aur? Curând va sosi scrisoarea prin care veţi fi acreditat ca guvernator al Perului şi…

— Ce ştii tu?

— Veţi fi numit guvernator, o ştiu! Am văzut cum vă privea regele în timp ce îi povesteaţi despre cucerire!

— Privirea regelui! Ce să spun! Nu ştii că regii mint de cum deschid ochii?

— Ba bine că nu, monseniore! I-aţi plăcut! Sunt sigur că veţi pleca din Spania cu titlul de guvernator!

Gabriel smuceşte frâul şi se aşează de-a curmezişul drumului, obligându-l pe don Francisco să se oprească.

— Nu mă mai faceţi să sufăr degeaba, monseniore! Don Hernando, fratele dumneavoastră, m-a asigurat ieri că nu aveţi nevoie de mine şi nici vorbă să mă îmbarc spre Indii pe navele dumneavoastră. Ceva mai târziu, Pedro Grecul mi-a garantat contrariul. El crede că mă simpatizaţi puţin… Don Francisco, sunt într-o situaţie în care…

Nu îndrăzneşte să-şi termine fraza. Căpitanul îşi loveşte calul cu cizma şi îl face să meargă la pas, apoi strigă cu voce aspră:

— Sunteţi într-o situaţie care, fără îndoială, nu-i dintre cele mai plăcute, stimate fiu al marchizului de Talavera!

— Nu sunt fiul nimănui, monseniore! strigă destul de tare, iar conchistadorul se întoarce privindu-l intrigat.

— Mi s-a spus altceva.

— Atunci aţi fost înşelat, monseniore! De acum înainte nu mai sunt fiul nimănui şi cine susţine contrariul vrea numai să-mi facă râu. Sunt doar eu, trup şi suflet. Ereditatea nu-mi depăşeşte vârful cizmelor.

Pe buzele bătrânului flutură un zâmbet ciudat, neobişnuit.

— Iată o frază pe care, cu ani în urmă, aş fi putut eu însumi s-o rostesc!

Îl priveşte pe Gabriel ca şi cum „studentul” s-a şters definitiv, lăsând loc bărbatului adevărat.

— Ce prostie te-a trimis în braţele Inchiziţiei?

— Una destul de mare… de vreme ce sunt bănuite de gânduri necurate până şi frunzele din copaci! Derizorie, dacă rămânem în limitele realităţii.

— Şi ai fost absolvit?

— Mai mult decât atât, monseniore! De acum înainte, în modul cel mai oficial posibil, sunt doar o umbră.

Don Francisco zâmbeşte iarăşi, dar privirea îi devine mai dură şi mai tăioasă.

— Eşti în stare să-mi juri credinţă? o credinţă absolută. O abnegaţie care te va obliga să mi te supui în orice împrejurare numai mie? Asta are să te coste scump…

— Da, monseniore.

— Fratele meu, Hemando, din motive pe care le ignor, te urăşte. Va trebui să-i suporţi caracterul şi să cedezi uneori în faţa orgoliului său, care este mare…

— Mă voi strădui, monseniore. Singura mea dorinţă este să aveţi încredere în mine aşa cum am şi eu în Domnia voastră! … Nu am tată, don Francisco! Dar vă admir ca şi cum mi-aţi fi părinte! Vă jur pe Sfânta Fecioară care vă ocroteşte: vă voi fi credincios şi, dacă va fi nevoie, voi muri pentru dumneavoastră!

Don Francisco, privind în zare, dă încet din cap. Buzele îi tremură. Strânge din dinţi şi îşi trece degetele prin barba rară. Scoate din haină o scrisoare groasă, împăturită, cu o pecete pe care Gabriel o recunoaşte imediat.

— Scrisoarea regală, monseniore!

— Sosită ieri. Adusă de doi paji cu tot protocolul de rigoare. Printr-un noroc, Hemando nu era de faţă. Voiam să mă rog puţin înainte s-o deschid şi să aflu în sfârşit. Poate fi şi un refuz… Citiţi-mi-o, don Gabriel!

Rupe, dintr-o singură mişcare, pecetea. Imediat izbucneşte într-un râs sincer, detensionat.

— Nu v-am spus, monseniore! Sunteţi numit guvernator şi căpitan cu puteri depline al „Noii Castilii”, numite în Indii „Peru”… Şi o rentă regală de şapte sute douăzeci şi cinci de mii de mara*vedi… E mai l*ungă monseniore, dar este semnată de regina însăşi şi datată din iulie.

— E vorba şi de camarazii mei din Panama? Ce titlu a primit Almagro?

— O clipă… A, iată: „Don Diego care a participat personal la eforturile descoperirii Noii Castilii şi care şi-a folosit bunurile pentru a o plăti şi…”

— Titlul!

— „Primar general al Tumbes-ului”, monseniore! Rangul şi privilegiile de căpitan al cetăţii şi trei sute de mii de *maravedi* pe an.

— Mm, citiţi-mi totul în amănunt, don Gabriel. De la început şi fără să omiteţi un cuvânt… Şi nu prea repede, vă rog!

Gabriel citeşte încet, accentuează pe fiecare silabă, aşa cum i s-a spus. I se pare că fiecare cuvânt îi curge prin vine, încălzindu-l până în străfundurile sufletului, că merge prin pădure, că urcă pantele abrupte ca să descopere oraşe cu zidurile acoperite de aur.

După ce a terminat de citit, mai rămâne o clipă cu ochii în scrisoare înainte să îndrăznească să-l privească pe căpitan.

Pizarro plânge şi nu este un plâns timid, ruşinat, de bărbat care se teme să nu-şi dovedească slăbiciunea unei femei... Lacrimi rotunde, calde îi curg pe obraji şi i se înnoadă în barbă.

Nu mai spune nimic. Într-un târziu, Pizarro îşi întoarce către el ochii-i strălucitori:

— Totul ne este permis, fiule, totul!

Iar Gabriel, fermecat, se gândeşte că a descoperit nu doar o ţară, ci îşi dă seama, cu o uimire care îl marchează profund, că a găsit un tată.

27

Machu Picchu, ianuarie 1530.

Brusc, Anamaya şi Villa Oma urcă treptele abrupte, ce suie printre cele două coloane care dau spre cer şi spre lumina lui.

Înţeleptul merge înainte. În aer pluteşte un fel de moliciune ca şi cum transparenţa cerului, albastrul Lumii de Sus ori nenumăratele nuanţe de verde ale văilor ar avea, ele însele, un suflu unic, o răsuflare stăpânită şi calmă.

Odată ajunşi între coloane, Anamaya nu descoperă decât o potecă largă, atât de îngrijit dalată, încât nici un fir de iarbă nu creşte printre pietre şi care urcă uşor printre tufişurile de bambuşi, printre azaleele purpurii şi orhideele mari, apoi, la vreo două sute de paşi în faţa ei, se deschide brusc o prăpastie.

Inima îi bate cu atâta putere, încât abia mai poate respira. Ceafa şi mâinile îi sunt jilave de sudoare. Dar nu din cauza efortului. Azi urcuşul nu a fost nici lung, nici greu.

Deodată, la ivirea colinelor îndepărtate ale munţilor, înţeleptul care merge înaintea ei încremeneşte. Îşi întinde palmele cu degetele răsfirate spre pământ. Îl ajunge din urmă.

Cetatea interzisă este acolo, la picioarele lor.

Niciodată nu i-a fost dat să vadă o asemenea splendoare. Niciodată inima ei n-a simţit atâta frumuseţe.

Marginile sale, incrustate în amalgamul de culmi şi de văi asemenea unei uriaşe şi desăvârşite sculpturi, se întind, din terasă în terasă, pe coastele abrupte care întâlnesc fluviul zgomotos.

Casele, străzile, templele, albiile râurilor, zidurile şi culturile sacre se îmbină într-o mirifică ţesătură în tonuri de brun, ocru, verde luminos ori sumbru, la fel de fina ca un *unku* purtat de Inca.

Munţii, cu vârfurile înălţate spre albastrul intens al cerului senin, înconjoară Picchu de jur împrejur şi până în zare, în depărtările unei lumi necunoscute oamenilor, ca nişte războinici vigilenţi. Pantele abrupte, ascuţite ca lama unui *tumi,* se întretaie în lumina catifelată a serii în verdele nesfârşit, până departe în

vârful muntelui.

Negurile nopţii apar deja în zare, în valea îngustă unde fluviul galben se ondulează asemenea unui şarpe nemuritor.

— Picchu, şopteşte Villa Oma. Picchu!

Anamaya tresare. Îşi simte gâtul uscat.

Ici-colo, dintre şirurile ordonate ale acoperişurilor galbene sau gri ale *ichu*[30]-urilor se văd văluri de fum. Curtea interioară cu iarba tăiată la acelaşi nivel asemenea unui covor, este străbătută de un grup de bărbaţi şi femei. În lumina piezişă a soarelui culorile vii ale tunicilor şi pelerinelor strălucesc, iar podoabele de aur aruncă văpăi scurte, în timp ce în văile din jur umbrele sunt dese şi lungi.

— Mergi la cinci paşi în urma mea, îi cere înţeleptul reluând mersul.

Dar Anamaya înţelege ceea ce vede şi rămâne împietrită. Conturul vârfului ce se ridică spre vest deasupra Cetăţii Sacre este vizibil printre umbre şi în lumina apusului. Puma este înaintea ei.

Muntele s-a întins asemenea unei fiare sătule după o vânătoare izbutită. Ridicându-şi botul cu mândrie strânge între labele sale puternice templele, străzile, casele, terasele cu contururi fine.

— Muntele este viu, murmură ea fără să-şi dea seama că vorbeşte singură. Muntele este viu!

Dar în faţa ei, Villa Oma se întoarce şi îi face semn să-şi continue mersul.

La o aruncătură de băţ de primele ziduri ale cetăţii se opresc iar. Îi arată o căsuţă cu porţi largi, ridicată pe una din terase.

— Mergi şi aşteaptă-mă acolo! îi ordonă. Cât va fi nevoie. Să nu cumva să te mişti de acolo!

Nenumărate întrebări îi vin în minte, dar privirea înţeleptului nu permite replica. Pleacă brusc fără să-şi ia rămas-bun, de parcă locul l-ar fi intimidat prea mult ca să-şi mai arate afecţiunea.

Nu-l pierde din ochi până ce coboară scara lungă ce formează un unghi drept şi care se continuă încă şi mai abruptă în partea superioară a zidului. Chiar în unghi se află o poartă închisă printr-un gard des de bambus. Se opreşte înaintea lui şi îl aude rostind cuvinte pe care nu le poate înţelege.

O vreme nu se întâmplă nimic, de parcă i-ar fi fost refuzată

---

[30] Vezi *Glosar.*

intrarea.

Deodată poarta se trage uşor îndărăt şi dezvăluie o potecă îngustă printre casele joase. Apar trei bărbaţi înarmaţi cu suliţe, însă pelerina le este prinsă de umărul stâng asemenea preoţilor. Se salută îndelung. Înţeleptul vorbeşte mult înclinându-se de mai multe ori în semn de respect. Dispare îndărătul preoţilor, iar oblonul de bambus este coborât.

*

Stă ghemuită în faţa casei goale de deasupra cetăţii până la căderea serii.

Pe terasele de sub ea ţăranii muncesc, profitând din plin de lumina zilei. Unii sapă porumbul din care se va face *chicha* pentru ceremonii, alţii plantează bobul sacru sau, pe cele mai joase terase, culeg frunze de coca, pe care bărbaţi tineri le adună în baloturi enorme în cetate. Încărcătura este atât de mare, încât nu li se văd decât picioarele.

Nu se aude nici un ţipăt, iar zgomotele sunt slabe. Pe terase merg şi preoţi uşor de recunoscut după tunicile lor mătăsoase şi după cerceii grei din aur. Ei supraveghează curgerea apei în canalele de irigaţii, verifică plantaţiile, uneori psalmodiază în faţa culturilor sau pur şi simplu numără baloturile de coca…

Nu se apropie de ea nici măcar o singură dată. Un grup de copii mânând turmele de lama până la terasele îndepărtate urcă treptele din apropiere. Dar ei nici măcar nu-i aruncă o privire.

De parcă nici nu ar exista. De parcă nu ar fi decât o umbră de pe Tărâmul Celălalt!

Dintr-o dată vălătucii de ceaţă o pornesc spre fluviu. Se ridică dintre coline asemenea unor păsări smintite. Umezeala răcoroasă se transformă într-o briză ce apleacă porumbul şi clatină ramurile azaleelor.

În cetate se aud cântecele femeilor. Le vede ieşind dintr-un sătuc aflat mai la vale. Traversează esplanada îndreptându-se către căsuţele săpate în zidul din incintă. Sunt multe, îmbrăcate în alb, roşu şi galben şi poartă pe cap bonete din aur. Urcă scările în pas egal, în rânduri de câte trei.

Cântecul este întrerupt, înlocuit cu sunetul prelung al trompetei-scoici, sunet ce vine dinspre cel mai înalt punct al cetăţii, acolo unde se află piatra ce-l primeşte pe Inti, Soarele-Tată.

Pe esplanadă apar acum şi bărbaţii. Nu merg aliniaţi, ci se îndreaptă fiecare în altă direcţie. Îl recunoaşte pe Villa Oma.

Merge alături de un preot cu o bonetă bogat împodobită cu pene ale căror culori nu se disting în întuneric şi după ce au urcat încet se afundă într-o clădire lungă, dreptunghiulară.

Câteva minute mai târziu, întunericul este desăvârşit.

Munţii nu sunt decât nişte forme nedesluşite ce par să respire în noapte precum nişte monştri adormiţi. Nu se văd nici luna, nici stelele.

Începe o ploaie uşoară care, în scurt timp, udă totul.

Se adăposteşte în casă. Pe pământul bătătorit ce ţine loc de podea nu există nici o bancă de piatră măcar, o saltea de *ichu* sau un pat de cărămidă din lut ca să se întindă puţin.

Se ghemuieşte lângă un perete cu faţa la una dintre uşi. Simte fumul vetrelor în aerul plin de umezeală. Uneori şi mirosul unei supe.

Îi este foame, dar îşi dă seama că astă-seară nu o să mănânce.

Priveşte întunericul cât poate de mult, de parcă ar mai putea să se ivească o torţă sau să fie strigată de vocea înţeleptului.

Dar n-o înconjoară decât liniştea muntelui.

Copleşită de emoţie, adoarme fără să-şi dea seama.

Se trezeşte tresărind şi are impresia că a auzit răgetul unui ocelot. Crede că a aţipit doar o clipă. Nu mai plouă, iar pe cer strălucesc stele.

Se şcoala şi iese din casă. Da, norii s-au risipit, iar în aerul ce pare suficient de dens ca să-l prinzi intre palme pluteşte o căldură jilava. În noapte, Cetatea Sacră doarme între labele pumei. Numai statuile de aur de înălţimea unui copil strălucesc sub lumina stelelor, aliniate de-a lungul unei scări, acolo unde le-a văzut în ajun.

Se îndepărtează de casa pentru a vedea mai bine stelele şi umbrele Cetăţii Sacre. Nu-i mai este somn deloc. Aşezată pe treptele unei scări, de parcă ar fi singura pe faţa pământului, veghează, ghemuită în *manta* sa ce nu prea o apără de umezeală.

E cu desăvârşire singură.

Ar dori să audă chemarea lui Huayna Capac, bătrânul Inca. Ar dori să-i audă vocea misterioasă şi odihnitoare. Însă este linişte.

Fara să ştie de ce se teme să intre în Cetatea Sacră. Miracolul descoperirii a trecut şi se simte doar o copilă, o fetiţă neputincioasă, fără să aibă habar despre lumea nevăzută, râzând şi fără teamă. Pe atunci nu descoperise puma tăinuită în stâncile

muntelui…

O dală cu prima geană de lumină a zorilor, când tot corpul îi este pătruns de umezeală, poarta oraşului se deschide.

Cei trei preoţi care l-au primii nu de mult pe Villa Oma urcă până la ea şi, mai mult prin gesturi decât prin vorbe, îi ordonă să-i urmeze.

*

— Jură Maniei Quilla că ai să-ţi ţii pentru totdeauna gura pecetluită, că nu vei dezvălui nimănui drumul care te-a adus aici şi nici ceea ce vezi!

Sta între două ziduri ce-i ajung până la talie, la capătul unei platforme deasupra prăpastiei atât de adânci, încât scobitura văii pare, mult în jos, mică de poţi să o cuprinzi în palme.

În spatele ei marele preot Huilloc Topac îi ordonă scurt. Gura fină este, ca şi cea a înţeleptului, înverzită de coca. Numai ochii au o stranie culoare gri.

Villa Oma crede că irisul i s-a decolorat datorită nenumăratelor nopţi în care a cercetat stelele.

— Priveşte-o pe Mama Quilla şi jură! mormăie din nou Marele Preot.

Anamaya are privirea pironită pe crestele dantelate ale celui mai înalt vârf muntos ce brăzdează orizontul la apus. Norii se risipesc dezvăluind succesiunea pantelor şi a văilor acoperite de vegetaţie ca de o blană. Şi brusc se iveşte o urmă albastră, ca şi cum cerul, vântul şi ploaia ar asculta de Huilloc Topac. În mijlocul ei străluceşte luna albă şi pură, rotunjită de cel de-al treilea pătrar.

— Mamă Quilla îţi jur, îţi jur să nu dezvălui nimic despre Cetatea Sacră! rosteşte cu voce fermă. Nu voi pomeni despre drumurile ce duc aici şi voi păstra pentru mine ceea ce văd. Dacă nu-mi voi ţine jurământul să-mi fie smulsă limba…

Nici nu a terminat bine, că simte pe umăr palma grea a lui Huilloc Topac obligând-o să se aplece peste zidul de piatră, să-şi lipească pieptul de el, sprijinită anevoie în mâni.

— Priveşte hăul de sub tine, copilă! Priveşte-l atentă, căci acolo vei fi aruncată dacă vei încălca jurământul! Nimeni, niciodată nu trebuie să te audă vorbind despre Picchu! Nimeni nu trebuie să ştie de existenţa lui. Şi chiar dacă stăpânul tău, Atahualpa, te întreabă va trebui să-i răspunzi prin tăcere. Ai înţeles?

Îi dă drumul ca să se poată întoarce şi ea îi răspunde privindu-l

în ochi:

— Da, Mare Preot!

Înţeleptul stă retras şi cu capul plecat. În atitudinea lui totul e umilinţă şi dorinţa lui de a fi umil.

— Şi acum urmează-mă, copilă nemaivăzută!

Vocea Marelui Preot este pe cât de ironică, pe atât de dispreţuitoare.

Se răsuceşte pe călcâie şi merge pe drumul de piatră de pe marginea prăpastiei, o ia la dreapta şi urca prima scară ce duce spre zona sacră a observatorului. Îl urmează şi aude foşnetul uşor al paşilor lui Villa Oma.

*

Au trecut iată patru zile de când se află în incinta cetăţii Picchu. Patru zile de când este ţinută într-o cămăruţă cu pereţii vopsiţi în ocru, fără nici o altă decoraţiune sau nişă pentru cea mai măruntă efigie. Patru zile în care nimeni, bărbat sau femeie nu i s-a adresat. Nici măcar înţeleptul pe care l-a întrezărit o dată bând *chicii a* împreună cu preoţii în jurul lui *Inti huatana,* piatra sacră pe care se opreşte Soarele.

Uneori, când vrea să se apropie de zona unde se găseau templele, fântânile de aur, *huaca* Condorului, mâini şi ţipete ascuţite şi furioase îi cereau să se întoarcă. O după-amiază întreagă a stat ghemuită în pragul atelierelor bijutierilor, privindu-i meşterind lame din aur sau cercei, cum incrustau smaralde şi pene în pieptare. Nici ei n-au catadicsit s-o privească.

Copiii se izbeau de ea în fugă, de parcă n-ar fi văzut-o; zecile de femei aşezate la războaiele de ţesut îşi fereau ochii de îndată ce se apropia, de parcă le-ar fi întinat doar cu privirea minunatele ţesături… Când revenea în cămăruţa ei singuratică găsea pe podea o strachină cu *chuno,* mâncare de cartofi. Dar fără să vadă vreodată mâna care i-o aducea!

— Era nevoie să juri Mamei Quilla, şopteşte înţeleptul din vârful scării. Şi toate zilele astea cerul a fost acoperit de nori.

— De ce n-ai venit să mă vezi? strigă mirată că-i aude, în sfârşit, vocea.

— Vorbeşte mai încet! În prezenţa Marelui Preot nu vorbim decât în şoaptă… Şi n-am venit, fiindcă, înainte să juri, nimeni nu avea dreptul să te vadă ori să ţi se adreseze. Ca şi cum încă nu erai prezentă la Picchu.

În faţa lor, pe străduţa ce duce la esplanadă, Huilloc Topac

înaintează repede. Deodată o coteşte la stânga, spre unul dintre acele pasaje foarte înguste, interzise până atunci lui Anamaya. Văzând că ezită, Villa Oma o împinge uşor:

— Ai dreptate. Şi nu te îngrijora! Huilloc Topac este un om sever şi tăcut, dar este drept. Cunoaşte astrele ca nimeni altul. Trăieşte aici de douăzeci de ani şi îşi petrece nopţile vorbind cu stelele. În plus, este fratele lui Colla Topac. El singur mai poate deţine puterea şi voinţa de a restabili ordinea…

Încăperea în care pătrunde, urmându-l pe Marele Preot, este foarte bizară. Pereţii sunt construiţi din pietre perfect îmbinate, cu neregularităţile polisate şi îngustându-se tot mai mult în partea superioară. E semnul care indică importanţa extremă a locului. Două ferestre trapezoidale se deschid spre valea Wilcamayo şi se pot vedea culmile muntoase spre apus, la fel de bine ca şi şarpele galben al râului clocotitor. Dar nu exista acoperiş. Iar pe pardoseală sunt două bazine de granit, nu foarte adânci, pline cu apă limpede. Ghemuiţi într-un colţ, nişte preoţi tineri se agită în faţa unui bambus de care atârna numeroase *quipu*-ri[31]*,* numără nodurile acestor sfori ce seamănă cu păianjenii. Uneori, cu multă îndemânare şi rapiditate, mai fac un nod sau dezleagă toată sfoara… Astfel este păstrată amintirea Imperiului şi faptele glorioase ale incaşilor de-a lungul timpului.

Huilloc Topac le face semn să plece şi, când sunt singuri, se întoarce spre ea întrebând-o scurt:

— Care vasăzică ai văzut cometa şi ai crezut că este un semn ca Atahualpa trebuie să fie Inca?

E aşa de uimită de brutalitatea întrebării, încât nu-i răspunde imediat.

— Huayna Capac i-a vorbit toată noaptea dinaintea trecerii sale pe Tărâmul Celălalt, şopteşte înţeleptul stingherit. Ea a întâlnit puma în…

— Ştiu, îi taie vorba Marele Preot. Pe ea o întreb. Răspunde, fată cu ochii albaştri!

— Da, Mare Preot. Am văzut cometa şi ştiu că stăpânul meu, Atahualpa, trebuie să devină Inca.

— O ştii!

— Da!

— Ştii, de asemenea, ce i s-a întâmplat Nobilului Colla Topac?

— L-am ţinut de mână înainte să moară. Şi el o ştia. De aceea l-au torturat şi l-au ucis cu bestialitate.

---

[31] Vezi *Glosar.*

— Ah!

Îndurerat, Huiloc Topac se întoarce şi se înclină deasupra bazinelor de granit. În acel moment în apă nu se oglindeşte decât trecerea norilor.

— Am văzut umbre în noapte, şopteşte. Am văzut întunericul din întuneric. Stelele dispăruseră, iar pe cer se iveau abisuri… N-am mai făcut niciodată observaţii asemănătoare!

Glasul său recules şi îngrijorat îi dă curaj înţeleptului, care rosteşte cu fermitate:

— Dacă nu facem ceva, Imperiul Celor Patru Zări se va dezmembra! Războiul dintre Atahualpa şi clanurile din Cuzco va pustii totul. Iar dacă forţele sunt egale de fiecare parte, Imperiul va fi distrus.

— Villa Oma, îmi ceri să aleg o tabără! Sunt preot şi înţeleg mersul stelelor. Nu-l slujesc nici pe Atahualpa, nici pe cei din Cuzco. Îi slujesc pe Inti, pe Quilla şi pe toţi cei din care ne-am născut şi sub a căror protecţie ne aflăm!

— Tocmai, Huilloc Topac! Nu-ţi cer să alegi o tabără, ci să ne salvezi pe noi toţi, pe fiii Soarelui. Suntem pe cale să rupem echilibrul! Ne însuşim puterile Strămoşilor, fără să le înapoiem ofrande. Şi am venit cu fata asta fiindcă Strămoşii de pe Celălalt Tărâm au încredere în ea. Dă-i puritatea şi energia să le audă glasul! Fă ca Huayna Capac să-i dezvăluie voinţa sa înainte de a fi prea târziu! Doar aici poate să primească acest har. Şi noi ne rugăm aici. Nu exista un alt loc mai sfânt…

— Puritate şi energie! Mormăie Marele Preot privind-o. Dacă este capabilă să reziste mâine după-amiază, vom aduce o ofrandă! Până atunci să meargă să se purifice în cele Douăzeci de Fântâni! Anunţă femeile să o pregătească…

28

Cadiz, ianuarie 1530.

Portul Cadiz duduie de zgomote şi de ţipete.

De trei zile, încă din zori, şiruri de căruţe şi de catâri împovăraţi defilează de-a lungul corăbiei *San Antonio.* Ca într-un balet drăcesc, douăzeci sau treizeci de bărbaţi descarcă saci de făină, de mazăre, de carne afumată, lemn pentru încălzit, urcioare mari cu ulei sau vin, lăzi cu grăsime sau coşuri cu portocale...

Majoritatea sunt cu bustul gol în ciuda frigului din ianuarie şi umerii le strălucesc de sudoare. Gabriel, în picioare, supraveghează acest dute-vino de pe platforma de la pupa.

Şi-a improvizat un fel de pupitru pe marginea platformei. Consemnează într-un registru cu coperte din piele felul şi greutatea încărcăturilor. Din când în când îl vede pe Sebastian strecurându-se agil prin fierăria cheiului şi ridicând o prelată, deschizând un sac, cântărind în mâini vreun balot şi chiar numărându-le, sub privirea înfuriată a căpitanului corăbiei. Dacă totul este în regulă, îi face semn cu mâna lui Gabriel care notează.

De două ori însă a arătat pumnul cu degetul mare în jos. Atunci cărăuşii îşi opresc defilarea. Un chintal de făină se dovedeşte a fi amestecat cu prea multă secară. Ceva mai târziu butoaiele cu pulbere pentru muniţie au fost aşa de prost păstrate, încât pulberea s-a umezit!

— O pulbere udă e o pulbere fără valoare, spune Sebastian zâmbind. Iar o pulbere fără valoare înseamnă mai mulţi oameni dincolo de bătaia armelor de foc!

Căpitanul corăbiei *San Antonio,* un bărbat uscăţiv, cu pârul cărunt şi pielea măslinie de parcă ar fi arab, enervat, ia apărarea negustorilor tunând cu glas de bas:

— Ia stai, negrule! Drept cine te crezi? Doar n-o să ascult de mofturile unui tuciuriu? Eu sunt stăpânul corăbiei!

— Scuzele mele, căpitane, la bordul corăbiei, cu siguranţă, dar nu şi pe chei! Aici el e şeful, replică Sebastian calm, fapt ce-l

scoate din sărite pe căpitan.

Şi-l arată pe Gabriel care, presimţind cearta, a şi ajuns în dreptul lor. Cu o mişcare la fel de hotărâtă ca vorbele şi privirile schimbate de cei doi, deznoadă la rându-i sacii de făină şi desface butoiaşele cu pulbere.

Privirea ce-l urmăreşte pe la spate este mai întunecată decât pielea lui Sebastian. Cu o severitate maximă confirmă diagnosticul:

— Domnilor, Senor Sebastian are, bineînţeles, dreptate. Credeţi că o să acceptăm nişte resturi? Pulberea asta n-ar exploda nici într-un cuptor. Cât despre făină, numai gărgăriţele ar mânca-o...

Negustorii ţipă, iar căpitanul se enervează. După ce l-a privit pe Sebastian al cărui zâmbet ironic este şi mai făţiş, Gabriel rosteşte tăios următoarele cuvinte care rănesc asemenea unor cioburi de sticlă:

— Am spus nu, domnilor. Şi aşa rămâne. Pierdem vremea. Luaţi-vă sacii mai înainte ca Senor Sebastian să-i arunce în mare.

Operaţiunile de încărcare se reiau fără nici un alt incident. Cu o oră înainte de miezul nopţii cheiul din faţa corăbiei *San Antonio* se goleşte, în sfârşit.

Şi ultimul car se îndepărtează. Liniştea nu este acum tulburată decât de scârţâitul grilajelor sau al catargelor, de ţipetele pescăruşilor sau de râsetele marinarilor care cârpesc pânzele.

Gabriel usucă cerneala de pe notiţe cu puţin nisip. O voce îl ia prin surprindere:

— Cred că eşti mulţumit, domnule consilier al guvernatorului! Calele sunt pline aşa cum ţi-ai dorit...

Căpitanul s-a strecurat îndărătul platformei tiptil ca o pisică. Şi continuă arătând spre registrul deschis şi spre pana pe care Gabriel încă o mai ţine în mână:

— E prima oară când se verifică astfel cum încarc... Dacă vrei să ştii ce cred despre acest lucru, află, domnule, că sunt procedee asemănătoare cu ale sfintei Inchiziţii!

Gabriel nu-şi poate stăpâni râsul:

— Gândirea ta, căpitane, dovedeşte tot atâta fantezie câtă eroare. Adevărul este că guvernatorul Pizarro mi-a dat o sarcină pe care vreau s-o îndeplinesc cât mai bine. Şi mă străduiesc. Haide, nu te necăji, punga doldora de ducaţi pe care mi-ai smuls-o ca să nu întârziem ar trebui să compenseze această neplăcere.

Obrajii căpitanului s-au îmbujorat, iar vocea îi este tare acră.

— Eşti cam tânăr, domnule, ca să-ţi permiţi astfel de observaţii! Cu atât mai mult cu cât, dacă am înţeles bine, e prima oară când faci o astfel de călătorie!… Dă-mi voie să-ţi spun că am văzut o grămadă de tineri cu caş la gură ca tine. O pornesc spre Indii mândri de nu le-ajungi cu prăjina la nas. Dar, vezi, se întâmplă să nu se mai întoarcă!… Seara bună, domnule! Ridicăm ancora aşa cum am hotărât, cu o oră înainte de răsăritul soarelui.

Imediat ce se îndreaptă spre puntea superioară, se şi aude râsul vesel al lui Sebastian.

— Iată unul care n-o să-ţi zâmbească în următoarele două luni!

— Atâta vreme cât duce corabia de cealaltă parte a oceanului, mă pot lipsi de zâmbetul lui, spune Gabriel amuzat.

În timp ce-şi închide registrul şi îşi aranjează penele, zâmbetul negrului înalt dispare brusc şi lasă loc unei stinghereli neobişnuite…

— Îţi datorez mulţumiri, don Gabriel…

— Mie?

— Cu excepţia lui Pedro Grecul, e drept, nu prea se înghesuie lumea să-mi spună „Senor Sebastian” atunci când sunt taxat drept negru, tuciuriu, nucă de eben sau alte asemenea drăgălăşenii!

Ezită o clipă sub privirea intensă a negrului, apoi izbucneşte într-un râs de o falsă dezinvoltură.

— Pe legea mea, Senor Sebastian, de ce te miri?! Mergem să cucerim Peru, lumea se lărgeşte: e firesc să fim de acum înainte doi care vă apreciază compania!

Râd amândoi, însă instantaneu îşi întorc jenaţi privirile către pădurea de catarge şi bârne ce se clatină încet în roşeaţa soarelui.

„Doar câteva minute şi astrul de foc va luneca în oceanul de formă aşa-zis plată, gândeşte Gabriel. Când aici va fi noapte, va străluci acolo, în Ţara de Aur! Acolo unde vom ajunge şi noi curând şi unde voi putea fi cu adevărat eu însumi… Şi cine ştie dacă nu cumva Pedro Grecul are dreptate şi pata de pe umărul meu e semnul adevăratei mele predestinări?”

— E greu de ştiut ce ne aşteaptă, don Gabriel, şopteşte Sebastian ca şi cum i-ar fi citit gândurile. Uneori visez că e atâta aur în Peru, încât voi putea să fiu acolo un om liber şi cu pielea albă! Da’ astea-s poveşti de adormit copiii! Don Francisco este

guvernatorul Perului, dar până una, alta, e rege numai peste visuri. Peru e la celălalt capăt al lumii, iar incaşii de care vorbeşte întruna Felipillo sunt stăpâni! Nu se vor da bătuţi doar la simpla noastră apariţie. Şi don Francisco n-a găsit destui oameni…

— Ştiu, îl întrerupe Gabriel. Şi o ştie şi căpitanul, căci mi-a cerut cincizeci de ducaţi în plus ca să ieşim din port în toiul nopţii, mai înainte ca ofiţerii Consiliului Indiilor să ne dea autorizaţia respectivă! Dar îi vom găsi în Panama.

— Dacă mai sunt destui nebuni care să ne urmeze! Din prietenie îţi spun, don Gabriel: ai făcut tot ce-ai putut ca să devii unul de-ai noştri.

— Sunt zile în care mă întreb dacă, într-adevăr, mă consideră unul de-ai lor…

— Adică Hemando?

— Nici fraţii mai tineri ai căpitanului nu valorează prea mult. Dacă am băgat bine de seamă, aceşti Juan şi Gonzalo au sângele fierbinte şi sper că sunt nişte luptători adevăraţi. Şi-apoi… Dar în noaptea asta nu-mi pasă, abia acum încep să trăiesc cu adevărat. O ştiu, o simt! Da, ca şi cum tot acest cer roşu de deasupra noastră m-ar chema, ca şi cum soarele ce dispare de cealaltă parte a orizontului m-ar duce cu el, acolo!

29

Machu Picchu, ianuarie 1530.

Toată noaptea a simţit umezeala încreţindu-i pielea şi intrându-i în oase, în ciuda protecţiei zidurilor şi a păturilor. La apusul soarelui, înainte să adoarmă, a stat multă vreme aplecată peste fereastră; privirea îi cădea grea ca o piatră în adâncul văii unde bolborosea Wilcamayo. Abisul minunat o cheamă şi, de fiecare dată când deschide ochii, se vede zburând în aerul jilav, la fel de uşor ca o pasăre.

Vorbele înţeleptului şi ale preoţilor îi rătăcesc prin minte, asemenea unor fluturi de noapte; în aceste locuri unde zeii le-au dat întâlnire oamenilor cu condiţia să păstreze bine secretul, războiul pare atât de departe. Şi totuşi – după cum o repetă înţeleptul – războiul se apropie.

— Mâine în zori… i-a şoptit înainte să o lase să se odihnească.

Şi de atunci aşteaptă copleşită de emoţiile zilelor trecute. Mâine în zori? Aude în noapte cântecele murmurate şi care seamănă mai degrabă a plânsete; vocile se rotesc în jurul ei şi o invită să li se alăture. Se agită degeaba, mâine în zori? De la fereastră caută, în vale, o lumină, imploră ca vocea lui Huayna Capac să i se alăture. Dar nu o luminează nici o rază, n-o ajută nici o voce.

Când primele raze de soare se izbesc de culmile înzăpezite ale munţilor îndepărtaţi, doarme adânc şi Villa Oma trebuie s-o scuture ca să o trezească. Deschide ochii tresărind; inima îi bate cu putere. În cămăruţă pătrunde o lumină cenuşie. Se ridică şi îşi aranjează *tupu,* acul ce-i prinde *manta.*

— E timpul, rosteşte simplu înţeleptul.

Traversează străduţele înguste şi urcă spre Templul Soarelui a cărui cupolă o zăreşte. Fără să vrea îşi aţinteşte privirile spre munţi şi spre valea unde curge râul. În spatele ei vede lumina ce invadează Huayna Picchu şi face să strălucească aurul de pe stâncă în nuanţe cărămizii.

În faţa templului îi aşteaptă Huilloc Topac. Veşmântul lui este din lână fină de vigonie şi poartă boneta sacră. Un soare de aur îi

acoperă fruntea.

Privirea lui Anamaya este atrasă de micul grup de *yanacona,* servitori care ies din templu şi duc o litieră *rampa* mult mai modest împodobită decât cea a Mumiei, dar acoperită totuşi de un *cumbi* din pânză fină.

O scutură un fior. Aerul e umed, deşi soarele s-a ridicat deja pe cer. Deasupra Porţii Soarelui se adună câţiva nori.

Micul grup urcă încet de-a lungul casei paznicului, de-a lungul spectaculoasei etajări a teraselor unde sunt terenurile culturilor sacre în culori ce au nuanţe variate, de la movul lanurilor de hrişcă, la auriul scânteietor al porumbului. Nimeni nu vorbeşte.

În faţă merg Marele Preot şi înţeleptul, apoi servitorii cu litiera şi alţii care duc de sfoară şase lame. Anamaya încheie şirul.

Clădirile rămân în urmă. Merg spre Poarta Soarelui, Inti Punku, de unde a descoperit prima oară oraşul. Drumul este perfect acoperit cu dale şi, în ciuda pantei, se poate urca fără efort. Trec pe deasupra terenurilor cultivate cu porumb. Ridică privirea spre munte a cărui culme se decupează ca o aripă de pasăre pe cerul albăstrui al zorilor.

„*Machu Picchu.* Culmea străveche”. Murmurând aceste cuvinte pentru sine îşi simte pieptul şi stomacul strânse de o teamă inexplicabilă.

Deodată preotul părăseşte drumul ce duce spre *Inti Punku* ca să o ia la dreapta, suind treptele unei scări ce duce direct spre culme, spre Machu Picchu. Se grăbeşte să-i ajungă din urmă pe preot şi pe înţelept. Mai priveşte o dată în urmă. Zadarnic.

— Unde mergem?

Villa Oma schiţează un gest arătând spre culme.

— Ce vom face?

Tonul imperativ al vocii îl enervează pe Marele Preot, care se întoarce mai întâi spre ea, apoi spre Villa Oma rostind sever:

— Cum îşi permite copila asta să mi se adreseze astfel?

— Întreabă pur şi simplu ce o să facem.

— O ofrandă lui Inti, explică Villa Oma cu glas obosit.

— Lamele?

Înţeleptul nu răspunde. Anamaya îşi îndreaptă ochii spre litieră. Villa Oma îi ocoleşte privirea.

*

Drumul devine tot mai îngust şi mai pieziş. Mai mult, au intrat într-o zonă a selvei unde vegetaţia este atât de deasă, încât nu se mai vede cerul. În oceanul de verdeaţă apar, ici-colo, tufişuri

de orhidee roşii, galbene şi roz. De-a lungul drumului, al stâncilor, pretutindeni, predomină umezeala. Când lasă în urmă pădurea, Anamaya se întoarce, iar şocul de a vedea oraşul chiar sub ea îi taie răsuflarea Parcă printr-o simplă bătaie de aripi şi-a luat zborul şi de acolo, de sus, descoperă acum ordinea desăvârşită a caselor, a teraselor şi a templelor şi pata verde a esplanadei centrale.

Ridică privirea şi descoperă vârful Machu Picchu profilându-se negru pe cerul de un albastru tot mai intens.

— Nu te-am învăţat din prima zi, nu te-am făcut să înţelegi?

Vocea plângăreaţă a înţeleptului o surprinde.

— Nu ţi-am povestit despre lungul nostru drum spre lumină şi nu te-am făcut să pricepi războiul al cărui foc ne pustieşte deja?

— Voiai să mă arunci pumei şi mi-ai păstrat viaţa numai la porunca lui Huayna Capac.

— Te-am învăţat tot şi te-am adus aici, în sălaşul nostru cel mai secret şi acum...

— Nu înţeleg, Villa Oma!

Drumul este săpat în doi pereţi de stâncă. Inima lui Anamaya tresaltă: aici muntele îşi dezvăluie taina.

Servitorii aşează litiera pe pământ. Pânza fină se încreţeşte ca o boare. Din ea coboară o fetiţă. Nu pare să aibă mai mult de zece ani. Un firicel de coca i se prelinge pe la colţurile gurii. Poartă un *anaco* simplu, alb cu o linie roşie în dreptul taliei. Îşi înfige ochii negri, intenşi în privirea lui Anamaya care nu descoperă în ei nici bucurie, dar nici teamă. Nimic.

De-abia atunci înţelege şi o cuprinde revolta.

— Asta e ceea ce voiai să mă înveţi? Că veţi sacrifica un copil?

— Taci!

Glasul înţeleptului a redevenit ferm. Servitorii pleacă frunţile, iar lamele se agită la capătul sforilor.

— Universul întreg va fi zdruncinat, războiul cuprinde şi cerul, Viracocha tulbură oceanul, o mare schimbare se pregăteşte… Şi tu îmi vorbeşti de viaţa unui copil? *Capacocha* – străbunii noştri practicau acest sacrificiu, la fel şi înaintaşii noştri şi astfel au devenit incaşii stăpâni. Şi tu, copilă cu ochii albaştri, ai vrea să strici ordinea universului, să împiedici ca sângele să se întoarcă în pământ?

Fiecare cuvânt îi sfâşie inima. Da, a urmat învăţătura şi popasul ei în oraşul secret i-a permis să ajungă în profunzimea sufletului incaş. Da, ştie că trebuie să jertfeşti vieţi pentru ca

Viaţa să continue. Şi totuşi, în faţa privirii lipsite de expresie a fetiţei simte cum ceva din străfundurile sale iese la suprafaţă, ceva îngropat de luni şi luni de zile.

Îşi coboară privirea, închide o clipă ochii, pentru a nu mai vedea lumina.

Villa Oma tace. Ştie că se supune.

— Să mergem, spune el simplu.

Se îndreaptă spre fetiţă. Îi mângâie părul şi o ia de mână.

— Vino, şopteşte. O să stau cu tine.

Şi, mergând, simte în mâna sa mâna caldă a fetiţei, ca un animăluţ supus.

30

Machu Picchu, ianuarie 1530.

Drumul este mărginit de un perete de stânci înalte cât zidul unei fortăreţe.

Anamaya înaintează stăpânindu-şi tremurul ca să nu sperie fetiţa pe care o ţine de mână.

Nu se opreşte nici când o prăpastie se deschide înaintea lor; ia fetiţa în braţe şi se strecoară prin despărţitură. Când se află de cealaltă parte se întoarce şi priveşte cărăruia îngustă care de aici încolo şerpuieşte deasupra unui hău înfricoşător, în străfundurile căruia oraşul pare minuscul.

În afară de cer, nu mai e nimic, iar în mijlocul lui planează o pasăre, o pată ca un fulger negru în depărtarea norilor şi a munţilor.

Culmea munţilor seamănă cu o pană în voia vânturilor, pierdută în nesfârşitul cerului.

Deasupra şi dedesubt – hăul. Pare că pământul lipseşte cu desăvârşire. În jur nu-i decât cer şi are impresia că, singură, mânuţa copilei o mai leagă de lume.

Pe fâşia îngustă de rocă ce-i desparte de cer a fost sculptată o piatră de sacrificiu. În depărtare, dincolo de nori, Salcantay se înalţă din eternitatea zăpezii. Un văl de ceaţă se adună şi se răsfrânge iar ca nişte fâşii de vigonie subţire ce ar flutura în voia vântului. Într-o clipă, totul este luminos, pentru ca mai apoi să se întunece.

Anamaya se aşează pe o stâncă şi ţine fetiţa pe genunchi. Îi ia mâinile într-ale sale şi, ca într-un fel de transă, începe să se legene o dată cu ea. Fetiţa care a mestecat frunze de coca şi a băut *chicha* este indiferentă la propria sacrificare. Uneori simte cum degetele fetiţei prind capul unuia dintre şerpii brăţării de aur şi rămân fixate acolo.

Dacă se vor ridica şi vor face câţiva paşi, vor zbura pe aripile condorului înainte de a plonja în fluviul al cărui vuiet nu mai e decât un zgomot vag în adâncul văii.

În faţa pietrei sfinte, *huaca,* servitorii pregătesc rugul pentru

ofrande: porumb, hrişcă, coca…

Vor urma lamele.

Apoi fetiţa.

Anamaya nu se mai teme. Nu se mai revoltă.

Nu s-a supus doar înţeleptului, ci universului întreg, munţilor, norilor, soarelui, umbrei.

Privirea, devenită şi ea pasăre, pluteşte peste imensitatea peisajului, se ridică o dată cu norii ce freamătă pe cer şi coboară până la casele cetăţii secrete, micşorate, de la înălţimea aceea şi părând nişte pietricele, nişte fire de nisip. Şopteşte la urechea fetiţei un fel de cântec, o leagănă.

Ceaţa s-a adunat într-o masă tot mai densă, coborând spre vale şi ascunzând, puţin câte puţin, cetatea. Văzduhul azuriu a devenit aproape alb. Pasărea s-a îndepărtat şi nu se mai aude decât şuieratul vântului.

Vede puma.

Umbra ei gigantică invadează Huayna Picchu, muntele care domină oraşul şi îl păzeşte cu toată forţa sa de animal tânăr. Ochii le sunt două stânci, iar gura, umbra unei crevase. Urechile sunt ciulite ca şi cum s-ar pregăti să sară, iar labele se afundă într-un ocean de ceaţă.

Zâmbeşte: puma îi este prietenă.

— Nu te teme, şopteşte, nu te teme şi priveşte puma…

Sângele lamelor a fost adunat în vasele de aur. Preotul şi înţeleptul sunt în faţa lor.

Se ridică ţinându-şi mâinile pe umerii fetiţei al cărui corp este, de acum înainte şi al ei.

— Acum, spune Villa Oma.

În clipa în care Anamaya îşi deschide braţele, un tunet se aude în depărtare şi străbate cerul.

Condorul, pasărea puterii şi a morţii, umple cu fâlfâitul său puternic cerul întreg, aducându-şi umbra chiar deasupra capetelor lor.

S-a întunecat.

Mâna preotului în care străluceşte un *tumi* de argint a rămas suspendată în aer.

*****

— „Sunt Huayna Capac, sunt Inca şi am văzut puterea Imperiului Celor Patru Zări”, rosteşte Anamaya cu voce puternică, dominând vâjâitul vântului şi primii stropi de ploaie. „Văd totul în jur, dar voi nu mă vedeţi. Văd Soarele care se

ascunde şi Luna care apune, văd vârtejurile ce zguduie cerul şi pământul.

Văd haos, văd sânge vărsat în zadar, văd universul răsturnat, văd fratele care loveşte fratele, fii care ucid fii, aud ţipetele femeilor ucise şi violate.

Şi plâng cu lacrimi fierbinţi”.

Pieptul lui Anamaya se ridică încet şi respiraţia îi este gâfâită. Nu îndrăzneşte să privească spre condor, iar ochii îi sunt înceţoşaţi de o ceaţă ce-i ascunde pe preot, pe înţelept, pe fetiţa însăşi, deveniţi nişte umbre. Vorbeşte, dar cuvintele îi sunt ale altcuiva.

— „Văd oameni plini de lăcomie, văd foamea devorându-le carnea şi sufletul, văd fântânile secate şi drumurile prin care cunoaştem universul zăvorite de lumină şi de întuneric. Văd numai durerea coborând spre pământ. Şi-l mai văd pe Fratele meu Geamăn, pe Fratele meu întru Soare, obligat să fugă şi să se ascundă la adăpostul întunericului ca, după ani şi ani, să reapară în plină lumină ca să anunţe viitorul *pachacuti*[32]*”.*

Tace.

Nu vede cuţitul căzând din mâna preotului, nici privirea întunecată a lui Villa Oma şi nici spaima servitorilor.

Aude numai cum se îndepărtează condorul.

Se trezeşte din vis numai când reapare soarele arzându-i ceafa şi făcând-o să-şi scuture capul.

— Copila Anamaya, copilă cu ochi asemenea lacului, nu ştiu ce ne prevesteşti, dar le cred… spune înţeleptul.

— Nu ştiu nici eu.

— Tocmai pentru asta le cred. Acum ai înţeles de ce revolta este inutilă?

Dă din cap, însă nu se poate reţine să nu şoptească:

— N-aţi mai sacrificat fetiţa.

— Nu fi îngâmfată! Să nu cumva să crezi că tu ai fost motivul. Semnul a apărut…

— Asta o ştiu, Villa Oma.

Servitorii duc pe umeri trupurile calde încă ale lamelor. Ceaţa se risipeşte şi se poate vedea oraşul sclipind în mijlocul monturii sale de smarald.

Anamaya coboară cu paşi lenţi de-a lungul potecii înguste dintre versanţi, apoi coboară treptele şi trece prin stâncă…

Vede oraşul ale cărui ziduri şi acoperişuri de paie se

---

[32] Vezi *Glosar.*

conturează tot mai clar, cu fiecare pas.

Se gândeşte că războiul va distruge întregul univers. Cuvintele lui Villa Oma şi cele ale lui Huayna Capac, viziunile şi vocile, totul vorbeşte despre sânge, moarte, distrugere.

Se întreabă ce voia să-i mărturisească puma, aflată înaintea ei şi lipită de munte.

Şi în tot acest răstimp simte mâna fetiţei în a ei şi în piept i se zbate ca o a doua inimă o fericire tăcută, imposibil de povestit sau de împărtăşit.

PARTEA A TREIA.

31

Insula Puna, martie 1532.

— M-aţi chemat, monseniore?

Instinctiv, Gabriel vorbeşte în şoaptă în ciuda zgomotului puternic al valurilor ce lovesc corabia şi se retrag pentru a începe din nou.

Întunericul nopţii este deplin. Când şi când, semiluna palidă se iveşte dintre nori. Umbra i se lăţeşte sfărâmată şi fără strălucire peste hula furioasă. Felinarele corăbiei se balansează scârţâind, de parcă le-ar agita un diavol numai ca să se amuze. Catargul trosneşte în timp ce vântul suflă printre pânzele strânse, iar corabia trage după sine ancorele ale căror lanţuri se ciocnesc permanent unul de celălalt.

Insula Puna, deşi este aproape, nu se vede încă.

Don Francisco, bine înfipt pe punte, cu mâinile sprijinite de curba unui tun de la proră şi cu sabia atârnându-i ca o coadă, priveşte atent întunericul din faţa lui. În beznă, barba căruntă pare la fel de fosforescentă ca şi spuma oceanului dezlănţuit. Abia dacă întoarce privirea ca să-i răspundă lui Gabriel.

— Douăsprezece leghe! Douăsprezece leghe şi trei zile de mers pe mare, iată tot ce ne desparte de Peru, Gabriel! Acolo, în faţa noastră, este Tumbes, oraşul unde am debarcat acum cinci ani, locul unde a fost pecetluită promisiunea Ţării de Aur…

Rămâne o clipă nemişcat, cu ochii pe jumătate închişi, ca şi cum ar putea să distingă templele şi izvorul bogăţiilor.

— Totul începe de mâine, băiete, şopteşte el atât de încet, încât Gabriel trebuie să se apropie mult de el, gata să-l atingă, ca

să audă ce spune. Sfânta Fecioară ne va apăra cuceririle, oricâte piedici vom avea de înfruntat…

— Monseniore, de când am părăsit portul Cadiz nu m-am îndoit de asta, răspunde Gabriel la fel de încet. Chiar dacă lunile au fost lungi ca nişte ani, chiar dacă drumul până aici a fost foarte greu şi ucigător, chiar dacă a trebuit să aşteptăm mult timp în Panama, în mijlocul intrigilor şi al nesiguranţei…

— Am oferit mai mult promisiuni decât aur şi smaralde, spune Pizarro şi glasul său are o inflexiune ironică ce nu prea-i este specifică. Apoi îl întreabă brusc: Ce crezi despre căpitanul de Soto?

Gabriel îşi cântăreşte cuvintele:

— Ei bine, mi se pare un căpitan foarte curajos şi deprins cu războiul…

Conchistadorul, cu o mişcare bruscă şi nervoasă, îşi agită barba mormăind:

— E adevărat ce spui, dar vai…

Se întrerupe. Corabia se înclină dezechilibrată de o lovitură a refluxului. Gabriel alunecă pe puntea udă şi se prinde de o bârnă. De îndată ce îşi revine i se adresează din nou:

— Dacă îmi permiteţi, monseniore, să vă spun adevărul: sunt foarte mulţumit că ni s-a alăturat din Nicaragua! Gândiţi-vă: două corăbii, o sută de oameni, douăzeci şi cinci de cai! Asta dublează forţa expediţiei noastre!

— Ni s-a alăturat şi Benalcazar… dar de el nu mă îndoiesc.

— Dar nu are decât treizeci şi cinci de oameni…

Agasat, conchistadorul anulează argumentul tăind aerul cu podul palmei.

— Nu cu ajutorul cifrelor vom învinge, băiete!

Gabriel se gândeşte cât de exasperant poate să fie Pizarro şi cât de convins este că protecţia Fecioarei poate, în orice moment, să înlocuiască certitudinea.

— V-am spus-o, fiindcă nu m-am îndoit şi nu mă îndoiesc, reia mai calm. Cu toate acestea, de când am plecat din Spania am îmbătrânit cu doi ani doar aşteptând şi strecurându-mă printre certuri iscate din proastă dispoziţie şi printre boli…

— Şi ai făcut foarte bine!

— Ajungem, în sfârşit, să vedem ţărmurile Perului dumneavoastră, urmează Gabriel fără să se lase întrerupt. Şi iată că ploile ne obligă să rămânem şase luni pe insula asta. Iar indienii, care ne-au întâmpinat bucuroşi la prima sosire, nu vor

avea de acum altă preocupare decât să ne omoare cu prima ocazie. Ieri mitocanii pe care i-aţi angajat ca soldaţi violau fetele indiene ca şi cum aşa ar fi fost firesc. Azi, cum văd un indian, se şi reped să îi ia armele!... Fratele dumneavoastră, Hemando, care, în treacăt fie spus, s-a comportat ca un mercenar german, nu va putea să încalece două săptămâni de aici înainte din cauza unei săgeţi pe care încă o mai are în coapsă! Iar lui Juan şi lui Gonzalo, fraţii dumneavoastră mai tineri, după ce au cucerit cea mai modestă colibă, nu le stă mintea decât la profit şi la jaf... Să-mi fie iertată sinceritatea, don Francisco, dar nu veţi fi niciodată guvernator al Perului fără căpitanul de Soto!

Pizarro, în mod neaşteptat, în loc să fie enervat de discursul lui Gabriel, izbucneşte într-un râs scurt ca o tuse.

— Nu contează! Sunt deja guvernator. Sfânta Fecioară o vrea, regele o vrea şi eu o vreau! Dar Soto râvneşte la nişte pământuri pentru sine şi mă tem să nu ne abandoneze cu prima ocazie...

— Se poate, don Francisco! mormăie Gabriel. Tot ce se poate! Dar până una, alta, pericolul e în altă parte. Oamenii sunt obosiţi înainte de a fi pus piciorul pe ţărmul Ţării de Aur. Nu mai suportă să fie atât de aproape. Sunt înfometaţi şi bolnavi! De când s-a răspândit zvonul că îngrozitoarea bubă-neagră care face ravagii se ia dormind, nu mai îndrăznesc să închidă un ochi. Alţii spun că se ia din peşte şi din crabi! Şi nu mai mănâncă nimic, deşi altceva nu au ce să pună în gură...

— E ceva nou pentru tine, băiete! rosteşte don Francisco amuzat. Eşti la prima călătorie şi abia deprinzi melodia Mie mi-o fredonează de patruzeci de ani!

Tace o clipă şi stă ţeapăn în ciuda tangajului. Apoi strânge, mai să-l zdrobească, pumnul lui Gabriel şi întreabă cu o politeţe ceremonioasă:

— Don Gabriel, vă mai amintiţi ziua în care m-aţi urmărit prin câmpia toledană pentru a mă implora să mă însoţiţi în călătoria de cucerire a Perului?

— Ziua aceea, monseniore, rămâne în memoria mea până la moarte!

— Şi ce ţi-am răspuns?

— Mi-aţi cerut „o abnegaţie totală pentru a vă sluji numai pe dumneavoastră în orice situaţie”! Asta trebuie să mă coste scump...

— Ei bine, e timpul să-ţi ţii o parte din promisiune. Mâine în zori, corăbiile noastre se îndreaptă spre ţărmul unde se află

oraşul Tumbes. Dar calele nu sunt destul de încăpătoare pentru oameni şi cai. Am tratat cu căpetenia indiană să ne trimită nişte plute meşterite după ştiinţa lor…

— Le-am văzut adineauri, confirmă entuziast Gabriel. Sunt bine construite. Mai mari şi mai rezistente decât m-aş fi aşteptat! Cuferele dumneavoastră şi ale fratelui dumneavoastră Hemando sunt deja instalate…

— Problema nu e cât de rezistente sunt plutele. E vorba de încrederea mea în Soto, îl întrerupe iritat don Francisco. Sub pretext că aceste *balsa* sunt mai rapide decât corăbiile, a sugerat să plece cu indienii ca să ne pregătească debarcarea… Desigur că mi-ar conveni să fiu primit cum se cuvine, dar n-aş vrea să pierd dintr-o dată jumătate din oameni…

Un val puternic îi desparte. În spatele lor, dinspre partea nevăzută a insulei, aud ţipete şi nechezat de cai. Pizarro îi apucă braţul şi îl trage atât de aproape, încât mânerul spadei înţeapă coastele lui Gabriel.

— Supraveghează manevrele căpitanul de Soto la Tumbes, când va fi faţă în faţă cu indienii.

— Se spune că aceste *balsa* se răstoarnă uşor…

— Ştii să înoţi, băiete! Bombăne don Francisco regăsindu-şi familiaritatea directă. O să-ţi folosească. Şi mai ales pune-ţi mintea la contribuţie şi deschide-ţi bine ochii. Şi nu uita să-ţi ţii gura.

— Am nevoie de un însoţitor de încredere. Lăsaţi-l pe Sebastian să vină cu mine.

— Bine faci că-ţi pui încrederea într-un sclav negru…

*

Plutele sunt, într-adevăr, rezistente.

Cioplite în forma unei mâini, ele plutesc la suprafaţa apei şi drept catarg au un ţăruş de care este prinsă o pânză ce aminteşte de cea a felucilor din Mediterana. Doar că la fiecare val se umple cu apă. Sub strânsura firelor de agavă culisează butuci de grosimea unui picior de bou. La o oră după ce au părăsit Insula Puna cuferele lui Hemando, aşezate cu greu, sunt deja negre din cauza umezelii.

— Pe toţi sfinţii, în ritmul acesta o să putrezească ţoalele lui don Hemando, geme Bocanegra. Inclusiv frumoasele cămăşi de în. Şi cizmele de schimb! Încă o zi ca asta şi vor fi la fel de moi ca lemnul de foc. O să-l apuce damblaua când o să vadă!

— În locul tău mi-ar păsa mai puţin de damblaua ce o s-o

apuce pe Excelenţa sa, rânjeşte Sebastian. Am impresia că şi tu eşti destul de afectat…

Andres de Bocanegra îşi întoarce faţa strâmbată de durere şi se ghemuieşte. Bietul de el este unul dintre cei pe care buba-neagră l-a transformat într-un monstru. Pe obrazul stâng îi spânzură o gâlmă de mărimea unei smochine. O alta, ceva mai mică, de un roşu sinistru, se bălăngăne în vârful nasului, iar alţi negi îi acoperă gâtul şi umerii ca nişte micuţi roind în jurul planturoasei lor mame.

Chiar în acea dimineaţă, cu o oră înainte de plecare, nemaiputând suporta durerea, a retezat gâlma ce-i atârna de bărbie. Şi-a pansat faţa cu pânză ca să oprească sângerarea abundentă. Dar pe ia amiază i-au apărut pe tâmpla dreaptă alte bube atroce care-i măresc ochiul şi îl transformă de-a dreptul într-unul dintre acei monştri de piatră ce împodobesc catedralele!

Urmarea e că a devenit atât de respingător, încât Gabriel abia-l poate privi. Dar acum are alt motiv de nelinişte.

De ceva vreme, cocoţat pe catarg, scrutează valurile.

— Nimic, strigă spre Sebastian. Absolut nimic.

Părăseşte bârna pe care se urcase şi se ghemuieşte precaut în partea din spate a bărcii.

— Nici o plută, reia încruntându-se. Şi dimineaţă erau opt.

— Din cauza curenţilor, mormăie Bocanegra fără să-i privească. Le ştiu. Chestiile astea n-au chilă şi înaintează greu.

— Curenţii marini sau voinţa căpitanului de Soto! Replică Gabriel. Martinillo, tâlmaciul, îl însoţeşte. Ar fi putut să ordone să fim ucişi! Don Francisco are dreptate să se îndoiască de el!

— Mă tem că nu-i nici una, nici alta, mormăie încet Sebastian.

Îi arată cu bărbia pe cei patru indieni care mânuiesc îndemânatici vâslele mari ale cârmei.

— Nu-mi plac. Cum îi priveşti, cum zâmbesc.

— Şi?

— Va trebui să înveţi un lucru, don Gabriel: când un indian îţi zâmbeşte înseamnă că ţi-a pus gând rău.

Se pregăteşte să-i răspundă, dar un băştinaş îi strigă cuvinte de neînţeles şi arată ceva în faţa lor.

Foarte aproape, de parcă ar pluti la suprafaţa oceanului, se iveşte dintre valuri o fâşie de pământ acoperită cu arbori foarte deşi, de un verde întunecat.

— Insula! strigă Sebastian, deja în picioare.

— Bine, spune Gabriel surâzând. Însoţitorii noştri nu au intenţii aşa de rele. Ştiu unde merg şi vom putea petrece noaptea pe pământ. Iar mâine seară ne îndreptăm spre Tumbes, aşa cum am hotărât.

— Eu rămân pe plută, geme Bocanegra. Mi-am jurat că în viaţa mea n-o să mai dorm vreodată sub un copac sau pe nisip.

*

La căderea nopţii, pe fâşia de nisip, Gabriel şi Sebastian privesc tăcuţi şi fascinaţi vârfurile roşiatice ale munţilor. Vorbăria indienilor este o şoaptă ce se pierde în freamătul valurilor.

Gabriel şi-a scos cămaşa şi îşi priveşte torsul şi braţele cu pielea uscată de atâtea lipsuri.

Sebastian desenează pe nisip.

— Ce-i?

— Uită-te bine… Acolo pe plaja din Tumbes, Grecul şi cu mine am văzut-o prima oară…

Gabriel râde:

— Pisica mare? Cea pe care o am pe umăr, nu?

— Nu crezi că era timpul s-o şi întâlneşti?

Dintr-o singură mişcare Sebastian a trezit la viaţă toată puterea şi sălbăticia animalului.

Privirea lui Gabriel aluneca pe deasupra felinei, trece peste ocean, peste plaja nevăzută, peste selvă şi munţi; certitudinea predestinării sale îl ameţeşte.

*

Cam pe la miezul nopţii aud primul urlet.

La cel de-al doilea, Gabriel, trezit de-a binelea, dă la o parte cuvertura şi se ridică descoperindu-l alături pe Sebastian care este deja în picioare.

— Bocanegra, bietul de el, suferă ca un martir, spune Gabriel. Poate că îşi mai taie un neg…

Încă un ţipăt, mai puternic, străpunge întunericul şi vibrează deasupra valurilor.

— Nu, Bocanegra nu ţipă pentru o bubă, nici pentru treizeci de drăcii de-alea, replică Sebastian. E altceva.

Amândoi se gândesc la acelaşi lucru.

Dintr-un salt ies din bârlogul sinuos de copaci unde-şi găsiseră adăpost şi aleargă pe panta nisipoasă.

E mai întuneric decât într-un cuptor închis, dar răcnetele lui Bocanegra îi îndrumă la fel de bine ca lumina unui far. Când umiditatea face ca nisipul să se întărească, Gabriel îşi trage

sabia cu atâta forţă, încât lama şuieră prin aer.

Strigătele devin chemări ce se aud foarte clar.

— Ajutor, prieteni! Suntem prădaţi! Săriţi, mă omoară, mă omoară!

Gabriel, una cu întunericul, distinge pânza mişcată de briză a plutei. În timp ce ţipetele se intensifică, pluta, deja departe de plajă, se ridică pieziş trecând deasupra unui val mare.

— Nenorociţii de indieni trădători! strigă Sebastian. Ne lasă aici…

Cuprins de furie, Gabriel aleargă în valurile a căror spumă lasă urme adânci în întuneric. Ţine spada deasupra capului şi crede că toată cursa l-ar putea propulsa îndărătul plutei. Îl vede bine pe Bocanegra doborât de cei doi indieni şi ucis de un al treilea cu o singură lovitură de măciucă. Ţipetele încetează. Nu se mai aude decât vuietul oceanului. Apoi strigătul lui Sebastian:

— Gabriel, fără nebunii! Întoarce-te! Întoarce-te! O să te îneci!

Dar furia lui este mai puternică. Îl împinge în larg o dată cu valurile. Trece de un val spărgând cu pumnul zidul de apă. Partea din spate a plutei nu este decât la o lungime de spadă, iar ochii strălucitori ai indianului de la cârmă sunt cuprinşi de îngrijorare.

Apoi brusc simte cum se transformă într-o masă de plumb, iar apa se ridică asemenea unei fiare ce mugeşte. Cizmele, pantalonii, până şi mânecile cămăşii sunt pline de apă.

Un val trece peste el, îl rostogoleşte, îl frământă ca pe o bucată de argilă.

Lama spadei îi taie obrazul. S-a răsucit cu capul în jos, iar apa e peste tot şi îl asurzeşte cu un vuiet ce prevesteşte moartea. Membrele sale ar vrea să se smulgă din trup.

Dă cu capul de fundul oceanului, iar în piept îi explodează o căldură ce-l sufocă. Încă o fracţiune de secundă mai este suficient de lucid, ca să-şi dea seama de ironia de a muri înecat la doi paşi de lumea nouă.

Simte fundul oceanului sub tălpi şi, printr-un efort disperat, se ridică la suprafaţă. Pe jumătate sufocat de apa înghiţită, loveşte cu putere talazurile şi ajunge lângă plută. Cu un şut, indienii ar putea să-l arunce din nou în valuri sau să-l omoare cu o lovitură de măciucă, la fel ca pe sărmanul Bocanegra. Dar apariţia lui din apă, ca o fantomă, îi şochează.

— Rezistă, don Gabriel, urlă Sebastian chiar lângă el.

Negrul i s-a alăturat şi e prea complicat pentru cei trei indieni

care sar în apă şi încearcă să se salveze înotând. Gabriel, la capătul puterilor, mai are doar forţa de a pune piciorul pe plută.

Dar Sebastian se aruncă în apă ca să-l prindă pe indianul mai puţin rapid. Îl aruncă pe plută ca pe un pachet şi se urcă pe el scuipând apa înghiţită.

— Numai să încerci să fugi şi te mănânc, îi spune prinzându-l de gât.

Tânărul, un adolescent, tremură de frică. Sebastian şi Gabriel îşi trag sufletul.

— Ce facem, don Gabriel?

— Dacă vrei să-l mănânci, ţi-l las.

— Ca să spun tot ce am pe suflet: mintea mea umezită a clocit mai curând planul de a-l obliga să ne ducă la Tumbes. Dacă nu ai nimic împotrivă, fireşte.

— Sebastian?

— Don Gabriel?

— Credeam că nu ştii să înoţi.

— Vai, trebuie s-o recunosc, de vreme ce numeşti înot mişcările dezordonate pe care le-au făcut mădularele mele ca să supravieţuiască acestei orori, spune Sebastian arătând întinderea de ape.

Hula s-a mai liniştit puţin. Sebastian îi arată indianului tânăr rama cârmei pe care acesta o apucă după o scurtă ezitare. Sub puzderia de stele ce luminează cerul, Gabriel îşi umple inima de bucuria de a fi în viaţă.

— Sebastian?

— Don Gabriel?

— Îţi datorez viaţa. Şi, ca să-mi duc gândul până la capăt, mai vreau să-ţi cer o favoare... îmi faci plăcerea de a-mi spune, simplu, Gabriel?

Sebastian nu răspunde. Pare cufundat în contemplarea mării. Se întoarce spre Gabriel şi îi strânge mâna. Gabriel îl trage spre el şi cei doi bărbaţi se îmbrăţişează ca fraţii.

32

Huamachuco, martie 1532.

Deasupra câmpiei Huamachuco cade o ploaie fină şi constantă. Văluri de ceaţă se destramă deasupra văilor din jur şi învăluie culmile munţilor. Fumul ce iese prin acoperiş nu se înalţă şi răspândeşte în aer mirosul înţepător al lemnului de carubier[33].

Cortegiul lui Inca Atahualpa sosit în ajun umple dintr-o dată *tambo* şi aduce în calmul şi rutina şesului ţipete, râsete, cântece din flaut şi dansuri.

— Îmi place câmpia asta, şopteşte visătoare Anamaya. Ar fi grozav dacă ne-am putea instala într-un sat ca ăsta pe durata anotimpului secetos. Să isprăvim odată să mai batem drumurile, să mai trecem munţii şi podurile! Încep să urăsc litierele…

În spatele ei, Inti Palia scoate un mârâit dezaprobator, în timp ce mâinile agile ale servitoarelor le spală părul cu un nămol gri fin:

— E mai bine să nu fii auzită rostind astfel de lucruri! Nu pricepi, tu care ghiceşti totul dinainte, că Huascar e pe cale să piardă războiul?

— Ştii bine că de luni de zile nu mai văd, nici nu mai aud nimic, suspină Anamaya închizând ochii şi abandonându-se mângâierii servitoarei.

— A, asta o ştiu, strigă prinţesa. Cel care îmi este aproape soţ începe să fie furios din cauza tăcerii tale… Niciodată nu l-am văzut pe Atahualpa atât de neliniştit şi de preocupat. Şi este atât de aproape de victorie, după atâtea şi atâtea bătălii… E de neînţeles…

— Ce rol mai am eu în toate astea dacă nu mai sunt cea care vede? murmură Anamaya.

Tac, iar servitoarele le clătesc părul cu apă curată şi proaspătă. În colţul curţii fetiţele ce torc dintr-un caier enorm de lână de alpaga le privesc cu ochi strălucitori fără să se oprească din lucru.

Sub o streaşină aflată de cealaltă parte a curţii ţes vreo

[33] Arbore mediteranean ce atinge zece metri înălţime (n. tr.).

cincizeci de femei tinere. Stau ghemuite, înconjurate de o mulţime de gheme ale căror culori vii seamănă cu nişte flori. Fac aceleaşi mişcări, aşa cum stau aplecate deasupra războaielor de ţesut a căror parte inferioară le este prinsă de talie printr-un soi de curea, iar partea superioară este fixată de un stâlp. În mâinile lor, neobişnuit de îndemânatice, firele multicolore se leagă, se dezleagă, se joacă şi şerpuiesc în ritmul liniştit al suveicilor. Câteva pânze sunt aproape gata. Le cunoaşte splendoarea şi fineţea: vor fi atinse numai de Inca.

Servitoarele le usucă părul cu o alifie amestecată cu praf de aur, iar Anamaya este emoţionată de calmul cu care lucrează aceste „fecioare-ţesătoare”. Nu va fi niciodată una dintre ele. Nu le va împărtăşi niciodată pacea, liniştea…

S-au întâmplat atâtea de când a poposit în Cetatea Secretă!

Azi este atât de aproape de Inca Atahualpa pe cât poate să fie cineva care nu-i este nici soţie, nici concubină. Este respectată şi are slujitoare. Capriciile sale, dacă ar avea, ar fi îndeplinite imediat. Cuvintele îi sunt respectate, chiar şi de bătrânii generali, neîncrezători altădată, care nu ar fi privit-o decât pentru a o condamna să fie arsă de vie! Inti Palia, care a primit în cele din urmă titlul de Primă Concubină, i-a devenit cea mai apropiată prietenă şi confidentă…

Şi totuşi, viaţa de la curte este grea, îngrozitor de împovărată de constrângeri!

— E adevărat că te-ai schimbat mult în ultima vreme, spune deodată Inti Palia, de parcă i-ar fi citit gândurile.

Prinţesa respinge cu un gest hotărât servitoarele aplecate deasupra părului ei superb şi se apropie de Anamaya.

— Numai ochii au rămas aceiaşi, mai adaugă.

— Crezi? se amuză Anamaya. Obrajii îmi sunt mai bucălaţi şi sunt la fel de serioasă ca o bătrână, asta vrei să spui?

Inti Palia râde şi se apropie de ea cuprinzându-i mâinile cu blândeţe.

— Da şi fesele îndeosebi sunt mai rotunjite, o ironizează prinţesa. Şi ei la fel.

Prin ţesătura fină a *anaco*-ului atinge uşor sânii lui Anamaya care îi îndepărtează mâinile printr-un gest de pudoare.

— Aproape nişte sâni adevăraţi! continuă Inti Palia. Când te-am cunoscut nu erai decât o fetiţă ciudată şi înfumurată! Nu-mi plăceai defel.

— Mai ales că erai înnebunită de gelozie…

— Într-adevăr. Dar mi-am dat seama cine eşti. Ca şi ceilalţi. Şi acum chiar ar trebui să fiu geloasă. Eşti o femeie adevărată! Aproape la fel de frumoasă ca mine, să zicem…

— Aproape? râde Anamaya.

— Aproape. Nu mai mult, o asigură serioasă prinţesa. Îţi mai lipseşte ceva…

— A, da?

Cu o figură provocatoare, Inti Palia se trage îndărăt. Îşi ridică şoldurile şi trage de *tocapu*[34] ce-i strânge talia ca să-şi arate şi mai bine sânii pe sub veşmânt. În jurul lor servitoarele pufnesc în râs, ducându-şi mâinile la gură.

— Ai mei sunt mai frumoşi, nu?

— Poate, consimte Anamaya roşind brusc.

— Nu poate. Sigur. Şi ştii de ce?

— Pentru că Mama Quilla a hotărât să-ţi dea mai mulţi nuri decât minte, o ironizează Anamaya.

— Mama Quilla mi-a mai dat ceva: pe Inca între picioarele mele! Iată ce le face frumoase pe femei…

— Proasto!

Dar Anamaya nu mai aude nimic şi devine serioasă. În capătul opus al curţii se iveşte o siluetă escortată de patru soldaţi. Prinţesa îi urmăreşte privirea şi exclamă pofticios:

— O, nu-i frumosul căpitan Guaypar? Eroul bătăliei de la Angoyacu? Ei bine. Soţie a Fratelui-Geamăn, iată unul care te-ar învăţa bucuros jocul de-a tăvălitul! …

Guaypar s-a adresat unuia dintre eunucii de pază care grăbit de ploaie se îndreaptă imediat spre ele.

De la locul lor de sub streaşina din colţul curţii, ţesătoarele şi cele care torceau rămân nemişcate, curioase, de îndată ce au auzit zdrăngănitul lăncilor.

— Cheamă-l, spune zâmbind prinţesa.

Abia au timp să se înfăşoare într-o *manta* şi să-şi acopere părul încă ud că Guaypar se iveşte în prag. Războinicul îşi ridică mâinile cu palmele în sus într-un salut plin de respect. Dar evită să o privească pe Anamaya:

— Prinţeselor!

— Fie ca Inti să te protejeze, căpitane Guaypar, răspunde Inti Palia cu glas mieros. Sunt bucuroasă să te văd printre noi. Asta înseamnă că ţi s-a vindecat rana.

Guaypar, cu ochii plini de mândrie, îşi prinde umărul cu vârful

---

[34] Vezi *Glosar.*

degetelor.

— Da, voi putea lupta, iar când Inca va hotărî viitoarea bătălie…

— Sunt impresionată de curajul tău, reia prinţesa pe un ton glumeţ.

Dar tânărul căpitan nu pare să o mai asculte. Privirea lui o caută pe cea a lui Anamaya.

— Soţie a Fratelui-Geamăn, te cheamă Inca!

— Acum?

— Te aşteaptă şi eu sunt aici ca să te conduc.

Nici n-a terminat bine de rostit cuvintele, că Inti Palia e deja în picioare şi struneşte servitoarele să o pregătească pe Anamaya.

*

Toate privirile sunt îndreptate spre ea în timp ce părăseşte *cancha,* soţiilor, apărată de ploaie de un baldachin purtat de slujnice, ca să ajungă în incinta palatului unde locuieşte Atahualpa.

Totuşi, de îndată ce au păşit pragul şi escorta se retrage în prima curte, iar servitoarele se reîntorc, Guaypar schiţează un gest prin care vrea să o reţină. Se îndepărtează violent, refuzându-i instinctiv apropierea şi clătinându-şi bentiţele de aur şi de argint împletite în bonetă.

— Stai o clipă! strigă Guaypar cu glasul schimbat. Nu-ţi fie frică!

Tocmai se pregăteşte să-i răspundă aspru, dar citeşte în privirea căpitanului tot atâta spaimă, câtă deznădejde.

— Ce vrei de la mine?

— Să mă ierţi!

— Guaypar, eu…

— Nu, lasă-mă să spun cuvintele care-mi stau pe buze de ani şi care azi mă sufocă! Anamaya, nu eram decât un copilandru nebun şi plin de orgoliu! …

— Am uitat, iar Inca…

— Ascultă-mă! Ştiu că îţi aminteşti noaptea aceea de la Tumebamba noaptea *huarachicu-lui.* Înfrângerea mă umilise, eram beat de *chicha*, bântuit de spirite rele. Demonii îmi tulburau sângele, dar… dar a trecut multă vreme de atunci, foarte multă. Patru solstiţii de iarnă! Eram un copil şi tu la fel! Azi sunt un soldat şi Inca m-a făcut căpitan după bătălia de la podul Angoyacu…

— Da, ştiu că ai fost foarte curajos. Se spune că i-ai făcut

prizonieri pe doi dintre generalii lui Huascar, consimte ea cu blândeţe.

— Da, aprobă cu ochii strălucindu-i de mândrie, în timp ce-şi duce mâna la rană. Da, nu mai sunt pirpiriul vanitos pe care Manco, falsul frate al lui Inca, l-a umilit în faţa ta!

Anamaya trece peste acest acces de orgoliu. Căpitanul continuă pe un ton ceva mai potolit, dar cu tot atâta ardoare.

— Şi tu te-ai schimbat. Eşti… eşti cea mai frumoasă dintre femeile Imperiului Celor Patru Zări! Nici o altă femeie nu e nici pe jumătate la fel de frumoasă ca tine. Nici una nu are puterea privirii tale, nici una nu are gura ta fermă şi blândă…

— Guaypar, te rog…

— Ascultă-mă! Din ziua aceea blestemata nu a trecut o singură clipă în care să nu mă gândesc la tine. Erai în mintea mea chiar şi în timpul bătăliei de la Angoyacu! Eu am fost primul care ţi-a remarcat frumuseţea! Primul… Şi am tăcut în acest răstimp. Te-am evitat. Acum sunt aproape de Inca şi pot aranja să…

— Ce doreşti de la mine, căpitane Guaypar?

— Să-mi fii soţie!

— Eşti nebun? Ştii că sunt soţia Fratelui-Geamăn!

— Ah! exclamă Guaypar cu un gest furios. Nu-i decât un titlu pe care ţi l-a dat Atahualpa pe când nici nu era Inca! Azi este şi în mare măsură datorită ţie. Poate să schimbe ce-a hotărât atunci.

Copleşită de emoţie caută cuvintele care l-ar putea convinge să gândească limpede. Totuşi, descoperă în privirea tânărului căpitan o imensă şi sinceră deznădejde care o tulbură. Nu mai este adolescentul beat de prea multă bere de porumb de la Tumebamba. Şi, cu toate acestea, beţia care a pus acum stăpânire pe el nu-i mai puţin violentă. Şi ea este cauza.

— Anamaya, sufletul meu de pe această lume nu respiră decât pentru tine! geme Guaypar. Soţul tău, Fratele-Geamăn, este din aur şi nu ştie ce înseamnă chinurile iubirii, în timp ce eu sufăr şi ard. Numai gândul la tine şi mi se strâng măruntaiele. Nu te mint: torturile născocite de nevrednicul Huascar sunt un nimic în comparaţie cu…

Adevărul vorbelor sale este dublat de tremurul buzelor, de fiorul ce-i străbate întregul trup.

Copleşită de emoţie face un pas înapoi.

Niciodată nu i s-a mai făcut o astfel de declaraţie. Simte

suferinţa tânărului bărbat, de parcă ar atinge cu degetele o rană deschisă. Şi cu toate acestea ştie că trebuie să refuze această cerere.

Rosteşte cât poate de blând:

— Am uitat cu desăvârşire noaptea aceea de la Tumebamba, căpitane Guaypar! Şi voi uita şi acest moment. Căci nu pot şi nu vreau să-ţi mai aud cuvintele. Îţi mulţumesc pentru… pentru curajul tău şi sper ca Inti să te ajute să devii cel mai mare şi cel mai fericit dintre generalii lui Inca Atahualpa. Acum trebuie să mă conduci la el, înainte să devină prea nerăbdător.

Un rictus de durere şi de furie neputincioasă schimonoseşte faţa lui Guaypar, în timp ce Anamaya se întoarce cu spatele şi se îndreaptă deja spre patio.

Dar ea nu-l mai vede.

*

De la o vreme, de câte ori îl revede pe Inca, este uimită de schimbarea pe care o remarcă.

Nu mai este bărbatul zvelt şi activ care cu o privire o încuraja şi o impresiona.

Nu şi-a pierdut nimic din putere, dimpotrivă. De când a fost încoronat la Quito cu *borla* imperială, în cadrul unei ceremonii copleşitoare, de când este Inca, în el totul degajă forţă şi autoritate. Totuşi, trupul i-a devenit greoi de prea multă *chicha* băută de-a lungul nesfârşitelor ritualuri în care, cufundat în beţia sacră, încearcă cu disperare să-şi audă Strămoşii.

Azi obrajii i s-au rotunjit şi bărbia i s-a lăsat. Talia i s-a îngroşat, iar ochii îi sunt mai înroşiţi ca niciodată, de parcă inima ar lua de acolo un surplus de energie. Asta face ca privirea să-i fie stranie, în negru şi în roşu şi e greu să-i ghiceşti gândurile, căci pare mereu ameninţătoare şi de o nesfârşită tristeţe.

Se prosternează în faţa lui, în genunchi, cu palmele sprijinite de pardoseală şi cu capul plecat. Întrebarea lui este pe cât de directă, pe atât de nerăbdătoare:

— Ţi-a mai vorbit Tatăl meu, Huayna Capac?

— Nu, Inca.

— A!… Şi de ce?

— Poate fiindcă nu are nici un motiv să o facă…

— Nici un motiv? Eşti nebună?

Simte toată asprimea şi furia ce vibrează în glasul lui Atahualpa.

Îl întreabă fără să se ridice:

— Inca pot să-ţi vorbesc deschis?

— Ai făcut-o mereu, nu văd de ce azi ai face altfel!

— Mărite Stăpân, nu îţi înţeleg teama şi nerăbdarea. Ai purtat nouă bătălii împotriva fratelui tău, nebunul din Cuzco. Huascar n-a câştigat decât două. Ai mers la Quito şi, după voinţa lui Inti, Nobilii din nord, preoţii, înţelepţii şi strămoşii ţi-au pus pe frunte *mascapaicha*[35] şi pana de *curiguinguer*[36]. Eşti Stăpânul nostru, Inca al Imperiului Celor Patru zări. Mâine va urma o ultimă bătălie împotriva lui Huascar şi vei intra victorios în Cuzco, oraşul sacru. Atunci vei instaura o perioadă de pace după una de războaie. Şi nu va mai exista în tot Imperiul vreo făptură care să nu-ţi datoreze viaţa…

Tace, dar, cum Inca nu spune nimic, reia cu şi mai multă fermitate în glas:

— Nu ai nici un motiv să te temi şi să te îndoieşti. Este adevărat că Tatăl tău, Huayna Capac, nu-mi mai vorbeşte de multă vreme, dar asta fiindcă acum eşti puternic şi autoritar. Inti şi Mama Quilla îţi sunt alături. Lupţi cu puterea unei pume şi mergi sub umbra condorului… Este de ajuns.

Atahualpa îi ordonă pe un ton surd:

— Ridică-te, *Coya Camaquen şi* priveşte-mă…

Îi descoperă pe buze ceva ce aduce cu un zâmbet, pe care nu-l mai văzuse de mult timp.

— Ştiu că mă găseşti schimbat. Dar şi tu ai devenit la fel de serioasă ca un preot! Da, Villa Oma te-a învăţat bine: ai vârsta la care alte tinere îşi caută un soţ, dar tu eşti serioasă şi înţeleaptă ca mamele lor!

— Numai cu tine, Inca! Căci îţi datorez viaţa!

— Nu ştiu cine cui îi datorează mai mult, copilă cu ochi albaştri! După ce ai fost în Cetatea Secretă, ai venit la mine. Eram ruşinat de înfrângere, prizonier într-o groapă în pământ şi tu ai ştiut să mă scoţi de acolo… convingându-mă că m-am transformat într-un şarpe!

Atahualpa nu-şi poate stăpâni un zâmbet discret amintindu-şi toate acestea.

— Uneori mă gândesc la asta şi te văd cum îndemni şarpele transformat pe cărămizile zidului, în timp ce paznicii sforăie! E unul dintre cele mai amuzante momente din viaţa mea!

Dar imediat neliniştea pune stăpânire pe chipul său. Se ridică

---

[35] Vezi *Glosar.*

[36] Ibidem.

de pe tron şi se apropie de Anamaya atât de aproape, încât îi simte răsuflarea.

— Da, m-ai asigurat că pot merge la Quito şi că-i pot învinge pe generalii lui Huascar. Dar Tatăl meu a venit să te vadă. La fel ca atunci când ai văzut ghemul de foc sau în Cetatea Secretă sau la Tumebamba, când a dispărut Mumia De fiecare dată când trebuia Tatăl meu, Huayna Capac, ţi-a arătat drumul! De fiecare dată ţi s-a deschis Celălalt Tărâm. Şi acum tace. De ce?

— Asta se va schimba poate când voi ajunge iar în Cetatea Sacră şi îl voi regăsi pe soţul meu, Fratele-Geamăn?

— Pentru asta trebuie să te întorci acolo?

— Îl vei înfrânge pe Huascar, Inca! O ştiu…

— Nu! explodează Atahualpa cu privirea-i purpurie, brusc strălucitoare. Nu mă tem de el şi nici de soldaţii lui. Sunt ca şi înfrânţi. Ci de Cuzco! Clanurile din Cuzco stau înaintea mea ca o prăpastie neagră! Niciodată nu m-au acceptat, ca şi când n-aş fi decât fiul unei femei din nord! Dar în venele mamei mele curge sângele tatălui-tatălui meu. Puţin le pasă că sunt fiul lui Inca! Mă consideră impur. Pentru ei nu sunt altceva decât un bastard, Anamaya! O singură fiinţă, una singură mi-ar putea alina suferinţa şi aceea este Tatăl meu. Dacă ar veni până la urmă la tine… Dacă mi-ar spune prin gura ta că este cu mine şi împotriva celor din Cuzco. Dar tace… Sau dacă ţi-ai aminti măcar ce ţi-a spus în noaptea trecerii sale. Dacă ţi-ai aminti aceste lucruri…

Tânăra îngenunchează clătinând dezolată din cap şi înţelege, în sfârşit, durerea ce-l chinuie pe Inca de atâtea zile:

— Nu, Inca. Nu mi le-am amintit niciodată.

O priveşte o clipă. Schiţează un gest ca şi când ar vrea s-o atingă. În cele din urmă renunţă şi se apropie de pragul încăperii. Gărzile i se închină afară.

Lasă să treacă un moment de tăcere apoi, arătând spre culmile acoperite de ceaţă din jurul câmpiei Huamachuco, spune:

— Acolo este un oracol cunoscut. Cataquil ştie să citească viitorul. Mâine vom merge să-l vedem.

33

Tumbes, martie 1532.

— La stânga, pe toţi sfinţii! La stângă, Grecule, sau o să înecăm toţi caii!

Strigătele lui don Francisco acoperă vuietul valurilor.

Pluta se ridică pe cresta valului, deşi este încărcată cu vreo câţiva cai înnebuniţi de spaimă şi cu vreo cinci oameni. Pânza este coborâtă, iar Mele cailor sunt strâns înnodate de cataif. Gabriel, pe plaja din Tumbes, unde de bine, de rău a reuşit să debarce, recunoaşte, undeva în spate, statura înaltă şi boneta de bumbac a lui Pedro Grecul.

Grecul manevrează cu toată puterea cârma. Dar, vai, orice direcţie i-ar imprima, pluta se caţără strâmb pe curbura valului, împinsă de o putere nevăzută o ia spre dreapta.

O clipă înaintează aşa de repede de parcă, în ciuda mărimii şi a încărcăturii, n-ar fi decât o coajă de nucă în voia valurilor.

Atunci talazul începe să mugească pe sub buşteni. Aproape în acelaşi timp cu oamenii care înţeleg ce se întâmplă. Frica lor le este transmisă şi cailor care, cu ochii ieşiţi din orbite, trag de legături, lovesc cu picioarele din spate şi îşi arată dinţii, ca nişte balauri nărăvaşi.

Totul se petrece aşa de repede, încât pare că timpul se comprimă. Neliniştit, Gabriel aude exclamaţia de stupefacţie a lui Sebastian, aflat lângă el.

Pluta pivotează sub ploaia de stropi. Speriaţi, caii se îngrămădesc la babord, iar oamenii alunecă pe lemnul inundat de spumă. Sub ei, scobitura valului se umflă şi se înalţă într-o jerbă uriaşă, înainte să se sfărâme cu zgomot asurzitor. În faţa acestui zid uriaş *balsa* îşi regăseşte preţ de o clipă un echilibru surprinzător...

Apoi creasta valului spumegând de o furie albă se prăbuşeşte peste buşteni acoperind oamenii până la talie. Catargul se înclină, partea din spate a plutei se înalţă la fel de uşor ca o frunză rostogolită de briză. Don Francisco scoate spada din teacă şi o ridică deasupra valurilor. Dintr-o singura lovitură taie sforile

cu care erau legaţi caii, în acelaşi moment în care masa de apă îl înghite, rupând corzile de agavă, risipind buştenii la fel de uşor ca pe nişte surcele.

— Au murit! se trezeşte Gabriel strigând.

— Nu încă! spune Sebastian.

Şi are dreptate.

Valurile se scurg pe ţărm, împrăştiind spuma în apa verde şi greoaie de pe plajă, iar caii ies din mare unul câte unul. Apoi din bulboana de spumă apar capete, bărbi, guri căscate şi priviri uimite…

— Acolo! Pedro! urlă Sebastian arătând spre o scăfârlie care şi-a păstrat boneta roşie.

Nu departe de Grec apar şi pletele cărunte ale lui don Francisco, acesta îndemnând pe toată lumea să înoate până la ţărm.

Gabriel, şchiopătând, încearcă să-l urmeze pe Sebastian care se repede să-i întâmpine, intrând în mare până la mijloc. Dar la primul val ce i se izbeşte zgomotos de pulpe se dă înapoi.

— Pentru seara asta e de ajuns. Oricum, marea este prea agitată, murmură.

Amintirea înecului din ajun este prea aproape, iar gâtul îl mai arde încă din cauza vedrelor de apă pe care le-a vomitat în braţele lui Sebastian.

De altfel, nici nu prea au nevoie de el. Fiecare dintre naufragiaţi izbuteşte să încalece pe caii ce se grăbesc să simtă nisipul sub copite.

Don Francisco îşi face o datorie de onoare ieşind din apă încremenit în şa, ţinând căpăstrul în mână, şiroind de apă asemenea lui Neptun, care creează continente sub paşii lui puternici!

*

— Ştiam că nu se poate conta pe el!

Hemando Pizarro, lungit pe o ridicătură de nisip, spumegă de furie asemenea valurilor şi îl arată cu degetul pe Gabriel. Debarcarea între plajă şi navele care au reuşit în cele din urmă să se apropie de ţărm s-a întrerupt, căci era prea periculoasă. Cei care au izbutit să pună piciorul pe pământ sunt o mână de oameni şi câţiva cai izolaţi de acum înainte de corăbii şi de plute.

În ciuda neliniştii care l-a cuprins, don Francisco n-a coborât din şa de când şi-a făcut intrarea eroică. Privirea-i neobosită scrutează de-a lungul plajei nesfârşite, căutând o cale de acces

prin selva deasă ca şi cum ar putea să vadă prin ea cetatea Tumbes.

— Nu sunt decât nişte haine, frăţioare, spune. O să-ţi aducem altele…

— Douăsprezece cămăşi de in, o pereche de cizme şi trei vestoane care valorează cât un cal, o cămaşă de zale de schimb… Asta ai măturat cu multă uşurinţă, frate!

— Erau să moară pentru asta, frăţioare, iar eu am nevoie de fiecare dintre oamenii ăştia.

— Dintre-ăştia! şuieră dezgustat Hemando.

Don Francisco strânge din dinţi de nervi şi, ud leoarcă, dă pinteni calului ca să se îndepărteze de fratele său prost dispus.

Chiar atunci Sebastian se întoarce grabnic pe plajă şi arată spre locul unde fluviul galben de nămol taie selva în două şi se aruncă în Marea Sudului.

— Alte plute! Cinci sau şase… se îndreaptă spre noi…

— Indieni? întreabă don Francisco.

— Sunt prea departe ca să-i pot vedea.

Dar îndoiala nu durează prea mult, căci Grecul, plecat deja în recunoaştere la gurile fluviului, se întoarce în galop ridicând nori întunecoşi de nisip şi gonind sumedenia de crabi mici care invadează plaja.

— E Soto, guvernatorule! Soto revine, în sfârşit! strigă atunci când e destul de aproape.

— Ne-a înţeles. A priceput. Vom putea să debarcăm mâine mai repede împreună cu celelalte plute, strigă Gabriel.

— Şi ce-a înţeles Soto? bombăne Hemando masându-şi coapsa dureroasă. Rana de la picior nu mi-a astupat şi urechile! Şi eu aş vrea tare mult să pricep…

Gabriel caută privirea lui don Francisco. Guvernatorul încuviinţează sever şi o porneşte spre un grup de hidalgo care încearcă să se usuce.

— Am reuşit să-l prevenim pe căpitanul de Soto de trădarea indienilor, înainte să pună piciorul pe pământ, spune simplu Gabriel arătând spre Sebastian.

Hemando ridică dintr-o sprinceană, semn de profundă neînţelegere şi aşteaptă continuarea care însă nu mai vine. După un moment dezagreabil de tăcere, aruncă un „ah” plin de lehamite.

Grecul, cu pantalonii şi cămaşa ude, sare din şa, îşi mângâie calul cu blândeţe înainte să-i arunce o ocheadă diplomatică lui

Gabriel.

— Povesteşte-mi ce-ai făcut noaptea trecută! Mi se pare că a fost plină de aventuri! Nici eu n-am desluşit bine în ce balamuc ne-am băgat…

Gabriel, în câteva fraze şi fără înflorituri inutile, îi povesteşte sfârşitul trist al lui Bocanegra, răpit în plină noapte şi ucis de indieni.

— Cât despre mine, fără Sebastian aici de faţă, la ora asta crabii s-ar fi înfruptat cu plăcere din măruntaiele mele, conchide arătând înspre ocean.

În timp ce Grecul îl priveşte cu prietenie pe amicul său negru, don Hemando îi străfulgera cu privirea pe toţi trei, ca şi pe crabii care ieşeau din nisip şi veneau, parcă pentru a-l provoca, mişunând în jurul cizmelor sale.

— Şi aşa ai lăsat să se ducă la fund hainele mele.

— Don Hemando, cu tot respectul pe care vi-l datorez, eram prea ocupat să-mi salvez pielea, ca să mai am timp şi pentru preţioasele dumneavoastră veşminte. Ştiu că dorinţa dumneavoastră cea mai arzătoare este să mă duc să le caut la vreo douăzeci de braţe adâncime. Dar, nu vă fie cu supărare, asta va fi doar într-o viaţă viitoare…

Câţiva hidalgo râd pe înfundate.

— Nu-i rău, studentule, îi strecoară Grecul.

— Atâta spaimă pentru nişte maimuţe… mormăie Hemando lovit în plin.

— Maimuţele astea l-au răpit pe Bocanegra şi voiau să ne lase să crăpăm aici pe nisip. Tot aşa cum intenţionau să-l căsăpească şi pe căpitanul de Soto şi pe soldaţii lui de îndată ce ar fi acostat la gurile fluviului de acolo, foarte aproape de junglă…

— Şi ai dejucat capcana asta de unul singur? îl ironizează Hemando. Cum aşa?

Gabriel îl priveşte de sus în tăcere. Dar Sebastian se întoarce spre Grec, râzând scurt.

— Am dat dovadă de multă putere de convingere faţă de un ghid ca să ne aducă până aici…

Arată cu degetul spre nord, de cealaltă parte a fluviului, acolo unde se îngrămădesc pânzele plutelor lui Soto.

— Acolo plaja este încă şi mai îngustă, iar jungla şi mai deasă. Şi ce descoperim? Zeci de indieni! Zeci de zâmbete! I-am spus lui don Gabriel: „Să ne păzească Sfânta Fecioară! Ăştia o să ne mănânce fără sare şi piper!” La care mi-a răspuns: „E de ajuns

să le trimitem un mesaj!”

— Am tăiat beregata ghidului nostru… reia Gabriel cu faţa împietrită.

— Şi au priceput, glumeşte Sebastian. Cu noroc şi vânt bun am reuşit să plutim până aici. Valurile ne-au răsturnat, ca şi pe voi, dar ne-au aruncat teferi pe plajă! Şi mai ales departe de indieni, care nu pot să treacă fluviul, aşa de puternic e curentul… Cât despre plută, era întreagă până la debarcarea noastră delicată…

— Ne-am ascuns în junglă şi am aşteptat plutele căpitanului, reia Gabriel. Şi când s-a apropiat, atâta am ţipat şi am gesticulat, că s-a îndepărtat de coastă…

Ar fi continuat, însă Hemando Pizarro s-a ridicat şchiopătând şi le întoarce spatele fără să-i mai asculte.

— Frate! strigă spre don Francisco. Într-o oră se întunecă. Ce hotărăşti?

Don Francisco se apropie, în pasul calului, fără să se grăbească. Ajuns destul de aproape, scoate spada din teacă şi o face să strălucească sub ochii lui Hemando. Fiecare poate să vândă picăturile strălucitoare, cum se-adună într-un fir subţire scurgându-se de-a lungul spadei înainte de a cădea, ca şi cum ar fi secţionate de vârful ascuţit al acesteia.

— După câte văd, nu suntem în stare să intrăm cum se cuvine într-un oraş de aur, spune privind oamenii adunaţi în cerc în jurul lui. Mai ales dacă indienii se dedau la trădare. Debarcarea ne-a stors de puteri şi pe noi şi caii noştri. Nu e prudent să traversăm acum jungla…

Şi adaugă privind oceanul gri şi plutele care sunt foarte aproape de bancul refluxului:

— Soto nu ni s-a alăturat încă. E mai bine să-l aşteptăm. Nu vom avea timp să debarcăm mai mulţi cai. Propun să petrecem noaptea aici. Şi, din prudenţă, să dormim în şa…

— Doar n-o să-ţi închipui că o să stau călare pe mârţoagă toată noaptea, când abia rezist să mă ţin în şa o jumătate de leghe! strigă Hemando.

— Nu mă refeream la tine, frate, răspunde suav don Francisco cu o sclipire ironică în privire. Te poţi odihni pe nisip… L-am văzut pe prietenul nostru, aici de faţă, călărind foarte onorabil, îi poţi oferi calul tău. Nu va fi prea mult ca să ai grijă de liniştea somnului tău. La urma urmei, l-a meritat. A dat hainele tale pe viaţa noastră. I-o datorăm!

Gabriel, arătat cu mâna de guvernator, simte cum roşeşte de plăcere.

*

Căpitanul Hemando de Soto nu poate să trăiască fără cal. În loc să se alăture micului grup de pe plajă, a înotat până la *Santiago,* acostată nu departe de ţărm şi a reuşit să-l „încarce" pe plută nedespărţitul său andaluz gri şi, după ce a savurat deliciile unei băi în apele tropicale, iată-l apărând pe ţărm ud leoarcă şi zâmbind.

Îl salută pe guvernator, apoi face un semn cu capul spre Gabriel.

— Încântat să vă revăd, prieteni, spune simplu acest bărbat mai degrabă tăcut.

Toată noaptea rămân în şa şi strâng cu picioarele rebegite caii care şi ei de-abia mai rezistă.

Uneori adorm. Dar scrâşnetul unui crab pe nisip îi trezeşte brusc. Îşi închipuie cum haite de indieni ies urlând din junglă. Totuşi, nu-i decât cârâitul lişiţelor şi vuietul oceanului cu spumă fosforescentă.

La apus marea era aşa de agitată, încât numai şase hidalgo au ajuns la ţărm cu încărcăturile lor. Acum, cam vreo zece, inclusiv pedestraşii, izolaţi de corăbii şi de *balsa,* alcătuiesc o floare cu petale ascuţite, fiecare înfruntând noaptea şi capriciile ei. Unii şi-au scos spada din teacă şi au aşezat-o, strălucind sub lumina stelelor, pe marginea şeii.

Cu toţii visează la oraşul acoperit cu aur, aflat în apropiere, ascuns de întunericul mişcător al junglei, la poveştile spuse de guvernator şi de Grec, la palatele cu ziduri ce sunt tot atâtea bogăţii la îndemâna lor.

Cu pleoapele grele, luptând cu somnul şi cu teama de sălbatici, visează aşa de clar bucăţile de aur, încât li se pare că cerul este plin de pietre strălucitoare. Şi, o dată cu epuizarea, totul în întinderea tenebroasă a nopţii se transformă în lămpi de aur!

Când zorii luminează ceaţa la răsărit, nu mai rezista.

În frunte cu guvernatorul, trec un braţ al mării eliberate de maree, negru din pricina mâlului gros şi mirositor. În cele din urmă, intră în junglă.

Un drum drept, uscat şi bine pietruit pe alocuri se strecoară printre trunchiurile răsucite ale smochinilor. Mult deasupra capetelor lor animale nevăzute agită frunzişul. De două ori caii

au nechezat la apariţia unor şerpi groşi cât braţul. Şi apoi încă unul dintre acei monştri solzoşi, aşa de asemănători cu un trunchi de copac, dar cu maxilare suficient de puternice ca să sfâşie în două un viţel.

În desimea junglei se vede doar o pată de cer deasupra lor, ca şi când copacii ar fi fost retezaţi de sabia unui uriaş.

Dar nici picior de indian.

Nici pe şesurile ce se întind dincolo de pădurea tropicală atunci când se ivesc zidurile înalte ale Timpului.

Îşi grăbesc, nerăbdători, caii.

Când ajung la o bătaie de săgeată de oraş, Grecul încruntă din sprâncene şi aruncă o privire către don Francisco, care i-o întoarce impasibil.

Gabriel aşteaptă să vadă primele reflexe de aur în lumina soarelui ce iese, în sfârşit, dintre dealurile îndepărtate. Dar nimic.

Nici urmă de indieni urlând înfricoşaţi sau ţipând.

Nu trebuie să intre în oraş ca să vadă casele fără acoperişuri, zidurile înnegrite de fum, uneori găurite. Străduţe întregi pline de dărâmături, cărămizi de lut, făcute noroi, vetre părăsite…

Liniştea ce-i învăluie este cea a războiului, a jafului adevărat, a dezolării.

Un oraş întreg devastat şi abandonat!

Aşa arată Tumbes.

— Pe Sfânta Cruce, strigă Soto smucindu-şi calul aflat înaintea celui al lui don Francisco. Ne-aţi păcălit? Ăsta-i oraşul vostru minunat?

Gabriel îl priveşte pe Pizarro şi pândeşte furia sau măcar îndoiala pe chipul lui orgolios. Dar nu descoperă decât o vagă plictiseală.

34

Tumbes, aprilie 1523.

Prima piatră aruncată atinge uşor umărul lui Gabriel şi sfărâmă colţul zidului din spatele său. A doua vâjâie înfundat: s-a oprit în coapsa lui Pedro Grecul, care ţopăie de durere şi înjură ca un birjar.

Dar Gabriel nu are timp să-şi pună întrebări. Din toate colţurile străduţei se ivesc vreo douăzeci de oameni şleampeţi, cu coifurile pe cap, cămăşile desfăcute şi bărbile vâlvoi şi încep să urle:

— Tâlharilor! Tâlharilor! Grec poponar!

În mâinile ridicate agită alte pietre. Trei dintre ele cad cu oarecare încetineală între Gabriel şi Pedro.

— Cred că nenorociţii ăştia sunt porniţi împotriva mea, şuieră printre dinţi Grecul, a cărui statură mătăhăloasă este ţinta ideală.

În aceeaşi clipă o piatră mai mică, dar iscusit aruncată îl loveşte în cap.

De n-ar fi fost veşnica sa bonetă roşie, i-ar fi găurit ţeasta. Totuşi, se clatină. Gabriel întinde braţul ca să-l sprijine. Ploaia de pietre se înteţeşte o dată cu înjurăturile şi ţipetele. Grecul, lovit în ureche, urla de durere şi de furie. Sângele ţâşneşte şi i se prelinge în barbă.

Gabriel simte o durere în spate. Cu spada deja scoasă din teacă face un salt în lături ca să se ferească de o nouă salvă, în timp ce Pedro îşi păzeşte faţa cu braţele ridicate.

— În fortăreaţă! Du-te! Du-te! Mă ocup eu de ei.

— O să-ţi smulgă măruntaiele, bombăne Grecul.

— Mie nu, dar ţie cu siguranţă dacă te încăpăţânezi!

Grecul, spăşit şi şchiopătând uşor sub ploaia de pietre, se retrage spre poarta incintei al cărei prag abia l-au trecut.

— Aţi înnebunit? urlă Gabriel îndreptând vârful spadei către feţele descompuse de furie.

— Da, nebuni că am ascultat minciunile Grecului împeliţat!

— Nu-i nimic aici! Nici n-a fost vreodată aur!

— Şi mai zicea că zidurile sunt acoperite cu aur! Nu-i nici măcar ceva de-ale gurii! Nici măcar un rahat de indian!

— Pedro n-a minţit. A fost aici şi a văzut aurul!

— A, da’? Să vezi ce bine o să-ţi fie când o să găseşti aurul ăla în praful de pe jos…

— Oraşul a fost distrus de războiul pe care îl poartă indienii între ei, încearcă Gabriel să argumenteze. Cum putea s-o ştie guvernatorul?

— Nu ştie nimic! Habar n-are încotro merge!

— Şi tu, băieţaş, ce ştii? Nu ştii nici măcar dacă a ajuns de-a binelea aici!

— Ba ştiu, am văzut obiectele pe care le-a obţinut pentru rege. Le-am văzut cu ochii mei! Un car întreg…

— Prostii! Şi de ce te-am crede, mă rog?

— Eşti ca şi ei, copilaş, faci sluj şi îi pupi în fund în fiecare zi de la Dumnezeu!

— N-ai ce pierde, n-ai familie, n-ai casă, un bastard! Un smintit ca şi aşa-zisul guvernator!

— Regele nu-i nebun! urlă Gabriel scos din minţi. Consiliul Indiilor nu-i format din nebuni! Ei l-au numit şi au avut motive. Voi aţi luat-o razna! Aveţi mintea la fel de găurită ca şi cămăşile! Vă spun că-i din cauza războiului dintre indieni…

— Şi ce propui?

— Propun să aveţi răbdare. Credeţi că o ţară se cucereşte într-o zi? Înconjuraţi un oraş şi gata?

— Asta-i, răbdare! Vorbeşti ca Pizarro, flăcăiaş! Iar vorbele tale nu fac mai mult ca ale lui…

— Preferaţi să vă întoarceţi la plute?

Oamenii tac, însă Gabriel ştie că bombănelile şi privirile lor furioase nu promit nimic bun.

*

— Nu mai pot! Declara sec Soto, luându-şi ochii de la faţa însângerată a Grecului ca să înfrunte privirea lui don Francisco. Nu mai pot să îndure atâtea pentru aşa de puţin. Săptămâni întregi fără mâncare, bolile, trădarea continuă a indienilor, toate pentru un oraş distrus şi pentru promisiuni… Au dreptate, guvernatorule! Vreau să ştiu ce intenţionezi să faci. Ce aşteptăm?

Don Francisco nu răspunde imediat. Barba îi tremură ca şi cum furia i-ar fierbe în vine şi acesta e singurul lucru care se poate observa.

— Priveşte în jurul tău, căpitane de Soto, rosteşte în cele din urmă cu o voce ciudat de calmă.

Într-adevăr, de jur împrejur totul este minunat. Ai zice că este o fortăreaţă, protejată de cinci ziduri înalte, aflate la cinci sute de paşi unul de celălalt. Zidurile sunt aşa de bine construite, că au rezistat fără nici o deteriorare atacului ce a distrus o jumătate din oraş. În centru, chiar acolo unde se găsesc, se ridică un fel de palat. Pereţii exteriori sunt zugrăviţi delicat în culori vii şi cu motive extraordinare, în care se îmbină animale, stele şi motive exacte, geometrice…

— Nu-i acesta semnul unei ţări puternice şi mari? continuă don Francisco.

— Nu văd aur.

— Aur, aur… Căpitane de Soto, ştiu că ai vrea să fii în locul meu. Dar mai întâi vreau să ofer această ţară în întregime Sfintei Fecioare şi regelui. După asta vom avea aur cât vom dori. Sfânta Fecioară ni-l va dărui!

Soto, foarte elegant, deşi şi-a pierdut hainele, ras la sânge şi cu privirea sigură a celui care ştie să comande, ripostează plin de dispreţ:

— Nu-mi veni cu d-astea, Pizarro! Las-o în pace pe Sfânta Fecioară, te rog!

— Soto! urlă Hemando care face un pas înainte, cu mâna pe garda spadei. Vorbeşte-i cuviincios guvernatorului sau o să-mi dai socoteală…

Soto îl priveşte calm. Zâmbeşte neglijent mijind ochii. Privirea îi trece de la Gabriel la Pedro ca să revină iute asupra lui Hemando.

— Fraţii Pizarro! Ba se pare că şi unul dintre nepoţi face parte din efectiv. Fraţi din acelaşi tată, dar nu mai mult…

Spada lui Hemando şuieră în aer o dată cu cea a lui Soto.

— Uşurel, frăţioare, calmează spiritele don Francisco…

— Ascultă-l pe guvernator, Hemando! Şi gândeşte un moment dacă te ajută capul. Dacă mă retrag eu şi soldaţii mei, pierdeţi aurul pe care mi l-aţi dat deja… Şi Peru! Câţi sunteţi fără mine? 50? 60? Plus vreo 20 de cai, care abia se mai ţin pe picioare.

— Nici cu tine nu suntem mai mulţi, mormăie Hemando.

— Nu prea mulţi, e drept, dar dublu, sigur! Şi cum don Francisco vrea să cucerească mai întâi ţara şi apoi aurul, v-am putea fi de folos, nu? Chiar de mare folos! Fără mine…

— Excelenţă! Excelenţă!

Fray Vicente Valverde, unul din cei doi călugări dominicani care au rezistat din Panama până aici, vede spadele scoase din teacă şi se opreşte în pragul încăperii. Instinctiv, ridică braţele într-un gest rugător:

— Domnii mei! Nu puteţi fi măcar pentru o clipă rezonabili? Nu credeţi că viaţa merită să fie tratată cu ceva mai multă înţelepciune?

— *Fray* Vicente, puneţi capăt, din fericire, copilăriilor noastre, dar nu şi supărărilor noastre... spune Soto băgându-şi spada în teacă.

— Ce ştiţi voi?

Călugărul se întoarce spre don Francisco, îşi face semnul crucii şi şopteşte de parcă ar dezvălui un secret:

— Azi-dimineaţă a sosit un indian bătrân. Îi povesteşte lucruri incredibile tâlmaciului nostru Martinillo. Trebuie să-l ascultaţi, Excelenţă! Şi domniile voastre, *senores...*

*

Bărbatul este mai degrabă scund. Privirea îi este intensă şi sinceră. În mod neaşteptat, pare să aibă o mare admiraţie pentru străinii care îl înconjoară. Le atinge respectuos cu degetul stofa hainelor, barba, metalul stiletelor şi garda spadelor şi surâde mulţumit. De parcă ar verifica o speranţă, un viitor posibil.

Nu poartă decât o tunică simplă din bumbac roşu şi galben-aprins. Pielea îi este bătătorită, ofilită, ridată, dar mâinile îi sunt la fel de agile pe cât îi este limba de dezgheţată. Vorbeşte cu uşurinţă într-o limbă vioaie ca apa şi care îi pare lui Gabriel că seamănă mai mult cu un cântec decât cu o cuvântare.

Martinillo, indianul îmbrăcat precum spaniolii, traduce cu mare seriozitate într-o castiliană de acum foarte limpede:

— Spune că s-au războit pentru stăpânul acestei ţări, Inca, Fiul Soarelui. El a rămas aici să-i aştepte pe marii Nobili de departe, căci îi place cum poartă ei războiul. Tumbes număra o mie de case înainte să fie ars de duşmanii din Insula Puna, care nu-l respectă pe Inca. Au fost mulţi morţi, iar cei care au rămas în viaţă au fugit când au aflat că oameni cu barbă şi animale au ieşit din mare. El n-a fugit, fiindcă ştie ce-i războiul. Spune că a fost la Cuzco, oraşul sacru al lui Inca. Un oraş cum nu mai există altul pe pământ. Străzile sunt din aur, casele, animalele şi chiar plantele sunt din aur. Oamenii cu barbă sunt foarte puternici. Crede că ar trebui să cucerească toată ţara. De asta n-a vrut să fugă cu ceilalţi şi cere să nu-i fie jefuită casa...

Şi cum indianul tace, liniştea e aşa de profundă, încât fiecare ar mai vrea să-l audă vorbind. Până şi căpitanului de Soto i-a dispărut zâmbetul orgolios.

Deodată, don Francisco îşi face semnul crucii cu acelaşi gest pe care Gabriel şi-l reaminteşte că l-a mai făcut într-o seară la Toledo, iar când se ridică, pe buze îi flutură un zâmbet plin de mândrie:

— Căpitane de Soto, iată un om ce are mai multă încredere în noi decât tine, şopteşte arătând spre indian. Nu v-am spus? Răbdare!

— Crezi ce spune? ripostează Soto. Ziduri de aur, animale şi plante din aur? Chiar crezi asta?

— În ţara asta cred în multe, căpitane. Şi deja în norocul meu. Şi-apoi, o să mergem să verificăm, nu?

Întorcându-se către Martinillo îi ordonă:

— Spune-i că n-o să-i jefuim casa. O să facem o cruce pe zidul ei. Şi să ne mai povestească despre Cuzco şi cum ajungem acolo. E departe?

35

Huamachuco, aprilie 1532.

În zare cele trei stânci îmbinate din vârful colinei Porcon par nişte umbre pe cerul întunecat, pe care se ridică, imperceptibil, haloul unei raze de lumină.

Anamaya îl priveşte pe înţelept.

Trăsăturile i s-au asprit şi i s-au uscat din cauza preocupării pe care i-o cer luptele. Ochii adânciţi în orbite îi strălucesc asemenea unor pietre, pe care s-au aşezat grămezi de jăratic. De la începutul războiului e prezent pe toate câmpurile de luptă, interpretează semnele alături de ghicitori, împarte încurajări şi înjurături. La curte se şopteşte că trupul lui uscat şi slab nu mai are nevoie de hrană şi că îi este de ajuns sucul frunzelor de coca.

Deşi nu s-a luminat încă de ziuă, conduce cu pas hotărât mica trupă ce se îndreaptă spre colină. Anamaya merge chiar în spatele lui, alături de Guaypar care este tăcut şi îngândurat, înaintea escortei ce cară urcioarele cu *chicha,* vasele de aur şi de argint, ţesăturile în care sunt împăturite ofrandele destinate lui *huaca.* Doi băieţandri mână cele zece lame care vor fi sacrificate.

Prezenţa lui o tulbură. Nu-i poate uita rugămintea ciudată şi nici disperarea. Nu ştie cum să-i explice că nu-i este duşman. Ar vrea să-l liniştească printr-o privire, dar de fiecare dată când îl priveşte, tânărul căpitan pare că fixează necuprinsul cerului care abia se luminează.

Casele sătucului se îngrămădesc la poalele colinei. Toţi locuitorii lui îl slujesc pe *huaca;* toţi au aflat că Inca Atahualpa trimite doi dintre Nobilii săi ca să consulte oracolul. Au ieşit din case şi privesc în tăcere cum trec înţeleptul, Guaypar şi ceilalţi, în privirile lor întunecate, aproape absente, Anamaya nu poate descifra nimic.

Prima rază de soare luminează vârful colinei şi cade pe cea mai înaltă dintre ele, pe care se înalţă zidurile de piatră neagră ce adăpostesc idolul.

În timpul urcuşului, Anamaya se întoarce către Villa Oma.

— Ce doreşte Inca Atahualpa?

— Să afle de ce tatăl lui nu-ţi mai vorbeşte, şopteşte înţeleptul.

— Tot mai susţii că este din vina mea…

— Nu susţin aşa ceva, copilă, rosteşte stins. Nu am nevoie de oracol ca să mă conving că un erou cuprins de spaimă nu e un semn bun.

Tace. În sinea ei ştie că are dreptate.

*

Preotul ce păzeşte oracolul este înfricoşător, gâtul îi este extrem de firav, iar în barbă i-au mai rămas câteva fire de păr cărunt. Ochii şi-au pierdut culoarea şi abia se ţine pe picioare, sprijinit într-un toiag a cărui măciulie are forma unui şarpe încolăcit. Picioarele îi sunt respingător de murdare. Poartă o tunică ce-i ajunge la glezne, ţesută din fire lungi de lână, *guanaco,* fără îndoială, de care au fost prinse o mulţime de mici scoici rozalii.

În spatele lui este un mic grup de preoţi cam la fel de bătrâni şi de murdari ca el.

Când Villa Oma ajunge în faţa lui, Paznicul deschide gura şi Anamaya se dă un pas înapoi: este complet ştirb, iar vocea sa are profunzimea unui sunet de trâmbiţă – este glasul zeului care vorbeşte prin el.

— Ştiu de ce ai venit.

Spre amiază înţeleptul se îngrijeşte de distribuirea ofrandelor destinate idolului, o statuie din piatră, cu trăsături umane şi de statura unui om. Templul care îl adăposteşte se compune dintr-o singură încăpere, fără acoperiş, cu fereastra orientată spre răsărit şi cu uşa spre apus. Nişele din pereţi sunt acoperite cu tapiserii bogate şi adăpostesc numeroase obiecte din aur.

Mai întâi, preoţii împrăştie frunze de coca la picioarele idolului. Villa Oma şi Guaypar îşi smulg o geană şi o suflă spre el. Apoi golesc urcioarele de *chicha,* rostind cuvinte de bun augur.

Restul ofrandelor: coca, tulpini de porumb, pene colorate sunt înmânate Paznicului care, înainte să le aşeze pe ţesătura de lână, suflă peste fiecare… Ţesăturile sunt înnodate şi arse pe un rug înălţat chiar la ieşirea din templu.

Când focul s-a stins, Villa Oma depune la picioarele idolului două vase din aur şi două din argint. Face semn băieţandrilor care păzesc lamele: fiecare animal este priponit de un pietroi şi se învârteşte în jurul lui. După ce s-au rotit astfel de vreo patru-cinci ori, Paznicul le împlântă cuţitul în piept, le smulge inima pe

care o ridică spre buze, iar preoţii le adună sângele. Un murmur surd se ridică din rândul servitorilor.

Îşi întoarce privirea. Deşi este iniţiată în mistere, după trecerea prin Cetatea Secretă de care este legată prin jurământ, tot o dezgustă sacrificiul.

Sângele se scurge pe la colţurile buzelor Paznicului, pe gât, pe tunică, se pierde printre scoicile rozalii agăţate de firele lungi de lână. Intră în templu tăcut. Îl urmează numai înţeleptul.

Rămâne împreună cu Guaypar, cu servitorii, cu păstorii şi cu preoţii idolului. Se stârneşte un vânt care le răcoreşte ceafa; totuşi cerul este acoperit de nori şi aerul este sufocant.

Trupul descărnat al Paznicului a dispărut îndărătul statuii.

Prin deschizătura uşii se vede numai spinarea aplecată a lui Villa Oma de parcă ar implora şi chipul înfricoşător al lui Cataquil, zeul războiului.

— Ce doreşti? întreabă idolul.

— Stăpânul meu, Inca Atahualpa, ar vrea să ştie ce viitor îl aşteaptă.

Fără o singură clipă de ezitare, vocea zeului bubuie ca un tunet în timpul unei furtuni.

— Atahualpa a vărsat prea mult sânge şi zeii sunt supăraţi pe el. Sfârşitul său nefast este aproape.

Un moment spinarea lui Villa Oma nu se clinteşte, iar grupul îşi ţine respiraţia. Anamaya îşi aude bătăile inimii.

— Sfârşitul său nefast se apropie, repetă vocea de tunet, în timp ce norii se deschid şi încep să cadă primele picături de ploaie.

Villa Oma se întoarce şi iese din templu. Faţa îi este precum cenuşa.

Coboară panta colinei tăcuţi, aplecaţi sub ploaia ce cade cu stropi mari. În vale, satul este pustiu, ca şi cum toţi locuitorii săi ar fi aflat teribila profeţie şi s-ar fi ascuns în casele lor.

Când se ivesc zidurile *tambo*-ului din Hamacucho, Villa Oma se opreşte şi îl ia de braţ pe Guaypar:

— Să nu vii cu mine!

— De ce?

— Puteam să fim împreună când Atahualpa spera într-o profeţie favorabilă, dar trebuie să fiu singur când îl anunţ că nu este aşa.

Guaypar tremură de nerăbdare şi de frustrare. Anamaya îşi pune blând mâna pe mâna lui. Apoi arată înspre zidurile bine

aliniate ale palatului *curaca,* unde Atahualpa aşteaptă răspunsul oracolului.

— Ştiu că nu ţi-e frică, îi spune.

Guaypar îşi îndreaptă spre ea privirea întunecată:

— Numai eu ştiu de ce mă tem.

— Destul, Guaypar, rosteşte înţeleptul. Întoarce-te în *cancha* şi aşteaptă ordinele lui Inca.

Guaypar nu şi-a luat ochii de la Anamaya. O priveşte cu o intensitate înfricoşătoare în care descifrează sentimente aşa de puternice, încât îi este teamă să le înţeleagă. Cuvintele îi rămân înţepenite în gât.

— Vin cu voi, spune în cele din urmă Guaypar.

*

— Auzi, Villa Oma?

În ochii lui Atahualpa sclipeşte un amestec de furie şi bucurie.

— Huascar este învins.

— Aud.

— Sikinchara, repetă-i şi lui, cuvânt cu cuvânt, cum mi-ai spus şi mie.

Anamaya îl recunoaşte pe căpitan, cel care cu ani în urmă a capturat-o în selvă. De câte ori îl vede nu-şi poate reţine spaima fetiţei care a fost şi care, în sinea ei, mai este.

— Trupele noastre le-au zdrobit pe cele ale lui Huascar într-o victorie de al cărei ecou vuiesc toţi munţii. Armata sa este împrăştiată, distrusă ori trecută de partea lui Inca.

În *cancha,* de cealaltă parte a zidurilor, răsună strigăte de bucurie.

— Eşti tăcut, Villa Oma! Victoria noastră nu te bucură?

— M-ai trimis să consult oracolul lui Cataquil, Stăpâne!

— Şi ţi-a prezis triumful meu, nu?

— Nu chiar.

— Nu?

Vocea lui Atahualpa răsună de o furie reţinută.

— Repetă-mi ce a spus oracolul!

— Nu sunt sigur că vrei să auzi.

— Lasă-mă pe mine să judec ce vreau şi ce nu!

Înţeleptul inspiră adânc:

— Iată vorbele oracolului: „Atahualpa a vărsat prea mult sânge şi zeii sunt supăraţi. Sfârşitul său nefast se apropie”.

În sala palatului se face linişte. Inca stă pe un trepied aşezat pe o estradă. Poartă însemnele imperiale: *borla,* boneta cu pene

şi *sunturpankar,* sceptrul puterii. Sikinchara este alături, Villa Oma şi Guaypar stau în faţa lui cu capetele plecate, iar Anamaya este ceva mai retrasă. În prezenţa lui ea resimte puterea ce o emană Inca, deţinător al fulgerului şi al tunetului. Totuşi, primele lui cuvinte sunt de o blândeţe neobişnuită.

— Vorbeşte-mi despre acest oracol…

Villa Oma se conformează: povesteşte despre mersul în noapte, despre sat, ofrande, despre bătrânul preot cu tunica de scoici rozalii. Apoi repetă cuvintele: „Sfârşitul nefast se apropie”.

Atahualpa izbucneşte în râs:

— Şi tu crezi ce spune oracolul acesta?

Villa Oma tace.

— Răspunde-mi, tu care te numeşti înţelept şi care, într-adevăr, spui vorbe înţelepte. Crezi?

— Nu vreau să-ţi răspund, stăpâne!

— Şi tu, Anamaya?

Are gura încleştată.

— Vă temeţi de acest *huaca,* de duşmanul meu, cum îmi e şi fratele meu Huascar.

Glasul se vrea calm, dar simte în el un sunet distonant, de nelinişte profundă.

— Şi tu, Guaypar, ce spui? îl întreabă în cele din urmă.

— Spun că tot ce ţi se opune trebuie distrus, stăpâne!

— Iată fratele meu! rosteşte Atahualpa.

36

Porcon, iunie 1532.

La apusul soarelui, armata lui Atahualpa a intrat în satul lui Cataquil. Guaypar şi ceilalţi căpitani şi-au pus pe deasupra *unku*-lui platoşa de piele şi pieptarul din metal. Pe cap au bonete din împletituri de trestie atât de rezistente, că nu le poate zdrobi, nici măcar strica, vreo lovitură de piatră aruncată cu praştia sau vreuna de ciomag. În faţă flutură *unanchas,* steagurile în culori strălucitoare, iar în spate vin, în rânduri strânse, lăncierii şi arcaşii.

Pe strada bine pavată ce traversează satul nu-i nimeni. Doar un băieţel cu un câine negru şi cu părul scurt stă în mijlocul drumului, paralizat de frică.

Guaypar se apropie de el:

— Ştii cine suntem?

Băiatul clatină din cap, fără să poată scoate un cuvânt. Guaypar îl îndepărtează cu blândeţe.

În acea clipă răsună trompetele-scoici şi bubuiturile tobelor al căror ecou se împrăştie pe coline.

Dinspre apus se apropie, în pasul lent al celor care o poartă, litiera lui Atahualpa, având soarele drept stemă. *Rampa* este împodobită cu somptuoase podoabe din aur şi argint, iar penele multicolore flutură în vânt de parcă ar fi purtată nu de o armată de oameni, ci de păsări.

Litiera se opreşte. Tapiseriile delicate ale *cumbi-ului* abia dacă foşnesc sub briza.

— Sunteţi gata? întreabă Inca.

— Da, Stăpâne, răspunde Guaypar. Îţi aşteptăm ordinele.

— Încercuiţi colina pentru ca idolul blestemat, duşmanul meu, să nu poată să scape.

Armata se pune în mişcare după câteva ordine scurte şi seci.

*

În zori, Atahualpa urcă singur până în vârful colinei. Îl însoţesc numai cei doi Nobili care au mers ca să consulte oracolul: Villa Oma şi Guaypar.

Paznicul îi aşteaptă, mai murdar şi mai respingător ca niciodată, în tunica sa cu scoici rozalii.

Atahualpa coboară din litieră. În mână ţine o secure din bronz placată cu aur. Paznicul nu-şi coboară privirea în pământ, nu se prosternează în faţa lui Inca. Stă drept, sprijinit în toiagul său cu măciulie în formă de şarpe.

— Ştii cine sunt? întreabă Atahualpa.

Dă din cap:

— Te recunosc. Eşti Nobilul Atahualpa.

— Dacă mă recunoşti de ce nu mi te închini?

— Pentru că alţi oameni au venit să întrebe oracolul lui Catequil şi, prin glasul meu, le-a răspuns că nu există decât un *Sapa Inca,* iar numele lui este Huascar.

— Minţi!

— Nu-mi stă în puteri nici să mint, nici să spun adevărul. Sunt glasul zeului Catequil. Era acolo înaintea mea şi va fi acolo şi după mine.

— Minţi. Repetă-ţi minciunile referitoare la mine ca să le aud din gura ta.

— Eşti Nobilul Atahualpa. Ai vărsat prea mult sânge. Sfârşitul nefast ţi se apropie.

— Minţi! Eşti prietenul duşmanului meu şi deci duşmanul meu. Nu ştii că nimeni, om, *huaca,* idol nu-şi poate bate joc de mine?

— Nu eşti Inca. Nu ai fost ales după Lege. Eşti fiul lui Huayna Capac, dar mama ta era dintr-un clan modest.

Securea a şuierat prin aer cu o mişcare atât de rapidă, încât nimeni nu a putut-o zări înainte de a-l doborî pe Paznic. Capul îi zboară de pe umeri, iar din gât îi ţâşnesc valuri de sânge.

Un moment, mâinile bătrâne rămân sprijinite de toiag, apoi se desfac şi alunecă o dată cu trupul decapitat.

Guaypar priveşte ţeasta rostogolită pe pământ, cu un zâmbet dispreţuitor. O picătură din sângele Paznicului se prelinge pe veşmântul lui Inca, ţesut cu motivele geometrice unice din aur ce-l desemnează *kapak,* conducător. Atahualpa o ignoră şi se îndreaptă spre templul în care domneşte idolul.

— Nimeni nu-şi bate joc de mine, îi repetă lui Villa Oma şi lui Guaypar, înainte să treacă pragul uşii.

Ridică iar securea şi loveşte idolul în formă de om, decapitându-l ca şi pe Paznic. Lovitura este aşa de puternică, încât capul statuii zboară de pe umeri şi trupul i se clatină şi cade pe pământ. O pulbere gri se depune pe poalele tunicii lui

Inca.

În pragul templului, sălbatic, morocănos, cu ochii injectaţi de sânge suflă greu.

— Eşti mulţumit, Villa Oma?

— Nu am de ce să fiu mulţumit, Inca. Nici nemulţumit. Mă supun ţie şi Strămoşilor de pe Celălalt Tărâm, Ţie şi tatălui tău, Inti.

Un *chaski*[37] se grăbeşte la poalele colinei. Se opreşte lângă Guaypar gâfâind, cu muşchii puternici ai picioarelor încordaţi de efort. Căpitanul se întoarce spre el. Mesagerul îi şopteşte îndelung la ureche. Faţa lui Guaypar se luminează.

— Inca! Strigă.

— Ce e, frate?

— Uzurpatorul Huascar este prizonierul generalului tău, Chalcuchina. Este în lanţuri. Învins! Când vei dori, vei putea să-i jupoi pielea de pe oase!

— Ridică-ţi ochii spre mine, Villa Oma, priveşte-l pe Inca fără spaima asta inutilă faţă de zei.

Înţeleptul rămâne cu privirea coborâtă în pământ.

— O, înţeleptule, se pregăteşte o schimbare cum n-a mai văzut Imperiul Celor Patru Zări de la Pachacutec, înnoitorul! Eu sunt cel care va transforma lumea din nou! Cel care distruge zeii vechi, zeii răi, cel care transformă oamenii în pietre şi pietrele în oameni…

— Inca, nu poţi spune asta, rosteşte încet Villa Oma. Stă numai în puterea lui Viracocha, Atotputernicul.

— Pot să spun asta şi tot ce vreau, înţelept fără înţelepciune. Guaypar'?

— Da, stăpâne!

— Vreau să aduni tot lemnul pentru sacrificiu pe care îl vei găsi în casele satului acestuia blestemat, supus unui *huaca* şi unui idol blestemat, să înconjori cadavrul acesta – arată cu dispreţ spre corpul decapitat al Paznicului – idolul şi colina cum a făcut-o armata mea şi să faci un foc înalt care să ajungă până la Soare, Tatăl meu!

Guaypar încearcă să-şi reţină zâmbetul ce i se iveşte pe buze.

— Cum doreşti, stăpâne!

— Apoi vreau să se adune ce rămâne din capul idolului de piatră, să se zdrobească şi să fie împrăştiat în vânt!

Mesagerul stă tot în spatele tânărului căpitan, respectuos, cu

[37] Vezi *Glosar.*

mâinile la spate şi cu capul plecat.

— Ce mai este?

Mesagerul şopteşte îndelung. Zâmbetul dispare de pe faţa lui Guaypar.

— Mai sunt şi alte veşti.

— Mai târziu, frate, cele de azi îmi ajung şi nu mai vreau altele, spune Atahualpa înainte să urce în litieră.

*

Anamaya priveşte focul ce a cuprins casele satului, s-a strecurat printre tufişurile de mărăcini şi se apropie de cele trei stânci din vârful colinei. E lumină ca în plină zi şi o căldură teribilă. Se întoarce spre Guaypar:

— Tu ai făcut asta?

— Am ascultat ordinele lui *Sapa Inca.*

Nu mai este nimic de adăugat. Se uită la sătenii care privesc impasibili cum le ard casele, colina, zeul.

— Pari neliniştit.

— Am aflat o veste ciudată…

— Capturarea lui Huascar?

— Nu. Indienii *Tallanes,* de pe coastă, spun că bărbaţi albi, cu faţa acoperită de păr şi corpul îmbrăcat în metal, au sosit pe mare…

Inima îi bate cu putere.

— Au prins în jurul taliei un obiect de argint, care seamănă cu suveica folosită de femei la ţesut… Vin şi pleacă pe spinarea unor lame mai mari ca ale noastre. *Tallanes* i-au numit *viracochakuna.*

În ciuda căldurii tremură aşa de tare, încât Guaypar îşi dă seama şi vrea să-şi pună braţul în jurul umerilor. Îl respinge cu blândeţe.

— Îmi aduc aminte, spune, îmi aduc aminte… Eram o fetiţă şi Marele Inca Huayna Capac mi-a cerut să-l încălzesc. Atunci au sosit mesagerii… Vorbeau de străini, veniţi pe mare, rosteau numele lui Viracocha… De atunci totul s-a schimbat în Imperiul Celor Patru Zări.

— Suntem puternici, strigă Guaypar. Stăpânim toate triburile!

— Nu ştiu de ce Inca Huayna Capac nu-mi mai vorbeşte din Lumea de Jos. Mă tem de tăcerea lui. Multă vreme am crezut că eu nu mă purtam cum trebuie. Acum mă întreb dacă nu cumva se ascunde ca să nu vadă sfârşitul lumii… „Nefast şi apropiat”, cum a spus oracolul.

— Nu mai există oracol, Anamaya.

— Priveşte!

Întinde braţul spre colină. Totul este în flăcări, dar stâncă pe care se găsesc resturile sfărâmate ale idolului Catequil şi templul său nu ard. Flăcările o împresoară, se răsucesc în jurul ei, o fac să strălucească în noapte ca un templu din aur roşu.

Se gândeşte la cuvintele lui Huayna Capac, cele pe care le-a auzit deja, cele care se mai ascund în inima sa.

— Guaypar, nici focul, nici apa, nici vântul nu pot distruge cuvintele ce spun adevărul. Şi nici o altă putere.

37

Cajas, octombrie 1532.

— Crezi că ne văd? întreabă Gabriel.

Sebastian clatină din cap:

— Cred numai ceea ce văd eu. Restul…

De când au traversat albia râului ca să se afunde în desişul pădurii, Gabriel nu se poate abţine să nu se întoarcă şi să iscodească îndărătul copacilor şi al tufişurilor. *Ei* sunt acolo, în umbra stâncilor arse.

Sub comanda lui Soto, grupul de vreo cincizeci de oameni şi vreo zece cai a primit ordin să se îndrepte împreună cu ghizii spre un oraş unde, conform mărturisirilor, s-ar găsi o importantă garnizoană a regelui incaş.

Săptămânile petrecute la Tumbes, în acea lume stranie cu mare şi cu fluviu, cu jungla ce mărgineşte plaja şi-au pus amprenta asupra împlinirii visului său: cu cât se apropie de ceea ce caută, cu atât acest lucru devine mai insesizabil. Încetul cu încetul zilele începeau să semene cu cele fireşti. Te obişnuieşti uşor să nu-ţi mai fie foame, nici sete, să-ţi vindeci suferinţele. Te obişnuieşti să priveşti marea şi pescarii care seamănă, în depărtare, cu nişte puncte negre ce dansează pe ape, călărind acei cai de mare pe care spaniolii i-au numit *caballitos.* Te obişnuieşti cu surâsul furiş al unei femei şi cu privirea întunecată, aproape de nepătruns, ostilă a unui copilaş. Rutina gărzilor şi aşteptarea produc un soi de toropeală din care este greu să ieşi.

Când Pizarro a ordonat ca Soto să conducă un grup care să treacă munţii şi să se îndrepte ca emisar spre acel oraş situat, spun ghizii, la trei zile de mers şi când l-a luat deoparte ca să-i încredinţeze misiunea sa, lui Gabriel i-a venit inima la loc.

— Vreau să stai aproape de căpitanul de Soto, a spus guvernatorul. Vreau să fii umbra lui, să mă asiguri de orice surpriză neplăcută pe care ne-ar putea-o face…

— Surpriză neplăcută? se miră Gabriel.

— Nu te chinui să înţelegi. Îl cunosc pe el şi pe oameni. În general, ştiu cât valorează supunerea lui. Să fii acolo unde merge, să priveşti ceea ce face şi să-mi povesteşti totul. Ai

priceput?

— Şi dacă lucrurile iau o întorsătură neprevăzută?

Guvernatorul are un zâmbet straniu:

— Gabriel, suntem mai puţin de două sute. Nu-mi voi trimite, în ciuda sfaturilor scumpului meu frate Hemando, gata de orice numai să scape Soto, un sfert din oameni la moarte sigură. N-ar fi creştineşte şi nici o mişcare deşteaptă. Lucrurile nu vor lua o întorsătură neplăcută. Mă voi ruga pentru voi.

Lui Gabriel îi revin în minte chipul Guvernatorului, trupul lui mic şi uscat ce degajă o inepuizabilă energie, privirea aceea în care nu poţi citi niciodată nimic, barba ce pare impecabil aranjată. Ce doreşte cu adevărat? Oficial – să ajungă la regele Atabailida sau cam aşa ceva şi să-i ofere prietenia sa. Oftează: pentru propria linişte sufletească e mai bine să nu-i atribuie şi alte ţeluri. Ar însemna să înnebunească.

De două zile tot urcă. După ce au lăsat în urmă drumul din fundul văii, la înălţimea a două roci enorme, aşezate de o parte şi de alta ca nişte santinele, au pătruns în mijlocul unei vegetaţii dese, tăiate de poteci tot mai înguste, dar bine pietruite. De fiecare dată când ies din junglă, la apropierea văii dintre doi versanţi, Gabriel se aşteaptă să vândă, sub cerul senin, spectacolul odihnitor al unei câmpii. Dar nu sunt decât munţi, îndărătul altor munţi, de parcă i-ar împresura.

Se întoarce pentru a suta oară spre Sebastian, care merge alături de el.

— Câţi crezi că sunt?

Sebastian râde:

— Don Gabriel, ţi-am răspuns deja la întrebarea asta.

— Ştiu, crezi ceea ce vezi. Totuşi?

— Mai căpos decât acest hidalgo… Dacă au fost în stare să construiască oraşe ca acela pe care l-am văzut distrus… Dacă au o capitală măcar pe jumătate aşa de minunată pe cât ne-a descris-o bătrânul…

Gabriel priveşte spatele vânjos al lui Soto ce lasă impresia că e lipit de cal, alcătuind parcă un singur trup.

— Şi crezi că el ştie mai mult ca noi?

— E ca guvernatorul. Se preface… dar, crede-mă, inima îi bate la fel de tare şi ochii îi sunt la fel de agili.

Ochi… Ziua, noaptea… I se întâmplă să se trezească din somn tresărind, convins că îl priveşte cineva, că ferită de întuneric o privire îl cercetează, îl observă în cele mai mici detalii. Senzaţia

este curioasă: se teme şi în acelaşi timp nu se teme pentru viaţa lui. Dacă ar judeca la rece, ar sesiza fără îndoială nebunia acestei aventuri şi-ar imagina zecile de soldaţi înarmaţi cu lănci, arcuri, suliţe care-i pândesc şi care, la ieşirea din vale, îi vor înconjura şi îi vor ucide surâzători şi neînduplecaţi. Dar privirea aceea care îl cercetează este cumva melancolică şi sumbră totodată şi e bine să te pierzi în albastrul ei întunecat.

În dimineaţa celei de-a treia zi au capturat două iscoade. În ciuda strădaniei lui Felipillo, tâlmaciul, a fost greu de aflat dacă misiunea lor era ostilă şi ce-i aşteaptă mai exact. Rumoarea a cuprins escorta, iar Soto a trebuit să-şi potolească soldaţii. Şi-au schimbat pieptarele de piele cu armuri fine de zale. Din timp în timp, Gabriel pipăie mânerul spadei.

E sigur că se vor bate.

Dar împotriva cui?

*

Drumul a dispărut dintr-o dată şi s-a transformat într-un pietriş îngrozitor în care oameni şi cai se chinuie să nu alunece. Ţipete, nechezat de cai, gâfâieli, sudoarea le curge pe tâmple şi le udă cămaşa.

Numai Soto înaintează degajat. Urcă, fără să alunece măcar o dată, de parcă ar avea picioarele lipite de pământ, straniu, ai zice că într-adevăr cal şi călăreţ sunt una, şaua e la fel de gri ca şi armura.

Gabriel îl urmează îndeaproape şi îl ajunge în fundul văii, cu pieptul arzând şi suflând ca nişte foaie.

— Am ajuns, rosteşte calm Soto.

Şi cum nu răspunde, căpitanul îl priveşte cu o afecţiune mascată.

— Ţi s-a ordonat şi să nu-mi vorbeşti? îl întreabă cu calm. Credeam că misiunea ta este doar să-mi supraveghezi faptele şi gesturile…

Îi evită privirea şi îi răspunde ridicând exagerat din umeri.

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi, căpitane de Soto!

— Haida-de! Nu minţi că nu te prinde! Îmi placi, băiete! Şi nu doar fiindcă mi-ai salvat viaţa.

Roşeşte, neştiind ce să-i răspundă.

— Dar să fii sigur de un lucru: asta nu presupune nici un fel de obligaţie din parte-ţi, conchide Soto mai degrabă vesel.

Trecătoarea îngustă s-a lărgit, în sfârşit, ca să facă loc unei câmpii. Aerul este proaspăt, puţin prea rece, iar salcâmii se

apleacă sub o briză uşoară.

O turmă din oile acelea despre care acum ştiu că se cheamă *lama* nu se sinchisesc de sosirea lor şi pasc în continuare.

Ceva mai încolo iarba este presărată de pete galbene, ce trădează existenţa mai multor sute de corturi cu puţin timp înainte, în vetrele părăsite mai fumegă încă nişte buturugi. Lui Gabriel îi stă inima în loc.

— Nu mai este nimeni, spune Soto. Au plecat cu toţii.

— Unde?

Nu-i răspunde. În timp ce li se alătură şi restul trupei, care descoperă şi ei spectacolul, continuă să meargă prin poiană. Lamele îşi ridică gâturile lungi şi îi observă, santinele cu privire lăcrămoasă, feminină. Cu simţurile la pândă, Gabriel scrutează cerul, ascultă vântul. Se aşteaptă ca din moment în moment să fie atacaţi de o hoardă urlând. Dar e atâta pace, atâta linişte pe care numai adierea vântului o tulbură.

Traversează tabăra. Gabriel ia din cenuşa calda încă un bulgăre negru pe care îl miroase.

Papa. Rosteşte în spatele lui o voce groasă.

Se întoarce şi îl vede pe Felipillo, unul din cei doi tâlmaci, cel de care nu-i prea place.

— Ce sunt astea?

— Mere ce cresc sub pământ şi se coc în foc…

— E bun?

— Da. De ce?

Nu răspunde. Hotărât lucru: nu poate fi în largul lui în prezenţa lui Felipillo. Faţa tâlmaciului pare, ca să zicem aşa, tăiată în două: în partea de jos domină gura senzuală, cu buze lacome, iar partea de sus este animată de ochii de jder, mici, neobosiţi. Tâlmaciul are mania de a privi în toate părţile, ca şi când ar fi încolţit. Fără să înceteze a fi la pândă. Este imposibil să-i captezi privirea mai mult de o clipă. Şi, în plus, nu poţi fi sigur de tălmăcirea lui…

Gabriel îl urmează pe Soto. În jurul focului se văd urmele unei plecări grăbite şi recente. Se văd câteva ustensile, vase de lemn sau de lut ars, urcioare şi chiar rezerve de hrană. Soto îl întreabă:

— Ce crezi?

— Le-am prins doar iscoadele, nu şi pe ei…

Chipul lui Soto se luminează. Gabriel nu se poate abţine să nu-l simpatizeze pe acest bărbat pe care trebuie să-l spioneze, care

o ştie şi nici măcar nu-i poartă pică.

— Şi, după tine, cine se teme mai tare: ei sau noi?

— Noi nu ne temem, căpitane!

— Aşa cred şi eu.

După ce trec de ultimele corturi descoperă pasărea. Este mai mare decât vulturii şi decât albatroşii. Are penele negre ca un nor de furtună ce ar şuiera peste albastrul desăvârşit al cerului. Se roteşte deasupra lor din depărtări, apropiindu-se puţin câte puţin. Privirea lui Soto se îndreaptă acum spre trei copaci răsăriţi în faţa lor, în mijlocul câmpiei.

— Dumnezeule!

Gabriel abia poate să îşi înăbuşe un ţipăt.

*****

La capătul şesului panta se ridică şi formează un fel de esplanadă naturală. Acolo se zăresc primele case ale oraşului cu pereţi de lut şi cu acoperişuri de paie.

Spaniolii, temându-se de o capcană, sunt tăcuţi.

Mai au în minte imaginea celor trei indieni spânzuraţi de picioare, legănându-se în vânt cu orbitele goale. E greu să nu-şi pună întrebări stupide: cine le-a scos ochii? Oamenii sau păsările? Şi când s-a întâmplat, mai trăiau încă sau muriseră?

Călăreţii lipesc instinctiv picioarele de şa. În aer domneşte un zgomot de arme, un foşnet de îndoială şi de teamă. Şi totodată, descoperă Gabriel spre propria surpriză, un fel de încântare veseli.

Deşi oraşul nu este la fel de distrus ca Tumbes, semnele bătăliilor sunt vizibile. Unele ziduri s-au prăbuşit, casele sunt ruinate şi au acoperişurile arse. Dar aici se vede că viaţa continuă, că n-a încetat niciodată să existe. La intrare îi impresionează o clădire mai înaltă decât celelalte. Soto le face semn să avanseze.

Merg de-a lungul unui zid de incintă gros, prevăzut cu acele porţi cu formă specifică, trapezoidală – mai largi la bază şi mai înguste în partea superioară, deasupra cărora se află o streaşină în care este sculptat un animal: ghepard sau şarpe – pe care o recunoaşte de acum.

Zgomotele pe care le aud în curţi nu au nimic ameninţător: strigătele obişnuite ale copiilor, muştruluiala mamelor. Uneori, la colţul zidului, zăresc silueta unui bărbat care dispare imediat, înfricoşat.

Felipillo merge mândru alături de Soto, ca şi cum el ar fi şeful

expediţiei. Ca niciodată privirea sa trece rapid de la un loc la altul.

Strada se termină cu un perete gros, cu o zidărie ordonată şi puternică, prevăzut cu o deschizătură largă. Intră într-o piaţă în fundul căreia s-a ridicat un fel de piramidă cu vârful retezat. În locul lui se află o platformă la care se ajunge pe nişte trepte înalte.

Soto ridică braţul şi soldaţii se opresc. Pe platformă se vede un grup de bărbaţi ale căror siluete încremenite, negre se reflectă în lumina tulbure a apusului.

— Gabriel! strigă Soto.

Fostul student ajunge în dreptul căpitanului.

— Du-te acolo, pe jos, numai cu Felipillo şi adu-mi căpetenia acestui oraş… Nu uita: îi suntem prieteni.

— Crezi că sunt înarmaţi?

— Tu vei avea onoarea să descoperi asta.

Se pregăteşte să descalece.

— Uşurel! Uşurel! Nu vrei să mă pierzi, dar nici eu nu vreau asta. La cea mai mică ameninţare strigi: „Santiago!”

Îşi lasă calul în grija lui Sebastian. Se simte greoi, fără vlagă, cu picioarele moi. Felipillo încearcă să meargă la pas cu el. Întinde braţul şi loveşte pieptul indianului care, deodată, speriat şi surprins, se dă înapoi.

— În spatele meu, şuieră Gabriel. Stai în spatele meu!

Piaţa este acoperită cu pământ fin ca nisipul. În mijloc, într-o fântână ce reproduce exact piramida, susură un singur firicel de apă ce se scurge într-o rigolă tăiată de-a lungul treptelor fin cizelate. „Sălbatici, maimuţe, cum le spune Hemando, dar pe sufletul meu, ştiu să lucreze piatra!”

Ajunşi în dreptul piramidei, Felipillo păstrează o distanţă prudentă faţă de Gabriel. Măsoară spaţiul ce-i separă de protecţia liniştitoare a lui Soto, a cailor şi a spadelor, fără a se întoarce. Urcă foarte încet fiecare treaptă.

În vârf, lumina soarelui pe care n-o vedea în timpul urcuşului îl orbeşte. Curios, inima îi este uşoară. Într-o fracţiune de secundă îşi aduce aminte de călugărul din temniţa toledană. „Cum îl chema? Bartolomeu!”

„Nu ştii nimic despre tine până în momentul în care ei folosesc fiarele sau focul…”

Da, există momente în care poţi cunoaşte, în fine, propriul adevăr!

Nu se teme.

Bărbatul din faţa lui are veşminte ciudate şi totodată minunate. În jurul capului are înfăşurat un fel de cordon multicolor în care sunt înfipte pene în diverse nuanţe. Poartă o tunică în roşu şi negru, lungă până la genunchi. Pe piept sunt ţesute două feline ca două pisici mari cu coada răsucită în spirală, care se privesc ameninţător cu boturile căscate. În picioare are sandale de piele fin împletite.

— Suntem trimişii împăratului Carol Quintul, începe Gabriel mândru. Venim din cealaltă parte a mării ca să vă aducem prietenia regelui nostru, învăţătura lui Hristos şi mesajul Lui de pace şi iubire…

În spatele lui aude vocea lui Felipillo, vag dezagreabilă, cu inflexiuni răguşite. „Oare ce traduce?” se întreabă.

În cele din urmă, bărbatul rosteşte câteva cuvinte repezite, cu o voce gravă în care Gabriel ghiceşte spaima.

— Ce spune?

— Spune că vă aştepta.

*

Bărbatul cu tunica pe care sunt ţesute cele două pisici mari – Felipillo le-a explicat că se numeşte *curaca,* căpetenie – şi-a sporit semnele de prietenie şi de respect. A dat ordin ca spaniolii să fie găzduiţi în cele mai bune condiţii în locuinţa sa, iar servitorii să le aducă hrană: porumb, carne afumată şi plăcinte. Rămâne impasibil, cu excepţia cailor de care se teme grozav şi pe care i-a evitat tot timpul.

În ciuda protestelor – căci promisiunea mereu respinsă a ţării aurului face să fiarbă sângele multora – Soto a ordonat să cerceteze fiecare casă a oraşului organizaţi în grupuri de câte şase şi a promis cele mai cumplite pedepse dacă vor prăda, fura sau ucide.

Palatul se compune dintr-o curte interioară în jurul căreia sunt dispuse în formă de patrulater clădiri simple. La căderea nopţii s-au aprins torţe ce luminează pereţii cu tapiserii ţesute din aceeaşi lână ca şi tunica lui *curaca:* unele au motive geometrice, altele înfăţişează flori sau animale.

S-a lăsat noaptea şi, o dată cu ea, un frig pătrunzător. Servitorii le-au adus, cu fruntea plecată, cuverturi din lână subţire, dar care îi încălzeşte de minune.

Soto, Gabriel şi Felipillo au rămas singuri cu căpetenia. Faţa îi este împietrită. Deschide gura ca şi când ar vrea să vorbească.

Apoi o închide.

Mijeşte ochii şi toate trăsăturile feţei i se schimonosesc. Plânge.

38
Cajas, noaptea de 10 octombrie 1532.

Sebastian s-a strecurat pe întuneric lângă Gabriel, pe cuvertura a cărei fineţe îi odihneşte după asprimea drumului.

Pe perete, o torţă mai arde încă, iar într-un colţ al încăperii jăraticul mai luceşte în vatră. Gabriel e pe jumătate adormit.

— Sunt şi femei, spune Sebastian.

Gabriel se trezeşte:

— Ce tot spui?

— Ţii minte clădirea pe lângă care am trecut la intrarea în oraş? Ei bine, e un fel de mănăstire pentru femei, ştii, zeci, sute de femei – care mai tinere, care mai bătrâne, care mai drăguţe, care mai urâte…

Se trezeşte de-a binelea:

— Şi…

— Nimic, ce crezi? Noi respectăm ordinele Guvernatorului şi pe cele ale căpitanului Hemando de Soto!

— Mă cam îndoiesc, *amigo!*

— Am băut numai câteva pahare din băutura aia fermentată din care au în cantităţi enorme. Gustul de porumb e cam scârbos, da’ pe toţi dracii, ştiu că-ţi încălzeşte inima!

Sclipirea din ochii negri ai lui Sebastian îl face să surâdă.

— Şi, în afară de asta?

— Nimic, îţi spun. Am promis. Voi, albii, cu brutalitatea şi bestialitatea voastră, nu pricepeţi că se poate vorbi şi altfel cu femeile! Noi, ăştialalţi, avem o delicateţe care vouă vă scapă şi care ne permite să…

— Mai scuteşte-mă, negrule!

— Spune-mi mai bine la ce activităţi serioase v-aţi dedat, în timp ce eu conduceam o misiune diplomatică importantă.

— Am ascultat necazurile povestite de căpetenia lor, oftează Gabriel.

— Probleme grave, nu?

— Până şi Soto care a văzut multe a fost emoţionat.

— Povesteşte-mi!

— Am nimerit în timpul unui război dus între doi fraţi care se luptă pentru a deveni stăpânul unic al ţării. Şi *curaca* a ales

greşit.

— Spânzuraţii?

— Asta şi multe altele. Spune că oraşul i-a fost jefuit şi distrus, că locuitorii i-au fost masacraţi, iar mulţi dintre ei au fugit în munţi… că armata învingătorului îi ia fiii şi fiicele, îi goleşte depozitele de provizii… Tabăra pe care am văzut-o este a învingătorilor: când au aflat că sosim s-au retras la două zile de mers de aici. Îi e frică să nu se întoarcă şi să nu aplice alte corecţii. În lacrimile sale se găseşte amintirea unor torturi şi cruzimi de neînchipuit…

Sebastian tace, apoi întreabă:

— Ce spune Soto?

— Spune că e o veste bună.

*

Cantitatea de aur este neînsemnată. Câteva lingouri, nişte vase, alte obiecte… Căpetenia pare sincer dezolată că nu le poate oferi mai mult. Stă la umbra unui salcâm, pe un scaun cu trei picioare, în mijlocul esplanadei. Soto îi stă alături şi se străduieşte să adopte un aer mulţumit. Oamenii, împrăştiaţi prin piaţă, bombănesc. Iscoadele au fost plasate în vârful piramidei care se numeşte *ushnu.* Felipillo traduce mai mult decât i se cere, se agită, întreabă, apoi se întoarce către căpitanul spaniol.

— Spune că poate să vă dea altceva…

— Ce anume?

— Femei, ca bucătărese pentru drum. Vrea să fie în graţiile noastre să înveţe deprinderile creştine. Vă cere prietenie şi protecţie.

— Spune-i că dacă o ţine tot aşa nu i se va întâmplă nimic rău din partea noastră, nici lui, nici oamenilor lui.

Felipillo traduce. Chipul căpeteniei şi-a regăsit toată nobleţea stăpânită. Tonul este al cuiva obişnuit să comande.

— Propune ca unul dintre ai noştri să meargă cu servitorii lui la *acilahuasi* – casa tinerelor. Vor veni cu femeile aici în piaţă ca să alegeţi.

Soto îi face semn lui Gabriel. Câţiva spanioli se apropie, încercând să priceapă ce se întâmplă, ce se spune.

— Grăbeşte-te, îi şopteşte. Adu-le mai înainte ca băieţii noştri să meargă să le caute ei înşişi…

Nu îndrăzneşte să-i spună că „băieţii” au făcut deja o vizită stabilimentului… Numai Dumnezeu ştie cu ce urmări. Întâlneşte privirea ironică a lui Sebastian.

Când ajunge cu servitorii în casa femeilor, aici domneşte o agitaţie de nedescris. Toate s-au adunat în curtea interioară: şi cele mai bătrâne, ce par a fi şefele şi cele foarte tinere, unele abia nişte copile. Sunt îmbrăcate în tunici lungi, albe sau roşii ce flutură uşor la fiecare mişcare. Cele mai în vârstă au umerii acoperiţi cu un fel de pelerine, prinse cu ace de aur sau de argint, fin cizelate. Printr-o uşă deschisă zăreşte războaiele de ţesut. Atmosfera aduce cu cea dintr-o fermă în care izbucnesc hohote de plâns şi de râs nervos. Servitorii căpeteniei rostesc scurt ordinele şi se face o linişte relativă.

Când revin în piaţă, spaniolii încep să fluiere şi să ţipe. Unii dintre ei nu ezită să le pipăie, alţii le smulg acele de aur ale pelerinelor. Vacarmul este de nedescris.

Deodată, din vârful piramidei se aude un strigăt furios ce domină gălăgia. Pe platformă, între două iscoade spaniole, se află un indian înalt. Îi depăşeşte cu un cap pe cei doi soldaţi, iar nobleţea lui este evidentă. Tunica este ţesută cu fire de aur şi argint în motive geometrice de o fineţe incredibilă, iar în urechi are cerceii aceia de aur pe care i-au mai văzut, dar care sunt de o mărime impresionantă.

— Încetaţi! urlă Soto.

Într-o clipă se face linişte.

— Daţi-i drumul! rosteşte Soto către santinele.

Indianul coboară treptele cu o supleţe de felină şi traversează piaţa cu pas energic. Se postează în faţa căpeteniei şi, vădit furios, îi adresează câteva cuvinte ignorându-l total pe Soto. *Curaca* se ridică în grabă şi mormăie nişte scuze.

Soto le face semn spaniolilor să nu se mişte, iar căpeteniei să ia loc lângă el. Apoi se întoarce întrebător spre Felipillo.

Dar şi tâlmaciul este paralizat de prestanţa nou-venitului.

În timpul dezordinei, Sebastian s-a strecurat lângă Gabriel.

— N-are un aer prea blând, Urecheatul ăla!

Acum indianul se adresează mânios lui Felipillo.

— Spune, începe tălmaciul, că o să murim cu toţii pentru că aţi atins femeile stăpânului său. Că, dacă ridică vreunul din noi mâna asupra lui, armata sa o să ne omoare.

— Nu mă îndoiesc de puterea lui, răspunde calm Soto, dar nu ne poate omori de două ori. Cine este stăpânul lui?

— Regele.

— Cum îl cheamă? Unde este?

Felipillo, deşi nervos, îi vorbeşte nobilului fără să îndrăznească

să-l privească. Celălalt îi răspunde calm.

— Îl cheamă Sikinchara. E trimisul regelui lor, Atahualpa care se află la douăzeci de leghe de aici.

Douăzeci de leghe... Gabriel îşi simte inima bătând cu putere. Prin minte îi apar imagini fugare din timpul călătoriei: valuri ca nişte palate, furtuni, foame... Şi acum este la douăzeci de leghe de avere sau de moarte.

— Spune-i că guvernatorul, don Francisco Pizarro, căpitanul nostru şi trimisul regelui nostru, Carol Quintul, stăpân peste întregul pământ, doreşte să-l invite ca prieten şi că am fi onoraţi dacă ne-ar însoţi şi dacă ne-ar primi darurile şi prietenia. Că îl respectăm, că nu am vrut să-l jignim şi că ne temem de regele lui despre care am auzit că este un principe puternic şi că am venit să dăm ajutor într-o luptă dreaptă.

Felipillo traduce îndelung. Buzele sale cărnoase se agită, iar sudoarea îi curge pe frunte. Sikinchara îl ascultă privind totodată pe furiş hainele bizare ale soldaţilor, spadele ce le atârna la cingătoare, caii, armurile. În timp ce tălmaciul vorbeşte, zâmbeşte de mai multe ori vizibil satisfăcut de ceea ce aude. Răspunde la rândul lui:

— Doreşte să-l vadă pe căpitanul nostru. Are un mesaj important pentru el şi daruri.

— Spune-i că se găseşte la trei zile de mers de aici, le Seran, că-l voi însoţi ca un prieten şi că voi fi garantul protecţiei sale.

Gabriel îl cercetează pe Sikinchara: niciodată n-a mai văzut un chip asemănător. S-a obişnuit cu pielea de culoarea mierii şi cu pometţii înalţi ai indienilor, dar n-a mai văzut asemenea ochi ce ard ca jăraticul. Dintr-o privire îşi judecă însoţitorii: feţe, haine, prestanţă... El arată jalnic în comparaţie cu indianul.

— Capitala lui Inca este acolo unde spunea că se află el acum, la douăzeci de leghe?

Sikinchara pare să găsească întrebarea foarte nostimă. Îi priveşte rând pe rând pe spanioli, ca să-şi dea seama dacă toţi sunt la fel de neştiutori ca şi cel care le este şef. Apoi explică îndelung.

— Capitala lor, rosteşte prudent Felipillo, este departe, în munţi, la mai mult de o lună de mers şi în ea locuiesc o mulţime de oameni din toate regiunile. Acolo sunt şi palatele foştilor Inca şi, de asemenea, numeroase temple cu o sumedenie de preoţi. Cel mai însemnat dintre temple conţine numeroase ofrande din metal preţios...

Evocarea acelor clădiri pardosite cu argint, cu acoperişuri şi cu ziduri placate cu aur şi argint produce o linişte desăvârşită în piaţă.

Gabriel nu mai ascultă.

Privirea îi caută sus de tot, deasupra esplanadei, deasupra vârfului piramidei şi dincolo de munţii ce domină oraşul. Pluteşte peste culmile muntoase, trece peste zăpezile eterne ce sclipesc în soare ca nişte plăci de aur, pătrunde în acele palate şi temple doldora de aur, în acele ţinuturi de vis şi, în închipuirea lui, este primul care le descoperă. Deschide larg braţele şi lumea întreagă este a lui. Nu se mai simte un om legat de pământ, ci un animal, o pasăre, o felină puternică ce sare, sau, mai bine, un torent ce curge învolburat de-a lungul colinelor şi trece dintr-o dată peste văi…

E liber.

Abia dacă îl aude pe Soto dând ordinul de plecare.

39

Ybocan, noiembrie 1532.

Sikinchara aşează în faţa lui Atahualpa cămaşa de olandă, cizmele, colierele. Cu multă grijă depune lângă Inca nişte cupe de sticlă.

— Înainte să-mi dea aceste daruri, comandantul lor pe care îl numesc uneori *capito,* uneori *governo,* mi-a spus: „Spune-i stăpânului tău că în drumul meu nu mă voi opri în nici un sat, ca să pot să-l întâlnesc mai repede”.

Atahualpa stă pe o băncuţă, iar Anamaya, deşi curioasă, rămâne în umbră de parcă ar fi umbră ea însăşi. Guaypar şi Villa Oma privesc obiectele, dar nu îndrăznesc să le atingă. Globurile transparente sunt cele mai uimitoare vase pe care le-au văzut vreodată. Inca întinde mâna, le atinge cu vârful degetelor, ridică una şi priveşte în lumină acea materie ciudată.

— Şi tu i-ai oferit darurile noastre? întreabă.

— Da, Inca. Au primit machetele fortăreţelor fără să spună nimic. M-au întrebat despre raţele umplute cu lână. Le-am spus că, fărâmiţate, produc un fum cu miros plăcut… Dar n-au întrebat nimic despre tunicile ţesute cu aur şi argint.

— Şi de unde spui că vin?

— Din cealaltă parte a mării. Ascultă de doi stăpâni: unul care domneşte peste Lumea de Jos şi altul, peste Lumea de Sus.

— *Tallanes* spun că sunt fiinţe de apă şi de uscat în acelaşi timp, că partea de sus este de om, iar cea de jos de lama. I-au botezat *viracochas…*

Sikinchara izbucneşte în râs:

— Fiinţe de pe cealaltă lume! Am auzit şi eu povestea asta… Crede-mă, Inca, sunt oameni. Nu seamănă cu noi, fiindcă au pielea albă şi păr pe faţă. E adevărat că unii dintre ei s-au urcat pe acele oi care în câmp deschis le permit să meargă repede. Dar îţi imaginezi asemenea dobitoace străbătând drumurile noastre? Iscoadele mele i-au văzut: abia au reuşit să ajungă la Cajas!

— Se mai spune că au şi bastoane care scuipă foc.

— E felul lor de a se distra: pun nişte pulbere în baston şi asta

scoate un sunet asurzitor. Prima oară eşti mirat.

— Şi cordoanele de care atârna…

— Arme ca ale noastre, ceva mai uşoare. Nu foarte eficace, de vreme ce s-au temut de mine.

— Câţi sunt?

— Mai puţin de două sute. Mulţi dintre ei sunt slăbiţi, bolnavi.

— Vorbeşte-mi de conducătorul lor.

— Un bărbat înalt, dar foarte bătrân şi foarte slab. Are părul ca zăpada şi privirea la fel de aspră ca pietrele de praştie. Zâmbeşte mult. Căpitanii lui îl ascultă. Mai puţin unul care îi este frate şi care vrea să fie la fel de important ca şi el. Un moşneag, în ciuda părului şi a privirii. O singură lovitură de măciucă ar fi de ajuns să-i crape capul. Şi cred că îi e frică de tine. Îţi arată mult respect şi nu-i aici decât pentru a te ajuta.

Deodată răsună glasul lui Guaypar:

— Şi eu am văzut fiinţele acelea ciudate şi, deşi nu le-am putut observa aşa de aproape şi fără să am experienţa sa, nu sunt de acord cu căpitanul Sikinchara.

— E adevărat, Guaypar, că nu ai experienţă pe măsura curajului tău, îi spune Atahualpa.

— Inca, oamenii ăştia sunt periculoşi. În faţă ne zâmbesc prietenos, dar prin satele pe unde trec provoacă mari pierderi cu bastoanele alea pe care Sikinchara le crede inofensive. Spun că vor să te ajute, dar altora le-a spus că-l vor ajuta pe blestematul de Huascar!

— Şi tocmai acum ar avea nevoie de ajutorul lor! persiflează Sikinchara.

— Ce propui, Sikinchara?

— Propun să-i lăsăm să vină la noi.

— Nebunie! strigă Guaypar. Trebuie să-i distrugem imediat, în timpul retragerii de la Cajas trupele mele i-au încercuit. Îi aveam în mână. Ardeam de nerăbdare să execut acest ordin care nu a venit.

Sikinchara zâmbeşte dispreţuitor:

— Îi vom distruge atunci când va ordona Inca.

— Te îndoieşti de asta, Guaypar?

Tânărul căpitan nu are timp să răspundă că Villa Oma, tăcut până atunci, rosteşte:

— Eu mă îndoiesc.

Atahualpa ridică braţul ca să se facă linişte. Anamaya îl priveşte pe furiş şi în ochii lui descoperă nesiguranţă.

*

Un nor de ploaie se plimbă încoace şi încolo deasupra *tambo-ului.* Înţeleptul şi Anamaya au ieşit în *cancha,* în timp ce Atahualpa a rămas singur în palat.

Anamaya nu se poate abţine să nu admire ordinea ce domneşte în Imperiul Celor Patru Zări. Vede, chiar la marginea primelor terase cultivate cu grâu şi hrişcă, mai jos de *huaca,* ridicată în faţa şirului de munţi ce domină Ybocan, *kallanka,* şirul de depozite în care sunt păstrate proviziile. Peste câteva zile vor ajunge la Cajamarca, unul din principalele oraşe din Chinchaysuyu ca să celebreze victoria lui Atahualpa şi consolidarea definitivă a Imperiului. Dar vede şi norul ce tot trece şi împiedică să fie timp frumos.

— Ce crezi despre asta, Villa Oma?

— Plec la Cuzco cu inima grea, copilă.

— Ce vrei să spui?

— Mă nelinişteşte ce am auzit azi-dimineaţă. Sikinchara este un soldat credincios, dar cam îngust la minte… Iar Guaypar e curajos, dar prea impulsiv…

Tace.

— Atahualpa crede că se pregăteşte un *pachacuti,* o înnoire, o transformare a lumii şi el îi va fi autorul… Dar nu vede semnele şi nu aude oamenii…

— Nu-i vina lui daca oamenii îl mint sau dacă au ochii legaţi…

Înţeleptul clatină din cap în semn de negare:

— În plus, mă tem pentru soarta capitalei Cuzco…

— De ce? Calcuchima a cucerit oraşul, nu?

Villa Oma schiţează un zâmbet amar:

— Mi se pare că numai nebunia a cucerit oraşul. Şi eu am fost primul care l-am încurajat pe Atahualpa să se revolte împotriva lui Huascar şi a smintelii lui…

— Asta şi trebuia să faci.

— Desigur… Numai că ura a devenit o buruiană otrăvitoare! Răzbunarea lui Atahualpa e tot atât de nesăbuită ca şi sminteala fratelui său. M-a însărcinat să-i conduc pe preoţii pe care Huascar voia să-i reformeze. Dar nu plec singur, mă însoţeşte şi generalul Cuxi Yupanqui şi are ordine stricte: trebuie să moară toţi partizanii uzurpatorului, soţiile lor, chiar şi cel mai mic dintre fiii lor. Vor trăi numai fetele care nu au cunoscut bărbaţi, ca să îngroaşe rândurile concubinelor lui Inca. Vor dispărea clanuri întregi, cum e cel al tatălui său, Huayna Capac. Nu-mi place asta,

Anamaya. Nu e în tradiţia Imperiului şi nici în nobleţea incaşilor şi a religiei Soarelui… Un şef de trib se răzbună prin vărsare de sânge…

— Nu a putut ordona aşa ceva!

O priveşte cu o duioşie care nu prea îl caracterizează:

— Ai văzut soarta idolului Catequil! ura împotriva lui Huascar îl orbeşte. Iar teama strămoşilor nu-i dă pace…

— Sunt luni de zile, înţeleptule, de când privirile sale caută la mine un adevăr pe care nu-l am.

— Ştiu, copilă şi totuşi încrederea pe care o am în tine – îţi aminteşti cât timp a durat până să o am – este deplină şi neclintită. Te-am dus în oraşul secret, iar azi îţi destăinui taina inimii mele: nu el este cel care va salva Imperiul Celor Patru Zări…

— Cine atunci?

Ţipătul care i-a scăpat involuntar pe buze îl sperie pe un păstor tânăr care urca spre esplanadă cu turma sa de lame, trecând elegant peste terasele largi. Adaugă ceva mai calmă:

— Cine poate salva imperiul, înţeleptule?

— Nu ştiu, copilă. Între timp tu îl poţi ajuta pe Atahualpa…

— Cum?

— În tine se încrede mai mult ca în oricine altcineva. Tu eşti cea care i-a „văzut” triumful, cea care l-a salvat din închisoare… Dacă ai putea să-i vezi viitorul, să-i spui că acesta depinde de pacea Imperiului şi de iertarea clanurilor din Cuzco…

Îl întrerupe fără să ridice vocea, dar ferm:

— Îmi ceri să „văd” ceva ce nu văd?

O priveşte intens:

— Îţi cer să opreşti un dezastru…

— Nu pot să mint, înţeleptule! Cred că dacă aş face-o, Inca Huayna Capac ar veni din Lumea de Jos ca să mi-o reproşeze…

Villa Oma oftează:

— Trebuie să ne ajuţi, *Coya Camaquen!* îi tremură vocea, iar în ochi îi luceşte o nelinişte pe care n-a mai văzut-o de la moartea Bătrânilor Nobili, în drum spre Cuzco.

— Atunci, ajută-mă, înţeleptule! şopteşte ea.

— Ce vrei să spui?

— Adu-l lângă mine pe Fratele-Geamăn!

— Imposibil! E acolo unde trebuie să fie: în templul obârşiei, alături de Mumia lui Huayna Capac…

— Dacă vrei să te ajut, cere să mi-l aducă.

— Ştii ce-mi ceri? Niciodată fratele-geamăn nu a fost despărţit de Stăpânul său! Ce s-ar întâmpla cu noi dacă ar păţi ceva?

— Trebuie să fiu alături de el, Villa Oma! Nu pot minţi. Dar puterea Fratelui-Geamăn mă va ajuta, poate, ca Inca Huayna Capac să mă viziteze, să-mi vorbească şi să mă conducă la Celălalt Tărâm. Doar aşa pot ca să mai fiu ca înainte. Nu mă întreba de ce, dar o ştiu…

Soarele s-a ridicat pe cer şi pare că nimic nu tulbură pacea din jur.

— Ţi-l voi trimite păzit de oameni de încredere, de îndată ce ajung la Cuzco.

— Nu trebuie să-i spunem lui Atahualpa?

— Nu. E mai bine să rămână între noi, copilă!

Anamaya aproba dând din cap. Totuşi, în drum spre palat, nu se ţine prea bine pe picioare: îşi spune că a te maturiza înseamnă să păstrezi secrete prea grele pentru tine, sa resimţi emoţii pe care să nu poţi să le împărţi cu nimeni.

*

Întunericul acoperă încet-încet *cancha.* Anamaya se odihneşte singură, încercând să nu mai audă strigătele de bucurie ce vin dinspre străzi. Berea de porumb curge din belşug: toţi soldaţii ştiu că anul acesta, sărbătoarea Capac Ramy se suprapune sărbătoririi victoriei şi că va fi de neuitat.

În pragul uşii apare o siluetă. Sare din aşternut şi se refugiază într-un colţ, cât pe ce să spargă un urcior.

— Nu te teme!

Este Guaypar. Poartă un *unku* simplu alb şi o curea cu motive geometrice galbene, roşii, portocalii. Înfăţişarea sa are un aer sălbatic reţinut care o emoţionează.

— Nu te teme! repetă el fără să se mişte. Nu vin nici să te ameninţ, nici să-ţi fac declaraţii de dragoste…

Tristeţea din glasul lui o emoţionează şi o încremeneşte. Niciodată nu a ştiut cum să-i spună că îl înţelege, că este flatată, chiar mai mult poate. Alungă repede acest gând. Este *Coya Camaquen,* soţia lui Inca mort.

— Îmi spun că sunt impulsiv şi repezit. Dar m-am gândit mai mult decât Sikinchara. Când afirm că străinii sunt periculoşi, ştiu ce spun. Însă nu vor să mă asculte…

— Sărbătoresc deja victoria…

— Se înşeală, crede-mă! Prin multe sate, pentru multe triburi trecerea străinilor a trezit furia… Sunt vreo două sute. Dar cine-i

slujeşte? Cine îi hrăneşte? Cine le poartă bagajele? Cine a luat armele şi a venit chiar să lupte alături de ei? Indieni… Ştiu, i-am supus prin forţă sau diplomaţie, dar tot mai vor să se răzbune. Pentru asta nu trebuie să le ascultăm cuvintele mincinoase, pentru asta trebuie să terminăm cu ei, fără să le permitem să mai înainteze.

— I-ai spus-o lui Inca şi nu te-a ascultat.

— Pe tine te va asculta.

— Guaypar, dă-mi pace!

Se apropie foarte mult de ea şi ridica mâna. Lui Anamaya i se taie răsuflarea.

— Nu mă atinge, şopteşte.

— Nu te ating.

Îşi trece mâna foarte aproape de ea, foarte aproape, atât de aproape, încât îi aude respiraţia, îi vede tremurul mâinii. Guaypar urmează conturul corpului ei şi, pe măsură ce îl descoperă, îngenunchează ca şi cum l-ar mângâia cu o infinită delicateţe. Anamaya simte cum respiraţia i se precipită. Ar vrea să se stăpânească, dar nu poate.

Ajuns la picioarele goale în sandalele de paie, degetele îi ating uşor un deget, îi simte respiraţia înfiorându-i pielea şi crede că se va prăbuşi…

— Guaypar!

Se ridică brusc:

— Chiar dacă aş vrea să te uit tot n-aş putea.

A rostit cuvintele repede, şuierându-le printre dinţi, cu o violenţă care le anulează blândeţea. Iese, aproape îmbrâncind-o pe Inti Palia, care o priveşte uimită pe Anamaya.

— Ce căuta la tine?

— El…

Îşi vine în fire:

— Voia să-i vorbesc lui Atahualpa…

— La picioarele tale?

— Mă implora.

Prinţesa face o mutră nemulţumită. Anamaya nu poate să n-o admire. *Anaco*-ul ce altora le vine ca un sac, i se lipeşte de trup şi lasă să i se vadă formele generoase. Părul lung şi des este pieptănat cu cărare pe mijloc şi prins cu două agrafe fine de aur: una în formă de maimuţă şi cealaltă în formă de colibri.

— Poate că pe tine te-ar asculta…

— De ce?

S-a liniştit, nu insistă pe subiectul Guaypar. E clar că a venit să-i vorbească despre altceva.

— Abia dacă se mai uită la mine, nu mă mai atinge…

— Problemele imperiului nu-i dau pace…

— Atunci de ce îşi petrece nopţile cu Cori Chimpu? Sau alături de Cusi Micay?

— O să se întoarcă la tine, eşti mai frumoasă decât toate celelalte…

Cuvintele rostite spontan sunt sincere. Inti Palia stă pe pat cu picioarele strânse sub ea şi o invită să stea alături.

— Eşti singura mea prietenă, îi spune. Şi am fost aşa de rea cu tine…

— Tu, rea? Nu-mi amintesc!

Prinţesa o îmbrăţişează râzând:

— Da, rea pentru că eram geloasă şi credeam că vrei să mi-l iei…

— Eu?

E şocată. Cum ar putea o copilă venită din selvă să fie o ameninţare pentru o femeie tânără, aşa de desăvârşită ca Inti Palia?

— Vino lângă mine, îi şopteşte concubina.

Anamaya este tulburată, dar se supune. Tinerele se lungesc pe pat. O adiere de vânt se strecoară prin fereastra deschisă ce dă spre *cancha* şi face ca tapiseria de pene din dreptul uşii să tremure uşor.

Îşi trece braţul după umărul rotund al prinţesei şi, pentru prima oară după zile întregi, uită tensiunea continuă a conflictelor şi neliniştea războiului.

Şterge cu degetul o lacrimă de pe obrazul prietenei sale.

Apoi o mângâie uşor şi, pe întuneric, îi şopteşte prietenei sale vorbe fără şir ca să o consoleze.

40

Huagayoc, 11 noiembrie 1532.

În fundul văii, unul după celălalt, două fulgere traversează cerul plumburiu. Tunetul se rostogoleşte printre pantele abrupte, ca şi când ar vrea să-i distrugă marginile.

Liniştea este întreruptă de câinele lui Moguer care latră la lună, de parcă ar vedea un indian pe care să-l muşte. Fulgerul şi tunetul au stârnit bestia, un dulău napolitan, mare cât un viţel, cu blana albă ca laptele, dar cu ochi la fel de negri şi de încrâncenaţi ca şi ai stăpânului lui, un marinar vânjos, cu bărbie pătrată, care s-a alăturat expediţiei împreună cu Benalcazar şi care, din motive ce-i scapă lui Gabriel, se oferă mereu voluntar pentru expediţii de recunoaştere. Speră oare că va fi primul care îşi va înfunda mâinile în comorile promise?

Gabriel îi priveşte cu un dispreţ greu de stăpânit.

Fac parte din avangardă şi devansează cu un sfert de leghe grosul trupei conduse de guvernator. Câteva ocoluri şi vor fi deasupra ceţei adunate deasupra râului şi destul de departe de coloana pestriţă ce se îndreaptă spre Cajamarca.

„O sută şaptezeci de oameni şi cincizeci şi şapte de cai”, cum îi place lui Pizarro să le repete, nu pentru a le reaminti numărul ridicol al celor care au pornit să cucerească acest imperiu puternic şi vast, ci mai degrabă pentru a-i deosebi de toţi cei care, zi după zi, li se alătură, mergând înşiruiţi înaintea lor, către centrul imperiului: sute de sclavi negri sau metişi veniţi din istm şi, mai ales, miile de indieni, *Tallanes* şi *Chimu,* cei ale căror case le-au fost arse pentru neplata tributului, toţi cei care dintr-un motiv sau altul îi urăsc pe incaşi sau vor să se răzbune pe ei.

Drumul se îngustează, urcă pe marginea falezei, uneori chiar lipit de marginea ei abruptă, acolo unde abia dacă au loc să treacă un cal şi un om alături.

Mica trupă merge de ceva vreme pe jos, oamenii trag după ei caii cu frâiele petrecute pe după umeri. Înaintează cu capul plecat şi coiful pe frunte, ca să nu-i orbească ploaia.

Caii sunt agitaţi şi epuizaţi. Înfometaţi cu săptămânile, li se

văd coastele, iar din cauza curelelor şeilor li se toceşte pârul până la piele. Au trecut prin defileele înalte timp de câteva zile, iar frigul şi gerul le-au îngreunat urcuşul. Alteori, în fundul văilor sufocante, au fost atacaţi de lilieci carnivori cam de mărimea unui şoim, care le sfârtecau spinarea sau crupa...

Iar acum poteca ce şerpuieşte de-a lungul văii acoperite de tufişuri mici este transformată de furtună într-un şuvoi de nămol gălbui. Cascadele vijelioase de mâl ce fac înaintarea alunecoasă şi primejdioasă sunt drenate de treptele de piatră tăiate în stâncă. Pământul de pe marginea drumului se afundă sub noroiul ce se scurge în şiroaie şi se năruieşte însoţit de un zgomot înfundat sub copitele cailor.

Imediat după bubuitul unui tunet, fulgerul se strecoară printre nori ca un şarpe de foc ce trece pe deasupra munţilor, ca şi cum ar fi vrut să-i unească.

Caii se clatină cu pasul nesigur, cu nările fremătând şi urechile ciulite. Gabriel trage de căpăstru, iar cu cealaltă mână mângâie botul calului.

Chiar în acea clipă, speriat de zgomotul furtunii, câinele lui Moguer începe să urle din răsputeri şi în salturi furioase se repede spre Pedro Grecul, aflat în fruntea grupului. Se opreşte de-a curmezişul drumului gâfâind încordat. Cu ochi bulbucaţi, halucinanţi ca niciodată, priveşte spre străfundul văii, dispărut sub ploaia abundentă.

— Taci odată, potaie! strigă Pedro Grecul, apoi către Sebastian, Gabriel şi Moguer: Struniţi-vă caii, că javra asta o să-i sperie!

Dulăul ezită cu botul căscat în ploaie, ţopăie prin noroiul şerpuitor şi îşi murdăreşte blana albă. Apoi se strecoară mârâind printre oameni şi cai. Atinge pulpa andaluzului lui Pedro Grecul, iar calul, ferindu-se, desprinde o bucată din zidul pietros al drumului, cu o lovitură de copită.

La fel de uşoară ca şi ploaia, piatra se afundă în adâncul văii.

— Pentru Dumnezeu, Moguer! explodează Grecul cu barba şiroindu-i ca un burete. Potoleşte-ţi jigodia asta nenorocită! O să ne ducem naibii cu toţii! Să nu zici că nu ştii!

În coada grupului, cu haina de bumbac udă leoarcă în ciuda pelerinei de piele ce-i ajunge până la pulpe, Moguer trage greu de cal. Animalul a fost extorcat unui biet muribund, bolnav de *verruga,* printr-o aşa-zisă moştenire. Acum abia se ţine pe picioare. Rănile de la muşcăturile adânci de lilieci s-au redeschis

şi supurează puroi galben pe care nici măcar ploaia nu-l poate dilua. Respiraţia îi este fierbinte. Înaintează cu buzele răsfrânte din cauza febrei şi cu ochii larg deschişi.

Calul se sperie de câinele care, auzindu-se strigat, aleargă la stăpân. Nechează ascuţit, îşi clatină capul încercând să muşte şi se cabrează în faţa dulăului ce urlă. Moguer scapă frâul din mâinile obosite şi puţin lipseşte să nu fie omorât de o lovitură de copită. Chiar atunci, pământul susţinut doar de câteva tufe de iarbă se prăbuşeşte cu zgomot înfundat sub picioarele calului.

Moguer ţipă, iar calul îl răstoarnă din cauza propriei greutăţi. Nefericitul animal, aruncându-şi picioarele înainte cade într-o parte şi îşi zdrobeşte burta slabă de o stâncă. Dă pentru o ultimă oară din copite, îndepărtându-se de faleză şi se prăbuşeşte în gol boncăluind de frică.

Conchistadorii îl privesc împietriţi cum pare să zboare. Crupa se loveşte de un arbust şi calul se răsuceşte cu picioarele în sus. Se zdrobeşte, ţinându-şi botul ridicat, de o grămadă de pietre care se prăbuşesc zgomotos sub greutatea lui. Îşi frânge gâtul şi se rostogoleşte vreo treizeci de stânjeni, căzând într-un şanţ cu apă.

— Sfântă Fecioară, şuieră Grecul clătinând din cap.

Toţi privesc animalul, ca şi când ar aştepta să se ridice imediat.

— Şi te prevenisem! mormăie Grecul iar.

Moguer ridică din umeri, deşi privirea îi este înfricoşată.

— Eh! Era bolnav, n-ar mai fi rezistat mult… răspunde cu un calm prefăcut.

— Cal repede cumpărat, mârţoagă tot atât de repede pierduta!

— Şi tu, negroteiule… replică furios Moguer, dar nu-şi termină insulta că se şi aude glasul lui Gabriel:

— Priviţi! Priviţi!

Din ierburile din spatele stâncilor, pe sub arbuştii şiroind de ploaie, se ivesc vreo douăzeci de indieni care se apropie de cadavrul calului şi, lăsând la o parte prudenţa, îl încercuiesc.

Dulăul, care se liniştise o vreme, cum îi vede începe să latre. Nemişcaţi, indienii îşi ridică feţele arămii spre spanioli. Dar sunt prea departe ca să se mai teamă de ceva. Când primul dintre băştinaşi întinde mâna spre trupul mort al animalului, Grecul plescăie din limbă şi îşi reia mersul:

— Sigur că ne supraveghează! Zi şi noapte! Ce credeaţi? Vă

numără firele de păr din nas, în timp ce voi sforăiţi bine mersi! Sunt ca muştele. Iar noi, ei bine, noi am nimerit în borcanul cu miere.

*

Trec defileul pe la amiază, epuizaţi, cu nervii încordaţi de prezenţa nevăzută a indienilor.

De-a lungul râului se desfăşoară în evantai verdele crud al culturilor etajate în terase curbe şi susţinute de ziduri îngrijite. Furtuna a încetat, iar albastrul cerului este la fel de adânc şi de nepătruns ca şi oceanul.

Cam în două ore ajung într-un sat a cărui structură le este deja familiară. În jurul unei vaste esplanade sunt reunite vreo şaizeci de case. Terasa, ea însăşi ridicată, este dominată de un fel de piramidă lată, asemănătoare treptelor unui tron construit pentru un uriaş. Arhitectura zidurilor este desăvârşită, iar pietrele sunt aşa de bine îmbinate, încât lama unui stilet, oricât de subţire ar fi, nu poate să pătrundă între ele.

Pe ultima treaptă este ridicat unul dintre acele temple în care indienii practică ciudatele lor ritualuri păgâne. Acolo ard frunze şi chiar frumoasele lor ţesături, bolborosesc limba lor de neînţeles, înalţă braţele către cer şi se dedau la tot felul de baliverne de-ale necredincioşilor, venerând soarele, luna sau cine ştie ce altceva.

Dar dacă în sat există aur, argint, vase de lut fin lucrate sau chiar smaralde nu se găsesc decât acolo, în templu!

Ca de fiecare dată, copiii sunt cei care aleargă în întâmpinarea străinilor bărboşi. Se ascund îndărătul tufişurilor, al arborilor pitici, ca să tragă cu coada ochiului la cai şi la spadele ce produc o impresie puternică. Adulţii sunt de obicei neîncrezători. Nu ies din curţi sau din case decât cu cea mai mare prudenţă şi numai în spatele căpeteniei lor.

De data asta totuşi, când Gabriel şi Grecul, călărind umăr lângă umăr, cu spadele ostentativ puse la vedere de-a curmezişul peste şa, ajung la marginea pieţei în formă de terasă, lumea e deja adunată. La baza treptelor ce dau spre templu sunt două litiere acoperite cu baldachine împodobite cu lame de aur şi pene galbene şi albastre.

— Ei! Nu-i maimuţa aia mare de ambasador?

Într-adevăr, Sikinchara, trimisul regelui incaş, urecheatul nobil şi dispreţuitor, venit la Cajas în întâmpinarea guvernatorului, îi aşteaptă în faţa sătenilor înconjurat de o mică trupă de soldaţi, de lame şi de servitori.

Ţinuta sa este şi mai impresionantă decât la prima întâlnire.

O pelerină largă, de un roşu strălucitor, cu motive geometrice fine îi ajunge până la pulpe. Pe dedesubt are o tunică lungă dintr-un fel de mătase ciudată şi strălucitoare, cu pătrate verzi, galbene şi albastre. Pieptul îi este acoperit de o platoşă din foiţă subţire de aur şi argint. Fruntea şi părul dispar sub o bonetă de piele în care sunt înfipte, în linie dreaptă, pene subţiri şi scurte, galbene şi albastre. La încheietura mâinii stingi este prins scutul, acoperit şi el cu o ţesătură asemănătoare cu cea a tunicii. În dreapta, ţine o lance cu vârf masiv de bronz.

Le zâmbeşte. Spaniolii se apropie precauţi încercând să-şi strunească animalele.

— Surpriză plăcută sau nu prea? bombăne Grecul spre Gabriel.

— E mai bine să nu descălecăm până nu soseşte guvernatorul, îi răspunde acesta.

— Zâmbeşte, bombăne Sebastian, plasându-şi ostentativ archebuza pe braţ. Nu-mi place când zâmbesc indienii…

— Ei bine, n-ai decât să le zâmbeşti şi tu, ripostează Moguer. Cu dinţii tăi albi de negrotei o să te ia drept un canibal!

De jur împrejurul nobilului incaş, sătenii au feţele crispate de teamă şi de respect. Totuşi, apropiindu-se, Gabriel îşi dă seama că se tem mai degrabă de trimis decât de ei. Cât despre acesta, zâmbetul lui e mai puţin al unei gazde, cât al unui stăpân!

Ajunşi la baza esplanadei, ambasadorul se îndreaptă spre ei. Îl însoţeşte un singur bărbat, pe care nu-l observaseră. E mai tânăr decât Sikinchara, mai subţire, cu faţa slabă, dar cu privirea arzătoare. Ca şi ambasadorul poartă însemnele Nobililor – acei stranii cercei rotunzi din aur ce le trec prin lobul alungit al urechilor. Totuşi, ai săi nu sunt aşa de mari precum cei ai ambasadorului. De altfel, ţinuta lui este mai modestă: boneta, mai puţin împodobită de pene, iar plastronul, mai simplu. Există însă în atitudinea lui tot atâta nobleţe şi orgoliu şi merge cu o agresivitate stăpânită ce atrage atenţia.

Pe când ambasadorul le adresează o frază de neînţeles aud strigătele copiilor care aleargă dinspre intrarea în sat şi totul se precipită.

Câinele scoate un mârâit şi atacă. Moguer îl cheamă neconvingător printr-un fluierat. Dulăul se repede în salturi graţioase la copiii paralizaţi de fiică.

Din rândurile incaşilor se ridică un ţipăt. Gabriel dă pinteni calului.

Cu sabia trasă răcneşte un ordin pe care dulăul nu-l ascultă. Pedro, în spatele lui, ţipă şi el. Dulăul, cu colţii rânjiţi, sare şi se năpusteşte asupra unui copil, pe când ceilalţi o iau la fugă urlând.
Sângele curge din piciorul copilului. Gabriel, pe jumătate aplecat peste şa, descrie un cerc ridicând spada. Câinele smuceşte copilul, răsucindu-l aşa de uşor de parcă ar fi o cârpă şi îl îndreaptă spre tăiş. În ultima clipă, Gabriel ridică braţul.
Îşi struneşte calul. Dulăul, copleşit, îşi lasă preţ de o clipă prada ca să poată s-o apuce şi mai bine de gât. Strigătul insuportabil încetează brusc, înecat într-un val de sânge.
Se aude mârâitul feroce al dulăului. Gabriel se apleacă şi îi străpunge pieptul, dintr-o parte în alta, înfigându-şi spada în pământ. Se ridică, îşi trage violent spada şi, îngenuncheat încă, taie gâtul câinelui dintr-o singură lovitură, al cărui corp decapitat se rostogoleşte într-un val de sânge negru.
Abia atunci botul dulăului abandonează copilul ciopârţit.
*
— Nobilul Guaypar spune că don Gabriel e un bărbat şi un războinic curajos.
S-a lăsat întunericul şi în jurul satului s-au aprins focuri, încercuind Huagayoc-ul cu lumina şi animaţia unui oraş.
Grupul condus de don Francisco s-a instalat în mai puţin de o oră, ridicând corturile de bumbac sau strângându-se pur şi simplu în jurul vetrelor, în timp ce Guvernatorul, fraţii şi căpitanii lui sunt invitaţi de ambasador la cină în palatul căpeteniei satului.
Când burdihanele le sunt pline de carne de lama friptă, de plăcinte de porumb coapte pe pietre şi servite cu o ciudată rădăcină rotundă, cu pulpă albicioasă, dulce şi tare şi de bere de porumb mai multă decât trebuie, limbile se dezleagă.
Primul a vorbit tânărul ce-l însoţeşte pe Sikinchara. Apoi se aude vocea lui Martinillo, cel de-al doilea tălmaci, într-o castiliană cam şuierătoare şi alunecoasă, ca flăcările focului ce dansează deasupra jăraticului.
— Nobilul Guaypar îi mulţumeşte lui don Gabriel că a omorât fiara ce ucidea copiii…
Încă de după-amiază, pe când Sebastian îl ridica pe Gabriel încremenit deasupra cadavrului îngrozitor al copilului cu gâtul sfârtecat, iar Grecul îl ţinea pe Moguer înnebunit de furie că într-o singură zi şi-a pierdut şi calul şi câinele, privirile li s-au întâlnit

cu oarecare prietenie.

Sătenii alergau spre copilul mort, plângând şi gemând. Nobilii incaşi nu se clinteau, mulţumindu-se să urmărească cearta dintre Gabriel şi Moguer cu o curiozitate îngheţată.

Dar tânărul nobil a înaintat deodată cu un pas şi-a deschis braţele şi, cu privirea aţintită asupra lui Gabriel, a rostit o frază de neînţeles. Şi iată că se ridică din nou şi, foarte serios, începe ritualul său, îşi deschide palmele şi vorbeşte:

— Nobilul Guaypar spune că el şi don Gabriel vor fi fraţi când vor ajunge pe Celălalt Târâm…

Gabriel, foarte stingherit, se ridică la rându-i după ce l-a privit pe guvernator, face o reverenţă ca la Toledo şi îl salută pe incaş cu un respect sincer. În spatele lui izbucneşte un hohot acru:

— Pe cinstea mea, frate, hohoteşte Hemando, arătându-l cu degetul pe Gabriel, iată unul care nu mai este deloc bastard. Dragul de Gabriel şi-a găsit o familie…

Râsetele veneau din rândul spaniolilor, iar cei doi nobili indieni îşi încruntă sprâncenele.

— Calmează-te, Hemando, replică sec don Francisco, întrerupându-l din râs. Se uită la noi! Martinillo, întreabă-i pe aceşti Nobili despre regele Atahualpa…

Gabriel se aşează, roşu la faţă de afront şi abia stăpânindu-se să nu-l plesnească pe Hemando. Căpitanul de Soto îl trage de mânecă şi şopteşte:

— Prietene Gabriel, nu-ţi bate capul cu tâmpitul ăsta de Hernando! Ignoră-l! Nu-i decât gura de el, iar tăcerea ta îl va chinui… însă ai grijă, în zilele următoare, de ce se întâmplă pe la spatele tău. Moguer nu uită uşor şi are tot atâta minte ca dulăul pe care l-ai omorât. Poţi fi sigur că se va răzbuna!

O ocheadă a lui don Francisco îi amuţeşte, în timp ce Martinillo se înclină de mai multe ori în faţa nobilului incaş a cărui atitudine îi epatează pe toţi:

— Fiul Soarelui a încheiat războiul pe care îl duce împotriva fratelui său Huascar, cel care voia să distrugă Imperiul Celor Patru Zări. L-a învins cu ajutorul a mii şi mii de soldaţi. Huascar, un fiu şi un frate rău, e acum prizonier. În curând va fi doar cenuşă înaintea lui Inca Atahualpa.

— Mă bucur să aflu această veste şi că regele este un mare războinic, rosteşte don Francisco având o expresie impasibilă.

— Nobilul Sikinchara spune: nu există un războinic mai mare ca Inca Atahualpa, căci e Fiul Soarelui. L-a învins după ce i-a

înconjurat trei zile armata cu un cerc de foc de la un munte la altul. Huascar şi ai lui nu mai puteau nici să lupte, nici să respire. Au implorat să rămână în viaţă, dar căpitanii lui Inca i-au lăsat să ardă ca iarba de sub picioarele lor. Inca Atahualpa e bun cu cei care-l respectă şi fără milă cu cei care îl atacă. Va fi bucuros să-i întâlnească pe străini în câmpia Cajamarca, la două zile de aici. Speră că vor ajunge curând şi le pregăteşte hrană şi adăpost.

La auzul acestor cuvinte, o linişte apăsătoare se lasă peste spanioli. Întreaga atitudine a ambasadorului, buzele sale subţiate într-un rictus dispreţuitor, confirmă – de parcă ar mai fi fost nevoie – ameninţarea conţinută de cuvinte.

Gabriel cercetează privirea lui Guaypar, dar chipul uscăţiv al tânărului Nobil este impasibil şi închis.

— Mă bucur sincer de victoria regelui vostru, reia guvernatorul cu un glas neobişnuit de blând. Cred că este un prinţ curajos. Dar e bine să afle că regele meu este încă şi mai puternic şi că stăpâneşte peste o lume mult mai mare decât cea de aici. Supuşii lui sunt aşa de numeroşi, că nu pot fi număraţi. Eu însumi, cu puţinii soldaţi care mă însoţesc, am învins deja mai mulţi prinţi la fel de puternici ca regele Atahualpa… Şi apoi, mai avem un rege încă şi mai mare; regatul lui se întinde de la pământ până la cer. El domneşte peste soare, lună şi stele, ca şi peste oameni, plante şi animale. Datorită Domnului Dumnezeu, fiecare dintre noi poate să se bată în acelaşi timp cu douăzeci sau treizeci de oameni… Dar îi poţi spune regelui tău că vom fi la Cajamarca în zilele următoare. Dacă vrea să mă primească în pace, îi voi fi prieten. Dacă vrea război, mă voi bate cum am mai făcut-o cu cei care s-au ridicat împotriva mea, a împăratului meu şi a Dumnezeului meu.

Faţa lui Sikinchara nu mai este dispreţuitoare, ci crispată de furie. Tânărul Guaypar se ridică şi îi şopteşte o frază scurtă pe care Martinillo nu o traduce. Apoi îl caută din priviri pe Gabriel.

O privire ostilă, a unui om gata să lupte până la moarte fără să-i fie teamă de adversar.

Gabriel nu-şi ia ochii de la el. Încearcă să zâmbesc, dar nu reuşeşte decât o grimasă crispată. Pe buze îi vin cuvinte pe care celălalt nu le înţelege.

„Nu mi-e frică”.

Dar nu este prea convins.

PARTEA A PATRA.

41

Cajamarca, Băile lui Inca, 14 noiembrie 1532.

Băile lui Inca sunt situate în apropierea oraşului, într-o câmpie unde pământul şi apa se amestecă neîncetat. Un străin care s-ar abate de la calea regală s-ar rătăci prin mlaştini sau – mai rău – în izvoarele de apă fierbinte ce întâlnesc râuri cu apă rece.

Aici şi-a ales Inca reşedinţa. Şi tot aici şi-a instalat tabăra armatei ale cărei corturi albe au invadat câmpia şi urcă spre pantele line ale colinei ce înconjoară oraşul.

Se întunecă în curtea interioară a palatului imperial, unde Inca, în cea de a treia zi de post, se odihneşte.

Anamaya îşi îndreaptă din când în când privirea spre defileul pe unde vor sosi în curând străinii, acolo, pe deasupra palatelor şi, caselor din Cajamarca, pe drumul ale cărui trepte ordonate se zăresc chiar de la distanţă.

Cum sunt ei?

Zile întregi a ascultat ce spun iscoadele, vorbele dispreţuitoare ale lui Sikinchara, neîncrederea lui Guaypar, a ascultat descrierea urâţeniei lor, crimele de care sunt capabili, lăcomia şi minciunile lor… Şi totuşi vrea să-i vadă, să-i privească, să-i înţeleagă – şi poate nu-i vorba doar de curiozitatea care îi dă ghes…

— Anamaya?

Inti Palia traversează curtea şi, de cealaltă parte a fântânii ce se află în centru, îi face semn. De când nu mai este în graţiile lui Inca concubina are chipul posomorit.

— Vrea să te vadă, spune pe un ton indiferent.

*

Se odihneşte pe întuneric, în mijlocul parfumurilor ce ard şi răspândesc mirosuri dense în aerul umed. Anamaya înaintează cu ochii în pământ şi aplecată.

— Ridică-te şi priveşte-mă, îi spune cu voce obosită.

Ezită. A trecut multă vreme de când nu a mai auzit acest ordin prietenesc de o intimitate care-i lega altădată şi care acum nu-i decât o amintire…

— Ridică-te, repetă gata să-şi iasă din fire. Suntem singuri!

— Cum doreşti, Inca!

— Da, asta doresc! Şi vino mai aproape, aşa cum nu ezitai s-o faci, adaugă pe un ton ceva mai blând.

Se apropie cu paşi măsuraţi, evitând să-i întâlnească privirea injectată de sânge.

— Atunci nu erai Inca…

— Fără tine…

— Mi-ai mulţumit deja. Inti, Quilla şi toţi nobilii de pe Celălalt Tărâm sunt cei care au vrut-o şi au făcut-o posibilă şi nu o copilă venită din selvă….

Zâmbetul lui străluceşte:

— Priveşte această pană, copilă. Ia-o…

Ţine în mâini o pană de *curiguingue* pe care a smuls-o delicat din banta regală. Anamaya nu-şi poate reţine un frison.

— Nu te teme. Ia-o…

Ia pana cu două degete, grijulie să nu atingă mâna lui Inca.

— E uşoară, nu?

Dă din cap. Nici nu simte în palmă greutatea penei în culori strălucitoare.

— Atât de uşoară, copilă şi totuşi atât de grea pe frunte, că îmi pierd somnul…

Tace emoţionată de tremurul sincer al vocii lui.

— I-am smuls-o în mod legitim fratelui meu, nu? Şi totuşi nu pot uita ce se şopteşte pe la spatele meu, ce rostesc până şi pietrele la Cuzco: nu eu am fost desemnat conform legii…

— Dar ţi-ai câştigat acest drept prin curajul tău…

— Şi pentru că am avut încredere în viziunile tale şi pentru că m-am transformat în şarpe, nu? râde cu amărăciune. Ţi-am spus

vreodată de ce tatăl meu nu m-a ales?

— Mama ta…

— … nu aparţinea unui clan nobil, se tot repetă asta. Dar eu ştiu, ştiu bine… Se opreşte şi oftează înainte de a continua. La un an după ce am trecut cu succes huarachi*cu, tatăl m*eu, Inca Huayna Capac, m-a trimis în fruntea unei armate să lupt împotriva unui trib revoltat şi să-l supun. Am fost înfrânt şi dacă tatăl meu nu mi s-ar fi alăturat, cine ştie dacă înfrângerea n-ar fi fost un mare dezastru…

— Împotriva indienilor *Canaris,* lângă lacul Yaguarcocha?

O priveşte stupefiat:

— Şi asta ştiai?

Nu-i răspunde. Îşi aminteşte de prima noapte în care Piticul s-a furişat în camera ei, de secretul lui… O clipă îşi aminteşte de cel care, pe vremea când era singură, îi era unicul prieten… Oare mai trăieşte?

— La urma urmei, puţin contează. Îmi amintesc imprudenţa mea, orgoliul nemăsurat ce-mi umfla pieptul… toropeala ce m-a cuprins când, în vârtejul înfrângerii, mureau din cauza mea mii şi mii de războinici. Şi mai ales ruşinea în faţa privirii tatălui meu…

Îndărătul draperiei ce-l desparte de gărzi, servitori şi concubine se aude un zgomot.

— Această privire a rămas îndreptată asupra mea şi revine obsedant în fiecare noapte, rosteşte visător.

— Inca! strigă un *yanacona.*

— Ce este?

— A venit căpetenia oraşului Cajamarca.

— Nu vreau să-l văd acum.

— I-am spus, dar insistă.

O priveşte pe Anamaya cu oboseală nesfârşită:

— Această pană a puterii, atât de uşoară şi atât de grea…

Curaca înaintează cu bolovanul pe umeri şi îşi cere iertare că-l deranjează în timpul odihnei. Îl întrerupe cu un gest scurt.

— Vorbeşte!

— Inca, străinii sunt doar la o zi de mers.

— Vreau să fie copleşiţi de splendoarea mea, rosteşte ferm.

— Ordonă…

— Vreau să intre într-un oraş părăsit, fără oameni, fără femei, să li se strângă inima de nelinişte, să-i chinuie întrebări fără răspuns…

— Şi când trebuie să îndeplinesc asta?

Un ţipăt de furie scapă pe buzele lui Inca:

— Când ai spus că sosesc? Mâine? Atunci fă-o în noaptea asta, căpetenie fără minte!

— În noaptea asta, repetă căpetenia.

*

Târziu în noapte, Atahualpa îi cere să rămână lungită lângă el. Cel mai mult se teme să nu-i devină concubină. Dar el vorbeşte, vorbeşte mereu, cu încredere, cu o voce care murmură ca un pârâu. Îi vine greu să accepte că este acelaşi bărbat care adineauri urla furios, care a ordonat masacrele de la Cuzco…

De trei ori s-a oprit preţ de câteva clipe şi numai răsuflarea lui este singurul zgomot din întuneric şi de trei ori crede că a adormit. Dar la prima mişcare făcută să plece îi aude glasul calm, care îi spune: „Rămâi, nu pleca”, cu o nelinişte atât de profundă, atât de tristă, încât i se strânge inima.

Îi spune că regretă că nu-l mai ajută ca altădată, că nu mai ştie să rostească vorbele şi să vadă semnele venite de pe Celălalt Tărâm. O întrerupe cu blândeţe.

— Nu aştept nimic altceva decât prezenţa ta, fată cu ochi albaştri ca lacul şi nu te iubesc decât pentru tine însuţi, îi spune.

În zori o lasă singură în aşternut şi îngenunchează în faţa ei. Fără să o atingă, nici măcar uşor, îşi trece faţa pe deasupra întregului său corp, din creştet până la tălpi, cu un fel de religiozitate animalică, de parcă ar căuta un secret ascuns în *anaco*-ul ei alb, în brăţara cu şerpi, în picioarele lungi sau în şoldurile înguste…

Se forţează să nu se mişte. Încremenirea îi este tulburată doar de propria respiraţie. După ce a terminat de inspectat, Inca se apropie de faţa ei:

— Ochii tăi, ochii tăi… şopteşte.

Simte mângâierea uşoară, asemenea unei aripi de fluture, a buzelor lui peste pleoapele ei închise.

Când deschide ochii este singură.

42

Cajamarca, vineri, 15 noiembrie 1532.

Deşi e miezul zilei, cerul este de plumb.

Ajung pe podişul ce domină valea, numai la câteva minute înainte de restul trupei. Caii simt nervozitatea călăreţilor. În ciuda oboselii şi a altitudinii, fără să li se dea pinteni, se îndepărtează de poteca pietruită şi merg la trap prin iarba măruntă. Nici Gabriel, nici ceilalţi, Pedro Grecul, Diego de Molina sau Juan, fratele mai tânăr al guvernatorului, nu au nici cea mai mică intenţie să-i strunească.

Respiră adânc aerul rece al Anzilor, aer care îl ameţeşte puţin. Deodată, dă pinteni calului printr-o mişcare scurtă din călcâie, fără ca gestul său să aibă cea mai mică undă de orgoliu sau de competiţie. Corpul animalului tresaltă. Cu o mişcare imperceptibilă începe să galopeze, cu urechile uşor coborâte şi muşcând zăbala. Gabriel aude în spatele lui un râs şi o chemare, dar nu se întoarce, dimpotrivă se ridică şi mai bine în şa pentru a da mai multă supleţe galopului.

Copitele răsună pe pământul neted, iar tropotul lor se suprapune peste bătăile inimii. Călăreşte de-a lungul unui gard viu format din agave, apoi drumul se îngustează între două ziduri ce alcătuiesc un fel de poartă, dincolo de care se întinde o câmpie ce coboară în pantă abruptă, cu stânci masive printre care pasc vreo câteva lame, care o rup la fugă la primul nechezat al calului.

Nu departe de râpa adâncă, se trage îndărăt copleşit de o teamă aproape religioasă, îşi opreşte calul şi descalecă. Se apropie de o stâncă mare cât o casă şi de acolo îmbrăţişează cu privirea spectacolul nemaivăzut.

La picioarele sale, valea este la fel de întinsă ca marea, şerpuind printre pantele abrupte ale unui lanţ de munţi ce parcă susţin greutatea înfricoşătoare a norilor. Iar de la un capăt la altul este acoperită de corturi!

Mii de corturi albe, care pe alocuri sclipesc într-un reflex auriu, sunt aliniate unele lângă altele ca penele unei păsări. În vârf,

flutură steaguri ce aruncă un motiv în culori violente peste imensitatea palidă. Sub nori se ridică, fără să se destrame însă, un fum dens şi galben. Din vale răzbat sunetele trompetelor-scoici, ţipete, chemări…

Un imens oraş de corturi, plin de viaţă!

— Pe sângele lui Hristos!

Gabriel nu i-a auzit pe însoţitorii săi care tocmai s-au apropiat, iar exclamaţia lui Pedro Grecul îl face să tresară.

Din nou, în partea opusă văii, la poalele muntelui ce se înalţă în faţa lor, de-a lungul a ceva ce seamănă cu o mlaştină, izbucneşte o lumină ce secţionează ziua întunecoasă. Tânărul Juan Pizarro este cel dintâi care reacţionează:

— E aur? E aurul care străluceşte aşa? întreabă cu vocea sa ascuţită.

Nici unul dintre cei trei însoţitori nu-i răspunde. Abia pot respira. Muşchii li se contractează de un frison, deşi sudoarea li se prelinge pe sub hainele matlasate.

Privind mai atent, descoperă că nu au instalat corturile la întâmplare, ca într-o tabără militară obişnuită, ci le-au reunit sub formă de pătrate şi dreptunghiuri, aliniate aşa în mod intenţionat. Se conturează astfel adevărate zone cu străzi, pieţe şi curţi. Iar acest oraş efemer ce se întinde la picioarele lor reprezintă o barieră de netrecut spre sud!

Câte mii de soldaţi îi aşteaptă acolo?

Douăzeci, treizeci, patruzeci de mii?

De două ori pe-atât?

„Doamne Dumnezeule! Şi noi suntem doar o mână de oameni!” gândeşte Gabriel strângând din dinţi.

— Nenorocitul ăla de Inca şi-a plasat bine tabăra, bombăne Pedro, de parcă i-ar fi citit gândurile lui Gabriel. Ştia ce face când ne-a invitat aici!

— Priviţi oraşul! Adevăratul oraş! strigă Diego de Molina care tocmai dădea ocol stâncii.

Oraşul se află chiar deasupra lor, însă în partea dreaptă, cocoţat pe flancul din aceeaşi direcţie a pantei şi întins până spre malurile dinspre apus ale mlaştinii. Construcţiile din lut bătătorit ca şi cele din piatră sunt noi şi bine întreţinute. Totuşi, pare minuscul faţă de câmpia de corturi… Se disting cam o duzină de *cancha* destul de înghesuite.

Spre răsărit, în faţa câmpiei, un zid lung din cărămizi de lut ars delimitează o piaţă. Una foarte mare şi pustie.

— Acolo trebuie să ajungem, bolboroseşte maşinal Gabriel. Dar se pare că nu suntem aşteptaţi…

Se aşează pe marginea netedă a stâncii. Respiră iute şi îl doare pieptul. Încearcă să cuprindă cu privirea cât mai bine imensitatea scenei care i se oferă.

Au ajuns, în sfârşit, acolo!

Acolo, în faţa aceste văi asemănătoare unui ocean şi la fel de ameninţătoare ca un monstru necunoscut şi, cu toate acestea, minunat.

Norii sunt destrămaţi de vânt, iar undeva, în spatele său, Pedro şi Alonso se grăbesc spre cai, pentru a-l preveni pe guvernator de ceea ce-l aşteaptă. Soarele inundă albul corturilor şi îi arde ceafa.

În fundul văii, deasupra pantelor, peste vârfuri şi prăpăstii, peste tot se conturează o reţea de umbre stranii care se ondulează, îşi taie drum prin păduri, şerpuiesc printre corturi, se şterg şi reapar ca şi cum ar avea viaţă.

Raza de soare se retrage şi se micşorează până ia forma unei lănci. La baza pantei ce duce spre oraş, acolo unde Gabriel nu a văzut, o clipă mai devreme, decât un pătrat presărat cu pietre şi straturi de cartofi, se compune o formă luminoasă plutind pe deasupra straturilor şi a verdelui-deschis al plantelor. O formă ale cărei contururi le recunoaşte! Una ce seamănă foarte bine cu desenul lui Sebastian pe plaja de la Tumbes! Identică aproape cu semnul de pe umărul său.

Umbra se mişcă încet. I se pare că-i vede colţii, iar urechile i se depărtează sub adierea vântului. Două pietre galbene îi ţin loc de ochi.

I se pare că întregul cer îi apasă pe pleoape şi îi închide ochii. Ca un copil ce se abandonează reveriei imaginaţiei sale, închide ochii şi animalul ţâşneşte în visele sale.

*

Îl dezmeticeşte mâna lui Pizarro care îi scutură umărul.

Se ridică tresărind.

— Nu e minunat? întreabă guvernatorul.

Privirea îi străluceşte de orgoliu, iar Gabriel nu desluşeşte nici o urmă de teamă sau de îndoială. Degetele îi strâng umărul cu atâta putere, de parcă ar vrea să-l zdrobească.

— Nu ţi-am promis că te voi aduce aici? Nu ţi-am promis? şopteşte cu barba tremurând de emoţie. Iată-ne, fiule! Iată-ne în sfârşit! Sunt acolo pentru noi şi le vom arăta cine suntem!

Se aud zgomote, în timp ce, unii după alţii, călăreţii sosesc primii, apoi fraţii Pizarro, Soto, Benalcazar, apoi pedestraşii, răniţii, hamalii, sclavii – indieni de pe coasta Pacificului... Câţi sunt cu totul? Poate zece mii. Apţi de luptă? Două sau trei mii, cel mult. Iar în faţa lor, de zece, de douăzeci, de o sută de ori mai mulţi.

Bărbaţii îşi trag răsuflarea şi descoperă tăcuţi spectacolul din faţa lor. Unii se aşează pe stânci ţinându-şi capul între mâini. Alţii rămân pur şi simplu în picioare, cu barba în vânt, privind şi respirând aerul tare al Anzilor. Toţi tac. De departe urcă până la ei sunetul sinistru al trompetelor-scoici.

Cel dintâi care ar vorbi şi-ar mărturisi teama care îi strânge măruntaiele. Nici unul nu doreşte acest lucru.

Ambasadorul Sikinchara se apropie de guvernator şi îl fixează cu ochii lui negri. Ar vrea să se îndestuleze cu teama acestui *capito* spaniol. Ar vrea să-l vândă clănţănind de frică în faţa desfăşurării forţei şi a măreţiei lui Inca. Dar don Francisco Pizarro se îndreaptă spre el şi spune liniştit:

— Să mergem la întâlnirea noastră.

*

Abia au ieşit din defileu, că ploaia fină şi deasă a reînceput. Drumul regal este atât de abrupt, încât dalele devin periculoase pentru cai. Călăreţii, fără să li se ordone, descalecă şi îşi duc animalele de căpăstru.

Cu toţii se feresc să privească în vale. Din când în când, dinspre imensa tabără incasă răzbat sunetele trompetelor-scoici. Ei înşişi fac destul zgomot ca să nu le mai audă.

Grosul trupei de indieni a rămas în partea superioară a defileului, doar servitorii şi hamalii îi urmează pe spanioli. Don Hemando a cerut privilegiul ca, împreună cu o duzină de pedestraşi şi cinci călăreţi de încredere, să meargă înainte şi să-l însoţească pe Sikinchara, ambasadorul incaşilor. Pedro Grecul şi Sebastian fac parte din această avangardă, ca şi vânjosul Moguer, fără cal şi fără câine. Gabriel nu a putut refuza propunerea de a le fi alături, căci nu i-a fost făcută. Nu contează, este fericit să meargă alături de guvernator, la două-trei sute de paşi în spatele lor.

Pe marginea dramului colibele de trestie şi de chirpici ale păstorilor sunt goale. Câmpurile sunt pustii. Nici un strigăt de femeie sau de copil. Tulpinile violete ale unor culturi de hrişcă se apleacă până la pământ sub ploaie.

Mai jos, drumul regal devine foarte îngust şi foarte abrupt, încât s-a recurs la scări. Aici colibele au fost înlocuite cu case din cărămizi de lut ars şi uneori din piatră, goale şi ele.

Vuietul râului este obsedant. O brumă groasă ca un fum se ridică brusc din mlaştinile ce mărginesc la nord colina şi se întind până la clădirile băilor lui Inca. Toţi privesc neîncrezători, înainte să priceapă că este vorba de vaporii fierbinţi în contact cu aerul dintr-o dată rece.

Gabriel îşi dă seama că guvernatorul nu şi-a luat ochii de la oraşul indian, mai mare decât le păruse de la înălţimea defileului. Deodată, într-un pliu al văii, îndărătul străzilor şi al caselor ghemuite într-o piaţă enormă, descoperă fortăreaţa.

Instinctiv trupa încetineşte, iar don Francisco se întoarce spre Gabriel, rostind destul de tare ca să fie auzit şi de ceilalţi:

— Nu-i decât o stâncă.

Şi într-adevăr este o stâncă perfect circulară, de un galben întunecat şi negru sub ploaie, în care a fost tăiat un drum în spirală.

La urma urmei seamănă cu cochilia unui melc! În vârf străjuieşte o construcţie îngustă. Don Francisco o arată cu degetul înmănuşat:

— Iată unde vom înălţa Crucea lui Hristos şi vom sădi un câmp de trandafiri pentru Preacurata!

Câteva hohote scurte. *Fray* Vicente Valverde îşi face semnul crucii şi şopteşte:

— Să vă audă Dumnezeu!

— Mă aude, zâmbeşte don Francisco.

*

De îndată ce intră în oraş şi potcoavele cailor răsună pe dalele de piatră, ploaia se transformă brusc în chiciură. Pământul este acoperit de o pătură formată din mii de ace fine şi albe de gheaţă, care bat darabana sub copitele cailor şi îngheaţă nasul şi obrajii.

Piaţa în care ajung în cele din urmă este de un alb imaculat, fără vreo urmă de paşi. „Este imensă, mai mare decât toate pieţele sacre ale incaşilor pe care le-au văzut până acum şi decât orice altă *Piaza Real*”, gândeşte Gabriel dârdâind de frig.

Are o formă neregulată de parcă ar fi fost un dreptunghi ciuntit transformat în trapez, iar apoi în triunghi.

Pe latura de sud, o mărgineşte un zid mai înalt decât un om şi lung de cel puţin cinci sute de paşi, care o izolează de mlaştină.

Pe celelalte laturi sunt ridicate clădiri splendide, cu numeroase porţi. Fiecare dintre ele sunt foarte lungi, mai bine de două sute de paşi, lucru ce dovedeşte din nou lărgimea pieţei, împinsă spre stânga este piramida în trepte, nelipsită, locul unde incaşii îşi preaslăvesc zeii şi se dedau la ritualuri păgâne.

Chiciura încetează la fel de brusc după cum începuse. Se opresc toţi. Nici don Hemando şi nici avangarda sa nu au înaintat. Se aude numai rugăciunea pe care *fray* Vicente Valverde o şopteşte mecanic pentru sine.

În capătul opus al pieţei, aproape de o uşă mare, trapezoidală, ce dă spre valea uriaşă, latră un câine. Un câine incaş, mic şi slab asemenea unei corcituri de ogar, însă cu blana mai scurtă de parcă nici n-ar avea-o. Răspunsul dulăilor napolitani îl reduc imediat la tăcere.

E ora vecerniei. Totuşi, cerul e atât de acoperit de nori, încât pare să fie momentul apusului, aşa e de întuneric.

Feţele sunt încruntate şi severe şi nu doar de frică. Gabriel recunoaşte bine feţele înfricoşate. Ceea ce descoperă în jurul său este mai degrabă angoasă.

Desigur că nici unul nu a uitat de prezenţa zecilor de mii de soldaţi incaşi dincolo de ziduri, în valea unde a rupt-o la fugă câinele, fără să se oprească din lătrat. Dar în sinea lor, în sângele pe care îl simt pulsând până în vârful degetelor, fiecare ştie că este o zi hotărâtoare.

Da, această zi de noiembrie care aici este o ciudată zi de vară, va fi ziua adevărului. O zi după care nimic nu va mai fi la fel în viaţa oamenilor şi nici în lumea lui Dumnezeu.

Numai chipul guvernatorului nu se schimbă.

După ce a contemplat piaţa, se întoarce spre ambasadorul Sikinchara, ca şi cum ar aştepta din partea lui un cuvânt, un semn. Dar nimic. Buzele dispreţuitoare ale nobilului incaş nu freamătă, nici măcar nu clipeşte.

Merge cu pas egal şi hotărât, cu faţa calmă pe care nici un muşchi nu tresare. „Ca şi fratele guvernatorului, oricare alt hidalgo îl poate găsi arogant sau ridicol”, îşi spune Gabriel impresionat. Şi periculos, fără îndoială, ca tânărul nobil cu faţa trasă care probabil că s-a întors deja în tabăra regelui incaş, pentru a-l informa despre întâlnirea din ajun.

Don Francisco dă pinteni calului şi se îndreaptă spre baza piramidei. Copitele scârţâie uşor pe covorul de chiciură în care îşi lasă urmele. Ajuns în dreptul treptelor, smuceşte frâul şi, printr-o

mişcare amplă de rotaţie se întoarce cu faţa la trupă strigând:

— Excelenţa voastră, nobile ambasador, preveniţi-l pe prinţul Atahualpa că trimisul Maiestăţii sale Carol Quintul îl aşteaptă aici. Să ne spună unde să ne adăpostim.

*

Inca Atahualpa are pielea înroşită după baia fierbinte pe care a făcut-o în timpul chiciurei. Se află într-o cameră ce dă spre curtea interioară şi se odihneşte într-un hamac de pânză fină, prins între doi piloni de lemn sculptat. Cu ochii pe jumătate închişi, priveşte cum se topeşte chiciura şi cum se transformă în aburi apa fierbinte din fântâni.

Inti Palia îi face vânt cu evantaiul pentru a-l proteja de căldura sufocantă ce a revenit imediat după furtuna de chiciură.

Anamaya, mai retrasă, alături de Soţii, se întreabă dacă moţăie sau dacă se gândeşte ca şi ea la ceea ce tocmai a văzut de cealaltă partea văii.

Lumina era prea slabă şi distanţa prea mare ca să-i poată vedea bine pe străini. Totuşi, pe versantul abrupt al muntelui, pe drumul regal aflat între culturile de hrişcă şi cartofi, se zărea coborând alaiul lor.

Nu era unul foarte lung, nici măcar o trupă compactă, după cum au spus Sikinchara şi Guaypar, mai degrabă un cordon negru şi gri şerpuind prin verdele crud al ierburilor din jur. O procesiune fără nici una dintre culorile preferate de Fiii Soarelui. Un cortegiu negru şi gri, tem, asemenea unui vierme lung, ce se târăşte până în josul văii.

Poate că Inca doarme, căci nu i se mişcă nici un muşchi pe faţă când se aud zgomotele din patio şi când Guaypar se prosternează înaintea hamacului.

Tânărul nobil rămâne nemişcat aşteptând întrebarea lui Atahualpa care Însă tace.

— Inca, a sosit mesagerul lui Sikinchara. Străinii au intrat în piaţă…

Suveranul mai lasă să treacă o vreme înainte să întrebe:

— Ce fac?

— Sunt la poalele *unshu-ului,* adunaţi lângă *capito.* Unii merg încoace şi încolo, intră prin case, ca şi cum ar căuta soldaţi ascunşi. Sikinchara crede că se tem.

De data asta deschide ochii şi îi zâmbeşte lui Guaypar:

— Nu întotdeauna ceea ce pare frică este chiar frica, frate Guaypar. Ruminahui a făcut ce trebuia?

— Încă din zori, Inca. Douăzeci de mii de soldaţi înconjoară oraşul. Nu se văd, ascunşi fiind după dealuri, copaci, ierburi înalte. Străinii sunt prinşi în capcană. E de ajuns un ordin şi chiar în noaptea aceasta îi vom arde de vii ca pe nişte şobolani.

— Ţi-e sete de război Guaypar! Dar ştii ce am hotărât. Mama Lună nu doreşte să mă vândă luptând noaptea, iar Inti vrea să-mi isprăvesc postul. O vom face mâine. Va fi o sărbătoare mare şi o zi însemnată pentru Fiii lui Inti.

— Vom face precum spui, Inca, admite cu regret Guaypar.

— Sikinchara să le spună străinilor să rămână în noaptea asta în piaţă. Să-i anunţe că vor putea să mi se închine mâine-dimineaţă.

Pe când Guaypar se retrage, o pană din evantaiul lui Inti Palia abia dacă atinge obrazul suveranului. Se ridică în coate cu privirea arzând şi mormăind furios. Inti Palia ţipă, îngenunchează şi se retrage în pripă.

Ochii încă şi mai injectaţi întâlnesc privirea lui Anamaya, iar o altă concubină se grăbeşte să o înlocuiască pe Inti Palia.

— Sunt simpli oameni, nu-i aşa *Coya Camaquen?* Viracocha nu trimite pe nimeni ca să mă susţină când va trebui să merg la Cuzco să-mi salut Strămoşii…

Vocea îi este plină de amărăciune. Nu găseşte cuvinte pentru a-i răspunde. Se gândeşte cu mirare la noaptea petrecută alături de el; poate că a visat…

*

Gabriel dă la o parte tapiseria cu vârful spadei. În încăperea lată şi călduţă, mirosind a iarbă şi pământ, pătrunde puţină lumină. Pare pustie.

Se pregăteşte să coboare tapiseria când aude un guiţat slab. Un porc spinos. Apoi un altul. Apoi zece risipiţi care încotro, ca nişte şobolani.

Abia atunci, în colţul opus, de după o legătură de vreascuri, vede doi ochi strălucind. Îşi trece spada în mâna stângă şi se înclină şoptind:

— Bună ziua, băiete!

Copilul rămâne ţintuit locului, cu ochii larg deschişi. E frumos: are obraji catifelaţi şi buze bine conturate, asemeni unei femei. Părul negru şi des îi încadrează faţa cu trăsături armonioase şi delicate.

Gabriel se lăsă pe vine şi îşi pocneşte cizmele şi loveşte lama spadei de pinteni. Îşi scoate mânuşa dreaptă şi întinde mâna:

— Nu te teme, micuţule, spune cât se poate de blând.

Vocea îi sună ciudat în propriile urechi. Nu are vreme să reflecteze la înfăţişarea sa: haina matlasată murdară şi îmbibată de apă, coiful, spada, barba ce-i acoperă obrazul până la ochi.

Porcii spinoşi guiţă tot mai tare şi se risipesc în toate părţile.

— Nu te teme, copile, repetă. Îţi sunt prieten…

Cum băiatul nu se clinteşte, Gabriel se ridică şi dă să înainteze cu mâna întinsă.

Băiatul sare în partea cealaltă a încăperii ca o pisică.

— Băiete!

Prea şocat ca să mai reacţioneze, Gabriel îl vede cum mijeşte ochii, strânge pumnii şi cu o ultimă zvâcnire de curaj ţâşneşte spre el, evitându-l de aproape şi o şterge pe uşă. Aleargă deja în curtea interioară, sare peste o grămadă de lemne şi se aruncă peste zidul de incintă dispărând.

Sebastian, în pragul uşii, râde scurt:

— Nu voiam să-i fac nici un râu, protestează Gabriel punându-şi mânuşa.

Sebastian nu mai râde. Se privesc ochi în ochi:

— Şi eu când eram puşti fugeam din calea spaniolilor şi, prietene Gabriel, bine făceam!

*

— Deci? îi întreabă guvernatorul când ajung în piaţă.

— Nu sunt soldaţi, informează Gabriel. Câţiva copii, nişte bătrâni, câteva femei.

— Nici bărbaţi, nici războinici. Doar nişte paznici în faţa depozitelor alea cu de toate, insistă Sebastian.

— Sunt liniştiţi. Femeile ţes de parcă nici nu am fi aici.

— Câte? întreabă guvernatorul.

— Patru sau cinci sute, cel mult.

Sebastian arată spre un zid înalt şi frumos ce se înalţă în faţa lor, la stânga.

— Ala e palatul, explică. Sunt servitori şi curtea interioară nu seamănă cu altele. Zidurile sunt pictate şi are şerpi sculptaţi în piatră.

— Ce ne pasă nouă de şerpi, rânjeşte don Hemando, al cărui cal este foarte nervos. „Monseniorul” Gabriel a descoperit locuri pentru apărare?

— Da, don Hemando, acolo sus, rosteşte Gabriel ignorându-i sarcasmul. Din vârful stâncii se vede perfect totul: oraşul, câmpia şi chiar drumul ce duce spre corturi şi băile lui Inca.

Drumul până la mlaştină este larg, pavat şi chiar mărginit cu arbori. Nu pot face nici o mişcare spre noi fără să nu ne dăm seama.

— Bănuiam că de acolo totul se vede foarte bine, nu era nevoie să urci până acolo ca să-ţi dai seama de asta, bombăne Moguer.

— Don Francisco, asta nu-mi place, intervine căpitanul de Soto arătând spre Sikinchara, căruia i s-au alăturat şi curierii indieni.

— Ah!

Soto îşi îndreaptă privirea spre Sikinchara, pe care iscoadele indienilor îl însoţesc.

— După mine seamănă prea mult a capcană, mormăie Soto. Nici un războinic în cetate! Un oraş întreg doar pentru noi. Ni se pune la dispoziţie un excelent post de observaţie ca să nu vedem nimic, ziduri care ne închid şi zeci de soldaţi în jur. Asta nu-mi place, guvernatorule! Or fi indieni sau ce-or mai fi ei, da' ăştia ştiu să poarte războaie şi ştiu cum să câştige… Nu-i dispreţui!

— Soto are dreptate, confirmă cu regret Hemando. Ştim cât valorează toate balivernele lor. Nişte şmecheri şi nişte mincinoşi.

— Monseniore, putem instala tunul acolo, sus, intervine Pedro Grecul arătând spre platforma piramidei. O să avem un spaţiu bun de manevră.

Toţi privesc piramida şi treptele abrupte ce duc până în vârf.

— Da, spune în cele din urmă don Francisco. Ia cu tine câţi oameni ai nevoie ca să-l instalezi înainte de căderea nopţii…

— Dar asta nu-i de ajuns, bombăne Hemando încruntându-se la Gabriel. Cretinul ăsta nu-i în stare să vândă ce trebuie văzut. Uitaţi-vă cum este construit oraşul: ghemuit pe pantă. Pot să ne atace prin spate. Să umple străzile, fără ca noi să ne dăm măcar seama.

— Ei bine, frate, dacă asta te linişteşte, de ce nu urci tu însuţi până acolo, ca să fii sigur, răspunde calm don Francisco, în timp ce Gabriel nu răspunde insultei.

Don Hemando ezită, smuceşte frâul, iar calul se agită arătându-şi dinţii. Gabriel, zâmbind ironic, îl priveşte drept în ochi. Fratele guvernatorului face un semn către alţi trei călăreţi. Traversează piaţa într-un galop forţat, în zgomotul puternic de copite.

De jur împrejur oamenii au privirile încruntate. Nervozitatea căpitanilor e asemenea nisipului ce le scrâşneşte printre dinţi. Numai *fray* Vicente s-a îndepărtat şi o porneşte spre grupul de

hamali, să verifice cuferele cu marele crucifix, apa sfinţită şi veşmintele de ceremonie.

Abia au dispărut don Hemando şi însoţitorii lui, că Martinillo, tâlmaciul, se apropie de calul lui don Fernando, înclinându-se respectuos:

— Nobilul Sikinchara a primit un mesaj din partea lui Inca Atahualpa.

— Ah! Ce mesaj?

— Inca Atahualpa îl înştiinţează pe guvernator că poate să stea la noapte în piaţă şi că va veni mâine…

Gabriel surprinde ezitarea lui Martinillo, dar tâlmaciul conchide plecând ochii:

— Inca Atahualpa spune că posteşte pentru a mulţumi Soarelui, Tatăl său, pentru victoriile obţinute şi nu poate părăsi băile sacre. Spune că va veni mâine pentru…

Când îl priveşte pe ambasador, furia lui don Francisco nu este poate decât prefăcută, dar în strălucirea ochilor săi Gabriel descoperă tot atâta furie, cât amuzament.

— Să rămân peste noapte în piaţă! Sub cerul înnorat, aducător de ploaie? Nu aşa se procedează, ambasadorule! Trimisul Maiestăţii sale nu doarme sub cerul liber când există atâtea clădiri frumoase şi bune pentru el. Şi nu-i place nici să aştepte inutil!

Căpitanul de Soto intervine, în timp ce Martinillo traduce.

— Don Francisco, lăsaţi-mă să merg în tabăra lui Inca şi să aflu ce vrea de la noi.

— E riscant, Soto. O să fii la mâna lui.

— Nu mai puţin riscant decât să stăm cu toţii aici ca nişte tăuraşi închişi într-un ţarc. Şi apoi vom şti, în fine, cum e tabăra aia şi acest Atahualpa! Iau cu mine douăzeci de cavaleri şi o să le fie frică de noi.

— Ai grijă să nu cumva să descaleci când vorbeşti. Dar să fiţi respectuoşi. Nu trebuie să-l bruschezi, Soto, doar să fii ferm. Luaţi-l şi pe ambasador cu voi, nu-mi place să stea aici tot timpul. Şi pe Felipillo, tălmaciul, e mai necinstit, dar mai ascuţit la minte decât Martinillo. Trebuie să-l îmblânziţi pe Inca şi să-l impresionaţi totodată, să-i daţi de înţeles că totul se poate face în pace!

Soto dă din cap aprobator, eliberat deja prin acţiune. Pe urmă îi desemnează pe cei care îl vor însoţi. Gabriel se apropie de guvernator:

— Monseniore, cretinul care sunt vă cere onoarea s-o dovedească. Poate vor fi lucruri pe care voi şti să le văd...

Don Francisco îl măsoară încruntat:

— Să nu mă faci să pierd un cal. Şi nu uitaţi să-i spuneţi lui Inca faptul că nu dorm sub cerul liber. Ţin la asta, adaugă el ironic, întorcându-se către Soto.

— Nu-i pentru prima oară, guvernatorule, ştiu cum să procedez...

— E prima oară, căpitane, când sunteţi singur şi fără apărare în mijlocul a treizeci de mii de incaşi, spune don Francisco strângând frâul şi privind ţintă în cei ai căpitanului, cu barba acoperindu-i cuvintele. Dumnezeu să te păzească, prietene!

— Ştiu, doriţi să mă întorc mereu la dumneavoastră, don Francisco! răspunde Soto.

Gabriel îşi păstrează zâmbetul pentru sine.

43

Cajamarca, 15 noiembrie 1532.

Spre amiază cerul s-a luminat la apus. Sub mângâierea lui Inti valea străluceşte după ploaie. Culmea muntelui se drapează într-o lumină blândă şi fină, ce inundă până şi umbrele. Ciocârliile şi gaiţele zboară deasupra stufului din mlaştină şi prind insectele.

În aşezarea de corturi femeile înteţesc focul ca să încălzească supele şi să coacă plăcintele de mălai.

Atahualpa a băut multă *chicha* în timpul ultimei ceremonii a zilei. Numai femeile i-au rămas alături. Căpetenia din Cajamarca şi Nobilii au părăsit curtea interioară în care servitorii îşi fac de lucru. Totul este liniştit.

Dar un *charki*[38] soseşte alergând şi Guaypar vesteşte că un căpitan străin şi o întreagă trupă de luptători vin să-l salute pe Inca. Sikinchara este cu ei.

De data asta Atahualpa iese din clădirile băilor, merge până în dreptul movilei marilor bazine şi priveşte spre oraş.

Îi ia ceva timp ca să-i repereze. Deodată, plescăind din limbă, îi arată punctele negre ce înaintează pe drum, la marginea mlaştinii.

— Priveşte, îi spune lui Anamaya cu o blândeţe neaşteptată, parcă ar fi nişte colibe mişcătoare.

Zâmbeşte cald şi blajin. O clipă pare un părinte fericit să fie singur cu fiica lui.

— Frate Guaypar, cheamă-mi garda în patio. Şi pe toţi Nobilii şi preoţii. Spune-le fiecăruia în parte că Inca nu vrea să simtă nici un fior de frică.

*****

Drumul care trece printre mlaştini drept spre capătul opus al câmpiei, spre mulţimea de corturi este suficient de larg ca să meargă aliniaţi câte cinci. Nici nu mai trebuie să-i aştepte pe incaşi, fiindcă se îngrămădesc spre parapetul drumului ca să-i vadă trecând. De data asta nici nu mai fac efortul de a se ascunde.

---

[38] Vezi *Glosar.*

Toţi au privirile aţintite spre ei, feţele îngheţate, lipsite parcă de orice sentiment şi curiozitate.

Soto se întoarce spre Gabriel şi, strâmbându-se, dă glas acestui gând:

— Au mereu aerul că ştiu mai multe ca noi, nu?

În ciuda nervozităţii merg la pas, cu mânerul lăncii fixat de vârful cizmelor, încetiniţi de mersul ambasadorului. Cam după o jumătate de leghe de mers în acelaşi ritm, drumul se înfundă brusc într-o mocirlă. Nu există decât un drumeag ce taie drept prin păpuriş. Gabriel dă pinteni calului, apoi îl opreşte imediat:

— E prea mlăştinos. Riscăm să afundăm caii în mocirlă şi să ne umplem de jeg, îi explică lui Soto.

— Sau să le rupem picioarele… replică acesta.

— Nobilul ambasador spune că putem să trecem pe drumul de acolo, intervine Felipillo.

Sikinchara le zâmbeşte şi le arată un loc printre trestii pe unde apa este puţin adâncă şi plină de pietre.

— Nenorocitul ăsta ne-a lăsat intenţionat să ne umplem de noroi, bombăne Soto dând ordin să fie urmat.

„De-acum ne ştie şi punctul slab, se gândeşte Gabriel. Dacă va trebui să fugim sau dacă ne sperie caii, suntem tocmai buni de o baie din care n-o să mai ieşim!”

Este ultimul care trece apa puţin adâncă şi aşa de limpede, că vede suprafaţa netedă a pietrelor strălucind ca nişte giuvaiere.

Soto revine lângă el, privirile li se întâlnesc fără o vorbă.

Amândoi se gândesc la acelaşi lucru.

*

Slujitoarele au isprăvit cu îmbrăcatul lui Inca.

În patio se aude vacarmul soldaţilor care se instalează în jurul bazinului cu apă caldă.

Întreaga tabără vuieşte de ordinele lui Inca.

Căpitanii îi zoresc pe soldaţi să se alinieze în rânduri strânse, cu praştiile şi cu măciucile în mâini, ca la război. Cei aflaţi la marginea drumului regal, pe malul râului fierbinte şi al mlaştinilor, aruncă priviri furişe spre nord. Dincolo de gardul viu şi mişcător de papură, văd oameni al căror cap este acoperit de o cupă de argint, chipul li se pierde sub păr şi sunt suficient de înalţi ca să înainteze călare pe deasupra trestiilor…

Femeile au abandonat pregătirea supei şi a plăcintelor. Ţipă nu departe de corturi, îşi mângâie sau îşi plesnesc odraslele, ca să nu alerge pe uliţele taberei. Copiii plâng. Şi ei vor să-i vândă

pe străini.
Atahualpa cere să se lege în vârful unei prăjini cămaşa oferită în dar de străini şi să fie ridicată deasupra zidurilor palatului asemenea unui stindard al duşmanului învins. Apoi observând că Anamaya a rămas multă vreme tăcută îi spune:
— Stai aproape de mine, *Coya Camaquen* şi fii ochii mei. Priveşte atent chipurile străinilor. Poate că, descoperind culoarea ochilor tăi, vor înţelege că ei nu înseamnă nimic.
Anamaya îşi dă seama că vorbele sale nu conţin nici o ironie, doar oboseală şi singurătate.

*

După ce au trecut de un râu, sunt destul de aproape de palatele lui Inca. Nu mai zăresc decât ciudatul con de stâncă, deoarece corturile incaşilor alcătuiesc de la un capăt la celălalt al câmpiei un fel de zid alb ce se pierde în zare.
— Căpitane, strigă unul dintre soldaţii escortei, priveşte! Priveşte steagul ce flutură deasupra palatului unde stă Inca!
Gabriel, ca şi ceilalţi, se uită în direcţia cerută. În vârful unei prăjini, uşor mişcată de o boare de vânt, vede cămaşa oferită de guvernator regelui incaş.
Soto înjură. Ridicând lancea uşor opreşte înaintarea. Îl cheamă pe Felipillo şi îi cere ca ambasadorul să meargă singur la stăpânul lui pentru a anunţa sosirea Nobililor străini.
Felipillo ezită.
— Ce-i? Tradu odată, animalule! se enervează Soto ridicând glasul.
Ca de obicei, Sikinchara îl ascultă pe tâlmaci fără a-l scăpa însă din ochi pe căpitan.
Când tâlmaciul a tăcut, ambasadorul zâmbeşte larg, arătându-şi dinţii albi. Fără să se formalizeze ridică mâna în semn de rămas-bun şi ordonă ceva cărăuşilor.
— De ce se hlizea aşa? îl întreabă Soto pe Felipillo după ce ambasadorul s-a îndepărtat puţin.
— O, fiindcă este foarte mândru să-l anunţe pe Inca de venirea noastră, zâmbeşte trist tălmaciul.
Încă o dată privirea lui Soto o întâlneşte pe cea a lui Gabriel.
— În curând vom şti cine minte mai bine: noi sau el, suspină Gabriel.

*

Sikinchara se închină de îndată ce trece poarta curţii. Traversează grădina cu capul în pământ şi cu spinarea îndoită,

face înconjurul bazinului, trece prin faţa soldaţilor şi a Nobililor aflaţi în galerie şi se postează îndărătul lui Inca, aşezat pe un tron cu trei picioare.

Deşi îşi pleacă fruntea până la pământ, simte toate privirile aţintite asupra lui şi freamătă de mândrie.

— Înaintează, Sikinchara, îi ordonă Atahualpa. Cine sunt străinii care vin aici?

— Un căpitan al lui *capito,* cu treizeci de oameni, răspunde Sikinchara. Merg cocoţaţi pe animalele alea ale lor, cu lăncile în mâini şi scuturile prinse sub scaunele alea. Asta înseamnă că sunt atenţi şi că se tem de tine, Inca.

— Ce vor?

— Să-ţi facă o invitaţie din partea marelui *capito* rămas în piaţa din Cajamarca. Ţi-o vor spune prin glasul indianului ce le vorbeşte limba.

Atahualpa nu mai întreabă nimic. Tace. Ochii lui înroşiţi sunt şi mai iritaţi de vaporii de sulf şi de băile repetate.

Anamaya simte că o parte din neliniştea lui Inca îi cuprinde şi pe Nobili. Cerul deasupra curţii interioare este impregnat de roşeaţă. E momentul în care Inti începe să se transforme în sânge.

Adevărul e că nu Inca e străbătut de nelinişte, ci ea, ea simte cum frigul îi cuprinde mijlocul şi îi apasă pieptul, ea tremură de parcă nu s-a topit chiciura de la amiază, ci i-a rămas ei în oase.

De ce?

Ah, măcar dacă ar fi Fratele-Geamăn lângă ea…

De ce simte că o sufocă apropierea străinilor? Ei sunt doar câţiva, iar în patio se află mai bine de o sută de soldaţi şi în tabără sunt cu miile!

Sikinchara întreabă cu voce relaxată şi mândră:

— Ce ordoni, Inca?

— O să-i ascultăm, iar mâine îi vom ucide. Uite aşa!

Ridică palma, o roteşte în aer şi închide pumnul de parcă ar fi prins o insectă. Gestul îi place. Zâmbind, îl reia cu repeziciune.

— Aşa!

În patio izbucneşte un prim hohot de râs. Apoi un altul. Şi încă unul. Şi altele. Inca râde. Un imens hohot de râs zdruncină piepturile Nobililor şi le agită cerceii de aur. Soldaţii, concubinele, servitorii rid cu gura până la urechi, cu capul dat pe spate pentru ca hohotele să se înalţe spre cerul înroşit, asemenea aburului apei fierbinţi.

Inca repetă a treia oară gestul cu ochii roşii, înlăcrimaţi de râs.
— Aşa!
*
Drumul se întrerupe brusc în faţa lor. Îl continuă un pod îngust de bambus, ridicat peste râu. Dar apa acestuia este aşa de fierbinte, încât pe alocuri clocoteşte.
Pe malul opus, la vreo zece paşi, începe tabăra de corturi. Soldaţi dispuşi într-o ordine desăvârşită, în pătrate de câte cincizeci, înarmaţi ca pentru război, cu lăncile cu vârful înfipt în pământ îi observă.
Ca de obicei, pe feţele lor nu se poate citi nimic. Nici cea mai neînsemnată undă de surpriză, iar de teamă, nici vorbă.
Gabriel se apleacă peste grumazul calului şi rupe vârful a două trestii. Le aruncă în apa clocotită şi plantele se chircesc în două mici gheme negricioase şi dispar într-o clipită.
Soto, care l-a privit în tot acest timp, fluieră printre dinţi.
Un soldat din escortă arată spre podul din ramuri acoperit cu pământ şi mormăie:
— Imposibil de trecut. N-o să reziste sub greutatea cailor şi vom fi fierţi de-a binelea.
Pe malul celălalt se apropie un Nobil bătrân cu gâtul şi urechile acoperite de cerceii enormi. Ca şi ceilalţi, Gabriel îşi stăpâneşte cu greu uimirea. Bătrânul, în afară de penele multicolore care îi împodobesc capul, are bustul şi încheieturile mâinilor acoperite cu aur, iar degetele cu care indică avalul râului au inele grele, tot din aur!
Felipillo traduce repede:
— Nobilul spune că puteţi trece şi mai la vale. Acolo e un loc unde oamenii pot trece râul cu piciorul.
Soto îi face semn lui Gabriel şi altor trei călăreţi.
— Urmaţi-mă… Iar voi, le spune celor care rămân, nu vă lăsaţi impresionaţi de aur. Supravegheaţi-i pe soldaţii din faţa corturilor. Dacă se mişcă, strigaţi şi veniţi după noi…
Locul cu apă mai puţin adâncă se află la confluenţa cu un râu cu apă rece. Dacă apa nu-i clocotită, e destul de caldă ca să scoată aburi.
Pe malul celălalt câteva trepte de piatră duc spre palatul lui Inca. Intrarea este păzită de soldaţi aliniaţi în două pătrate perfecte.
Înspăimântaţi de bulboană şi de mirosul de sulf, caii se dau îndărăt şi tropotesc. Apar nişte Nobili incaşi, la fel de plini de aur

ca şi primul, care îi privesc.

Calul lui Soto nu vrea să treacă, se cabrează iritat scoţând un nechezat furios.

Gabriel îşi aşează lancea la oblânc şi îşi linişteşte calul. Se gândeşte la don Francisco: într-o asemenea împrejurare, el ar fi dat pinteni calului fără să clipească. Din trei salturi ar fi fost pe malul celălalt!

În clipa în care se hotărăşte să facă la fel, un puternic hohot de râs izbucneşte acolo, în palatul lui Inca.

Un râs ce răsună în aer ca o insultă.

Atunci, zbierând ceva lui Felipillo, ţinându-se drept pe crupa calului, Gabriel înfige pintenii până la sânge. Soto, dintr-o pornire asemănătoare, procedează la fel. Şi ceilalţi îi urmează. La contactul cu apa caldă animalele sar ca peste nişte ziduri. Lovesc cu picioarele, zvâcnesc, dar trec. Când ies la mal tropăind, potcoavele lor aruncă scântei.

Gabriel citeşte pentru prima oară stupefacţia pe feţele indienilor care au rămas cu gura căscată şi clipesc des.

Se uită la Soto. Căpitanul a văzut şi el. Dă din cap şi începe să râdă.

*

Intră în curtea lui Inca mânându-şi caii la pas.

Se lipesc de grumazul animalelor, ca să treacă pe sub arcada porticului. Dar se ridică imediat ce au trecut dincolo, ţinând ferm lancea în dreapta şi cu stânga căpăstrul întins lângă spada ce se leagănă între suporturile pistoalelor.

În timp ce traversează grădina printre rândurile de soldaţi nemişcaţi li se pare că şi caii au dobândit deodată simţul ceremoniei: ciulesc urechile şi muşcă zăbala rotind ochii. În apropiere de bazinul cu apă aburindă, caii păstrează ceva din mânia din ajun şi fornăie lovind dalele de piatră ca nişte dragoni veniţi din cer.

Aici însă nici un incaş nu se arată impresionat.

Inca este uşor de recunoscut: e singurul care stă pe tron. Îl înconjoară cel puţin zece femei, în picioare şi cu ochii în pământ. Poartă o tunică fără mâneci, croită din aur. Antebraţele îi sunt acoperite cu aur. Faţa nu i se vede. În faţa lui, două femei ţin o pânză lată, ţesută cu fire de argint, care îi acoperă chipul ca un văl. Nu se disting nici ochii, nici trăsăturile feţei, dar el îi poate observa pe ceilalţi.

Pe cât poate Gabriel să-şi dea seama are fruntea înconjurată

de o bantă, cu un ciucure de lână fină roşie, cu franjuri din fire subţiri de aur şi o pană, la fel de colorată ca un curcubeu şi cu sclipiri de diamant.

Pare o statuie de ceară.

Nici un freamăt. Nimic. Nu ştii dacă e viu sau mort. Totuşi, în dreptul buzelor, vălul se mişcă în ritmul respiraţiei sale.

Tot nimic. Aceeaşi încremenire, deşi caii aflaţi foarte aproape de el se agită, îşi deschid buzele printre zăbale şi îşi arată dinţii.

Dar această neclintire impune o demnitate extraordinară, o putere ce le face spaniolilor pielea de găină. Gabriel simte cum frica pe care izbutise să şi-o stăpânească îi strânge şalele.

Se îndreaptă în şa trecându-şi ochii peste chipurile celor din jurul lui Inca. Descoperă privirea plină de orgoliu a ambasadorului Sikinchara. Îl recunoaşte alături pe tânărul războinic sumbru, cel care i-a mulţumit că a ucis câinele lui Moguer.

Îl salută înclinând capul. Celălalt se mulţumeşte doar să-l fixeze împietrit.

Soto înaintează un pas, iar Felipillo scoate un strigăt de protest.

— Nu aşa de aproape, strigă. Nu aşa de aproape!

A îngenuncheat printre cai, cu palmele sprijinite pe pardoseală şi are capul plecat.

Soto îi aruncă o ocheadă lui Gabriel pe care îl găseşte cam palid, dar vocea este fermă atunci când vorbeşte:

— Sunt unul dintre căpitanii guvernatorului Francisco Pizarro, trimis prin voia lui Dumnezeu şi a Maiestăţii sale, împăratul Carol Quintul al Spaniei, să cunoască aceste ţinuturi şi să propovăduiască aici credinţa în Iisus Hristos…

Se opreşte, iar liniştea este atât de profundă, încât se aude clocotul apei din bazin.

Gabriel simte o durere surdă în piept. Îl loveşte aşa de nervos pe Felipillo cu lancea, că e gata să-l răstoarne.

— Tradu! Tradu odată, imbecilule!

Felipillo, cu ochii în pământ şi cu vocea sugrumată de emoţie, traduce, iar Gabriel nu se poate împiedica să se întrebe ce anume traduce!

Soto şi-a regăsit stăpânirea de sine, îşi smuceşte calul într-o parte şi face o reverenţă adăugând:

— Nobilul guvernator vă invită să luaţi masa împreună ca să pecetluiţi prietenia dintre voi şi vă oferă ajutorul său, pentru că

ştie că îndrăgiţi cuceririle…

Nu se mişcă decât vălul pe faţa lui Inca.

Peste puţin timp, când liniştea devine insuportabilă, bătrânul care i-a întâmpinat la râu spune câteva cuvinte.

— Bine, traduce Felipillo.

— Cum „bine”? întreabă Soto.

— Nobilul care vorbeşte în numele lui Inca a spus „bine”.

Căpitanul de Soto, după ce l-a privit în treacăt pe Gabriel, îşi scoate încet, cu nobleţea-i firească, mânuşa stângă, iar de pe inelar un inel fin de aur pe care îl ţine cu două degete ale mâinii drepte. Se apleacă spre Inca şi i-l întinde.

De data aceasta vălul palpită sub efectul unui sunet. Bătrânul Nobil din spatele lui Inca se apropie de mâna lui Soto, care îşi strânge imediat degetele.

— Nu! strigă el enervat. Nu ţie! Vreau ca stăpânul tău să ia acest inel!

Felipillo s-a făcut mic de tot şi tace. Dar sensul cuvintelor este la fel de limpede, ca şi enervarea căpitanului.

Soto îşi aduce calul atât de aproape de vălul din faţa lui Inca, încât răsuflarea animalului unduieşte pânza şi agită panaşul regal.

Ca şi cum gesturile sale ar fi trebuit să fie mai lente decât ale altor oameni, Inca se mişcă, în sfârşit.

Întinde la rându-i braţul cu palma deschisă în care primeşte inelul. Îşi retrage braţul şi cu aceleaşi gesturi lente îşi răsuceşte mâna şi o deschide larg.

Inelul cade pe dalele de piatră şi se rostogoleşte cu un sunet ascuţit.

Dar Gabriel deja nu-l mai aude.

*

De ce a vrut Inca să fie ea ochii lui?

Ceea ce vede îi îngheaţă sângele, îi arde privirea.

Au intrat în patio plini de înverşunare. Animalele care le prelungesc trupul ca nişte picioare monstruoase au ochi mari, labe cu capete de lemn şi argint, cu care lovesc dalele de parcă ar vrea să le zdrobească.

Poartă nişte veşminte care le strâng corpul, de parcă ar fi goi. Pulpele şi picioarele sunt acoperite cu piele. Aceeaşi ca şi pe mâini. Dar le vede coapsele puternice, şoldurile înguste, umerii mai largi decât ai indienilor.

Şi feţele lor…

Sunt acoperite cu păr negru, la majoritatea, uneori şi cu fire albe. Totuşi, unul dintre ei are pârul bălai ca prima lumină a zorilor. Buzele le sunt subţiri şi mobile. Iar sub casca de argint ochii le sclipesc plini de vioiciune. Îşi plimbă privirile de la un chip la altul, uitându-se nepoliticoşi chiar şi la Atahualpa, chiar şi la femei, caută în ochii celorlalţi de parcă le-ar pătrunde în suflet printr-o singură privire.

Şi nu sunt urâţi.

Nu, nici vorbă de hidoşenia de care vorbeau Sikinchara şi Guaypar, doar că sunt albi.

Cel cu obrajii acoperiţi cu păr auriu are în el ceva duios şi delicat, chiar şi în freamătul nărilor în care i se citeşte frica. Nasul este delicat, buzele roşii, lungi şi subţiri, pielea albă, albă ca laptele de alpaga…

Dar aceste feţe o îngrozesc.

Ceea ce vede e mai rău decât să fii sfâşiat de puma.

Ceea ce vede în aceste fiinţe şi în aceste chipuri aparţine trecutului său, memoriei sale.

Îşi aminteşte de copila Anamaya, prea înaltă pentru cei zece ani ai săi, despre care se spunea că are pielea prea deschisă la culoare şi care stârnea râsul printre fetele *Chiriguanos* în salul din selvă.

Cea ironizată pentru fruntea prea lată şi buzele prea subţiri şi lungi.

Cea care, mai apoi, la Quito provoca repulsie Mamelor şi fetelor din *acilahuasi* din cauza ochilor săi…

Atunci, în clipa în care Inca lasă să cadă inelul, în care sunetul ascuţit umple tăcerea apăsătoare din patio, Anamaya îşi ridică privirea către străinul cu barbă aurie şi-l priveşte aşa cum nu a mai privit pe nimeni.

Ştie.

*****

Gabriel nu mai aude clinchetul inelului de aur căzând din mâna dispreţuitoare a lui Inca.

Vede şi îl cuprinde ameţeala.

Ochi albaştri.

Incredibilii ochi albaştri.

Printre tinerele incase somptuos îmbrăcate în tunici albe şi pelerine viu colorate se află una, ceva mai înaltă decât ele şi îmbrăcată toată în alb. Spre deosebire de celelalte care au pletele grele de un negru intens, îngrijit despărţite printr-o

cărare, ale ei sunt vaporoase, căzându-i pe umeri în bucle fine cu şuviţe strânse cu fire de aur, iar pe frunte poartă o diademă cu un smarald în care sunt înfipte trei pene scurte: una roşie, o alta albastră şi o a treia galbenă.

Are ochi albaştri…

Şi este frumoasă.

Nu atât frumuseţea ei aparte şi stranie îi strânge inima, cât prezenţa ei.

Ca şi cum ar fi făcut tot acest drum de la Sevilla până aici, în valea unei lumi necunoscute, numai ca să poată sta în faţa ei!

Ca şi cum toate încercările din drumul lui, hărăzite de Dumnezeu, soartă sau hazard n-ar fi însemnat nimic altceva. Ca şi cum ruşinea de a fi bastard, umilinţa în faţa Inchiziţiei şi nebunia lui don Francisco n-ar fi avut alt scop decât acest moment. Să fie aici, acum, în faţa acestei necunoscute. Înaintea acestei femei dintr-o altă lume, cu ochii mari, albaştri precum cerul, cu privirea asemenea apei unui lac.

Ameţeala e aşa de puternică, încât trebuie să se prindă de coama calului ca să nu cadă, să strângă din dinţi, ca să nu geamă ca un copil cuprins de teamă.

Tot ce-l înconjoară nu-i decât un abis ce-l desparte de ea.

Îl desparte de promisiunea şi deja de dorinţa acestei femei.

Aude numai inima ei, vede numai ochii ei.

E cu putinţă să îţi fie dor, să îţi doreşti un chip imediat ce l-ai văzut? Să ştii, dintr-o privire, că nu mai poţi respira fără suflarea lui? Fără fierbinţeala buzelor lui?

Îl ia cu frig şi ştie că nu se va putea încălzi decât atingând-o.

*

După ce inelul s-a oprit din rostogolirea lui a început vacarmul: strigăte, tropăituri de copite. Vocea ascuţită şi brutală a lui don Hemando care întreabă şi cere totodată:

— Soto, ce se petrece?

— Împeliţatul de Inca nu vrea să vorbească. Nu vrea să se adreseze decât guvernatorului. Şi voi? Ce-i cu voi aici?

Gabriel nu se clinteşte. Nu poate şi nu vrea. La intrarea lui don Hemando în patio, tânăra a coborât privirea. Ochii lui rămân pironiţi asupra pletelor dese, a penelor din diademă. „Ştie, ştie! Trebuie să ştie şi ea! Nu se poate altfel…”

— Am venit în ajutor, se răţoieşte don Hemando. Mă temeam să nu fiţi surprinşi într-o postură delicată. Dacă nu ţi-a vorbit ţie, poate mie o să-mi vorbească…

Gabriel abia dacă aude cuvintele, vocea lui Felipillo care traduce nu se ştie ce. Apoi tăcere. Tăcere şi abis, fiindcă ea nu mai ridică privirea.

Pare extrem de uimită, poate că tremură fiindcă degetele îi vibrează, se crispează şi se împletesc de parcă ar fi îngrozită. „Nu, ştie! Nu trebuie să se teamă! Nu trebuie să-i fie teamă de mine ca unui copil!” îşi repetă Gabriel.

E gata să se mişte, să strige poate, când îl aude pe don Hernando rostind aspru:

— Spune câinelui ăstuia să-şi ridice mutra de câine şi să răspundă atunci când i se vorbeşte!

Felipillo nu traduce. Dar tonul frazei nu mai are nevoie de acest lucru. Inca nu s-a clintit, dar în jurul lor Nobilii s-au crispat din cauza insultei şi se uită la spanioli ca la un muşuroi de furnici înainte de a fi distrus.

Gabriel, fără să-şi dea seama, a tras de căpăstru şi ajunge alături de don Hemando. Mâna strânge deja mânerul spadei, iar faţa îi exprimă atâta furie, încât fratele guvernatorului schiţează o strâmbătură ironică şi bombăne:

— Era doar o glumă ca să te trezeşti, studentule! Mi s-a părut c-ai îngheţat de frică!… Trebuie să le arătăm cine este mai tare! Felipillo, spune-i regelui Atahualpa că nu sunt doar un simplu căpitan, ci fratele guvernatorului don Francisco Pizarro care este prietenul lui şi îl invită la cină. Îl aşteaptă la Cajamarca şi nu va mânca şi nu va bea până ce nu va avea un răspuns.

Când Gabriel se întoarce spre Inca, tânăra îl priveşte iarăşi.

În ochii ei albaştri citeşte uimire.

Îl priveşte cum nu l-a mai privit niciodată vreo femeie. Nici măcar dona Francisca, demult, la Sevilla.

Se uită la ea şi ar vrea să-i mângâie tâmplele, să-i atingă uşor buzele.

Ar putea să se aplece, să întindă mâinile, s-o ridice în şa şi să sară peste râul clocotitor strângând-o în braţe…

Muşchii i se contractă, iar în vintre îl şfichiuieşte o durere de parcă l-ar apuca un delir.

Un val de duioşie îi inundă pieptul.

Închide ochii pentru o clipă ca să alunge ameţeala dorinţei, valul de nebunie ce pune stăpânire pe el.

Redeschide ochii şi vede că cele două femei care ţineau vălul de aur înaintea lui Inca îl ridică extrem de prudent. Li se arată faţa lui Atahualpa, de o frumuseţe stranie, impunătoare,

puternică…

Nasul are ceva dintr-o pasăre de pradă. Gura, uşor rotunjită de dispreţ este perfect conturată precum cea a statuilor. Privirea şochează însă. Sub pleoapele obosite, pupilele sunt înconjurate de sânge! De parcă faţa lui ar fi masca splendidă a cruzimii şi a durerii totodată.

Sesizează, de asemenea, uimirea lui Soto şi a lui don Hernando. Dar când începe să vorbească cu voce lentă şi limpede, tânăra cu ochi albaştri a dispărut.

*

Inca nu se adresează străinilor, ci unuia dintre bătrânii Nobili care îi este alături şi care îi retransmite cuvintele.

— Pretutindeni în drumul vostru mi-aţi maltratat Nobilii. Aţi maltratat căpeteniile satelor, i-aţi pus în lanţuri, i-aţi bătut, ofensându-mă pe mine, Fiul Soarelui, Inca al acestui ţinut care nu este al vostru. Plini de necuviinţă aţi intrat în Casele Fecioarelor şi le-aţi luat. Aţi furat aurul şi argintul din temple. Aţi intrat în palatul unde se odihnea în timpul vieţii tatăl meu, Huayna Capac şi aţi furat aşternuturile scumpe. În drumul vostru de pe ţărmul mării şi până aici aţi mâncat ce nu vi s-a oferit, iar câinii voştri au tăbărât asupra copiilor ca să-i omoare…

Vorbeşte mult despre cruzimea străinilor. Le spune despre furia sa care tulbură pacea Imperiului Celor Patru Zări.

Când tace, don Hemando spune cu glas curajos şi arogant că sunt numai minciuni:

— Guvernatorul este un bun creştin. Nu vrea să facă rău nimănui şi nu s-a luptat decât cu cei care i s-au opus. Când am fost întâmpinaţi cu pace, zâmbete şi daruri am răspuns şi noi la fel. Când am fost atacaţi, atunci, da, am atacat şi i-am învins pe toţi cei care nu ni s-au supus. Am făcut-o şi o vom face, ori de câte ori va fi nevoie. Fără să ne temem, fiindcă un călăreţ de-al nostru face cât o armată de-a voastră!

Inca râde ca şi cum şi-ar scuipa tot dispreţul:

— Coborâţi de pe animalele voastre să vă odihniţi şi să vă refaceţi puterile.

— Postim, răspunde cu aplomb don Hemando şi am făcut legământ să nu punem piciorul pe pământ înainte să ne întoarcem la casele noastre… Curând se întunecă şi trebuie să-i ducem răspunsul guvernatorului, fratele meu. Veniţi să împărţiţi hrana cu el?

Ochii lui Inca, deşi injectaţi, par a mai râde încă.

— Astăzi îi mulţumesc Soarelui, Tatăl meu şi Lunii, Mama mea şi Tunetului Illapa pentru că mi-au dat puterea să-l înfrâng pe fratele meu Huascar, care nu a vrut să respecte Legea. Azi postesc şi eu, fiindcă războinicii mei, care sunt cu miile şi care nu se mişcă decât la ordinul meu, au ieşit victorioşi în bătălii... Mâine postul se termină. Atunci voi sosi la Cajamarca împreună cu câţiva dintre Nobilii mei. Peste noapte puteţi să staţi în marile palate din piaţă. Numai în cel împodobit cu şerpi să nu intraţi: este numai al meu.

Deşi curios, examinează caii în tăcere, apoi adaugă:

— Înainte să plecaţi trebuie să bem berea sacră. Aşa îmi arăt prietenia, mai puţin duşmanilor.

Imediat se apropie două femei tinere, cu câte un vas rotund din aur desăvârşit lucrat. Inca bea din fiecare, înainte ca una din ele să-i ofere lui don Hemando.

La fel procedează şi cu Soto.

Atunci se apropie fata cu ochi albaştri şi îngenunchează. Inca o priveşte încruntat, totuşi fără să spună ceva îşi înmoaie buzele în spuma albă şi acră. Apoi tânăra se îndreaptă spre Gabriel şi îi întinde vasul de aur privindu-l adânc în ochi.

Anamaya a văzut dezgustul de pe faţa lui Inti Palia în timp ce-i oferea străinului de băut.

A văzut dispreţul lui Sikinchara, ura sălbatică a lui Guaypar şi pofta lui de război şi de sânge. A surprins interesul lui Inca pentru animalele mari şi plăcerea pe care ar avea-o posedând câteva.

A înţeles din tonul lui Atahualpa furia şi viclenia lui, dar şi dispreţul. Simte cât de convins este că i-a înfricoşat pe străini, cât de sigur este de puterea lui, a miilor de războinici şi de sprijinul lui Inti, Soarele, Tatăl Său.

Cu toate acestea se înşeală. O ştie.

Şi nu din vorbele arogante ale celui care a vorbit, şeful străinilor. În glasul lui se ghicea cu uşurinţă demagogia şi minciuna.

O ştie din tăcerea şi din privirea bărbatului cu barbă aurie. Din hotărârea cu care şi-a dus mâna la spadă, în timp ce şeful străinilor rostea insulte pe care tălmaciul nu îndrăznea să le traducă.

Îndrăzneala lui pare să fie ignorată de ceilalţi străini, iar nobleţea sa greu de sesizat chiar şi de către Atahualpa. Are adunată în el puterea unei lumi necunoscute.

Îl simte ca şi cum l-ar atinge, ca şi cum l-ar strânge în braţe până s-ar sufoca smulgându-l de pe animalul lui.

Aici par să-l ignore cu toţii.

Şi această ignoranţă îl orbeşte pe Inca!

Când şi-a dat seama că nici unul din vasele cu bere nu erau pentru el, a adus unul cu de la sine putere fără să se teamă de mânia lui Atahualpa care nu-i poruncise acest lucru.

I-a văzut uimirea când i-a întins vasul să bea.

Şi-a scos pielea dublă de pe mâini, iar degetele albe, lungi şi subţiri îi tremurau. S-a aplecat spre ea şi, o clipă, a crezut că-i va cădea în braţe.

Au evitat cu grijă să li se atingă degetele.

Ce palid era!

Da şi el şi-a spus că în acel moment i-ar putea cădea în braţe.

Gabriel s-a străduit să nu arate că nu-i place gustul acru al băuturii. În timp ce bea, incapabil să-şi ia ochii de la Anamaya, i se părea că îi soarbe privirea şi o dată cu ea sufletul. Şi a sfârşit prin a-i plăcea berea dulce-acrişoară. Era lângă el, nemişcată şi deloc înspăimântată, foarte aproape de cal. Sânii îi sunt în dreptul genunchilor lui şi, dacă şi-ar fi mişcat puţin calul, ar fi putut să-i atingă.

Berea i-a încălzit stomacul strâns. Toţi ochii sunt aţintiţi asupra lor. Gabriel a simţit povara privirii însângerate a lui Inca.

În cele din urmă, i-a înmânat vasul gol. A întins braţele dându-şi capul pe spate, de parcă îşi oferea toată inocenţa, de parcă ar fi vrut ca el s-o descopere în toată puritatea ei.

În spatele său, don Hemando a anunţat:

— Acum trebuie să ne despărţim. Vă aşteptăm mâine.

Inca a înclinat puţin capul, zâmbind parcă:

— Unul dintre voi să rămână în seara asta aici, să fie invitatul meu. Şi a arătat cu toporul de aur spre Gabriel.

— Nu! a protestat grabnic don Hemando. Guvernatorul nu permite! Trebuie să ne întoarcem cu toţii la Cajamarca unde ne aşteaptă. Ar fi foarte supărat dacă aţi reţine pe unul dintre noi…

Inca zâmbeşte. Toţi Nobilii îngrămădiţi în patio zâmbesc. Cu toţii au simţit teama străinilor. Ironia se citea pe feţele lor dintr-o dată destinse: „Uitaţi-vă la aceşti mari războinici, se tem aşa de tare de noi că o mp la fugă ca nişte porci spinoşi!”

Totuşi, pe când don Hemando se pregătea să plece, căpitanul de Soto a strigat:

— Aşteaptă! Nu trebuie să-i mulţumim pentru ospitalitate? Eu

cred că totuşi îi interesează caii noştri şi-apoi, de ce să creadă că suntem laşi…

Şi dintr-o mişcare hotărâtă de pinteni a început să înconjoare piaţa. Are un cal bine dresat pe care, din pinteni şi din frâu l-a făcut să înainteze şi să se dea înapoi la pas, urmat de galop. Copitele tropăiau zgomotos pe dalele de piatră. L-a făcut să se învârtă tot mai repede, aşa încât servitorii şi gărzile s-au speriat. Calul sufla greu şi necheza, murdărind zăbala cu o spumă fină. În cele din urmă Soto, ţipând, a reuşit să-l cabreze. Incaşii s-au tras îngroziţi îndărăt, unii au căzut în fund sau au rupt-o la fugă.

Don Hemando a râs şi a pornit în galop. Gabriel s-a întors pentru o ultimă oară, dar nu a mai regăsit ochii albaştri, ci doar surâsul amuzat al lui Inca.

*****

Atahualpa a ordonat furios ca soţiile, servitorii şi gărzile să părăsească imediat curtea.

Sikinchara voind să-şi păstreze buna dispoziţie a spus:

— Îi ucidem, dar le păstrăm animalele. Ca şi pe străinul care le pune pe labe fierul ce scoate scântei pe pietre.

— Ar fi trebuit să-i ucidem de mult, a replicat sumbru Guaypar. Chiar şi animalele.

Printr-o privire Inca le impune tăcere:

— De ce i-ai oferit străinului tăcut vasul de bere, *Coya Camaquen!* Nu-ţi ordonasem.

Cade în genunchi:

— Iartă-mă, Inca!

Atahualpa s-a încruntat.

— Inca, el este cel care la Huagayoc a ucis câinele uriaş ce devora copilul, rosteşte Guaypar, ca şi cum ar regreta.

Sikinchara şi-a păstrat figura dispreţuitoare, dar Atahualpa clatină încet din cap:

— Îmi plac animalele lor, dar ei, ei sunt oameni care nu pot fi înţeleşi.

Apoi, ridicându-se, s-a adresat lui Sikinchara:

— Găseşte-i pe cei care s-au temut de animale. Du-i în faţa soldaţilor şi taie-le capul! Aici nimeni nu trebuie să se teamă de străini.

44

Cajamarca, noaptea de 15 noiembrie 1532.

E aproape miezul nopţii când cei care l-au întâlnit pe Inca Atahualpa revin în galop în piaţa din Cajamarca. Guvernatorul Francisco Pizarro nu s-a clintit de acolo, stă ţeapăn pe cal, de parcă ar fi rămas îngheţat de chiciura de după-amiază.

Tropotul cailor îi scoate pe oameni din case cu torţe în mâini. La lumina sărăcăcioasă feţele par măcinate de umbre.

— Francisco, Inca nu a vrut să ne însoţească, dar a acceptat invitaţia ta pentru mâine.

Guvernatorul aprobă printr-o mişcare a capului, iar apoi întreabă:

— Cum este?

— Un mare prinţ, răspunde Soto.

— Un fel de sultan: stă pe tron, iar ceilalţi în picioare, temperează lucrurile Hemando. Are ochii roşii de sânge, de parcă şi-ar fi ronţăit de vii duşmanii. Şi, ca toţi indienii, este plin de aroganţă.

— Dar şi de demnitate, adaugă Soto. Îşi cunoaşte rangul.

Don Hemando bombăne având aerul că a înţeles pe deplin:

— Soto vede aici demnitate. Adevărul este că, înainte de venirea mea, Inca nu i-a adresat vreun cuvânt. Numai când a aflat că sunt fratele guvernatorului a început să vorbească…

Soto nu replică, iar don Francisco întreabă scurt:

— Câţi sunt?

— Mulţi, suspină Hemando schiţând un gest vag. Şi înarmaţi: lănci, măciuci şi praştii. Nu cine ştie ce!

Privirea guvernatorului se opreşte asupra lui Soto, care spune:

— Patruzeci de mii, cred. Şi sunt deprinşi cu războiul. Măciucile ascuţite în formă de stea sunt periculoase.

Un murmur se iscă în rândurile spaniolilor. Cifra este repetată. Patruzeci de mii! Nici unul dintre ei n-a mai văzut o armată aşa de numeroasă.

Fray Vicente se apropie de calul lui Gabriel şi întreabă:

— I-aţi spus regelui incaşilor că Dumnezeu ne-a condus până la el?

Don Hemando izbucneşte într-un râs ironic:

— I-am spus, *Fray* Vicente. I-am repetat-o chiar, dar era ca şi când le-am fi vorbit despre Hristos unor porci în cocina lor. Inca ne-a declarat că tatăl său e Soarele şi mama sa e Luna…

Fray Vicente dă din cap şi îşi face semnul crucii.

— O adunătură de păgâni, continuă don Hemando. Şi să nu speraţi că veţi putea să-i convertiţi prin vorbă bună.

— Bărbaţi şi femei ca toţi ceilalţi, intervine Gabriel cu glas ferm, căutând în întuneric privirea lui don Francisco.

— Studentul a băut din berea lor… ca un bărbat, râde don Hemando. I s-a urcat la cap!

Gluma nu prea stârneşte râsul. În piaţă e din nou linişte, iar frigul le îngheaţă cefele. O dată cu întunericul s-a iscat un vânt pătrunzător, iar torţele trosnesc şi pâlpâie.

Guvernatorul se mişcă în cele din urmă, îndreptându-şi calul spre cea mai mare dintre clădirile din piaţă şi spune cu glas şoptit, auzit doar de cei din preajmă:

— Nu te iluziona, frate! Gabriel are dreptate. Sunt ca şi noi: curajoşi şi le merge mintea. De acest lucru va trebui să ţinem seama.

*

Sunetul trompetelor-scoici şi bubuiturile tobelor se răspândesc până departe în vântul serii.

Ghemuiţi în corturi, fără somn, întărâtaţi şi înfricoşaţi totodată, copiii îşi povestesc în şoaptă cum străinii, pe jumătate oameni, pe jumătate animale, mai mari ca lamele, vin şi pleacă sărind îndrăzneţ peste ziduri şi aruncând scântei din picioarele lor de argint.

În *cancha,* Inca s-a retras în camera şi a cerut să nu fie deranjat. Băile sunt pustii. Pretutindeni pluteşte un calm neobişnuit.

Anamaya, la fel ca şi celelalte femei care nu stau aproape de patul lui Inca pe durata nopţii, s-a prosternat înaintea lui, apoi a ieşit de-a-ndărătelea în penumbra curţii. N-a privit-o. Numeroasele vase de bere de porumb băute, postul şi tensiunea întâlnirii cu străinii par să-l fi epuizat. Pupilele nici nu i se mai disting în ochii prea injectaţi.

Anamaya se hotărăşte să meargă la micul templu, ridicat nu

departe de izvorul cu apă fierbinte. Dar nici nu trece bine pragul curţii interioare, că Inti Palia îi răsare înainte.

În întuneric ochii îi strălucesc, iar dinţii sclipesc asemenea unor colţi. O prinde cu brutalitate de braţ.

— Unde alergi? Să fii alături de ei?

— Să mă alătur străinilor? Eşti nebună?

— Să nu minţi! Am înţeles tot, şuieră Inti Palia.

Încearcă să se elibereze din strânsoare, dar degetele prinţesei o strâng şi mai tare şi îi înfig brăţara în carne.

— Am văzut cum îl priveai…

— Dă-mi drumul, spune Anamaya simţind cum se înfurie.

Dar Inti Palia, cu faţa schimonosită de furie, îi prinde şi celălalt braţ şi îşi adună puterile ca s-o izbească de zid.

— Am ştiut dintotdeauna că eşti nefastă. Inca nu m-a luat niciodată în seamă, dar acum o va face!

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, şopteşte.

Inti Palia o împinge iar în patio. Anamaya se crispează sub forţa îmbrâncelii, dar nu se lasă supusă. În piept parcă are foc, iar măruntaiele o ard de parcă ar fi băut apă clocotită din bazin. Ştie deja ce va auzi.

— O, nu mai face pe marea şi nobila *Coya Camaquen*! strigă prinţesa. Am văzut cum îl priveai pe străin. O femeie ştie ce înseamnă asta: îl doreai.

— Taci!

— M-am prefăcut atâţia ani că-ţi sunt prietenă numai fiindcă te proteja Inca. Dar m-ai dezgustat încă din prima zi în care te-am văzut. Şi am ştiut dintotdeauna că o să ne trădezi…

— Nu-i adevărat, geme Anamaya respingând-o.

Inti Palia întinde braţul şi o pălmuieşte. Se clatină şi puţin a lipsit să-şi izbească tâmpla de partea inferioară a bazinului. Respiră adânc aburul arzător.

— Şi ştiu şi de ce! mormăie furioasă Inti Palia.

În timp ce se ridică, prin minte i se perinda imagini şi senzaţii: într-un vârtej apar zâmbetul mamei sale şi buzele ce-i şoptesc dragostea, pielea ridată a bătrânului Inca, faţa şi părul bălai al străinului care o fixează…

— Şi eu ştiu de ce! răcneşte în cele din urmă.

Stupefiata, prinţesa îi dă drumul. Pe buze îi apare un surâs bizar şi un calm neobişnuit pune stăpânire pe ea. Ceva din privirea albastră o sperie pe Inti Palia care se trage un pas înapoi.

Este prima oară când îşi priveşte falsa prietenă fără teamă şi fără admiraţie. O vede schimonosită de gelozie şi de ură, o vede aşa cum este de fapt.

— Ştiu, repetă. Şi nu mi-e frică de asta. Ştiu de unde vin şi drumul pe care l-am făcut. Ştiu că un străin – un bărbat asemenea acelor oameni – este tatăl meu.

Îşi aude cuvintele răsunând în noapte.

— Sunt doar imagini ce-mi trec pe dinaintea ochilor, o înfiorare a pielii, vorbe aruncate de copiii din sat – un străin cu faţa acoperită de păr, venit din selvă şi dispărând tot acolo…

— Eşti ca ei! Eşti la fel de respingătoare ca ei!

— Dar mai ştiu, continuă fără să ţină seamă de întreruperea prinţesei, că toată viaţa am urmat voinţa pe care Inca Huayna Capac şi-a pus-o în inima mea în noaptea morţii sale când a promis că va veghea asupra mea…

Tace privind cu dispreţ chipul descompus al lui Inti Palia.

— Mai ţii minte cum mă întrebai la Quito de ce sunt aşa urâtă? Nu te întreb: ştiu de ce eşti tu aşa de urâtă. Ştiu şi de ce Inca nu mai vrea să te atingă, de ce îi este silă să-ţi mângâie pielea şi de ce îl dezgustă trupul tău…

— Eşti nebună! ţipă Inti Palia cu ochii în lacrimi.

— Inti Palia, sufletul tău se răsfrânge în vorbele tale. Sub pielea ta fină nu se găseşte decât ură şi cea mai meschină răutate. În ochi îţi străluceşte tot putregaiul pe care îl ai în inimă…

— Eşti o vrăjitoare venită din Lumea de Jos ca să ne distrugi, strigă prinţesa între două hohote de plâns, întinzând mâinile ca şi cum s-ar păzi de foc. Eşti o străină şi o să ne vinzi lor, cum te-ai vândut deja… Vrei să vină aici cu animalele lor să ne calce în picioare!

Inti Palia se repede la ea răcnind. Anamaya înaintează încercând să-i îndepărteze mâinile. Prinţesa se trage îndărăt spre bazinul cu apă clocotită.

— Ură, şopteşte. Valuri de ură, de minciuni îngrozitoare…

— Nu eşti ca noi! Ne vrei moartea!

Fără să ezite prinde, cu un gest rapid, încheieturile mâinilor întinse ale prinţesei. Le strânge aşa de tare, că ar putea să le zdrobească.

Inti Palia geme cu ochii măriţi de spaimă. Privirea ei nu mai arată decât frica, iar pe chip i se amestecă lacrimi şi sudoare, o dată cu aerul umed şi fierbinte.

Ca într-un dans nebunesc o trage spre bazin de parcă ar vrea s-o înece. Prinţesa rezistă din toate puterile. Cade în genunchi zdrelindu-şi pielea fină şi senzuală a pulpelor de colţurile dalelor de piatră. Sângele se îmbibă de praf şi de sudoare. Apa clocotită este atât de aproape, încât simt cum le arde obrajii, iar vaporii de sulf le irită gâtul.

Strângând şi mai tare braţele prinţesei care se schimonoseşte de durere, Anamaya se ghemuieşte lângă ea izbind-o de marginea bazinului.

— Asta voiai? şopteşte. Să mă arunci în apa clocotită? Să scapi de mine? Răspunde-mi!

Inti Palia nu se poate opri din plâns, încuviinţează printr-o mişcare a capului.

— Priveşte cu atenţie!

Îi dă drumul la mâini şi cu o mişcare aşa de violentă, încât îşi zgârie pielea, scoate brăţara de aur, brăţara cu ce doi şerpi oferită cu ani în urmă de prinţesă şi i-o flutură prin faţa ochilor.

— Îţi aminteşti? Nu eram decât o fetiţă speriată, o creatură din selvă, urâtă şi diformă, care merita numai batjocura… Credeam că eşti ca şi ceilalţi… într-o bună zi ai venit la mine şi, cu vorbe dulci şi zâmbete prefăcute, mi-ai dat brăţara, mi-ai spus că eşti prietena mea… Erai aşa de frumoasă şi doream aşa de mult să te cred… Da şi eu doream să fiu prietena ta.

Arunca brăţara în bazin. Bijuteria nu produce decât un sunet slab, ca şi cum ar fi o pietricică sau o picătură de ploaie. Alunecă sclipind purtată o clipă de clocotul apei şi dispare între florile roşii şi brune ale sulfului ce acoperă fundul bazinului.

Se ridică încet. Odată moartă prietenia, inima ei nu mai tresare nici cât freamătul bijuteriei dispărute. Îşi aranjează tunica şi, fără să arunce măcar o privire prinţesei ghemuite şi plângând în hohote, se îndepărtează în noapte.

*

— Jupâne Francisco?

Francisco Lopez, zis Pancho, bărbier şi spiţer şi-a instalat ca toţi ceilalţi spanioli lucrurile într-una dintre clădirile din piaţă. Pe cufărul din piele şi-a aranjat lighenaşele de cositor, bisturiul pentru luat sânge, pensetele şi ciocănelele pentru dinţi, bricele, borcănaşele de pomăda şi ierburi medicinale.

La strigătul lui Gabriel, se întoarce zâmbind.

— Cu ce pot să-ţi fiu de folos, Gabriel?

— Aş vrea să-mi razi barba.

Bărbierul scrutează faţa lui Gabriel, apoi mutra zâmbăreaţă a lui Sebastian.

— După vizita făcută lui Inca a luat-o razna! conchide spiţerul.

— Şi mai vrea să-l şi tunzi, gângureşte Sebastian clipind cu subînţeles.

Bărbierul clatină din cap:

— Gabriel, e târziu, iar guvernatorul ne-a convocat în mai puţin de o oră…

— Deci, ai timp!

— Ba nu! Şi la urmă, o să ai mâine toate ocaziile să fii tăiat, ciopârţit şi crestat, tot ce vrei!

— Iată o observaţie de om curajos, replică ironic Sebastian.

— Şi de ce vrei să dai jos barba? întreabă Pancho pe un ton serios. Îţi stă foarte bine.

— Ca să-mi mângâie obrajii aerul acestei zile.

— Tu chiar ai luat-o razna sau doar te prefaci?

— Pancho! Mâine vreau să fiu curat ca un bănuţ nou. Mă razi şi mă tunzi. Apoi o să merg să-mi spăl jegul la râu.

— Madre de Dios! În plină noapte? Cu patruzeci de mii de sălbatici care urlă în jur!

Se repede la una dintre sticluţele sale şi i-o întinde ca pe Sfintele Daruri.

— Iei trei picături din elixirul acesta care te va linişti şi te va îmbia la somn. Asta o să faci!

Sebastian izbucneşte în râs:

— Nu te-ai prins, bărbierule? Mâine *Senor* Gabriel are întâlnire cu o femeie!

Gabriel aruncă o privire bănuitoare negrului deşirat.

— Ştiu cu cine seamănă femeia asta, strigă bărbierul imitând mişcarea unui cosaş. Da' te asigur don Gabriel că puţin îi pasă dacă purtăm barbă sau mirosim a hoit!

— Terminaţi amândoi cu prostiile! spune Gabriel luând un brici.

Îl desface, îi pipăie tăişul pe podul palmei şi îl îndreaptă spre burta lui Francisco, ordonându-i cu voce joasă şi gravă care şterge zâmbetele celorlalţi:

— Te rog să mă razi, Pancho, sau n-o să mai ai niciodată parte de aurul din Peru!

*

Anamaya a alergat desculţă până la izvor. Trebuia să se cureţe de toată impuritatea, de toate vorbele care au pângărit-o,

de toată violenţa care a trecut prin ea.

Trebuia să se nască iar.

Anamaya iese din apa aproape clocotită. Trupul gol îi e învăluit în aburi în lumina palidă a lunii şi în aerul rece al nopţii. Dar baia n-a şters lacrimile care îi şiroiesc pe obraji. Îşi pune *anaco*-ul său alb, dar fără să adauge vreo altă bijuterie. A aruncat brăţara oferită de Inti Palia, dar i-a mai rămas pe braţ urma însângerată.

De cealaltă parte a văii, pe versantul muntelui, pe drumul regal ce duce la Cajamarca, acolo unde de dimineaţă şerpuia ciudatul vierme de pământ negru şi gri al străinilor, se află acum un imens cordon de foc. Sunt făcliile a mii de indieni răzvrătiţi care îi însoţesc pe bărboşi. Toţi cei pe care Atahualpa i-a cucerit şi i-a pierdut. Toţi cei care i-au jurat credinţă lui Huascar şi care astăzi se răzbună oferindu-şi ranchiuna şi armele puterii străinilor.

Cordonul de foc se strecoară în bezna nopţii ca o rază de aur până în oraş, luminându-i zidurile.

Cajamarca e atât de departe şi totuşi atât de aproape!

— Vor muri cu toţii, rosteşte o voce în întuneric.

— Guaypar!

Tânărul războinic îşi face apariţia. Poartă doar *hurara,* torsul şi picioarele îi sunt goale. Îi admiră trupul vânjos, cu muşchii asemenea unor şuvoaie pe culmile munţilor.

— Am auzit tot, spune. Cunosc răutatea din inima acestei femei. Şi ştiu că nu ne-ai trădat niciodată…

— Mulţumesc, Guaypar.

— Şi mai ştiu că nu-l priveai pe străin ca pe un părinte…

Glasul îi este plin de amărăciune:

— Şi vreau să-ţi spun că va muri.

Închide ochii. Durerea îi amorţeşte membrele şi îi străpunge şalele. Amintirea chipului acelui străin este în ea. Tot aşa cum sunt în ea, ca un pietriş fierbinte ce-i mistuie măruntaiele, privirea şi ameţeala lui de atunci când era gata să-i cadă în braţe.

Îl doreşte şi dorinţa îi străpunge pieptul ca un pumnal de speranţă şi duioşie.

Acum este în ea şi teama că el va muri.

— Du-te, Guaypar, şopteşte.

— Va muri. Şi el şi ceilalţi, repetă liniştit războinicul şi se pierde în întuneric.

Anamaya se ridică şi se întoarce cu spatele la oraş. Privirea

scotoceşte printre colinele întunecate de la apus pe unde va sosi Fratele-Geamăn, dacă nu a uitat Villa Oma.

— Vino! murmură. Vino, Frate-Geamăn, te implor, vino şi ajută-mă!

*

Fray Vicente a ordonat să se înlăture toate vasele de lut, toate păpuşile, toate figurile păgâne care tronau în firidele pereţilor. În locul lor ard lumânări de seu care dau încăperii vaste, cu grinzi de aur, aerul unei caverne în care întâlnesc nişte fantome.

În faţă, vreo duzină de uşi se deschid Spre piaţă. Cei care nu au mai găsit loc înăuntru s-au îngrămădit aici. În oraşul pustiu n-au mai rămas decât santinelele care veghează drumul spre fortăreaţă şi cele din vârful piramidei, care vor da alarma printr-un sunet de corn.

Atunci când guvernatorul se urcă pe o mică scenă improvizată la repezeală din cufere, se face linişte. Don Hemando şi căpitanii sunt alături de el.

Fray Vicente ridică crucea de aur pe care a înfipt-o în vârful unei prăjini. O înclină de trei ori spre oamenii care şi-au scos pălăriile, coifurile, bonetele. Apoi se întoarce spre don Francisco şi mai înclină o dată crucea destul de aproape de buzele guvernatorului, care o sărută pios. Toţi îşi fac semnul crucii.

— Dumnezeu hotărăşte după voia Lui ce trebuie să se împlinească în cer şi pe pământ, începe don Francisco cu voce limpede. Să rămânem sub paza Sa sfântă şi fie ca Maica Binecuvântată a lui Hristos să ne păzească şi ea…

Feţele se crispează, ochii nu mai clipesc. Pare că don Francisco îi priveşte pe fiecare în parte. Ochii, la fel de gri ca şi barba, sunt mai strălucitori decât torţele înfipte în urcioare, întinde mâna înmănuşată şi continuă cu un glas puternic:

— Credeţi că indienii care ne înconjoară de la un capăt la celălalt al câmpiei sunt în număr de patruzeci de mii? Ei bine, nu!

Tace.

— Sunt mai mulţi decât atât. Mai mult ca sigur de două ori pe atât, optzeci de mii!

Se opreşte ca şi cum ar vrea să audă un geamăt care nu se mai aude.

— Optzeci de mii! Unul împotriva a patru sute! Un spaniol împotriva a patru sute de incaşi! Câţi erau la Puna? Câteva sute! Şi la Tumbes? Nu mai mult. Regele Atahualpa m-a asigurat de prietenia lui şi mi-a oferit daruri frumoase. Ne-a primit în această

piaţă magnifică. Dar e o capcană. Ne vrea aici ca să ne poată căsăpi mai uşor. Şi vă este frică. Vă temeţi ca nişte copii care privesc întunericul şi imaginaţia le-o ia razna! Vă este frică pentru că nu aveţi destulă credinţă în Dumnezeu! Unul împotriva a patru sute! Da, fiindcă Dumnezeu o vrea… Şi Dumnezeu vrea asta pentru a-şi arăta puterea celor care încă nu-L cunosc, fiilor! Dumnezeu doreşte ca indienii de aici să i se închine asemenea tuturor oamenilor de pe pământ! Dumnezeu a spus: „Unul împotriva a patru sute, iată ce trebuie să înfrunţi tu, Pedro Grecul, tu, Alonso, tu, Juan şi Benalcazar şi Mena şi voi toţi…”

Îi arată cu degetul de parcă i-ar lua de gât. Şi vocea îi tună:

— Toţi!… Dumnezeu o doreşte fiindcă El vrea să îi arătăm credinţa, prieteni! Dumnezeu ne-a ajutat să ajungem până aici, în pofida tuturor greutăţilor îndurate, fiindcă doreşte să fim instrumentul desăvârşirii puterii şi slavei Sale! *Companeros,* fraţilor! Dumnezeu ne-a ales şi ne-a binecuvântat căci nu vrea să ne temem, ci să ne bucurăm că sporim împărăţia Sa… *Companeros,* deschideţi-vă bine ochii, judecaţi limpede! Cei optzeci de mii de incaşi au venit aici, în această câmpie, pentru că de fapt se tem de noi! Tocmai pentru asta fac tărăboiul ce ne sparge timpanele şi nu ne lasă să dormim…

Tace. Zâmbete se zăresc prin bărbi. Se aud două sau trei hohote. La rândul său, guvernatorul încuviinţează din cap şi râde. Apoi adaugă cu calm:

— Mâine dimineaţă, regele lor va fi aici. Va intra în această piaţă agasat de servitori, de soţii şi de tot felul de mofturi. Îl voi lua de mână şi nu-i voi mai da drumul. Şi veţi vedea că cei optzeci de mii de incaşi nu vor îndrăzni să ridice măcar un deget. Asta se va întâmpla…

*

Pământul, munţii şi cerul vuiesc de sunetul trompetelor-scoici şi de bubuiturile tobelor, care nu s-au oprit nici măcar o clipă.

Câmpia este presărată de vâlvătăi ce ard încontinuu. Luminată astfel, tabăra de corturi pare şi mai întinsă decât în timpul zilei. Nu mai bate vântul, dar a început o ploaie fină care nu împiedică limbile de foc să danseze.

Dar Anamaya nu mai vede nimic, nu mai aude.

Încă de la miezul nopţii stă ghemuită în mirosul ierburilor pe care le-a pregătit singură fără ajutorul nici unui preot. A adus pe furiş coca şi *chicha* şi s-a aşezat în spatele templului, ferită de priviri curioase.

A băut şi a inspirat mireasma tare.

Acum îşi mişcă bustul fără să-şi dea seama şi aşteaptă.

E singură. Niciodată, de când a fost capturata de căpitanul Sikinchara, nu s-a mai simţit atât de singură şi de pierdută. Niciodată, de când Inca Huayna Capac i-a întins mâna bolnavă, nu s-a mai simţit atât de vulnerabilă şi de părăsită.

Totuşi, mai speră încă. Aşteaptă ca în această noapte care nu seamănă cu nici o alta să vină şi să o ajute. Să o ajute pe ea, cea al cărei sprijin l-a cerut şi l-a avut în toţi aceşti ani.

— O, ajută-mă! Ajută-mă!

Ploaia fină îi împodobeşte părul cu mii de perle minuscule, udă frunzele de coca şi face ca fumul să fie mai greu şi mai acru. Iar dinspre Tărâmul Celălalt nu vine decât răsuflarea îngheţată a tăcerii.

*

Pe străzi bântuie umbre înarmate care şuşotesc.

Pretutindeni în Cajamarca vuieşte hărmălaia infernală făcută de indienii din câmpie. Nu se opresc nici măcar o oră, nici măcar un minut pe tot timpul nopţii. Până şi caii rămân treji.

Au aprins mii de focuri ce lucesc de parcă cerul şi-a coborât stelele pe pământ.

Dar spaniolii nu-şi îndreaptă privirile spre câmpie.

Don Francisco le-a ordonat:

— Nu-i priviţi! Nu-i ascultaţi! Nu sunt decât fleacuri! Dacă e nevoie, acoperiţi-vă urechile cu cămăşile ca să nu mai auziţi nimic!

Guvernatorul trece de la un grup la altul, îşi pune mâna pe umerii umeziţi de burniţă ai soldaţilor.

— Păziţi-vă spadele! îi sfătuieşte. Lustruiţi-vă cizmele şi coifurile. Asta vă ocupă şi mâinile şi mintea.

Trece de la pedestraşi la călăreţi şi la căpitani. Se interesează cum au fost turtele de porumb pregătite de băştinaşele sosite la sfârşitul zilei cu grosul trupelor de *Tallanes.* Râde şi îi întreabă dacă mâinile le vor fi şi pe viitor la fel de calde ca supa de bob. Râde abia arătându-şi buzele subţiri pe sub barbă şi, cum privirile mirate îi însoţesc gesturile de bonomie, adaugă:

— În noaptea asta, fiii mei, nu mai exista ranguri, cavalerie sau infanterie. Suntem în mâna lui Dumnezeu, *companeros,* iar toţi cei care mă însoţesc sunt nobili!

Urcă până în vârful piramidei, lovind cu sabia treptele, ca să verifice dacă tunul poate să atingă poarta cea mare din capătul

zidului ce dă spre câmpie…

— Gabriel, o să am nevoie de tine jos, în piaţă…

Vede la lumina palidă a torţelor faţa spână şi netedă a lui Gabriel şi râde:

— Ei! Iată o idee bună! Să te purifici înainte de ziua cea mare.

O lumină blajină sclipeşte în ochii abia mijiţi şi, lovind umărul lui Gabriel, adaugă:

— Mâine o să te arătăm aşa incaşilor. O să-i şochezi, o să creadă că văd un înger!

*

Deodată totul a devenit alb şi o voce de copil a strigat-o:

— Anamaya!

Nu vede nimic. Totul nu este decât un abis nesfârşit, alb şi blând, fără formă, de parcă zăpada venită din neant ar fi acoperit întreaga lume.

Vocea copilului o mai strigă o dată:

— Anamaya!

Vrea să-i răspundă, însă nu-şi mai aude vocea.

— Sunt cel care este cu tine şi nu te va părăsi. Sunt cel pe care îl susţii în Lumea Oamenilor.

Se gândeşte că asta nu se poate, că cel pe care îl susţine este un bătrân deja plecat în călătoria de dincolo de moarte. Copilul râde şi adaugă:

— Eu sunt acela. Şi sunt la vârsta copilăriei fiindcă lumea e pe cale să se înnoiască. E vremea unui mare *pachacuti.* Ceea ce a fost nu va mai fi. Ceea ce urmează e ca un copil în pântecele mamei sale.

Tremură la gândul războiului de a doua zi. Copilul îi spune:

— Ceea ce este învechit moare, ceea ce este prea mare se prăbuşeşte, ceea ce este prea puternic va fi slab… Asta înseamnă marele *pachacuti.* Nodurile strânse de pe *quipu* duc spre nodul unic. Dincolo de asta firele se îndreaptă spre depărtări, libere şi lungi, deznodate. Lumea se comprimă şi renaşte. Totul este schimbat.

„Atunci o să murim cu toţii, îşi spune. Străinii ne vor ucide”.

Copilul reia cu glas foarte blând:

— Unii mor, alţii devin puternici. Nu-ţi face griji pentru tine. Dar ajută-l pe fiul meu pe care l-ai transformat în şarpe, căci este ultimul nod al prezentului şi pe fiul meu pe care l-ai salvat de şarpe, fiindcă este primul nod pe firul viitorului.

Se întreabă cum ar putea să o facă, ea care nici măcar nu este

o incasă adevărată. Simte mângâierea copilului în timp ce-i şopteşte:

— Eşti cea care trebuie să fii. Nu te teme, puma te va însoţi în vremurile ce vor veni!

*

— Guvernatorul a vorbit bine ieri-seară, spune Grecul. Îmi place când vorbeşte aşa. Dar nu erau decât vorbe, lucrurile serioase de-abia acum încep.

Arată înspre munţii de la răsărit unde cerul, deşi înnorat, începe să se lumineze.

Sunt ghemuiţi toţi trei la baza tunului mic, rebegiţi de frig şi de ploaie. De o oră larma din tabăra indienilor a încetat în chip miraculos. Cum au ştiut că zorii sunt aproape? Miile de focuri au scos atâta fum, încât, de la un lanţ muntos la altul, a format un strat brun, la fel de gros ca şi norii, al cărui miros neplăcut îţi irită gâtul şi ochii.

— Unul contra patru sute, reia grecul oftând. O să vedem ce are să însemne asta.

— Daca o să mai ai timp, glumeşte Sebastian. Păcat că nenorociţii ăştia nu atacă noaptea, aş fi avut o şansă!

Tac îndelung, încercând să ghicească cea mai mică mişcare dinspre băile lui Inca.

— De ce nu spui nimic? Îl întreabă în cele din urmă Grecul pe Gabriel. De obicei, frica te face să vorbeşti.

Gabriel îl priveşte zâmbind.

— Mi-e frică, însă nu de ceea ce crezi, răspunde cu glas răguşit.

— Atunci, de ce anume ţi-e frică?

Tăcut îşi păstrează pe buze un surâs misterios. Când Grecul şi Sebastian îl lasă în pace, ridică ochii spre stele: „Visul meu ascundea un altul, dar n-o ştiam”, şopteşte pentru sine.

45

Cajamarca, 16 noiembrie 1532.

O dată cu zorile începe şi aşteptarea.

Frica este în străfundul inimilor, dar nimeni nu îndrăzneşte s-o mărturisească. Sângele mai luceşte pe tăişul de bronz. Este preţul pe care îl plătesc cei care s-au înfricoşat de calul străinului.

Cine sunt ei cu adevărat dincolo de părul care le acoperă feţele, de pieile ce-i învelesc, de jegul respingător. Nu, cu siguranţă că nu sunt zei, ceva mai puţin decât oamenii şi mai rău decât fiarele... De ce vorbele lor sunt dulci ca mierea şi pe urmă aspre ca pietrele de praştie? Ce vor?

Astfel de întrebări te condamnă la moarte şi de aceea nu le ajung nici pe vârful limbii. Se ascund în sângele servitorilor şi al Nobililor când îşi îmbracă tunicile din piele de căprioară, când îşi pun plastroanele de aur şi argint, când răsună primele râsete ca promisiune a sărbătorii unei zile de neuitat şi îi neliniştesc pe curajoşi şi îi paralizează pe laşi.

Guaypar îi priveşte cu dispreţ, dar neputinţa îi face sângele să clocotească în vine.

*

Aşteptarea începe încă din zori.

S-a trezit cu inima bătând să-i spargă pieptul.

N-a închis un ochi şi o doare tot corpul. Glasul copilului din noaptea trecută vine dintr-un vis al cărui sens l-a pierdut. Multă vreme a crezut că ştie. Acum îşi dă seama că nu...

Se teme.

Nu de Inti Palia şi de ameninţările ei. Una mult mai profundă şi mai dureroasă.

Teama că Soarele va dispărea pentru totdeauna. Spaima de lumea nouă şi de vacarmul ei pe care deja îl aude.

Teama de cuvintele copilului şi de evidenţa misterului lor... *Ai* g*rijă de fiul meu pe care l-ai transformat în şarpe, căci este ultimul nod al prezentului.* Este Atahualpa. Cum să uite ziua în care l-a eliberat de soldaţii lui Huascar, făcându-l să creadă că

este un şarpe? *Ai* g*rijă de fiul meu pe care l-ai păzit de şarpe…*

Şi cel mai mult se teme de străinul cu privire întunecată şi cu păr de aur, cel care vorbeşte o limbă neînţeleasă pentru urechile ei, ci numai pentru ochii şi corpul ei, de parcă îl aşteptau dintotdeauna.

*****

Aşteptarea începe din zori.

Se isprăveşte postul lui Inca Atahualpa.

Se trezeşte şi cere să mănânce şi să bea. Ascultă rumoarea taberei ce se pregăteşte să-l însoţească spre străinii care îl aşteaptă la Cajamarca.

Sikinchara, Guaypar şi generalii i se închina şi îl asigură că totul este gata pregătit pentru „vânătoare”.

— Inca, străinii nu au pe unde fugi. Sunt la fel de bine închişi între zidurile pieţei, cum a fost fratele tău, Huascar, prins de cordonul de foc. N-au pe unde să iasă nici ei, nici trădătorii care îi însoţesc.

— Acum ce fac?

— Nimic. Se ascund într-o clădire mare din piaţă şi în jurul lor totul miroase a frică.

Inca mai cere de băut pentru el şi pentru Nobili.

— Vom merge neînarmaţi, spune.

Vede mirarea lui Guaypar şi repetă:

— Vom merge doar cu armele necesare unei vânători.

Nobilii încuviinţează. Îşi îndreaptă privirile dincolo de Cajamarca, dincolo de păpurişul ce înconjoară băile lui Inca. Beau *chicha* şi rid cu toţii de oamenii aceia stranii, care încă nu ştiu că vor fi la fel de uşor capturaţi ca nişte iezi speriaţi în timpul unei *chaco!*

*****

Aşteptarea începe din zori.

Îl aud *pe fray* Vicente slujind. Se îngrămădesc unii în alţii ca să uite de frig, de teamă, de acea noapte în care au dormit aşa de puţin şi în care au rostit rugăciuni de mult uitate.

Când îl aud spunând „Prea Sfântă Mărie, Maica lui Dumnezeu…” îşi întorc privirile spre Pizarro ai cărui ochi plini de încredere şi de exaltare s-au ridicat spre cer. Nimeni nu îndrăzneşte să se gândească la vreo ironie.

Dar agitaţia şi nervozitatea nu-i împiedică să se scape în pantaloni.

*****

Aşteptarea începe din zori.

În vârful piramidei Pedro Grecul aranjează toată artileria spaniolilor: trei bombarde şi un tun mic pregătit din ajun. O jumătate de duzină de archebuzieri a urcat de cum s-a luminat de ziuă şi usucă praful de puşcă umezit în timpul nopţii.

Jos, de jur împrejurul pieţei, don Francisco însuşi a organizat aşezarea în clădiri a fiecăruia, pedestraş ori călăreţ. Acum nu mai au decât să aştepte bunăvoinţa lui Inca.

Gabriel s-a aşezat pe parapetul ce mărgineşte terasa înaltă a piramidei.

De cum s-a făcut ziuă, încearcă să-şi reamintească figura tinerei cu ochi albaştri. Se imaginează cum, pe un drum mărginit de umbre şi lumini, s-ar îndrepta liniştiţi unul spre celălalt. Ca şi cum într-o după-amiază liniştită ar putea să se apropie unul de celălalt zâmbind... Ea n-ar avea decât să întindă braţul ca să se sprijine de el, iar plimbarea nu ar cunoaşte alt sfârşit decât mângâierile iubirii.

Aerul ce-i arde obrajii este umed şi rece. Ochii săi ficşi şi întristaţi văd numai agitaţia din tabăra incasă. Fumul rugurilor rămâne nemişcat sub norii care totuşi se împrăştie. Şi, cum Sebastian şi Pedro stau lângă el, şopteşte:

— Am văzut o stea care a căzut din cer pe pământ. Şi i s-a dat cheia fântânilor adâncului. Şi a deschis-o şi un fum s-a ridicat precum cel de la nişte flăcări imense şi s-au întunecat soarele şi aerul.

— Ce tot bombăni acolo? mormăie Grecul strâmbându-se.

— Nimic. O amintire de demult. Cuvintele Bibliei...

— Atunci păstrează-le pentru tine! bombăne Grecul. Ne ajunge, *fray* Vicente. Cât despre flăcările infernului, avem tot ce ne trebuie acolo, chiar în faţa noastră.

— Hei! Priviţi! strigă Sebastian arătând cu degetul spre palatele lui Inca. Se mişcă! Priviţi, numai! Vin!

*

În tot oraşul se agită şi femeile şi bărbaţii. Alergând, au strâns baloturile cu haine, ultimele legături de lemne. În corturi servitoarele au înhăţat din grinzi sferturile de carne de lama afumată şi raţele jumulite... Băieţandrii aleargă printre soldaţii şi printre Nobilii care aproape au isprăvit cu îmbrăcatul, ajutându-i să-şi pună plastroanele de aur sau coifurile cu pene strălucitoare.

Apoi s-au format rândurile. Zecile de oameni s-au transformat în sute, sutele în mii şi mii. Din vacarmul câmpiei, care nu pare

destul de vastă pentru o asemenea armată, se ridică straturi de praf pe când soarele risipeşte norii şi le încălzeşte feţele.

Sunetul trompetelor-scoici are ca efect imediat alinierea batalioanelor în jurul băilor. În patio apare marea litieră a lui Inca.

Optzeci de aleşi, înveşmântaţi în albastru, au onoarea de a purta pe umerii lor greutatea enormă a litierei cu tronul de aur al lui Inca. Îi urmează altele: cea a guvernatorului provinciei şi a lui *curaca* din Cajamarca, apoi două hamace ale unchilor consilieri ai lui Atahualpa.

Din toată această agitaţie, Anamaya nu vede şi nu aude mai nimic.

În dimineaţa asta are ochii aproape la fel de roşii ca şi cei ai lui Inca, este mai palidă ca niciodată, obrajii scofâlciţi şi buzele decolorate. Fumul ierburilor i-a iritat pleoapele, iar *chicha* îi lasă un gust amar în gură.

În minte îi rătăcesc vorbele copilului asemenea unui vânt ameţitor. În ciuda tonului liniştitor, teama de a înţelege este mai tot timpul la fel de intensă.

Ştie încă din zori că trebuie să-i mărturisească lui Atahualpa că tatăl lui a venit la ea sub forma unui glas de copil. Dar cum să-i spună că este ultimul nod al prezentului? Că, în timp ce îşi închipuie că îi vânează pe străini la fel de uşor ca pe nişte lame sălbatice, aceasta este poate ziua în care prezentul încetează şi începe viitorul Imperiului Celor Patru Zări?

Cum să-i spună că figura străinului căruia i-a oferit de băut o urmăreşte, ca şi vorbele copilului de pe Celălalt Târâm?

Cum să-i spună că-l doreşte chiar dacă se ruşinează teribil de asta? Da, în ciuda spaimei, înţelege că ziua aceasta îi va aduce o speranţă care îi arde inima!

Dar cum să mai spere când vocea copilului a prezis că prezentul se sfârşeşte azi?

Stă mai deoparte şi îl vede pe Inca instalându-se pe tronul aşezat pe litieră. Pe când secretul din ea a amuţit, coloana se pune în mişcare cu pas lent şi ritmat.

Dintr-o privire i-a reperat pe Guaypar şi pe Inti Palia. Amândoi au grijă să-i evite privirea.

*

Sebastian se întoarce spre Gabriel:

— Auzi? îl întreabă.

Sunetul ce vine dinspre cortegiu e sinistru, ca şi cum o

întreagă aşezare şi-ar boci morţii, un murmur ce urcă din străfundurile pământului, în care vocile oamenilor şi rezonanţa trompetelor-scoici nu alcătuiesc decât un singur sunet, uşor prelungit şi îngrozitor de trist.

— Şi totuşi dansează… şopteşte Gabriel.

— Aş vrea atât de mult să se oprească!

Gabriel se întoarce spre faţa negrului de obicei ironică, dar nici urmă de aşa ceva acum.

— Doar n-o să faci în pantaloni de frică, precum ceilalţi?

Încercând să zâmbească, Sebastian nu face decât să-şi arate albul dinţilor.

Ceea ce se vrea un zâmbet e de fapt un rânjet prin care Sebastian îşi etalează dantura.

— Visaţi, visaţi mereu, înălţimea voastră! Când o să fiţi în rahat, tot o să-mi auziţi râsetul venind până în cele mai adânci văi ale ţării ăsteia blestemate.

Numai că râsul îi îngheaţă pe buze.

*

Pizarro şi căpitanii s-au urcat în vârful piramidei pentru a analiza mai bine situaţia.

Răsuflă greu şi îşi duc mâna la frunte, ca să se ferească de soarele ce a apărut risipind brusc negura şi fumul ce acopereau cerul.

Pare că întreaga câmpie a pornit-o spre oraş. Pe drum, în faţa lor, văd sute de siluete în tunici de piele de căprioară vopsite în alb şi roşu, care se agită maturând calea ce a mai suferit aceeaşi operaţiune de două ori. Praful se ridică deasupra drumului ca un abur ezitant, înainte de a fi împrăştiat de o briză capricioasă.

Prin el străluceşte aurul ce acoperă piepturile soldaţilor, fruntea şi braţele Nobililor, aurul lăncilor, al securilor şi al măciucilor, aurul din diademele femeilor şi, în sfârşit, aurul litierei lui Inca.

Cortegiul înaintează cu o lentoare insuportabilă şi pare un fluture uriaş cu aripi în culori vii, ce se întind de-o parte şi de alta a litierei regale. Batalioanele lui Inca acoperă câmpia de la nord la sud cu zecile de mii de oameni. Se îndreaptă inexorabil spre oraş, într-o ordine desăvârşită, în ritmul lent al celor optzeci de aleşi ce poarta litiera lui Inca.

Gabriel îşi ţine respiraţia, fascinat de frumuseţea aceasta înfricoşătoare.

— Poartă armuri! strigă Candia.

Frica se răspândeşte. Don Hemando şi căpitanul de Soto îi asigură că pieptarele lor de aur şi de argint sunt doar de ornament şi nu armuri adevărate.

Nu termină bine don Francisco de împărţit ordinele, că Pedro Grecul, în picioare lângă tun şi începe să urle:

— Se opresc! Pe Dumnezeul meu, monseniore: nu mai înaintează. Litiera se opreşte şi s-ar zice că ridică o tabără!

— Rahat! exclamă Pizarro.

Pentru prima oară ei îl aud rostind un cuvânt vulgar.

*

Au instalat un cort pentru ca Inca să se poată retrage la umbră. Aşa cum se obişnuieşte, cere berea sacră ca să-i mulţumească Soarelui, Tatăl său, pentru plăcerea şi jocul oferite.

Bea îndelung, iar preoţii, la fiecare vas pe care îl goleşte, varsă *chicha* pe pământul care o înghite la fel de lacom.

Lui Anamaya i se pare că o mare dezordine domneşte peste o bună parte din după-amiază.

Iscoadele se întorc vesele povestind că străinii cu bărbi şi animale se ascund ca nişte şobolani în clădirile din jurul pieţei.

Inca, pentru plăcerea jocului, cere ca un străin să se prezinte înaintea lui. În inima lui Anamaya încolţeşte speranţa că acela care va veni o să fie străinul cu barbă aurie.

*

— Cine acceptă să meargă singur?

Tâlmacii au refuzat vehement să se întoarcă în tabăra lui Inca. Groaza lor depăşeşte orice închipuire. Privirea întunecată a lui Pizarro trece de la unul la celălalt, dar spaniolii încearcă să i-o evite.

— Nu vreau să se oprească. Trebuie să vină. Dacă nu-l capturăm în seara asta suntem morţi. Aşadar, cine?

Aerul freamătă brusc încărcat de toate spaimele şi de foarte puţine speranţe. Dumnezeule, cât de întunecat este cerul, cât de înalţi sunt munţii, cât de mare este frica…

— Eu, spune Gabriel.

— Le vorbeşti limba?

— O să merg cu el.

Cel care a vorbit e Aldana, un bărbat din Extramadura. Buza superioară îi este străpunsă şi, deşi zgârcit la vorbă în spaniolă, a petrecut multă vreme în preajma tâlmacilor şi a lui Sikinchara însuşi, încât înţelege limba aspră a incaşilor.

Pizarro se întoarce spre Gabriel:

— De ce vrei să mergi?

— D-aia, don Francisco.

Ochii mici ai conchistadorului îl sfredelesc până în străfundul sufletului.

— Ai grijă de tine, frăţioare.

În vreme ce încalecă şi traversează împreună cu Aldana piaţa sub privirile celorlalţi, acel cuvânt, *hermanito*, răsună în mintea lui Gabriel.

Ca prin ceaţă aude şoapta dispreţuitoare a lui don Hemando. „Două cadavre ambulante…”

Dar zâmbeşte calm şi de neînţeles pentru ceilalţi, fiindcă se îndreaptă vesel spre cel mai ciudat dintre destine.

*

Anamaya îl vede pe cel dintâi dintre străini: un omuleţ slab, cu barba neagră şi deasă ce nu-i acoperă întru totul buza superioară străpunsă. Apoi îl vede pe el. Dintr-o privire descoperă fineţea şi armonia trăsăturilor, nobleţea şi blândeţea privirii, curba gâtului ce nu mai este acoperit de barbă…

Închide ochii ca să-şi revină din ameţeală. Când îi redeschide, îşi impune să stea cu fruntea plecată.

— Monseniorul guvernator doreşte să cineze cu Domnia voastră, şopteşte străinul înclinându-se stângaci şi ezitând asupra cuvintelor. Nu va mânca nimic fără Domnia voastră. Vă transmite respectul său şi că vine cu pace înaintea Domniei voastre…

Aude vocea de plumb a lui Atahualpa:

— Întoarce-te la ai tăi. Spune-le că voi veni înainte de căderea nopţii fără arme. De ce aş avea nevoie de arme? Doar sunt la mine… acasă.

Râsetele umplu aerul.

— Şi ce face bărbatul cu părul ca aurul, cel care şi-a pierdut barba din cauza fricii? reia dispreţuitor: Vă însoţeşte mereu ca un paznic tăcut, în vreme ce voi risipiţi vorbele?

Cât vorbeşte Inca, lui Anamaya i se pare că sângele i se scurge din vine, că o mână puternică îi smulge inima din piept.

— Nu înţelegi, dar văd frica din ochii tăi, mormăie Atahualpa. Fii pe pace, nu ţi se va face nici un râu… pentru moment! …

Anamaya ridică în cele din urmă privirea. Inca este în picioare. Se apropie cu pas greoi de bărbatul cu păr bălai şi încearcă să-i ia bastonul de argint. Străinul rezistă şi se fereşte printr-o mişcare agilă. Simte freamătul mulţimii repede liniştită de un

gest al lui Atahualpa care se va aşeza pe tron surâzând, prefăcându-se indiferent la un joc pe care deja nu-l mai găseşte amuzant.

În mijlocul zeflemelei, străinul scund şi slab a pornit-o deja spre *oraş,* dar bărbatul cu păr auriu a rămas nemişcat în faţa lui Inca. Rosteşte câteva cuvinte cu voce hotărâtă, aproape blândă.

Apoi o priveşte.

Zâmbeşte.

Iar în timp ce se îndepărtează calm, asemenea unui vizitator prietenos, înţelege că-i va fi cu neputinţă să trăiască fără acest zâmbet care îi încălzeşte inima.

*

Lui Gabriel îi tremură picioarele.

— Am crezut că nu ne vom mai întoarce, spune Aldana cu voce seacă.

Îi vine să răspundă: „Şi eu am crezut la fel”.

Tace. Îşi dă seama că de fapt era acolo dintotdeauna, acolo, împreună cu ea, în mijlocul acelor fiinţe stranii care îi vor moartea.

Pe buze îi vin cuvinte pe care nu le pronunţă, ca să le păstreze în adâncul inimii sale.

„O iubesc”.

„O iubesc”, repetă pentru nori, pentru vânt, pentru spiritul munţilor. Şi nu este auzit de oameni, din fericire.

*

— O să terminăm cu ei chiar în seara asta, spune Atahualpa cu voce groasă.

A băut prea multă *chicha.* Gesturile îi sunt la fel de greoaie şi de lente ca şi vocea, iar ochii nu mai au strălucirea obişnuită. Pare domol, ameţit de băile fierbinţi din timpul postului şi de berea sacră băută de dimineaţă.

Dar, pe când hohote de râs izbucnesc în jurul lui, descoperă pe faţa schimonosită de un rictus nu ameţeala beţiei, ci o nesfârşită tristeţe.

Îşi simte gâtul uscat. O copleşeşte un val de afecţiune pentru Inca şi e gata să alerge să se arunce la picioarele lui, dar îşi încleştează degetele pe braţ.

Se întoarce tresărind. Lângă ea este Guaypar.

— Te-am văzut, îi spune cu blândeţe prefăcută.

— Nu înţeleg.

— Te-am văzut, repetă. Nu e nevoie să-ţi spun mai multe. Îţi

aminteşti ce ţi-am spus ieri?

Roşeşte şi îşi coboară ochii în pământ.

— Acum plec să mă alătur lui Ruminahui pe drumul regal, continuă războinicul. Inca pare să ia lucrurile uşor, dar numai în aparenţă. Curând veţi lua drumul spre Cajamarca şi veţi intra în piaţă. Străinilor li se va face aşa de frică, încât o vor lua la goană, iar noi îi vom aştepta. Vom stârpi rasa asta, ca să nu mai vină să cotropească aici sau în altă parte… Ai grijă, Coya *Camaquen! Ai g*rijă! Fie ca ochii tăi să nu le spună străinilor ceea ce nu trebuie să ştie!

*

— Unii sunt înarmaţi cu arcuri, alţii cu suliţe de cinci picioare cu vârful călit în foc.

— Ştim deja, spune Pizarro.

— Îşi ascund armele şi armurile pe sub tunică, mai adaugă Aldana.

— Ce arme?

— Mai mult ca sigur că praştii, măciuci…

Pizarro zâmbeşte dispreţuitor. Îi îndepărtează frica printr-un gest făcut în podul palmei.

— Regele lor vine? Asta mă interesează.

— Mi-a spus că da, răspunde Aldana cu voce ezitantă.

Pentru mai multă siguranţă, guvernatorul dă noi ordine: caii şi călăreţii vor sta închişi în clădirile din jurul pieţei şi să aibă salbe de clopoţei.

Pedestraşii se vor ascunde în celelalte clădiri, ca să poată ţâşni de pretutindeni şi toţi să-şi pună haina de bumbac matlasată, să ţină armele la îndemână…

— Şi mai ales, strigă ca să se facă bine auzit, trebuie să-l capturăm viu. Piaţa trebuie să rămână goală ca podul palmei. Nici măcar santinelele. Iar voi, acolo sus, pe piramidă, să vă ascundeţi după parapet. Să-i lăsăm să intre fără să bănuiască nimic. Iar când vor fi aici să nu se tragă nici un foc de archebuză, nici o săgeată înainte de semnalul meu. Care va fi „Santiago”…

*

Venind pe drumul dinspre băi nu se poate intra în piaţă decât printr-o poartă de lărgimea unei litiere. Dar cortegiul nu se opreşte. Întâi intră servitorii, apoi aleşii care îl poartă pe Inca, după ei litierele căpeteniilor, urmează hamacele şi femeile.

Războinicii cu suliţele, halebardele şi securile au rămas de cealaltă parte a zidului.

Odată ajunşi în piaţă, se opresc şi trompetele-scoici şi tobele care nu au răsunat până atunci.

Inca ridică braţul şi doar prin acest gest reduce la tăcere glasurile, şoaptele, chiar şi vântul.

În piaţă nu este nici un străin.

— Unde sunt? întreabă.

Nu ne temem. Asta a spus bărbatul cu păr auriu, e sigură. Vrea să se apropie de litiera lui Atahualpa să-i spună că de la început cuvintele lui Sikinchara au fost mincinoase. Dar mulţimea e aşa de numeroasă, încât nu reuşeşte să treacă.

Deschide gura, însă strigătul ei este acoperit de cântecele care răsună din nou.

*

— Trebuie să vă transformaţi inima într-o fortăreaţă, căci altă pavăză nu aveţi... şopteşte Pizarro, dar toţi îl aud.

Aici, în palat, repetă aceleaşi cuvinte pe care le-a rostit ceva mai devreme în fiecare dintre clădirile din piaţă, acolo unde călăreţi şi pedestraşi, înghesuiţi unii în ceilalţi se bat pe umăr, rid nervos ori tac pur şi simplu, cu privirea pierdută, gândindu-se, deodată nostalgici, la vreun colţ din Spania cea îndepărtată, unde s-au născut.

— Să nu aşteptaţi alt ajutor decât de la Dumnezeu Care ştie să-i ajute în cele mai grele momente pe cei care îl slujesc. Veţi găsi curajul de care aveţi nevoie: Dumnezeu Se va bate pentru noi.

Unii lăcrimează, dar, în mănuşi, pumnii se strâng.

— Aveţi grijă, atunci când va veni momentul, să atacaţi duşmanul cu îndârjire şi cu încredere, adaugă la fel de încet.

Cavaleria să deschidă drumul direct spre litieră şi fiţi atenţi să nu se împiedice caii unii de ceilalţi. Eu şi infanteria vă urmăm... Nimeni să nu-l atace pe regele lor înaintea mea.

Privirea lui Gabriel se îndepărtează de cea hipnotică a guvernatorului. Printr-o crăpătură vede strălucirea cortegiului oprit, litiera lui Inca ce pare a pluti peste o mare de oameni. Şi din nou acele cântece precum vuietul ce străbate din adâncurile pământului.

„Unde este? Să o iau în braţe şi să o duc de aici..”

— Frăţioare!

Este vocea serioasă a guvernatorului.

— Don Francisco?

— Nu-i vreme de visat.

Îşi încleştează furios mâna pe spadă.

— Nu visez, don Francisco.

— Stai lângă mine.

Şoapta guvernatorului a fost aşa de discretă, de rapidă, că nu e sigur că a auzit-o. Totuşi, nu se poate să se fi înşelat: de mândrie inima îi bate mai repede.

*

— Unde sunt? întreabă Atahualpa, în timp ce batalioanele continuă să invadeze piaţa.

Sikinchara se apropie cu fruntea plecată:

— S-au ascuns în *kallankas,* Inca, unde mai întâi mor de frică şi apoi de moartea pe care le-o vei ordona.

— Vreau să-i văd, repetă Atahualpa.

*

— Acum, îi spune Pizarro lui *Fray* Vicente.

Felipillo îl priveşte înfricoşat pe Gabriel. Nu are de ales: trebuie să-l urmeze pe dominicanul care strânge la piept crucifixul şi Biblia. Peste anteriul mov şi-a pus etola presărată cu stele aurii. Priveşte fix, dar buzele şoptesc neîncetat o rugăciune.

În timp ce călugărul se îndepărtează în curte, Gabriel – ca şi ceilalţi – este impresionat de spatele lui masiv. Toţi îşi ţin răsuflarea.

Anamaya îl vede ieşind din palat pe străinul ciudat îmbrăcat, urmat de tâlmaciul mărunţel care fusese şi ieri cu ei.

Străinul poartă un fel de *unku,* asemenea lor, dar mai lung şi este încins cu un *quipu.* Spre deosebire de ceilalţi, nu are păr nici pe faţă, nici pe cap.

În mâini ţine o cutie şi un baston pe care le sărută din când în când.

Inima îi bate cu putere din cauza ameninţării ce planează asupra lui Inca. Dar buzele îi rămân pecetluite şi, deşi este aproape, războinicii din jurul litierei sunt prea numeroşi ca să ajungă la el.

Cântecele încetează.

Mulţimea îi face loc, iar el se îndreaptă chiar spre litiera lui Inca.

Aude glasul lui ascuţit şi neplăcut şi ar vrea să-şi astupe urechile, ca să nu-l mai perceapă.

Rosteşte cuvinte stranii.

*

Nici un incaş nu îndrăzneşte să calce pe drumul urmat de *Fray*

Vicente până la Inca, de parcă ar fi o dâră de foc prin piatră.

Gabriel îl vede pe dominican oprindu-se în faţa litierei şi îi aude clar cuvintele:

— Sunt un preot al lui Dumnezeu şi îi învăţ pe creştini cuvintele Lui. Dumnezeu cere ca între supuşii săi să fie doar pace şi nu război sau zavistie. În numele Lui te rog să fii prietenul creştinilor, tot aşa cum şi ei îţi vor fi prieteni, căci asta vrea şi Dumnezeu şi este spre binele tău. Ne-am înţeles să ne întâlnim în pace, de ce ai venit cu atâţia războinici?

Inca nu răspunde, nici măcar nu se clinteşte. Înaintea ochilor lui Gabriel trece o imagine: ca să ajungă la corabia stăpânului, călugărul a despărţit apele. Un singur gest şi-l vor înghiţi. Şi pe ei toţi o dată cu el.

— Excelenţa sa, guvernatorul, are multă consideraţie pentru tine şi te aşteaptă în clădirea lui şi vrea să te vadă. Du-te, te rog şi vorbeşte-i, căci fără tine nu se va atinge de hrană.

De data asta Felipillo abia are timp să traducă pentru că Inca răspunde cu o voce ternă, abia şoptită.

Dar vorbele sunt furioase.

*

Din mulţimea de incaşi răzbate un murmur: furia lui Inca este şi a lor. Ceea ce spune iese parcă din piepturile tuturor: le reproşează străinilor jafurile şi omorurile, furturile şi violurile – nu, a trecut timpul jocului de-a vânătoarea.

E timpul răzbunării.

— Nu mă voi mişca de aici până ce nu-mi restituiţi totul. Apoi voi hotărî eu însumi ce voi face şi cum veţi pieri. Cine ar îndrăzni să-mi ordone ceva?

Prin gura tălmaciului străinul spune vorbe de neînţeles despre Dumnezeul său, despre un om care este Fiul Dumnezeului său şi despre încă un altul care îi este stăpân. Ce confuzie bolnavă domneşte în mintea acestor străini!

— Cine este acest Dumnezeu? tună Atahualpa. Cine este Inca al vostru? Ce ordine aveţi?

— Iată-L pe Dumnezeu, spune străinul şi ridică bastonul cu patru braţe. Ordinele Sale sunt înscrise aici.

Îi întinde lui Inca un obiect ciudat.

*

Inca nu reuşeşte să deschidă cartea. O suceşte pe toate feţele de parcă ar fi o cutie.

Gabriel îl vede pe *fray* Vicente întinzând braţul ca să-l ajute,

dar este respins brutal.

În cele din urmă, izbuteşte să deschidă Biblia pe care o frunzăreşte grăbit, apoi scoate un strigăt în care se desluşesc furia şi dispreţul.

Din mulţime răzbate mai întâi un murmur, apoi un mormăit.

— Pregătiţi-vă, domnilor, a sosit vremea, rosteşte calm Pizarro.

*

— Şi eu sunt fiul unui Dumnezeu, sunt fiul Soarelui, ţipă Atahualpa.

Mulţimea exaltată încuviinţează:

— Aşa este, Inca!

Norii s-au risipit, iar Inti se arata în întreaga lui splendoare. Cum poate să existe o îndoială asupra celui care stăpâneşte universul?

Anamaya vede lumina arzătoare din străfundul ochilor lui Atahualpa. Ştie că acum ar trebui să se grăbească spre el, dar îşi simte ochii aşa de grei de lacrimi, încât o dor. Toate certitudinile ivite de cu noapte şi pe care nu a îndrăznit să le mărturisească, fiindcă se temea şi fiindcă străinul cu păr auriu a privit-o, îi taie răsuflarea, de parcă ar strânge-o un laţ.

Inca zvârle cutia şi pare că sute de aripi albe ies din ea şi zboară în vânt. Se aşează pe tron şi repetă plin de furie şi de orgoliu:

— Şi eu sunt fiul unui Dumnezeu: sunt Fiul Soarelui!

— Aşa este, Inca, urlă din nou mulţimea care se oferă Soarelui.

Anamaya s-a smuls din amorţire şi se apropie. O mai despart de litieră doar câteva gărzi.

În acel moment se aud două bubuituri.

Însă nu din cer.

*

Când Inca a aruncat Biblia, toţi l-au văzut pe Felipillo grăbindu-se s-o ridice.

În mintea lor s-a făcut deodată linişte, iar strigătul lui *fray* Vicente a răsunat până în piepturile lor:

— Ieşiţi, ieşiţi creştinilor! Atacaţi-i pe câinii de necredincioşi care resping cuvântul lui Dumnezeu: acesta a aruncat în tină cartea Sfintei Noastre Legi!

Acum *fray* Vicente aleargă spre palat vociferând şi făcându-şi loc prin mulţimea de incaşi care, ciudat, nu schiţează nici un gest să-l împiedice şi îl lasă să treacă, de parcă ar fi de neatins.

— Nu mai aşteptaţi! urlă *fray* Vicente ajuns la *zece* paşi de guvernator. Nu vedeţi cum se umplu câmpurile de sălbatici? Ocupă-te de acel ticălos, guvernatorule! Vă dezleg de păcate dinainte!

Ceva mai devreme şi-a prins extrem de liniştit armura strălucitoare de argint şi unsă cu slănină peste haina de bumbac. Ridică mâna protejată de mănuşa groasă spre *fray* Vicente, al cărui piept este gata să explodeze:

— Liniştiţi-vă, acum, don Valverde! Aveţi episcopia voastră.

Gabriel a încălecat ultimul. Don Francisco se întoarce spre el.

— O să merg pe jos. Când voi ajunge lângă Inca vreau să fii alături de mine, mormăie.

Ţâşnesc toţi în acelaşi timp din palatele şi din clădirile din piaţă. Steagul guvernatorului flutură în vânt şi buzele tuturor rostesc într-un singur strigăt: „Santiago!” Atunci apar şi pedestraşii cu suliţele ridicate şi urlând din răsputeri.

În secundele următoare, două bubuituri asurzitoare învăluie piramida într-un fum alb. Două şi nu patru cum stabiliseră, dar Gabriel nu mai are timp să se gândească la pudra umedă care le-a jucat o festă. Un strigăt imens de uimire răzbate din mulţimea incaşilor. Abia au timp să urmărească traiectoria lentă a ghiulelelor ce ating intrarea în piaţă şi zdrobesc ţeste şi piepturi, stârnind groaza în toţi. Gaura făcută este roşie de sânge şi în jur se aud gemete de durere.

Deodată, cerul se întunecă.

Gabriel, asurzit de zgomotul clopoţeilor înnodaţi de harnaşamentul cailor, nu trebuie să lovească. Mulţimea compactă de feţe ce-l înconjoară se retrage singură dinaintea animalelor. Guvernatorul înaintează cu pas larg ca de paradă, cu mâna dreaptă pe mânerul spadei, fără să lase impresia că o va trage din teacă.

Totuşi, în faţa lui Juan Pizarro îşi stăpâneşte cu greu calul nervos, ţinând cu o mână frâul, iar cealaltă fiind încleştată pe lance ca pe rampa unei scări abrupte.

Gabriel îi vede cu coada ochiului, sub piramidă, pe ceilalţi călăreţi care pătrund în mulţime, pe când ei sunt deja foarte aproape de litiera lui Inca. În spatele lor pedestraşii cu spadele picurând de sânge, urlă: „Santiago! Santiago!”, iar cavaleria năvăleşte cu suliţele în poziţie de atac.

Atunci, ca o mare ce se închide, un val de incaşi se lipeşte de litiera lui Inca. Se înghesuie unii în alţii, se împing şi se

îmbrâncesc pentru a scăpa de loviturile cărora, fără vreo explicaţie, nu le răspund.

Gabriel vede capetele şi trupurile alcătuind o spumă neagră. Preţ de câteva secunde, amintirea fetei cu ochi albaştri îi întunecă privirea. În ciuda voinţei sale se roagă să nu fie printre femeile masate îndărătul litierei regale, cu feţele mutilate de frică, cu braţele ridicate spre cer de parcă de acolo ar veni primejdia.

Apoi, când este destul de aproape ca să observe ochii atât de injectaţi şi gura dispreţuitoare, descoperă că vreo zece incaşi se prăbuşesc înaintea cailor lui Juan şi Cristobal şi sunt călcaţi în picioare. Ochii privesc uimiţi, iar gurile rămân deschise într-un urlet mut, în timp ce copitele le frământă piepturile.

„Nu se aşteptau la aşa ceva! Gândeşte Gabriel plin de o încrâncenare amară, vecină cu cruzimea. Imbecilii ăştia n-au vrut să ne creadă!… În curând n-o să mai rămână nici unul în picioare şi n-apucă să mai lupte! De ce? De ce toată nebunia asta?”

Ca un răspuns, o salvă de archebuze comandată de Pedro împrăştie la întâmplare creierii incaşilor. În spatele lor drumul spre litieră se închide ca un nisip mişcător. Diego de Molina şi Juan Pizarro, ridicaţi în scări, răcnesc, împart în dreapta şi în stânga pumni grei, rotindu-şi spadele şi încercând să-şi croiască drum prin masa de carne care se reface de îndată ce s-a făcut o breşă în ea.

Gabriel căruia îi vuieşte capul se mulţumeşte să lovească cu mânerul suliţei. Dar altă salvă de archebuze sporeşte şi mai mult panica. Încep să fugă. Înainte de a fi înghiţite de restul mulţimii şi călcate în picioare, trupurile se ridică deasupra capetelor.

Presiunea e aşa de mare, încât Gabriel îşi simte calul tremurând de spaimă. Animalul se cabrează şi cu un nechezat disperat dă din copite pisând capetele celor din apropiere. Un incaş cu urechile împodobite cu cercei uriaşi smulge o suliţă şi încearcă să-l doboare. Din reflex, aruncă suliţa şi smuceşte căpăstrul ca să-şi tragă calul spre stânga. Plin de bale, animalul se învârte ca un titirez, făcându-şi loc. Gabriel, de îndată ce i s-a mai potolit calul, îşi scoate spada din teacă şi din trei salturi este lângă litiera lui Inca, ciocnindu-se de ceilalţi şi strecurându-se cu ajutorul scutului.

Don Francisco, pe jumătate cocoţat pe litieră, izbuteşte să prindă braţul stâng al lui Inca şi să-l tragă spre el. Dar, după o clipă de uimire, Atahualpa se prinde cu mâinile de marginea

tronului, în timp ce, sub podul din lemn de balsa, vreo sută de incaşi îl poartă deasupra acelui măcel nebun fără să clintească.

— La mine! răcneşte don Francisco. Pentru Dumnezeu, ajutaţi-mă să-l dau jos de acolo!

Aplecaţi în şei, zbierând ca fiarele sălbatice, Diego, Juan şi Cristobal încep să taie mâinile celor care poartă litiera.

Gabriel este şocat de ceea ce vede printre picăturile de sudoare ce i se preling pe faţă. Spadele taie mâini, secţionează braţe, împrăştie degete însângerate, dar cei care duc litiera se ghemuiesc fără să crâcnească, continuă să o poarte, în timp ce sângele li se scurge din membrele amputate.

Juan, înnebunit de furie în faţa acestei încăpăţânări, urlă ca un lup şi începe să reteze capete. Iar şi iar, ca într-un cerc al infernului, unde nimic nu se sfârşeşte, alţi incaşi vin şi iau locul celor morţi, oferindu-şi trupurile ascuţişului spadelor!

Pe litiera gata să se răstoarne, Inca luptă şi rezistă. Somptuoasele lui veşminte sunt zdrenţuite. Ambasadorul Sikinchara sare lângă el să-l îmbrâncească pe guvernator, dar lancea lui Molina îi găureşte plastronul de aur. Vârful de fier, în formă de floare de crin, îi străpunge pieptul, iar când se prăbuşeşte se înfige în lemnul podelei.

În cele din urmă, alţi Nobili indieni ridică securile de bronz. Spada lui Gabriel taie aerul duhnind de sânge şi retează un braţ. Simte vibraţia osului zdrobit până în creier şi pare să se fi trezit în mijlocul unui coşmar greu de descris.

Un incaş îl prinde de picior şi trage de el cu toată puterea. Ridică spada şi loveşte cu un hohot furios care îl sufocă.

Ridicat în scări, loveşte urlând ca toţi ceilalţi.

Dar în zgomotul infernal din piaţă, ţipătul lui nu este decât suflul tăcerii.

*

Soarele a dispărut.

Deasupra braţelor ridicate ale femeilor care ţipă, Anamaya vede cum străinii taie braţele servitorilor şi ale Nobililor de parcă ar fi nişte tulpini de porumb.

Îi vede pe Nobilii incaşi cum se reped spre Atahualpa şi fără să clintească îşi oferă braţele, capetele, sângele şi vieţile. Dar cad mereu, sângele li se scurge inutil, iar străinii atacă furioşi.

Praştiile ascunse parcă ar fi jucării pentru copii, iar măciucile şi arcurile – arme pentru neputincioşi.

— Sunt Fiul Soarelui! a strigat Atahualpa în picioare.

Dar nu a dat ordin ca miile de războinici să atace!
Nu a ordonat, iar ei toţi, supuşi, încăpăţânaţi, luptă până la moarte şi se lasă masacraţi şi ciopârţiţi pentru nimic!
Este prea ameţit de berea sacră, prea orbit de furie împotriva străinilor ca să poruncească atacul?
Soarele a dispărut, iar fata îl vede pe cel care a fost Inca luptându-se ca un simplu muritor, ca să nu fie capturat de străinii care împrăştie moartea.
În jur nu aude decât ţipete şi gemete. Este împinsă, trasă când într-o parte, când în alta. Ceilalţi se agaţă de ea, îi sfâşie tunica, o îmbrâncesc. Un fluviu de trupuri o poartă, o îneacă, o ridică iar. Pare că vântul Celuilalt Tărâm vuieşte dezlănţuind o furtună neaşteptată.
Atunci îşi aminteşte vocea copilului: „Ce a fost nu va mai fi”.
De ce nu are curajul să-l prevină pe Atahualpa? Nu îndrăzneşte să privească spre litieră, căci ar fi ca şi cum l-ar vedea murind.
Nu este ea, mai mult decât străinii, originea înfrângerii lui?
A tăcut din pricina străinului?
Chiar dacă Inca Huayna Capac a dorit acest moment atroce, ea nu-l poate suporta.
Este pe punctul de a se abandona nebuniei care o înconjoară şi o sufocă, gata să alunece sub miile de picioare ce tropăie în curte, când, dinspre apus, de cealaltă parte a câmpiei, în umbra întunecată a colinelor scânteiază o rază de aur. Da, între norii de acolo, o rază de soare luminează pădurea şi se reflectă în ea.
Acolo, spre apus, pe drumul dinspre Cuzco.
O rază de soare asemenea unei stele aducătoare de pace, căzute în nebunia masacrului.
Ştie, înţelege.
O simte: Fratele-Geamăn!
Cel pe care îl aştepta.

*

Molina, Juan şi Cristobal l-au înconjurat pe guvernator şi încearcă în zadar, plasându-şi caii lângă litieră, să o răstoarne. Acum este chiar mai înaltă fiindcă cei care o poartă s-au urcat pe cadavrele celor de dinainte.
Soseşte cavaleria şi aceasta seamănă cu strigătul hăitaşilor. Cu vârful lăncii îi smulg lui Inca însemnele puterii. Îi aruncă diadema de pene, pelerina aurită, colierul...
Moguer spintecă mulţimea şi se apropie de litieră, retezând în

dreapta şi în stânga, cu răcnete zgomotoase. Smulge plastronul de aur al lui Inca şi îl rupe dintr-o lovitură, apoi îl ridică deasupra capului. Un nobil incaş încearcă să i-l smulgă, dar spada lui Moguer îi despică pântecele vărsându-i măruntaiele.

— Să nu-l rănească nimeni pe indian… repetă don Francisco.

Totuşi, Gabriel înţelege nebunia ce lăţeşte un zâmbet pe faţa lui Moguer care urlă ca o fiară. Îşi face loc printre numeroşii servitori ai lui Inca, strunindu-şi calul printre morţi şi printre vii, în timp ce Moguer ridică spada. Prima lovitură cade în partea superioară a tronului. Cu aceeaşi mişcare hotărâtă, spada taie mânuşa ce protejează mâna lui Pizarro, încleştată pe braţul lui Atahualpa. Guvernatorul înjură furios, dar nu-şi retrage mâna.

Gabriel îşi mână calul în apropierea litierei şi, răsucindu-se, biciuieşte spinarea lui Moguer, care alunecă şi coboară spada.

— Să nu-l atingi pe indian! răcneşte ca scos din minţi, fixându-şi vârful spadei de pieptul lui Moguer. Monument de prostie, n-ai auzit ce-a spus guvernatorul? Să nu-l atingi!

Atât de mare îi este furia, urletul atât de puternic încât, pentru o clipă, gestul său pare că opreşte totul în jur.

Faţa grosolană a lui Moguer este deformată de mânie şi Gabriel descoperă în acest loc toată dorinţa de măcel din lume.

Pizarro profită de această întrerupere şi izbuteşte să-l smulgă pe Inca de pe tron. Îl trage spre el cu o mişcare puternică ce clatină litiera, punându-i braţul stâng în jurul gâtului şi apărându-l cu scutul.

— Ai salvat situaţia, fiule! Strigă fericit spre Gabriel. Stai lângă mine să-l ducem pe nemernicul acesta la palat!

Atunci, pe când îşi întorcea calul în mijlocul incaşilor înmărmuriţi, o vede.

Cu ochii mari, albaştri, nemişcaţi, împietrită în învălmăşeală.

Şi nu pe Inca îl priveşte, ci pe el.

În mijlocul măcelului l-a văzut pe străinul cu părul auriu apropiindu-se.

Raza de speranţa a Fratelui-Geamăn a apus deja îndărătul colinei.

În jurul ei femeile fug, imploră, cad pe sânge şi pe rămăşiţele de carne. Unele se agaţă de ea înnebunite. Le respinge, incapabila să facă un pas.

Pe jos ori pe animalele lor, străinii sunt furie dezlănţuită.

Vede tăişul spadei deasupra capului lui Atahualpa.

Îl vede pe străin îndepărtându-l pe ucigaş.

Deşi are spada înroşită de sânge, nu omoară precum ceilalţi.

Îl aude urlând furios împotriva morţii.

Şi acum o priveşte.

În ea s-a deschis uşa ce duce dincolo de haos.

Ceea ce gândeşte n-are sens.

Dar spune aproape cu glas tare:

„Ia-mă cu tine! Nu mă lăsa în sângele şi în groaza de aici”.

*

Gabriel, incapabil să evite privirea albastră ce-i arde creierul, îşi simte capul cuprins de fierbinţeală. Merge înaintea guvernatorului şi a lui Inca, făcându-şi loc prin mulţimea înnebunită a luptătorilor. Guvernatorul continuă să răcnească:

— Dacă i se întâmplă cel mai mic râu, veţi plăti cu capul!

În cele din urmă, îl împing pe Inca într-o clădire, iar Pizarro le mai spune o dată paznicilor:

— Dacă i se întâmplă cel mai mic rău, veţi plăti cu capul!

Îşi scoate mânuşa şi îşi priveşte mâna din care curge puţin sânge. Cu ochii sclipind de bucurie îi spune lui Gabriel:

— Bătălia este câştigată, fiule!

Bătălia?

Privirea îi rătăceşte peste spaima ce domneşte încă în piaţă şi se întinde până departe, în câmpie.

O bătălie care nici măcar nu a început. E nevoie de doi ca să te baţi. N-a fost decât un masacru, un măcel, iar acum o fugă disperată pentru incaşii care mai au şansa să o facă.

Deschide gura să-i răspundă guvernatorului. Dar o certitudine – prima şi singura în toată această confuzie – îi închide buzele. Acum e momentul s-o salveze pe ea. Bătălia, adevărata bătălie este ca ea să poată să trăiască în noaptea asta şi mâine şi mereu. Singura, unica bătălie dincolo de lege, de Dumnezeu şi de rege şi, fie ce-o fi, de don Francisco, cel care i-a spus cu nesfârşită blândeţe acel nume tandru de „fiu”.

Fără o vorbă trage de căpăstru şi dă pinteni calului, îndreptându-se către vârtej.

*

Împins de miile de trupuri, zidul curţii a cedat, prăbuşindu-se într-un nor de praf, în învălmăşeala creată la baza zidului morţii. Este tot acolo. Îl aşteaptă.

Abia dacă îşi încetineşte calul, întinde braţele şi o ridică fără nici o ezitare, luând-o de umeri. În mod neaşteptat i se agaţă de gât fără să se opună şi se lasă ridicată. Este uşoară, iar când o

aşează în şa, se adaptează imediat la mişcările lui şi ale calului.

Mai sunt cincisprezece paşi până la breşa din zid pe unde mulţimea fuge în valuri frânte.

În jurul lui spaniolii continuă să ucidă cu hohote smintite, îmbătaţi de violenţă, scoţând la iveală cruzimea pe care frica o ţinuse ascunsă.

Îl zăreşte pe Sebastian care, din vârful piramidei, i se pare că-i strigă ceva. Mâinile tinerei i s-au pus de piept, iar trupul i s-a lipit de-al lui. În salturile calului sunt asemenea ierbii aplecate de vânt.

Îi simte parfumul pielii, căldura gâtului aproape de buzele sale. În ciuda hainei de bumbac impregnate de jeg, suflul corpului tânăr iradiază în trupul lui.

De sus Sebastian tot strigă. Însă nu pricepe, încercând să-şi croiască drum printre fugari.

Şopteşte sau geme ceva în limba ei de neînţeles. Gura lui Gabriel se apropie de tâmpla ei atunci când trec dintr-un salt peste bucăţile de zid presărate cu cadavre. Simte pe buze savoare pielii, iar când şi le umezeşte cu limba îl cuprinde ameţeala.

O arsură îi sfredeleşte măruntaiele. O lovitură de călcâi şi îşi îndepărtează calul. Se întoarce şi vede figura ilară a lui Moguer care-şi roteşte lancea:

— Am să te omor! Am să-ţi scot maţele, scârnăvie mică!

Îşi învârte suliţa, dar fără prea multă putere şi aceasta se loveşte de cărămizi.

Gabriel simte cum sângele vâscos i se prelinge pe şold. Ochii albaştri neliniştiţi îi caută pe ai săi. Se mulţumeşte să zâmbească şi, fără să-şi dea seama, o strânge aşa de tare lângă el, încât i se face rău.

Copiii aleargă goi spre mlaştină, târând după ei o cunună de pene multicolore şi murdare. În jurul lor toţi aleargă: Nobili sau servitori, lame sau câini, plastroane de aur sau tunici albe mânjite de sânge. Şi aceeaşi nedumerire le schimonoseşte feţele.

În cele din urmă, ajung în câmpia cu iarbă măruntă.

Gabriel se apleacă să culeagă raza de lumină şi de neputinţă din ochii albaştri. Dar sunt plini de lacrimi.

Începe să tremure.

Şi ea tremură.

Îşi pune mâinile fine, brune peste ale sale şi aşa tremură

amândoi, în timp ce calul merge liber la pas.

Aerul duhneşte a moarte şi a haos. Însă ei se înfioară de o iubire la fel de neîntinată ca în prima zi de viaţă.

46

Cajamarca, 16 noiembrie 1532.

O colibă simplă din stuf, ridicată la confluenţa unui râu cu un izvor de apă fierbinte al cărui abur se răspândeşte printre trestii.

Înăuntru se află numai o saltea, direct pe pământ, două castroane sărăcăcioase de lemn şi un urcior prăfuit şi cu gâtul spart. Cenuşa a acoperit focul de multă vreme.

Gabriel se linişteşte: nimeni nu a dormit aici noaptea trecută, nici o fantomă nu va veni să-i tulbure.

Se întunecă încet.

Îşi trece mâna prin păr ca să alunge o muscă. Şi-o retrage plină de sânge.

Era aşa de puternic şi iată-l aşa de neputincios… Gândeşte: o să moară acum? Nu, desigur, dar e atât de obosit, iar mâinile şi picioarele îi sunt ca de plumb…

Anamaya iese afară din cabană şi se întoarce cu câteva frunze pe care le rupe şi le mestecă îndelung. Îşi apasă degetele pe locul unde îi curge sânge.

Cu ochii închişi se abandonează ei şi blândeţii gestului ei.

Când îi redeschide, ea îi zâmbeşte. Îi mângâie obrazul, dar îi scapă atunci când vrea s-o reţină. Îi spune ceva ce bineînţeles că nu pricepe şi fuge.

*

Merge prin întuneric, în mijlocul gemetelor şi al lacrimilor ce se ridică din pământ ca un abur. Merge cu pas hotărât, deşi pământul este mocirlos şi mlăştinos, deşi apele sunt fierbinţi: soarele a apus, dar luna încă o mai protejează.

În curtea interioară a palatului lui Inca pluteşte o dezolare de neînchipuit: călăreţii au trecut şi pe aici şi au devastat, au jefuit, au violat – tot ce a fost din aur a dispărut, toate fiinţele au fost pângărite. Uneori, se mai aud ţipete, străinii dau târcoale cu moartea la braţ.

Hamacul prins între doi piloni de aur, în care de dimineaţă se odihnea Inca, pluteşte în baia cu cele două izvoare ca o bucată

veche de pânză abandonată.

— N-ai murit…

Recunoaşte glasul lui Inti Palia. Se întoarce spre ea: are faţa roşie, veşmintele rupte. N-a rămas decât umbra mândriei sale. Şi i-a fost aşa de frică de ea…

— N-am murit, Inti Palia şi nici nu m-am întors din iad ca să împlinesc ceea ce trebuie.

— Tu eşti cauza tuturor acestor distrugeri.

— Taci, eşti o imbecilă. Din cauza unora ca tine, fără minte şi de nimic, Inca este acum prizonier…

Prinţesa tace. Nu mai poate să spună nimic: plânge cu lacrimi amare. Îşi agită braţele ca o pasăre rănită de săgeată.

— Nu mai este soare, nu mai este nimic… hohoteşte.

— Mai este o lume şi un copil care o să facă să apară… rosteşte Anamaya mai mult pentru sine în timp ce se depărtează.

— Trebuie să fugim, geme prinţesa.

— Trebuie să trăim.

— Ai dreptate surioară, trebuie să trăim, îi replică o voce cunoscută.

Şi braţe puternice o strâng mai s-o sufoce.

*

Dumnezeule, ce cald este în noaptea asta, Dumnezeule, ce repede apar frica şi singurătatea şi cum devin ameninţătoare până şi cele mai neînsemnate umbre…

Din când în când, Gabriel îşi pipăie capul ca să verifice dacă mai trăieşte. Durerea este acolo, teribilă şi tot acolo şi leacul pus de ea înainte să dispară.

Se va întoarce.

Şi-a repetat-o de mai multe ori, însă acum orele trec fără să le mai ţină socoteala şi siguranţa îi dispare o dată cu fiecare secundă trecută.

Adineauri existau căldura pielii sale, blândeţea mâinilor, ameţeala privirii. Dar acum?

Numai salteaua pe care zace, durerea îngrozitoare din spate, vertijul…

Şi dacă vin fantomele: reproşul pe care l-a văzut pe buzele lui Sebastian, furia lui Pizarro abandonat, trădat poate într-un moment crucial.

Ce vor însemna toate astea? Moartea.

Îşi dă seama că se gândeşte la moarte fără teamă: „Ei bine, nu era moartea prezentă în temniţele Inchiziţiei? Nu-i tot moarte

ceea ce mi-a furat tatăl meu? Şi nu bântuia tot ea în jurul meu ceva mai devreme? Curios, dar nu mă văd murind într-o cabană de stuf, undeva în mlaştini, la o jumătate de leghe de Cajamarca”.

Îşi ascultă inflexiunile vocii al cărei ecou îi mai mângâie încă urechile. „Aşteaptă-mă”, asta a spus.

Iar aşteptarea aduce pacea în inima lui.

*

— Când Villa Oma mi-a spus că-l cereai pe Fratele-Geamăn, a fost ca şi când m-ai fi chemat pe mine… spune Manco.

Stau ghemuiţi unul lângă celălalt în ceea ce până dimineaţă fusese camera lui Atahualpa. N-a mai rămas decât haosul, urmele unei plecări precipitate după jaf.

— El mi-a vorbit despre tine, şopteşte Anamaya.

— Cine?

— Noapte de noapte îl rugam să-mi vorbească, iar el tăcea. Mi se spunea tot *Coya Camaquen,* din obişnuinţă cred, dar nu vedeam nimic şi nici un mesaj înţelept nu ajungea de la tatăl tău, Huayna Capac, la mine – abia dacă îmi aminteam că mi-a promis să vegheze asupra mea de pe Celălalt Tărâm…

— Eram pe lungul drum de la Cuzco, ascunzându-ne de îndată ce apărea o trupă, căci fratele meu Atahualpa a jurat să se răzbune – o răzbunare cumplită – pe toate clanurile din capitală. Am văzut…

Tace brusc. Anamaya îi strânge cu duioşie mâna.

— Am văzut ceea ce nici un om n-ar vrea să vadă – femei cu beregata tăiată şi copii încă vii la sânul lor…

— Şi Villa Oma?

— S-a ascuns la preoţi.

— Piticul?

Întrebarea i-a ţâşnit din inimă. Manco se uită la ea mirat.

— Piticul? De ce mă întrebi despre el?

— E o poveste lungă şi nu pentru noaptea asta. Spune-mi doar ce ştii.

— L-am văzut intrând înlănţuit în Cuzco.

— Şi apoi?

— Nu ştiu ce s-a întâmplat cu el. Palatele celor mai vechi *panaca*[39] au fost jefuite, templele profanate, fratele meu Paullu a scăpat ca prin minune… Am văzut toată cruzimea lumii şi asta m-a făcut bărbat mai mult decât *huarachicu…* în acest haos, nu

[39] Vezi *Glosar.*

m-am mai putut interesa de Pitic…

— Atahualpa era înconjurat de minciuni, de falşi prezicători, de laşi…

— Ţinea cont de ce spun ei… De acum înainte nu mai există clanuri… Nu contează, mi-e indiferent. Spui că au ridicat mâna asupra lui, că l-au şi atins?

— Atins, prins, capturat…

— Cine sunt aceşti străini? Sunt zei?

— Doar oameni, răspunde ea cu buzele uscate.

Manco tace iar. Simte în el o gravitate nouă în care persistă, ghemuită, mânia.

— În timp ce veneai cu fratele-geamăn, noaptea trecută, mi-a vorbit, în cele din urmă, prin glasul unui copil. „Ai grijă de fiul meu pe care l-ai scăpat de şarpe, căci el este primul nod din firul viitorul lui…” mi-a spus.

— Era chiar înaintea zorilor, rosteşte Manco. În cort ne aflam doar noi doi. M-am trezit tresărind. Un şarpe trecea peste încheietura de aur a mâinii lui, unul ce semăna cu cel de care m-ai salvat, demult… Am ieşit să privesc zorii ce se iveau dintre coline. Războiul era pretutindeni. Totuşi, o forţă a pus stăpânire pe mine şi s-a arătat înaintea ochilor mei o lumină ce umplea întreg orizontul.

— Tu eşti, Manco. Numai tu ai rămas.

Nu-i răspunde. O ia în braţe şoptind:

— Îmi amintesc de ziua în care ai spus că nu ne vom desparţi niciodată… De dimineaţa în care eu şi Paullu ne întrebam dacă eşti frumoasă ori urâtă…

Instinctiv trupul i se crispează sub îmbrăţişare.

— Ce este? întreabă.

E rândul ei să tacă. În umbră desluşeşte privirea care o caută pe a ei. Îi simte puterea de felină tânără…

— Manco, trebuie să pleci la Cuzco împreună cu fratele-geamăn…

— Ştiu. Dar de ce crezi că am venit aici, scăpând din încleştarea trupelor lui Ruminahui, evitându-i pe străini?

— De ce?

— Să te caut.

— Voi fi împreună cu tine, Manco, dar nu plec, răspunde ea cu răsuflarea tăiată.

— Nu înţeleg.

— S-a întâmplat…

Vrea să-i spună adevărul, fiindcă în lumina nouă pe care o simte nu este loc pentru minciună, dar o imensă oboseală pune stăpânire pe ea. Şi apoi trebuie să folosească vorbe acolo unde nu există decât respiraţie, priviri, o speranţă aşa de nesigură. Mai bine îşi pecetluieşte buzele.

Îi aude respiraţia greoaie şi în ochi ar putea să-i sclipească mânia… Dar Manco tace. Aşteaptă. Apoi nu mai aşteaptă nimic. Se ridică în picioare.

— Ţi-am spus că sunt bărbat. Accept ce-mi oferi şi respect ceea ce nu-mi poţi da. Viitorul meu se conturează într-o lumină însângerată şi misterul ce s-a dezvăluit e acoperit de un altul… Mâine voi fi în munţi şi-l voi însoţi pe Fratele-Geamăn şi voi lua puterea ce-mi vine de la el. Dar nu voi uita că prin tine…

— Nici eu nu voi uita, Manco.

— Ai grijă de tine, surioară.

I-a mângâiat uşor obrazul şi apoi l-a înghiţit noaptea. O cuprinde un tremur imposibil de oprit. Cu inima bătându-i cu putere, se afundă în pădure spre cel din care şi-a făcut un destin.

*

Simte că arde. Mai întâi şi-a scos haina matlasată, apoi cămaşa. Sudoarea i s-a zvântat pe trup o dată cu praful şi sângele. Îşi lipeşte buzele de braţe şi le simte gustul sărat şi acru totodată, îl doare în tot corpul muşcătura loviturilor primite. Îl cuprinde o somnolenţă, o toropeală din care nu reuşeşte să se smulgă.

S-a strecurat în colibă fără nici un zgomot, dar el nu s-a mişcat. Ţine ochii închişi ca să prelungească momentul în care n-o vede, cu toate că ea este acolo.

Strigătele şi gemetele au încetat, iar noaptea este copleşită de tăcere.

În jur nu-i decât răsuflarea lor şi această linişte, această eternă nesiguranţă care îi uneşte.

„Vine o vreme când o simplă noapte e egală cu eternitatea, o oră fierbinte şi întunecată, calmă…”

S-a aplecat asupra lui cu o blândeţe tulburată. Îi trece mâna peste buze, peste obraji, descriind mici semne, zgârieturi uşoare, îşi impune să stea nemişcat, să-şi reprime dorinţa de a o îmbrăţişa.

Mâna i se plimbă pe piept, jucându-se cu muşchii, cu puful moale ce-i înconjoară sfârcurile. Ajunge la umăr şi-l atinge de parcă i-ar descoperi pentru prima dată rotunjimea. Îl împinge cu

gesturi mici. Gabriel înţelege că vrea să se întoarcă şi se lungeşte pe burtă cu un suspin în care se amestecă durerea loviturilor cu plăcerea mângâierii.

Scoate un ţipăt.

*

„Oameni, desigur”. Asta i-a răspuns lui Manco. Dar sensul vorbelor este descoperit acum de mâini: puterea, duioşia, rănile acestui bărbat şi frisonul ce-i tulbură pielea când îl atinge.

Îşi aminteşte, desigur şi toate barierele emoţiilor sale se înlătură ca împrăştiate de vânt, tot ce s-a străduit să ascundă în inima sa, toate spaimele, toate lacrimile, toţi aceşti ani dispar ca prin minune şi totul devine foarte simplu.

Nu-i o viziune, căci nu i-o aduce fratele-geamăn, de pe Celălalt Tărâm şi nu i-a fost explicată de nici un preot, de nici un înţelept.

Este din ea.

Şi este ceva mai puternic şi mai teribil decât tot ceea ce a cunoscut.

Dacă este frica, atunci vine de dincolo de frică.

Dacă este un zeu, atunci este ceva mai misterios şi mai raţional decât zeii.

Este ceva ce te face să râzi şi să plângi, ce te face să alergi şi să te opreşti, să ţipi şi să taci.

Se abandonează mâinilor ei şi îi oferă imaginea rănită a spatelui său.

Atunci vede pata întunecată în formă de puma, ascunsă sub umăr, ghemuită, gata să sară.

Ţipă uşor.

Îşi aminteşte vorbele de demult ale lui Inca Huayna Capac. *Ai încredere în puma… îşi* aminteşte de piatra străbunilor unde o aşteptau ochii galbeni ai pumei. De vocea copilului care, în noaptea trecută, spunea: „Eşti cea care trebuie să fii. Nu te teme: puma va fi alături de tine de aici înainte”.

Urmăreşte cu degetele forma felinei şi o simte puternică, liberă sub umărul bărbatului a cărui piele freamătă sub atingerea ei.

Se apleacă încetişor.

Nu-i mai rămâne decât să-şi pună buzele pe dulceaţa senzuală a celui care îi era dintotdeauna promis.

47

Cajamarca, în zorii zilei de 17 noiembrie.

Zorii îi găsesc singuri în câmpia ce fumegă: ceaţa coboară pe dealuri şi se înfăşoară în văluri ca nişte fuioare de bumbac; aburul urcă din izvoarele fierbinţi şi învăluie drumul, mlaştina, băltoacele şi cele care erau ultimele puteri fug spre lumea cealaltă.

Nu sunt decât ei.

O ajută pe Anamaya să urce în şa, apoi se cocoaţă la spatele ei. Îşi sprijină capul de gâtul ei privind spre oraş, acolo unde moartea şi viaţa îi aşteaptă.

Curând va trebui să vorbească, să dea socoteală de loialitatea şi de trădările sale, să supravieţuiască în această lume ciudată care este preziua schimbării.

Curând va trebui să accepte că lumea nu va fi mereu această colivie sumbră unde nu trebuie decât să vezi, să atingi şi să iubeşti fără să o spui.

Curând, dar nu chiar acum.

GLOSAR.

Acilahuasi, Casa femeilor alese *(acilas).*

Anaco, tunică dreaptă, lungă până la glezne, purtată de femei.

Ayllos, armă de aruncat alcătuită din trei fâşii de piele, având fiecare la capăt câte o piatră. Aruncate, se înfăşoară în jurul picioarelor.

Balsa, plută din lemnul cu acelaşi nume.

Borla (în spaniolă) sau *mascapaicha (quechua),* un fel de ciucure de lână ce atârnă pe frunte; împreună cu *llanlu* şi cu penele de *cuiiguingue* formează coroana lui Sapa Inca.

Cancha, patio; prin extensiune – ansamblu de trei sau patru clădiri ce o mărginesc şi alcătuiesc un singur corp de clădire.

Chaco, vânătoare cu hăitaşi.

Chaski, alergători însărcinaţi cu transmiterea mesajelor printr-un sistem de ştafetă.

Chicha, băutură sacră; bere fermentată, cel mai adesea din porumb.

Chuno, cartofi uscaţi pentru a putea fi conservaţi timp îndelungat.

Cumbi, ţesătură foarte fină, cel mai adesea din lână de vigonie.

Curiguingue, pasăre mică, din ordinul falconiforme, ale cărei pene, albe şi negre, împodobeau coroana lui Sapa Inca.

Gacha, supă sau fiertură pe bază de cereale sau amidon, componentă importanta a alimentaţiei medievale.

Huaca, „sacru”; prin extensie, orice sanctuar sau templu al unei divinităţi.

Huara, pantaloni; un tânăr îi primea cu prilejul unui ritual de iniţiere, intitulat Huarachicu.

Ichu, iarbă sălbatică ce creşte la mari altitudini, a cărei tulpină este folosită în special pentru acoperişuri.

Intirayml, una dintre sărbătorile cele mai importante ale calendarului incaş, ocazionată de solstiţiul de vară.

Kapak, şef.

Llautu, bantă din fire de lină colorată, înfăşurată în jurul capului pentru a forma o cunună.

Manta, cuvânt spaniol care înseamnă pătură, dar şi pelerina purtată de bărbaţi (*llacolla*) şi de femei (llicila).

Mascapaicha, v. *Borla.*

Pachacuti, schimbare radicală ce prilejuieşte începutul unei ere noi.

Panaca, descendenţă; urmaşii lui Inca.

Quipu, ansamblu din fire cu noduri colorate, folosit drept suport mnemotehnic pentru inventariere.

Sapa Inca, literal: Unicul Stăpân, titlu al suveranului incaş.

Tocacho, arbore înalt de cinci-opt metri, care rezistă la frig.

Tocapu, motiv geometric cu semnificaţie simbolică, ce împodobeşte ţesăturile incaşe.

Tumi, cuţit de ceremonie a cărei lamă de bronz este perpendiculară pe mâner.

Unku, tunică fără mâneci, până la genunchi, purtată de bărbaţi.

Ushnu, mică piramida rezervată deţinătorilor puterii, situată în piaţa unei aşezări incase.

MULŢUMIRI.

Adresăm mulţumirile noastre întregii echipe de la XO, Anne Gallimard, Edith Leblond, Cathrine de Lazouriere şi Chantal Theolas, Veronique Podevin şi Julia Cavanna.

Îi suntem recunoscători lui Susanne Lea pentru că ne-a „dat aripi” şi i-a permis acestei poveşti să călătorească în lumea întreagă. Le mulţumim şi felicităm întreaga sa echipă, mai ales pe Katrin Hodapp şi pe Pauline Guena.

Reperele noastre în Peru au fost facilitate de Enrique „Kike” Polack (Agenţia Kantu la Cuzco) şi de echipa lui. Mulţumim lui Marvin pentru ajutorul său şi lui Rene, care ne-a dus peste tot. Cunoştinţele şi pasiunea ghizilor, Manuel Portal Cabellos la Cajamarca şi Roger Valencia la Cuzco, au fost veritabile surse de inspiraţie pentru reflecţiile noastre.

Ne-au fost foarte utile observaţiile lui Alex Gilly, cel care a făcut traducerea textului în engleză.

Mulţumim, în sfârşit, cititorilor noştri atenţi, al căror sprijin şi ale căror remarce ne-au însoţit permanent: Edica, Melanie şi Carolina Houette, Alexandre Audouard şi Guillaume Fixot.

Antoine B. Daniel.

CUPRINS.

O poveste despre dragostea care poate depăşi orice piedici, orice prejudecăţi.

Ea este Anamaya, o prinţesă incasă. El, Gabriel, este un tînăr conchistador spaniol. Războiul îi desparte. Pasiunea îi uneşte. Ei sînt eroii seriei *Inca*, în care vieţile tumultoase ale personajelor se întrepătrund cu fascinanta istorie a cuceririi Lumii Noi.

Seria INCA:

Pr
Au
M ... Secretă

rao international publishing company

ISBN 973-576-554-3
www.raobooks.com